MUHYİDDİN-İ ARABİ

DÜRR'i MEKNÛN

– İNCİ DİZİLERİ –

دُرِّ مَكْنُون

Tercüme :

ŞEVKET GÜREL

UMUMİ SATIŞ YERLERİ

ŞAKİR HOCA KİTABEVİ
Sahaflar Çarşısı No: 10
Tel: 28 40 74 - 26 26 31
Beyazıt - İSTANBUL

ESMA YAYINLARI
Çardaklı Fırın Sok. No: 2/2
Küçükayasofya
Kadırga-İSTANBUL

ESERİN ADI : Dürr'i Meknûn
MÜELLİFİ : ŞEYH'ül-Ekber Muhyiddin-i Arabi
AYET VE HADİSLERİN
METİNLERİ : Ahmed Davudoğlu
TERCÜME EDEN : Şevket Gürel
NAŞİRİ VE TERTİPLEYEN : Mustafa Varlı
MATBAA DİZGİ - BASKI : Erenler Matbaası
HATTAT : Saim Özel
MÜCELLİD : Numune
BASILIŞ TARİHİ : 1982

Bütün hakları «Esmâ» Yayınevine aittir.

ÖNSÖZ

Sizlere Muhyiddin-i Arabi (R.)yi lâyıkı ile anlatamam. Çünkü gelin yüzü süslüyen bir kimse, onun zâhiri cebhesini ne kadar süslese de, bâtınî cebhesini süsleyemez.

O, mânâ âleminin önde gelen süvarilerindendir.

O, mârifet denizinde inci arayıp bulan ve gelecek kuşaklara inciler armağan eden büyük dalgıçlardandır.

Yardımcıların en güzeli Allah, mürşidlerin en güzeli Peygamber Efendimiz, yemeklerin en güzeli de takvâdır. Her şeyin bir kaynağı vardır, takvânın kaynağı da ârifîerin kalbidir.

İşte Şeyh-i Ekber Muhyiddin-i Arabi büyük ârifîerdendir.

İmam çok, İmam-ı A'zam bir tânedir. Şeyh çok, fakat Şeyh-i Ekber bir tânedir.

İslâm bilginlerinin hayatlarını ve eserlerini okumaktan murâd, onların lûtûf ve ihsânlarına nâil olmaktır. Muhyiddin-i Arabi'nin 300'e yakın eseri olduğu söylenmektedir. Bu eserler O'nun kerâmetlerini gösterir. Kısa insan ömrü, bunları yazmak şöyle dursun, okumaya dahi kâfi gelmez.

Eserlerinden biri de elinizdeki **«DÜRR-İ MEKNÛN»** ismini verdiği bu **«İNCİ DİZİLERİ»** kitabıdır ki, bunda her bilimin özü ve temeli vardır. Tâ Hazret-i Âdem'den tutun da, kıyâmet alâmetlerine kadar. Kur'an-ı Kerim'in âyetleri bu gibi bilimlere ışık tutmuştur.

Bu kitap bâtıl ilimlerden münezzehtir. Zirâ bu kitabı yazan büyük insan Muhyiddin-i Arabi, zamanının bütün ilimlerini nefsinde toplayan, Allah ve Rasûlü'nün sevgilisi, evliyâların en üst basamağına varmış, bâtılı reddeden, zâhiri ve bâtını ilimlerin süzgecinden geçen büyük bir şahsiyettir.

Gayret ve ibretle dolu olan bu kitabı, siz meraklı okuyucularıma sunuyorum. Sizlere iftiharla sunduğum bu eserin hangi tarihte yazıldığını bulamadım. Üslûp ve aslına sâdık kaldım. Görüleceği üzere bu eserin mevzûu baştan sona tasavvufdur.

Bu kitabı her müslümanın en aşağı on defa okuması şarttır.

Tekrar edelim ki, insan bu âleme niçin, nereden gelmiştir? Gelmede, gitmede gâye nedir? İnsan aslına kavuşmak aşkıyla doğmuştur. Nasıl kavuşacak? Oldum demekle olunmaz. Önce sâfiyet, teslimiyet, arzu ve istek, sabır ve sebât lâzımdır. Bunun yolu ise ibâdettir, zikirdir. Bu hâli sağlıyan ibâdetlerin başında namaz gelir. Namaz zikri te'min eder. İşte o zaman ebedî bir huzur te'min edilir.

Bir kimse kendisini tanımadan yaradanını nasıl tanır? İnsan belli şekliyle ölünce, iyi veya kötü sıfatları da kendisiyle beraber ölür gider.

Bir de mânevî ölümle ölen düşünelim. Yani ölmeden evvel ölen. Bundan da iyi ve fena sıfatlar kalkar. Allah-ü Teâlâ bu kimseyi kendi makâmına oturtur.

Lâilâhe illallâh -Allah'tan başka ilâh yoktur- dedikten sonra, artık O'ndan başka hiç bir şey görme; Yalnız Allah'ı gör! Mahlûk mefhumunu aklından sil! O, ezelde ne idiyse, şimdi de, şu anda da öyledir. Şu anda Allah ile birlikte başka varlık tanımamalısın. Vuslat mârifettir. Nefiste olan insan Allah'tan ayrıdır. Hem nefiste, hem Allah ikisi bir arada olmaz.

Bu işler ikrar ve takrir ile de olmaz. Hatta akılla da olmaz. Ancak fazileti tam, ermişliği sâbit bir zâta teslimiyetle olur.

İşbu zât, kendisine gelen gönül hastalarına karşı bir hazâkat sâhibi olmalıdır. Hâli böyle olan bir zât, sâliki, nûru ile hidâyete erdirebilir. Muhyiddin-i Arabi Mâhir doktordur. 75 yıl yaşamış olan bu büyük zât, gaflette uyuyanları uyandırmış, karanlıkta kalanlara ışık tutmuş, kesâfette kalanların benliğini eritmiştir. Kabr-i şerifleri Şam'da ziyâretgâh olmuştur.

Eserin herkes tarafından anlaşılmasını sağlamak için sâde bir lisân kullanmaya, elimden geldiği kadar gayret ettim. Bununla beraber bazı meseleleri anlaşılmasında güçlük çekilecektir. Onun için ihvân-ı kirâmın müâheze buyurmamalarını ricâ ederim.

Kitabda adı geçen âyet-i kerime ve hâdis-i şeriflerin anlamlarını, muhterem hocam AHMED DAVUDOĞLU, Türkçeye çevirmiştir. Kendilerinden Allah râzı olsun.

Sözün en güzeli Allah'ın kelâmı, yolun en güzeli Muhammed Mustafa Sallallâhü Aleyhi ve Sellem Efendimizin yoludur. Dileğim odur ki, Allah-ü Teâlâ Hazretleri bizleri doğru yola irşâd eylesin. İki cihanda âziz olalım inşallâh...

ŞEVKET GÜREL
Eyüp — İstanbul
1400 — 1980

MUKADDİME

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى، إِنَّ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ
وَقَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى، خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا
لَا يَعْلَمُونَ.

وَتَقِلَّ عَنِ الْأَهْلِ الْأَنْفُسِ عَجَائِبِ الْمَخْلُوقَاتِ وَغَرَائِبِ الْمَصْنُوعَاتِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ
الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ خَالِقِ الْأَشْيَاءِ وَ
الْأَمْلَاكِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالْحَيَوَانَاتِ وَالْوُحُوشِ وَالطُّيُورِ وَ
رَازِقِ الْأَرْزَاقِ وَخَالِقِ الْأَخْلَاقِ وَقَادِرِ الْمَقْدُورِ وَقَاهِرِ الْمَقْهُورِ. وَاحِدٌ صَمَدٌ
قَادِرٌ عَلَى مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْغَفُورُ الشَّكُورُ. أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا
شَرِيكَ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي
السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ الْبَصِيرُ عَادِلٌ يَوْمَ الْحَشْرِ وَالنُّشُورِ وَأَشْهَدُ أَنَّ
سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ حَبِيبُ رَبِّ الْعَالَمِينَ شَفِيعُ الْعُصَاةِ يَوْمَ
الْعَرَصَاتِ خَاتَمُ الرُّسُلِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَسَلَّمَ
تَسْلِيمًا إِلَى يَوْمِ الْحَشْرِ

Bundan sonra, Hakk Sübhânehû ve Teâlâ Celle ve Alâ; birdir, şerîki ve nazîri yoktur. Büyüklük, O'nunla nihâyet bulur. Dâim ve bâkidir. Ana baba olmadı, çocuğu yoktur, olmadı ve olmaz! O, çocuğa muhtaç değildir. Kimseden doğmadı. Kudretinde sâni'dir, sıfatında Kadim'dir.

Şiir: **«Evveli yok, evveli sonsuz,**
Âhırı yok, âhırı nihâyetsiz,
Bir gizli gençdi.»

Şiir: **«İş bu âlemler dilediğim gencin varlığına delildir.**

Allah; kudret ve azâmetini bildirmek, zikretmek ve ibâdet etmeleri için ins ve cinni, emlâki, Arş'ı, Kürsî'yi; gökleri, yerleri ve bunların içinde olan acâyibi, melekleri, cennet'i, cehennem'i ve yerdeki acâyibleri ve denizleri, içinde yaşıyanları, dağları, suları, ağaçları yarattı.»

Teâlâ Hazretleri:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾

«Ben, cinleri ve insanları, ancak bana ibâdet etsinler diye -yarattım-.» buyurmuştur. (1)

Cenâb-ı Hakk'ın kudretinden ilmim erdiği kadar bir miktar beyân edelim. Tâ ki, Hâlik'ın kudret ve azâmetini bundan kıyâs edesin. Bu az çok ömür içinde fitne zamanında cihânı görmeğe, gezmeğe ihtiyaç kalmasın. Bir çok mu'teber Tefsîr, hadîs kitablarından ve aklın kabûl ettiği güzel menkâbelerden toplayıp bir kitap meydana getirdim ve adına «DÜRR-İ MEKNÛN» dedim. Okuyanlar, mütâlâa edenler; Hak Teâlâ Hazretlerinin kudret ve azâmetini bilsinler ve bu fakiri de hayır duâ ile yâd etsinler. Ben dahi duâda bulunuyorum ki, Hak Teâlâ'nın rahmeti size ersin. Âmîn.

(1) Zâriyât Sûresi; âyet: 56.

«Yâ Muîn Muhammed âlihî ve sahbihi ecmein.»

Nice kimseler imâretler ve tekkeler yaparlar, kapılarına tarih yazarlar; bu filân kişinin hayrı imiş, vay ne hayırlı kişi imiş derler. Fakat bunun gibi şeyler riyâdır. Hak Teâlâ riyâ ile olan ameli kabûl etmez. Nitekim Rasûlüllah (S.A.V.):

اَلرِّيَاءُ يَأْكُلُ الْعَمَلَ كَمَا النَّارُ فِي الْحَطَبِ

«Yani ateşin odunu yediği gibi, riyâ da ameli yer.» buyurmuşlardır.

Şimdi, bu fakirin malı yok ki mescidler, medreseler yapsın. **İlim ehlinin malı ve hazinesi, ilimdir. Nitekim malın zekâtı vardır. İlmin zekâtı da okuduğu ilimden halk faydalar görmeli, Onun zekâtı Hakk'ı ve Hakk'ın rahmetini, azâmetini bildirmesidir.** Ona göre Hakk'ın korkusunu bile bilsinler, Allah'ı anmakla meşgûl olsunlar. O yapılar ki, mallarının zekâtını vermiyenleri kıyâmet gününde bahîl diye çağıracaklar, o malı parça parça edinceye kadar kırdıracaklar, gövdesine basacaklar, zekât vermiyenlerin azâbı bu olacaktır.

Nitekim Kur'an-ı Azîm'de, Hak Celle ve Âlâ:

يَوْمَ يُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ

«O günde ki, bunların üstü cehennemin ateşinde kızdırılıp onunla alınları, yanları ve arkaları dağlanır. İşte

bu kendi şahıslarınız için hazine haline getirdiğinizdir, artık toplayıp biriktirdiğinizin tadını tadınız -denilir-.» buyurmuştur. (1)

O âlim ki, onun ilminden kimse faydalanamaz. O kimse yağmursuz buluta benzer. O da bahîldir.

Sonra gördüm ki dünyânın bekâsı yok, ömründe vefâsı yoktur. Hak Teâlâ'nın kudretinden, azâmetinden, san'atından ve acâyiblerinden ilmim kadar beyân etmeyi arzu ettim.

Dünyâda söylenmedik söz kalmadı. Ûlemâ ki ehlullâhtır. Ûlemâdan Allah'ın sevgili kulları cümle nasihatları bildirmişlerdir. Hele ben dahi yeri geldikce, aklımın erdiği kadar bazı nasihatlarda bulunacağım Hatalarım kerim insanlar yanında bağışlanır.

En kerîm, en makbûl olan insanı Hakk Celle ve Âlâ, yoktan vücûda getirdi. İns ve cinni, melekleri yarattı. Akıl idrâk verdi. Vahdâniyetini -birliğini- bildirdi. «Ve bilin ki; Allah, birdir; ortağı yoktur. Kimse Ben'den doğmadı ve Ben dahî kimseden doğmadım. Yâ Muhammed (S.A.V.) ilân et (!) Kur'an-ı Kerim'de:

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۝ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوْلَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَّهُ كُفُوًا اَحَدٌ ۝

«Deki; Allah birdir. Allah, bütün mahlûkatın kendisine teveccüh ve iltică edeceği zâtı ehadiyyetir. O, doğurmadı ve doğurulmamıştır. Ve Ona hiç bir şey denk olmamıştır.» (2) buyurdu.

Sonra Cenneti, Cehennemi yarattı. Peygamberleri ve onlara kitap indirdi. Hayrı şerri, faydayı zararı bildirdi. Ve her kim akla uyarsa cennet o'nundur. Her kim nef-

(1) Tevbe Sûresi; âyet: 35.

(2) İhlâs Sûresi; âyet: 1-4.

sine uyarsa nârı müstahâk olur. Nitekim Kur'an ı Kerim'de:

وَاَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوٰى ۝

فَاِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَاْوٰى ۝

«Fakat kim ki, Rabbinin makamından korkmuş ve nefsini hevâdan nehyetmiş ise, artık cennette, o da o **kimse için- yurttur.» (1)** buyurulmuştur.

Şeytân-ı Lain nefsi âlet edinip nefsini Havvâ'ya güzel göstererek Âdem'e havâle olmuştur. Şimdi Adem'e lâzım olan gayret odur ki, bu az çok ömür içinde ne çekerse çeksin, Fakat şehvet lezzetlerine aldanmayıp kendini cehenneme atmasın. O Laini kör, rüsvây eylesin, onun kötü arzusu Âdem'i ateşe hazırlamaktır. Zirâ Âdem'e hased ettiğinden Hakk'ın huzurundan kovulmuştur. O gayret üzerine Âdem'i azdırmak ister.

Şimdi Âdem'e lâzım olan; gayret odur ki, o Lain'in sözlerine, lezzetine aldanmamak, **Allah'ın rizâsı üzerine olmaktır. Hakk'ın rahmetine nâil olarak ebedî devlete ermektir. Dünyâ dediğin hayâl gibidir.**

Dünyâ ancak hayal meyaldir. Toprak ve tepe üstündeki nakşa benzer.

Akıllı odur ki, Hak Teâlâ Hazretlerinin emrine itâat edip taâtına, zikirle, şükürle, azâmetini, lütfunu düşünmeli, ona göre Hakk'ın rizâsında olmalıdır.

Hak Celle ve Âlâ kulunun gününü isyânla geçirerek nâzenîn (çok nâzik) ömrünü zâyi etmesini istemez. Zin-

(1) Nâziât Sûresi; âyet: 40.

hâr! Ne yapalım Hak celle, beni bu yola komuş, benim elimde ne var, mukadderatım bu imiş deme; aslâ böyle düşünme! İslâm çerçevesinden çıkarsın.

Hak Teâlâ, rizânı ihtiyârî eline vermiştir. Hayrı ve şerri, fayda ve zararı bildirdi. Akıl verdi. Dilersen sâlih kullardan olur, akla uy! Dilersen cânına lâyık ne ise onu işlersin. Şimdi akıllı kimseye bu kadar izâhat yeter. Câhile bunun gibi bin nasihat desen kulağına koymaz. Nitekim Hak Teâlâ:

وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ

«Fakat o kimseler ki, fıska sapmışlardır, artık onların barınacakları yer ateştir...» (1) buyurmuştur.

Bundan sonra bizim sözümüze gelelim, Hak Teâlâ, bu cümle mülkleri kim yarattı? Arşı, Kürsî'yi, gökleri, yerleri, Cennet ve Cehennem'i, melekleri, çeşitli mahlûkâtı, hayvanâtı, suları, güneşi, ay'ı, yıldızları, seyyâreleri cümle âleme ziyâ verdikten sonra nebâtât ve meyvaları tertib ederek kulları için bu geniş hizmetleri kurmuştur. Bu büyük işlerin hikmetini bileyim dersen «Amme» Sûresini oku. Bundan sonra bilmelisin ki, Hak Sübhânehû ve Teâlâ celle ve alâ bin türlü mahlûkât yaratmıştır. Âdem cümlesinden şereflidir ve Âdem'den murâd Muhammed Rasûlüllah'tır. O'nu, Âdem'e ve âlemlere rahmet olarak gönderdim. Derdimize derman için saâdet o kişiye ki O'na imân getirir, güler yüz O'nadır. Onun için Hak Teâlâ Hazretleri «O emir üzere oldu.» buyurdu.

Sonra sözümüzden murâdımız budur ki, Hakk'ın kudretini ve azâmetini beyân etmek için bu kitabı hazırladım. Onsekiz bölüm üzere tertip ettim. Ve her bölüme bir ni'met koydum. Okuyanlar hangi ni'metten dilerse

(1) Secde Sûresi; Âyet: 20.

ruhun gıdasını alır. Hakk'ın kudretini anlarlar. **Allah'ın Kudretini ve sanatını tafsâlâtı ile bilmeğe kimin Kudreti vardır? Kudretim, tâkatım üzere ilmim erdikçe, ilhâm-ı ilahî keşif oldukça beyân olunacak.**

Birinci Bölüm: Göklerde olan acâyibleri, arş'ı ve Kürsî'yi, Cennet'i ve Cehennem'i, ay'ı ve günü, yıldızları beyân eder.

İkinci Bölüm: Yerleri, yerlerde olan acâyibleri ve Cehennem'i beyân eder.

Üçüncü Bölüm: Bu yeryüzünü beyân eder.

Dördüncü Bölüm: Hendese ilmini, iklimleri, günleri ve saatleri beyân eder.

Beşinci Bölüm: Dağların acâyiblerini beyân eder.

Altıncı Bölüm: Suları ve çölleri beyân eder.

Yedinci Bölüm: Şehirler ve iklimleri beyan eder.

Sekizinci Bölüm: Mescidleri beyân eder.

Dokuzuncu Bölüm: Süleyman Peygamber (A.S.)'in tahtını ve saltanatını beyân eder.

Onuncu Bölüm: Belkıs'ın saltanâtını ve Süleyman (A.S.) Hazretlerine geldiğini beyân eder.

Onbirinci Bölüm: Ömürlerin takdirini beyân eder.

Onikinci Bölüm: Hışımdan helâk olan yerleri beyân eder.

Onüçüncü Bölüm: Otları ve yemişleri beyân eder.

Ondördüncü Bölüm: Sûretleri ve bazı yerleri beyân eder.

Onbeşinci Bölüm: Zümrüd-ü Ankâ hikâyesini beyân eder.

Onaltıncı Bölüm: Umur-u cifriyye ve havâdis-i kevniyyeyi beyân eder.

Onyedinci Bölüm: Hârikulâde hallerden ve kıyâmet alâmetlerinden beyân eder.

Onsekizinci Bölüm: Allah-ü Teâlâ'ya münâcaat, halkın bazı hallerinden, zamanın ve beylerin ahvâl ve işlerini, kişinin kendi hâlinden ve bazı uhrevî meselelerini bildirir.

ŞEYHİ'L - EKBER
MUHYİDDİN-İ ARABİ

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖKLERDE OLAN ACÂYİBİ, ARŞ'I, KÜRSİ'YI VE LEVH'İ, KALEM'İ, CENNET VE CEHENNEM'İ, AY VE GÜNÜ, YILDIZLARI, MUKARREBİN MELEKLERİ'Nİ BEYÂN EDER:

Bilmiş ol ki, Hakk Sübhânehû ve Teâlâ, bu âlemi yaratmayı murâd ettiğinde, önce kıymetli bir taş yarattı. O taş, yerden ve gökten büyüktü. Sonra, dilediği yerleri ve gökleri yarattı. O kıymetli taşa bir kere nazar eyledi. O taş, Hakk'ın heybetinden eridi. Harekete gelip sıvı oldu. Çalkalandı, köpüklendi, buz hale geldi, dumanı ve buharı havaya çıktı. Rüzgâr meydana geldi. Hak Teâlâ, o buhardan gökleri yarattı. Biribiri üzerine yedi kat meydana geldi. O köpükleri dondurdu. Yerleri yarattı. Buz tabakalarından dağlar, dereler ve tepeler meydana geldi. Ve rüzgârları toplayarak suyun altına koydu.

İbni Abbâs (R.A.): «**Önce Levhi yarattı ki, o Levh ak inciden, kolları kızıl yakuttan, genişliği sonsuzdur. Vasfını Allah'tan başka kimse bilmez. Her gün üç yüz altmış türlü renk olur.**» buyurmuştur.

KALEM dahi bir cevherdir, uzunluğu beş yüz yıllık yoldur. Başı arşa bağlıdır, içi nûrdur. Dünya kaleminden mürekkep çıktığı gibi, Levh kaleminden de nûr çıkar. Evvel ve âhır ne oldu ve ne olacak ise onda yazılıdır. Her

harfin büyüklüğü Kaf Dağı'ndan büyüktür. Böylece, onun büyüklüğünü ve onu yaratan pâdişahın büyüklüğünü kıyâs et!..

ARŞ'IN YARATILMASI:

Bundan sonra Hak Teâlâ Arş'ı yarattı. Peygamber (S.A.V.): **«Arş'ın altı kere yüz bin ayağı vardır. Ve altı kere yüz bin perdesi vardır. Her biri yerlerden ve göklerden büyüktür.»** buyurmuştur.

Ka'bu'l Ahbâr (R.) der ki; vaktâki su çalkalandı, rüzgâr meydana geldi. Hak Teâlâ, o yelleri topladı. Üzerine sıvı suyu koydu. Suyun üzerine Arş'ı koydu. Şimdi Arş, o suyun üzerindedir. Arş'a kendi hükmetti.

Nitekim Kur'an-ı Azîm'de:

وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ

«Bundan önce ARŞ, suyun üzerinde idi.» (1)

اَلرَّحْمٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوٰى

«O Rahman (kudret ve hâkimiyeti ile) Arş'ı istilâ etti.» (2) buyurulmuştur.

Bu cümle, dünyanın suyun üzerinde, suyun hava üzerinde, havanın da bulutların üzerinde olduğu anlaşılmaktadır.

Hak Teâlâ, Arş'ı işte bu azâmetle yarattı. Bundan daha büyük bir varlık yaratmamıştır. Düşünenler için ne büyük ibretler vardır.

(1) Hûd Sûresi; âyet: 7

(2) Tâhâ Sûresi; âyet: 5

Hak Teâlâ, ulu bir yılan yarattı; başı ak inciden, vücûdu kızıl altından, gözleri yakuttan idi. Allah'ın emri ile yılan, Arş'ı yedi defa dolaşdı. Büyüklük yalnız Allah'a mahsustur ki, onu yarattı. Allah-ü Ekber el'azâmet-ü velkibriyâ.

Mevlâna İzzeddin (R.) der ki: **«O yılanın dört başı vardır. Her başında yedi yüz bin yüzü vardır. Her yüzünde bin ağzı, her ağzında bin dili vardır. Bu dilleri ile Allah-ü Teâlâ Hazretlerine bin türlü lisâniyle tesbih eder. Bir lisânı bir lisânına benzemez. Her tesbihinden bir cevher yâd edilir. Büyüklüğü bu dünyadan daha büyüktür. O yılanın bu dünya halkı sayısınca tesbihi vardır. Cümle tesbihi yâkut ve zümrüt olur. Cennet içine saçılır. O yılanın ağzı Cennetin mukâbilindedir. Cennetin bütün cevherleri o yılanın tesbihindendir. Göklerin aydınlığı da o tesbihin nûrundandır. O yılan bu dünya yılanı gibi değildir. İnsan ondan nefret eder. O da Hak'kın bir mahlûkudur ki, Arş için yaratmıştır. Tâ ki Arş'ın büyüklüğünü bilsin.»** Zirâ ululuk O'na yaraşır. Zât-ı kadimdir. Hâlik'u Rab'bü'l âlemindir. O yılanın bin boynuzu vardır. Uzunluğunu ve büyüklüğünü yalnız Allah bilir. Arş, onun ortasında görünmez omuştur.

Allah-ü Teâlâ emredip yerleri, gökleri, Arş'ı, Kürsî'yi, Levh'i ve Kalem'i yut dese; arslanın sinek yuttuğu gibi yutar, boğazına bile inmez. Her zaman Arş, onun heybetinden Allah'a sığınır.

Eğer Allah-ü Teâlâ'nın tesbihini okuyan, âyet diye buyursa, onun ününden Arş su gibi erir.

Rivâyet olunur ki; Mi'râc Gecesi Seyyid-i Kâinât Mefhâr-ı Mevcûdât Muhammed Mustafa (S.A.V.); o yılana nazar ettiğinde, yılan bir çok dillerle Rasûl Hazretlerine salâvât getirdi. Hak Teâlâ, ondan heybetini çekince az kaldı, Rasûlüllahı'n nûrundan su gibi eriyecekti. Rasûlüllah'tan şefâat diledi.

Tefsir kitaplarında, Rasûlüllah (S.A.V.) buyurur: **«Arş'ın altında yüzbin kandil asılı durur. Eğer yerleri, gökleri o kandilin birine koysalar, denize bir halka bırakmış gibi gelmez.»**

Hazret-i Ali (R.A.) Rasûlüllah'a Arş'ın ululuğundan sûal sordu. Peygamber (S.A.V.) şöyle buyurdu: **«Yâ Ali! Öyle ulu şeyden sûal sordun ki. Yâ Ali! Arş'ın üçyüz altmış bin ayağı vardır. Her ayağın arasında üçyüz altmış bin âlem vardır. Her âlemin içi meleklerle doludur. Onlar, Hak Teâlâ'ya gece ve gündüz istiğfar ederler. Sevâbını Ebû Bekir'e, Ömer'e ve Osman (R. Aleyhim)'a bağışlarlar. Yâ Ali! Yine üçyüz altmış bin âlem vardır. Üçyüz bin ayağının altında içi insan doludur. Hak Teâlâ, onları sevmeyenlere lânet etmelerini emretmiştir.»**

Tefsir kitabları meleklerin büyüklüğünden haber verir.

Hak celle ve alâ Arş'ı yarattı. Arş'ı götürmek için dahi dört büyük melek yarattı ki, Arş'ı götürsünler. Arş'ın dört tarafını omuzlarına aldılar, fakat götüremediler. Hak Teâlâ yedi kat gök melekleri kuvvetince kuvvet verdi, yine götüremediler. Bu defa yedi kat yerlerde olan melekler kuvvetince kuvvet verdi, yine götüremediler. Bu defa Hak Teâlâ:

وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

«Lâ havle velâ kuvvete illâ billâhi'l aliyyi'l azîm.»

«Güç, kuvvet ancak büyük ve yüce olan Allah iledir.» deyin, buyurdu. Onlar da hemen bu dûayı der demez bir adamın üzerine sinek konmuş gibi gelmedi. Her biri birer köşesini omuzuna almışlar, başları Arş'da, ayakları tahte's-serâda (toprak altı)'dır.

Kıyâmet günü Arş'ı şereflendirmek için dört melek daha yaratılacağı rivâyet olunur. Nitekim Kur'an-ı Kerimde:

وَالْمَلَكُ عَلَىٰ أَرْجَائِهَا ۚ وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةٌ ﴿١٧﴾

«O gün Rabbinin Arş'ını, üstlerinde sekiz melek taşır.» (1) buyurur.

Onlara Hamele Arş'ı denir ve Ruh-u A'zam dedikleri bir melektir. Hak Teâlâ Hazretlerinin hizmetindedir. Onların bu dünya halkı adedince başı vardır. Başında yine o kadar yüzü vardır. Yüzünde o kadar ağzı vardır. Ağzında dili vardır. Dilinde yine o kadar tesbihi vardır. Her başının büyüklüğü bu dünya kadardır.

Cenâb-ı Hak, Kur'an-ı Kerim'inde:

يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا

«O gün, Cebrâil ve melekler saf halinde duracaklar.» (2) buyurmuştur.

Yani kıyâmet gününde Hak huzurunda bütün melekler bir saf olacak, o, yalnız bir saf olacak. Şu büyüklükle ki, **(Ruh-u A'zam)** Büyük ruh Arş'ın yediyüz bin perdesinin bir bucağında bir sivrisinek kadardır. Arş'ın heybetinden yaprak gibi titrer. Allah-ü Teâlâ Hazretlerine tesbih eder. Onun her bir tesbihinden Hak Teâlâ bir melek yaratır. Onunla beraber tesbih ederler. O meleğin yüzbin kanadı vardır. Bir kanadını açsa, magrib ile maşrık arasını kaplar.

(1) Hakkâ Sûresi; âyet:17

(2) Neb'e Sûresi; âyet: 38.

RUHUN YARATILMASI:

Hak Teâlâ Hazretleri, Arş'dan sonra ruhdan büyük bir şey yaratmadı. Emredilse yerleri ve gökleri bir lokma eder. Yaratılışı melek sureti insandır. Kıyâmet gününde Arş'ın sağ tarafında duracak, Muhammed (S.A.V.) ümmetine şefâat eyleyecek.

Ruh hakkında bir kaç kavil vardır:

Birinci kavil; Ruh, Hak Teâlâ mahlûkatından bir mahlûktur. Sûreti ve hey'eti insan, amma ne insandır ve ne de melektir. Yerler, içerler, elbise giyerler, onlar başka bir mahlûktur. Her melek yer yüzüne iner, onunla bu ruh da beraber iner. Hatta Kadir gecesinde inerler, evden eve selâm verirler; tâ sabaha kadar.

Cenâb-ı Hak kavl-i keriminde:

إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾
لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا
بِإِذْنِ رَبِّهِم مِّن كُلِّ أَمْرٍ ﴿٤﴾ سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿٥﴾

«Şübhesiz, onu (Kur'an'ı) Kadir gecesinde (Levh-i Mahfuz'dan aşağı semâya) biz indirdik. Bildin mi, nedir Kadir gecesi, bin aydan daha hayırlıdır. (Ki, mübârek ve şerefli gece, Ramazan ayının yirmi yedinci gecesidir.) O gecede melekler ve Ruh, Rablerinin izni ile, (o sene takdir edilen) her iş için arka arkaya iner. O gece, fecrin doğuşuna kadar selâmettir.» (1) buyuruyor.

(1) Kadir Sûresi; âyet: 1-5

Ruh hakkında ihtilâf çoktur. Fakat şu ruh ki, insanda tasarruf eder. Bunlardan başkadır.

Kâdı Tefsirinde: **«İnsanın ruhu bir cevherdendir. Bedeni harâb olmakla can harâb olmaz. Can, Hayât-ı İlâhiyenin mazharıdır.»** denilmektedir. O cana birinci hayât

الْمُؤْمِنُونَ لَا يَمُوتُونَ بَلْ يُنقَلُونَ مِن دَارٍ إِلَىٰ دَارٍ

denir ve Ruhu'l Ervah derler. Nitekim bir hâdis-i şerifte:

«Mü'minler ölmezler, belki bir diyârdan başkasına nakledilirler.» buyurulmuştur.

Hak Teâlâ:

بَلْ أَحْيَاءٌ عِندَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ

«Sakın Allah yolunda öldürülenleri ölüler sanma! Hayır! Onlar Rableri katında diridirler; rızıklanmaktadırlar.» (1) buyurmaktadır.

İmam Gazâlî: **«İnsanın ruhu hemen cismi sûretindedir. Her âzâdadır, eğer âzâda ruh olmazsa uzuvda hareket olmaz. Hareket candan olur.»** demiştir. Ruh yücedir, beden süflidir. İnsan ve melelkerin ruhu yücedir. Cinnin ve şeytanın ruhu süflidir. Amma hayvanların ruhları tabiat mâdeninden meydana gelir. Yine aslına karışır.

Illiyyinde **(Cennetin ve gök yüzünün en kutsal, en yüksek tabakasıdır.)** arşın altında zübercetten yeşil bir levha vardır. Cümle insanların amelleri, defterleri, hayır ve şer onda yazılır.

KÜRSİ:

Kürsi, güzel bir cevherdendir. Hazret-i Peygamber

(1) Âl-i İmran Sûresi: âyet: 169

(S.A.V.) : «**Yedi kat yerler ve gökler, Kürsî yanında bir büyük sahrâda kum tânesi kadardır. Arş'ın katında da Kürsi bir ulu sahrâda bir halka gibidir.**» buyurmuşlardır. Fakat Kürsî'ye ecel geldiğinde, Hak Teâlâ Kürsî'yi bir kandile koyup Arş'dan aşağı sarkıttı.

Mûsa (A.S.) bir münâcatında: «**Yarabbi! Arş'la Kürsî'nin arası ne kadar yoldur?**» dedi. Hak Teâlâ: «**Yâ Mûsa (A.S.)! Onbin defa magrib ile maşrık arasındaki yoldur.**» buyurdu.

«**Yâ Mâlike'l mülk, yâ zülcelâl, yâ zül'azâmetü vel'kibriyâ-i Teâlâ şânehû Fesubhânellezî biyedihî melekûti külli şey'in.**»

Arş'ın altında **Bahrı'l Mesihur** adlı ulu bir deniz vardır. Arşın sağ tarafındaki yerlerden ve göklerden büyüktür. Yedinci gökten yüksektedir. Ona «**Bahrı'l Hayat**» — Hayat denizi — denir.

Hak Teâlâ bu âlemi fâni kıldıktan sonra, o denizden hayat vereceği düşünülmektedir. Âdem menisi gibi Cebrâil Aleyhisselâm, her sabah o denize girer, çıkar, silkinir. Her düşen damla yaradılır. O denizlerde melekler vardır. Ellerinde cevherlerden şaraplar tutarlar. Uzunluğu beşyüz yıllık yoldur.

Hak Teâlâ, o denize bir melek vazifelendirmiştir. Adı Mikâil'dir. Onun vasfını Allah'dan başka kimse bilmez.

İSRÂFİL Aleyhisselâm'da büyük bir melektir. Hak'kın emirlerini Levh-i Mahfuz'a yazdıran odur. Onun dört kanadı vardır. Bir kanadı doğuya, bir kanadı batıya döşenmiştir. Allah'ın korkusundan yerle gök arasında yüzü, bir örtü ile örtünmüştür. Büyük bir melektir ki, başı göklerden yukarı Arş'dadır. Ayakları yerlerden aşağıdadır.

Tefsir kitaplarına göre; eğer yedi kat denizi, Nûh tufânı ile İsrâfil Aleyhisselâm'ın başından dökseler, Allah'a isyân etmezdi.

Hak Teâlâ, Âdem'e secde edin diye emir buyurduğunda, ilk secde eden İsrâfil Aleyhisselâm idi. Hak Teâlâ dört âyetini alnında yazdı, henüz satır olmadı. Levh'i onun boynuna asdı. O'nun güzel sesi vardır. Melekler içinde ondan güzel sesli melek yoktur. Nitekim insanlar içinde de, **DAVÛD Aleyhisselâm'ın sesinden güzel sesli olanı yoktur.**

CEBRÂİL Aleyhisselâm, Allah'ın en sevgilisidir. Melekler içinde en sevimli olanı ve Allah'ın en mahbûbudur. En faziletli melektir. Hazrete lâyıktır. Ona Ruhu'l Emin derler. Enbiyâlara vahiy getiren O'dur. Onun cevherden yüz kanadı vardır. Hak Teâlâ bir yeri kahretmek murâd etse, Cebrâil Aleyhisselâm hemen kanadını yer altına sokar, kaldırır, kahreder.

İnbi Abbâs (R.A.) rivâyet eder; **Bir gün Rasûlüllah** (S.A.V.) :«**Yâ Cebrâil! Senin göklerdeki sûretini görmeyi dilerim.**» buyurdular.

Cebrâil Aleyhisselâm: «**Tâkat getiremezsin.**» dedi.

Rasûlüllah: «**Elbette!**» dedi ve: «**Bir gün Arâfat'a çıktım, Cebrâil Aleyhisselâm'ın geldiğini gördüm. Amma yer yüzü dopdolu olmuşdu. Başı gökte, ayakları yerdedir. Bu heybetle gördüm ve düşdüm. Aklım gitti. Cebrâil Aleyhisselâm hemen acele insan sûretine girip beni bağrına basdı. «Korkma, Yâ Muhammed!» dedi.**» buyurdu.

MİKÂİL Aleyhisselâm, büyük bir melektir. Onun iki kanadı zübercetten, çeşitli cevherlerdendir. Bin yüzü, her yüzünde bin gözü ve bin ağzı vardır. Gece ve gündüz, biz günâhkârlar için ağlayıp Hak'dan mağfiret talep eder. Her katre ki dökülür, ondan bir melek halk olunur. Mü'minler için tesbi hederler. Kerîm, Rahîm, lûtûf sâhibi, Rabbü'l Âlemin olan Allah'ın günâhkâr kullarının bağışlanmasına inâyeti vardır. **Elhamdülillâhi'l vâhid'il Ferdü's-Samed.**

AZRÂİL Aleyhisselâm dâhi heybetli büyük bir melektir. Birinci göktedir. Bazılarına göre, yerle gök arasında bir makamı vardır, orada oturur. Yüzü, Levh-i Mahfuz'a karşıdır.

Bir ağaç ki, Hak Teâlâ yaratmıştır. Ona Sidretü'l Müntehâ derler. Gökten yukarıdır. Başı Arş'a erişmiştir. Dünyadaki insanların adedince yaprakları vardır. Herkesin adı, o yaprak üzerinde yazılıdır. Bir kimsenin eceli yaklaşınca, o yaprak sararıp harap olur ve Azrâil Aleyhisselâm'ın önüne düşer. Azrâil Aleyhisselâm o yaprağı alır bakar ki, sağ ve solunda melekler vardır. Onlara İ'van derler. Eğer o kimse mü'min ise, sağ yanında olan rahmet meleklerine verir. Güzel yüzle o kimsenin canını kolayca alır, sonra Azrâil Aleyhisselâm'ın sağ eline sunar. Alıp ipeklere sararlar. **Cennet-i A'lâ'ya götürürler.**

Eğer o kimse kâfir ise, sol yanında duran Azâb meleklerini gönderir. O kâfirin canını bin azâb ile çeker getirir. Sonra Azrâil Aleyhisselâm'ın sol eline sunar. Azrâil Aleyhisselâm onun canını katranlı elbiselere sarar ve en aşağı tabakaya indirir.

Azrâil Aleyhisselâm bir ayağını Cennet kapısına, bir ayağını da Cehennem kapısına koymuştur. Bu âlem, onun önünde bir tabak misâlindedir. Nerden dilerse, oradan alır.

KİRÂMEN KÂTİBİN; büyük meleklerdendir. İnsanın hayrını, şerrini yazarlar. Bu meleklerin biri insanın önünde ve biri ardında yürürler. Ne söylerse ve ne yaparsa, bir bir yazılır. Bunların ikisi sabah namazında gelir. Herkese her gün dört melek görevlendirilmiştir. Hepsi yüzaltmış melek olup, kıyâmet gününde gelerek şâhidlik yapacaklardır.

BEYTÜ'L MA'MUR; ulu bir evdir. Bazıları yedinci kat göktedir derler. Eni ve uzunluğu beşyüz yıllık yoldur. Her gün yetmiş bin melek gelip, onu ziyâret ederler. Bir

meleğe kıyâmete kadar bir daha nöbet gelmez ki, geri gelsinde bir daha ziyâret etsin. Ruh dedikleri melek, onun bekçisidir.

EŞGAFÂİL; büyük bir melektir. Arş'ı götüren meleklerden biridir. İsrâfil'den, Suhâil'den büyüktür.

SUHÂİL; büyük bir melektir. Arş altında sivrisinek kadardır.

MELÂİKE-İ MUKARRABİN; yani Allah-ü Teâlâ'ya yakın olan melekler, Hakk'ın huzurunda o kadar çok değildir. Ama biz meşhur olanlarını söyledik. Hepsini söylesek kitaba sığmaz.

Hâlık-ı Rabbü'l Âlemîn ki ne dilerse halk eyler.

Arş'dan, Kürsi'den Cennete geldik:

اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنَا وَسَائِرَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الدُّخُوْلَ فِيْهَا

«Yârabbi! bize vesâir mü'mine ve mü'minâta oraya girmeyi nâsib et!» Cennet ki vardır, güzel yordır. Arş'ın sağ tarafındadır.

İbni Abbâs (R.A.): **«Cennet, Arş'ın altındadır.»** buyuruyor. Nitekim Rasûlüllah (S.A.V.):

سَقْفُ الْجَنَّةِ عَرْشُ الرَّحْمٰنِ

«Cennetin tavanı, Rahmân'ın Arş'ıdır.» buyurmuştur.

Keşşâf sâhibi de: **«Cennet ki vardır. Lâtif bahçeler, ağaçlarla bezenmiştir. Budakları biribirine dolanmış türlü türlü meyveli ağaçlar altında, güzel sular akan rengârenk ırmaklar, köşkler, saraylar vardır. Onu görenler hayran olurlar. Çeşit çeşit kuşlar güzel sesleriyle nâmeler ederler, işidenler bihuş olurlar.»** diyor.

Hak Teâlâ Cenneti sekiz kat yarattı:
Birincisi: **Dâru'l Celâl**'dir. Ak incidendir.
İkincisi: **Dâru's Selâm**'dır. Kızıl yâkuttandır.
Üçüncüsü: **Cennetü'l Me'vâ**'dır. Yeşil zümerrüddür.
Dördüncüsü: **Dâru'l Huld**'dur. Sarı mercandandır.
Beşincisi: **Cennet-i Naîm**'dir. Ak gümüşdendir.
Altıncısı: **Cennet-i Firdevs**'dir. Altındandır.
Yedincisi: **Dâru'l Karar**'dır. Miskdendir.

Sekizincisi: **Adn Cenneti**'dir. O hepsinden yüksektir. O, güzel incilerle süslüdür. Bir kubbesi vardır. İki kanadlıdır. Bir kanadından diğer kanadına beş yüz yıllık mesâfe vardır. Duvarının bir kerpiçi altından ve bir kerpiçi gümüştendir. Sıvası misktir.

Diğer Cennetlerin en şereflisi Adn Cenneti'dir. Onun vasfını Allah'dan başka kimse bilmez.

Cennetin sekiz kapısı vardır. Kıymetli cevherlerle süslenmiştir. Tahtaları altındandır. Her kapısında:

لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ

«Lâ ilâhe illallâh Muhammed Rasûlüllah.»

«Allah'dan başka İlâh yoktur. Muhammed (S.A.V.) O'nun Rasûlüdür.» yazılıdır.

Ülemaların bazılarına göre; Cennet yedidir, sekizincisi **«Vesîle»** dir. Peygamberlere mahsustur. Cennet-i Adn'dan ve diğerlerinden yüksektir. Cennette ondan yüce makam yoktur. **Kuddûs** (C.C.) Hazretleri ondadır. Hak Teâlâ Hazretlerini onda göreceklerdir. Bilâ teşbih şu pâdişaha benzer ki, şehrin ortasında yüksekçe yere saray yaparlar. Veya şu dağa benzer ki, durduğu yer yüksektir. Diğer Cennetler biribirinden aşağı dağ etekleri gibidir. Her Cennetin arası emsâlsiz bahçelerle süslüdür.

Hepsi Adn Cennetini ortaya almışlardır. Sekiz duvarı vardır. Adn Cenneti hepsinden yüksektir.

TUBÂ AGACI; Adn Cennetinin ortasında bitmiştir. Başı tâ Arş'a kadar erişmiştir. Budakları yukarıdan aşağı doğru sarkmıştır. Sekiz Cenneti kaplamıştır. Hazret-i Rasûlüllâh (S.A.V.)'in harîminde bitmiştir.

Rivâyet ederler ki; bir şâhin dünya yaratıldığından bugüne kadar uçsa üzerinde dolaşamaz. Dünyada mevcut ağaçlar adedince, onun yaprakları ve budakları vardır. Bir yaprağı bu dünyayı örter.

CENNETİN IRMAKLARI:

Cennet'in dört meşhur ırmağı vardır:

Birincisi; **Zençebîl,**
İkincisi; **Selsebîl,**
Üçüncüsü; **Kâfûr,**
Dördüncüsü; **Kevser**'dir.

Bunlar Tubâ ağacının dibinden çıkarlar ve aşağı Cennetlere akarlar.

Bazı ûlemalara göre, Firdevs Cennetin'den çıkarlar ve aşağıya akarlar.

Keşşâf Tefsirinde der ki; Adn Cenneti saraydır. Altından, inciden, yâkuttan ve zübercettendir. Ona **«Dâru'r Rahmân»** derler. Onu göz görmedi ve gönüllerden geçmedi, kulaklar işitmedi. Onu dil ile izâh etmek kâbil değildir. O, oturulacak en güzel yerdir. Ondan aşağısı Firdevs Cenneti'dir.

Ebû Hüreyre (R.A.)'den rivâyet olunmuştur ki; **Rasûlüllah (S.A.V.), Allah-ü Teâlâ Hazretlerinden Firdevs Cennetini diler. Çünkü o, cennetlerin hepsidir. Gâyet müzeyyendir. Ortası Arş'ı Rahmân'dır. Bütün ırmaklar ondan çıkarak aşağı akar.**

Nitekim Cenâb-ı Hak Kur'an-ı Kerîmin'de:

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ
جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ۝ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا

«İmân edip, sâlih âmel işleyenlere gelince, onlar için FİRDEVS Cennetleri bir konukluk olmuştur. İçlerinde ebedî olarak kalırlar, oradan ayrılmak da istemezler.» (1) buyurmaktadır.

Yani Menzilleri (konak yerleri) dir. Bazılarına göre; mânâsı budur ki, cennet ehli cennete girecek. O Firdevs-i âlâ'nın ni'metlerini yiyecekler demektir.

Cennet ehlinin hâli nicedir diye Firdevs-i âlâ nüzûl edecek. **Artık sen, cennet ehlinin hâlini bir düşün!**

Ebû Hüreyre (R.A.), Rasûlüllah (S.A.V.)'a: **«Hak Teâlâ Cenneti neden yarattı?»** diye sordu.

Rasûlüllah (S.A.V.): **«Sudan fakat altundan, gümüşten, inci ve yâkut gibi, kıymetli taşlardandır.»** buyurdular ve Rasûlüllah (S.A.V.): **«Cennette yüz derece vardır. Eğer cümle âlemi bir derecesine koysalar sığardı.»** buyurmuşlardı. Onda ay ve güneş yoktur. Cennetler Arş'ın nûru ile aydınlanır.

Cennetleri birbiri içinde tâ Adn'a varıncaya kadar biri birinden yüksektir.

HULD AĞACI; Âdem Aleyhisselâm ondan yemiştir. O buğday ağacıdır. Hak Teâlâ onu çok güzel surette yaratmıştır.

Yaprakları yeşil yâkuttan, ağacı altundan, çiçekleri ak gümüşten, yemişleri baldan tatlıdır. Onu gören hayrette kalır. Hayran hayran bakar.

(1) Kehf Sûresi, âyet: 107-108

A'RAF: A'raf denilen yer; Cennetin en kenarında olan duvarının üzeridir ki, cenneti dolanıp ihâta etmiştir. Onun dâhi ehli vardır. Tâfsilata girsek söz uzar.

Hazret-i Ali (K.V.): **«Tubâ ağacının budaklarından inciler, hülleler çıkar. Onun özü inciden, budakları yâkuttan, yaprakları züberceddendir. Budakları gâyet yücedir. Tâ Arş'ın ayağına erişmiştir. Kökleri Cennet içindedir. Cümle Cennetleri dolaşmıştır. Her kişinin evine, köşküne budakları erişmiştir. Sonra ne dilerse ondan çıkar. Budakları insan başlı, kadın saçlı, dili Arabça konuşur. Rüzgârdan hızlı yürüyen kanatları vardır.»** demiştir.

HÛRİLER; gâyet güzeldir. Ak nûrdan yaratılmışlardır. Saçları, kaşları kara nûrdandır.

Tefsir-i Kebir'de denilmiştir ki; **Hûri, nûrdandır.** Dili, yüzü camdandır. Sonra nûr nasıl öpülür? Eğer bu işler güç dersen:

وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

«O, her şeye kâdirdir.»

Hak Teâlâ celle ve alâ için, her ne söylersen, **O her şeye kâdirdir. Sanatında aczi yoktur.** Âdem.i su ve topraktan yarattı. O toprak, sudandır. Yukarıda demiştik. Ya su nasıl öpülür? Hak Teâlâ katında her işler kolaydır.

Begavî Tefsirinde, **Cennette ağaçlar olduğu beyân olunur. Yeller esip ağaçlara dokunsa, o ağaçlardan sesler işidilir. İnsanın kulağı çınlar. Dünya ehli onun lezzetine tâkat getiremez. O ağaçların üzerinde ak gümüşten çiçekler vardır. Rüzgâr dokununca ses çıkarırlar. O sesleri işiden safâsından mest olur.**

CENNETTE HÛRİLER vardır ki, yarısından yukarısı erkek, yarısından aşağısı kadındır. Cennette ondan lezzetli bir şey yoktur.

Hazret-i Peygamber (S.A.V.)'e: **«Hak Teâlâ Hûri'l ayni neden yarattı?»** diye sordular Efendimiz Hazretleri:

«Ayaklarından dizlerine kadar miskten, dizlerinden karınlarına kadar amberden, karınlarından başlarına kadar kâfûrdan; saçları, kirpikleri, kaşları, zülfü kara nûrdandır.» buyurmuşlardır.

وَأُولَٰئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَحُورٌ عِينٌ

«İşte hayırlılar bunlardır, hûriler de.» (1)

CENNETTEKİ OĞLANLAR: Cennette oğlanlar vardır. Onlara Vildân derler. Ak incilere benzer. Meclislerde yürürler. En aşağısının bin oğlanı vardır. Kolları incilere benzer.

CENNETTE GURFELER: Yani köşkler vardır. Yer ehli onu gökte yıldızları nasıl görürse öyle görürler.

Cennete gâyet müzeyeyn ve gâyet süslü tahtlar vardır. Görenler hayran olur, gâyet yücedir. Her kim ona binmek istese alçalır. Yürümek dilese, kalkar yürür.

HAZRET-İ KUDÛS; Cennette bir yerdir. Ondan güzel, yüce yer yoktur. Cennet ehli orada toplanacak. Allah Teâlâ celle ve alâ Hazretlerinin Hâs müsafirlerine bahşişlerini orada ihsân edecektir.

Ve yine Cennette türlü türlü ırmaklar vardır. Kimi baldan, kimi sütten, kimi şerbetten ve kimi de sâfî sudandır. Bu ırmakların en meşhurları halk için dörttür. Allah'ın hâs kulları için ise mühürlü ırmakları vardır. Tesnim, Rahik gibi.

(1) **Vakıâ Sûresi; Âyet: 22**

Teâlâ Hazretleri, Kitab-ı Kerim'inde:

فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ
مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا
مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ

«(Küfürden) sakınanlara va'd edilen Cennet'in hâli şu: orada tadı ve kokusu bozulmıyan bir sudan ırmaklar var; tadı değişmiyen bir sütten ırmaklar var; içenlere lezzet veren şerbetten ırmaklar var, saf süzme baldan ırmaklar var... Hem orada meyvelerin çeşidi onlarındır. Bir de onlara, Rablerinden bir mağfiret vardır...» (1) buyurulmaktadır.

Keşşâf'ta der ki; **ırmaklar vardır ki, renkleri ve şekli değişmez. Gâyet lezzetlidir. Aklı bozmaz, gâyet saftır. Ona başka bir şey karışmaz. Tabiatı kâfûra benzer. Ak bir çeşmedir. Gâyet lâtiftir. Onun acâyibliği budur ki, nereye gitsen, seninle beraber gider. Hiç alçak, yüksek ona mâni olmaz.**

CENNETTEKİ ÇEŞMELER: Cennette bir çeşme vardır. Tabiatı Zençebile benzer. Bir çeşme ki, ondan kim içerse, içenden kibir ve hased gider. Ona **«SELSEBİL»** denir. Şerbetten daha temiz bir çeşmedir. Gâyet lezzetlidir. Sudan ak, şekerdeden tatlı ve soğuktur.

Cennette bir şerbet vardır ki, ona **«RAHİK»** derler. Gâyet lâtif şerbettir. şâfîdir. Kokusu miskdendir.

(1) **Muhammed Sûresi; Âyet: 15**

TESNİM : Tesnim den şerbetten, daha lâtif şerbet yoktur. Onun acâyibi budur ki ; bir kadeh içsen boşalır, fakat kudret tarafından yine doplulu olur.

Bir şerbet daha vardır ki, onu Mukarribler içer, başkaları ona su katmayınca içemezler.

Tealâ Hazretleri, Kur'an-ı Kerim'de :

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ

«Mukarreb derecesinde olanlar, sırf ondan içerler.» (1) buyuruyor.

KEVSER : Kevser suyu ki, Hak Teâlâ onu, Kur'an'da övmüştür. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de :

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ۝ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ۝ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ

«(Ey Rasûlüm) gerçekten biz sana Kevser'i verdik. O halde (buna şükür olarak) namaz kıl ve kurban kesiver. Doğrusu sana (evlâdsız nesli kesik deyip) dil uzatandır, hayırsız nesli kesik...» (2) **buyuruyor.**

Rasûlüllah (S.A.V.) : **«Hak Teâlâ onu bana vâ'deylemiştir.»** buyurmuşlardır.

Sütten ak ve baldan tatlıdır. Kardan soğuktur. Bardakları gümüştendir. Ondan yıldızlar adedince içene kanmak yoktur. İnsanın içdikçe içeceği gelir. Onda bir de ırmak vardır. Hak Teâlâ onun su kablarını gufrandan yaratmıştır.

Mühürlü bir ırmak daha vardır ki, o, hâs kulları içindir. Bunu böyle bilmelisin ki, bu söylediklerim binde

(1) Mutaffifîn Sûresi; âyet : 28

(2) Kevser Sûresi; âyet : 1-3

biri bile değildir. Kudretim yettiği kadar sahih kavillerle kimi tefsir, kimi ehâdis-i nebeviyyeden nakleyledim.

Melekût âlemini beyân ettikten sonra Gökler âlemine geldik. Allah-ü Teâlâ'nın meleklerini, emlâkini tafsille veya kıyâsla beyân etmek mümkün değildir. Enbiyâ, akıllılar, âlimler ve bilginler bunları bahsetmekte âciz kalmıştır. Şübhesiz düşünenler, çok güzel gördüler ki, Hak Teâlâ Hazretlerinin azâmetine, yerlerde ve göklerde kudretine, hikmetine yine kendi şâhiddir ki, kullarına ilân buyuruyor :

اَللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ اَلْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ
سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ
مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ اِلَّا بِاِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيهِمْ وَمَا
خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ اِلَّا بِمَا شَآءَ وَسِعَ
كُرْسِيُّهُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْعَظِيمُ

«Allah, kendinden başka İlâh olmayan o Allah'dır, diridir, (bakîdir) kayyûmdur. (Yarattıklarının bütün işlerinde hâkim, her şey onunla kaimdir.) Onu ne gaflet basar; ne uyku! Göklerde ve yerde ne varsa hepsi onun-

dur. Onun izni olmaksızın huzurumda kim şefâat edebilir? Mahlûkatın önlerinde ve arkalarındaki (dünya ve âhiret) işlerini bilir. Onlarsa Allah'ın dilediği kadarından başka onun ilminden hiç bir şey kavrayamazlar. Kürsisi göklerle yeri kaplamıştır. Göklerle yeri korumak ona ağır gelmez. Çok yüce, çok büyük yalnız O'dur.» (1)

Her kim kibirlenerek büyüklense, Allah'la dâvâ etmiş olur. Sonra hakikatte kudret Allah'ındır. O bâkîdir. Evveldir, âhirdir. Zaîf ve âciz, hayret ve meskenet hâli, mahlûkundur. Azâmet ise, O'nundur. Allah-ü Teâlâ Hazretleri bu âlemde olan mülkü, Arş'ı, Kürsi'yi, Levh'i ve Kalem'i, Cennet'i ve Tubâ ağacını yarattıktan sonra, gökleri de yedi kat yarattı.

Ay'ı, güneş'i, yıldızları yarattı. Her göğe bir yıldızı pâdişah koydu ve bunların seyirleri, her birinin tabiatlarına göredir.

Üçü ateşten, üçü sudan, üçü topraktan, üçü rüzgârdan olmak üzere on iki yıldız yarattı.

En yukarı göğün pâdişahı **Zühal** -Satürn- yıldızıdır.

Altıncı göğün pâdişahı **Müşteri** -Jüpiter-.

Beşinci göğün pâdişahı **Merih,**

Dördüncü göğün pâdişahı **Güneş,**

Üçüncü göğün pâdişahı **Zühre** -Venüs-,

İkinci göğün pâdişahı **Utarit** -Merkür-,

Birinci göğün pâdişahı **Ay**'dır.

Her birinin seyri kendi kudretine göredir. Meselâ en yukarı göğün pâdişahı Zühaldir. On iki burc otuz yılda

(1) Bakara Sûresi: Âyet: 255

bir devir yapar. Onun için Ramazan bazen kışa, bazen yaz mevsimine gelir. Yine kışa gelmeğe, otuz yıl gerekmektedir. Rum ayı otuz gün olup, Arab ayı bazen yirmi dokuz, bazen otuz gün olduğundan, bir yıl otuz kere on iki üçyüzaltmış olur. Rum ayı, Arab ayından ziyâde gelir.

Müşteri devrini, on iki yılda tamamlar. Her burcda bir yıl durur.

Merih devrini, altı yılda tamamlar. Her burcda altı ay durur.

Güneş devrini, bir yılda tamamlar. Her burcda bir ay durur.

Zühre, Utârit ve Ay, her burcda iki buçuk gün durur. Devrini bir ayda tamamlarlar.

Şimdi bu yıldızların hükmünü bildirelim. Meselâ Zühal ki, yedinci göğün pâdişahıdır. Bin yıl onun hükmü vardır. Âdem Aleyhisselâm Zühal devrinde geldi. Bin yıl ömür sürdü. Âdem'in kadr-u kıymeti ona göre idi. Kuvveti ve şecaâti dahi ona göre idi. Vaktâki Zühal devrini tamamladı.

Pâdişahlık Müşteri'ye geldi. Onun dahi seyrine göre ömür ve kuvveti takdîr olundu. Nûh Nebi (A.S.) devrinde sekiz yüz yıl ömür sürdü. Onun için ömrüne ve kuvvetine göre olup, âsân üzerine olurlardı. Böylece her gök biner yıl hikmetini tamamladıktan sonra kendi de, halkı da değişmiştir.

İlk devir ki, Zühal'dir. O devrin evvelinde Âdem Nebi yere indi. Ondan Müşteri'ye, ondan Merih'e, ondan Güneş'e, Zühre'ye, Utârit'e ve Ay'a gelince son devirdir. O devirde Muhammed (S.A.V.) Hazretleri geldi. Onun için Âhır zaman Peygamberi dediler. Bundan sonra ne zaman var ve ne de peygamber vardır.

Haşir ve Neşir ve Tammetü'l Kübrâ zâhir olacak. Âdem Aleyhisselâm Enbiyâ'nın evveli; Muhammed Mustafa (S.A.V.) Enbiyâ'nın âhırıdır. Onun için Hâtemü'l Enbiyâ dediler.

Bizim sözümüz göklerin ahvâlindendir. Bu gökler yedi kattır. A'lâyı İlliyyin ki, zikir ettik. Arş'ı ve Kürşî'yi, Levh ve Kalem ve Cennet onun katındadır. Bu yedi kat gökler bir cüzüdür. Bir ulu sahrâda, bir halka gibidirler.

Her göğün içi meleklerle doludur. Adedini Allah bilir Ondan başka kimse bilmez.

Rivâyet olunduğuna göre; Peygamber (S.A.V.) Mirâc'a çıktığı gece ki, o gece yedinci göğe ulaştı. O kadar çok melekler gördü ki, hesabı yoktur. Bir taraftan gelirler, bir tarafa giderler. Hiç ucu kesilmez, aralıksız giderler.

Rasûlüllah (S.A.V.) Hazretleri, Cebrâil Aleyhisselâm'a:

«Bunlar nereden gelirler ve nereye giderler? Hiç arası kesilmez.» diye sordu.

Cebrâil Aleyhisselâm:

«Yâ Rasûlüllah! Dünya yaradılmazdan evvel Hak Teâlâ ben kulunu yarattı. Onları böyle gördüm. Nereden gelirler ve nereye giderler bilemem. Hiç döndüklerini görmedim.» dedi.

Hâliku'l halk, el'azâmetullâhu Teâlâ Şânehû Allâhu ekber kebîrâ.

Ve bu gökler bir top misâlindedir. Birbiri içindedir. Bazılarına göre tahta tahta içinde gibidir. Birbiri üzere mutâbıktırlar. Doğruluğunu Allah bilir. Ama dünyayı seyri iktizâsından bu anlaşılır ki, top misâlinde olan birbirinden aşağı her göğün kalınlığı beyân olunur ki, beş yüz yıllık yoldur. Cümle gökler birinciden tâ yedinciye varıncaya kadar yedibin yıllık yoldur. Kıyâs eyle!

Gökler ve yerler Âlây-ı İlliyyin katında cüzi olacak, â'lânın azâmetini ve onu halk edenin azâmetini mülâhaza eyle! **Allah-ü ekber kebîrâ.**

BİRİNCİ GÖK: Birinci gök yeşil zübercedden dir. Adı **Berkısâ**'dır. **Râfea** dâhi derler. Onun melekleri öküz sûretindedir. Onu, bir melek beklemektedir. Adı **İsmâil**'dir.

İKİNCİ GÖK: İkinci göğün adı **Katdûm**'dur. Sarı yâkuttandır. Onun melekleri Anka kuşu sûretindedir. Onu bir melek beklemektedir. Adı **Mihâil**'dir.

ÜÇÜNCÜ GÖK: Üçüncü gök kızıl yâkuttandır. Onun melekleri Akbaba sûretindedir. Ona bir melek tâyin edilmiştir. Adı **Sa'dâil**'dir.

DÖRDÜNCÜ GÖK: Dördüncü gök ak gümüştendir. Onun melekleri insan sûretindedir. Ona bir melek tâyin edilmiştir ki, adı **Salsâil**'dir.

BEŞİNCİ GÖK: Beşinci gök kızıl yâkuttandır. Adı **Deknâ**'dır. Onun melekleri Hûri'l ayn sûretindedir. Ona bir melek müekkeldir. Adı **Kelkâil**'dir.

ALTINCI GÖK: Altıncı göğün adı **Ref'â**'dır. Onun melekleri Âdem sûretindedir. Ona bir melek müekkeldir. Adı **Semhâil**'dir.

YEDİNCİ GÖK: Yedinci göğün adı **Aruybâ**'dır. Onun melekleri insan sûretindedir. Ona bir melek müekkeldir. Adı **Ekberâil**'dir.

Bu göklerin içi meleklerle doludur. Bunların gıdâsı tesbihtir. Onlarda nefis yoktur. Cismi lâtif ruhtur. Ama aklı vardır.

Hak Teâlâ, Âdem'e hem akıl ve hem nefis vermiştir. Âdem'i en eşrefli mahlûk yarattı, o nefsi ile itibâr kazandı. O kimse ki; nefsi var, aklı var, nefsine uymayıp aklına uymalıdır.

HİKÂYE: Beyâzıd-ı Bistâmi (R.) o kadar dünya lezzetlerinden ve rahatından sakınırdı ki, nefsini zebûn etmek için yedi yıl koyun başı arzuladı. Sonra bir gün, nefsi gâlib geldi. Talebelerinden birini koyun başı almak üzere gönderdi. Başı, bir tabak ile getirip Beyâzıd'ın önüne koydular.

Beyâzıd:

«Ey köpek nefis, gel murâdın neyse gör.» dedi. Allah'ın kudretiyle bir köpek gelir, başı bir tamam âfiyetle yer.

Beyâzıd köpeğe:

«Aç ağzını göreyim. İyi ki senden kurtuldum.» der.

Hak'dan hitâb gelir ki:

«Yâ Beyâzıd. Sen de benim yanımda onunla birsin. Aç ağzını girsin.» der.

Beyâzıd, ağzını açar: **«Yeter ki gel gir.»** der.

Hak Teâlâ nefsi yarattı ve hitâb etti: **«Ben kimim?»** dedi. Nefis: **«Yâ ben kimim?»** dedi.

Hak Teâlâ buyurdu:

«Nefsi, bin yıl aç bıraktı.»

Hak Teâlâ hitâb edince, nefis zebûnlukla:

أَنْتَ اللهُ الْقَوِيُّ الْقَهَّارُ وَأَنَا الضَّعِيفُ الْمَقْهُورُ

«Sen kavi olan kahhâr Allah'sın. Ben zaîf ve kahrolmuş kulum.» dedi.

En sonunda nefis aç kalınca zaîf düşdü ve yola geldi.

Malûmdur ki, Âdem'e tâan ettiler. Hak Teâlâ meleklere hitâb edip, içlerinden gâyet âbid ve zâhidleri özendirip arzetti. Hak Teâlâ bunlara nefis verip, yer yüzüne indirdi. Bunlar sonra fesâd çıkardılar. Melekler onu gördüler ve bildiler; nefis ne zâlim şeydir, diye utandılar. O

zamandan beri başlarını kaldırmayıp ibâdet üzere dururlar. Hak Teâlâ katında, insanın bir günlük veya bir vakit namaz ibâdeti, onların bin yıl ibâdetinden efdâldir. Biz geri sözümüze dönelim.

Göklerdeki acâyiblerden biri, **Güneş**'tir. Dünyaya ziyâ verdikten sonra, nebâtlara ve meyvalara terbiye veren bu güneştir. Allah-ü Teâlâ'nın emri ile, yerden suyu çekerek tekrar yağmurlar yağdırır. Allah-ü Teâlâ ona, bu hassâsiyeti vermiştir. Nebâtlara ve meyvelere güneş doğmayınca, o meyve kemâl bulmaz, lezzeti de olmaz.

Tefsir ehli: **«Güneşin cürmü yer yüzüne, üçyüz altmış günde ulaşır.»** demiştir. Bu güneş, dördüncü kat göktedir. Bu âleme yerden dört bin yıllık yoldur. Dünyaya dörtbin yıllık yoldan nebâtlara ve meyvalara ziyâ vermesi ve terbiye etmesi zor değildir.

Eğer sorarsan güneş dördüncü göktedir. Yâ ondan aşağı gökler, buna engel olmuyor mu? Nasıl görünür?

Cevap budur ki; bu gökleri Hak Teâlâ lâtif buhardan yarattı. Yedinci gökte dahi olsa görünür. Kimi büyük, kimi küçük görünür. Zirâ bu yıldızların seyri, kimi doğudan batıya seyrederler, kimi yukarıdan aşağıya, kimi aşağıdan yukarı seyreyler. Gâyet küçük görünen, yedinci gökte görünendir. En büyük görünen, birinci gökte görünendir. Birinci gökte görünen sâfi, billûr gibi lâtiftir.

Ay dahi birinci semâdadır. Ay'ın büyüklüğü yüzseksen katı, yani bu dünya kadardır. Ama Astronomi bilginlerine göre, bu güneşin cürmü, altmış fersâhdır. Her fersâh, onikibin adımdır. Ay'ın cürmü kırk fersâhtır. Her fersah dört mildir. Ve her mil dört bin adımdır. Mahallinde dördüncü, üçüncü bâbda beyân olunacaktır.

Bizim itikâdımız tefsir sözüdür. Zirâ dört bin yıllık yoldan bu kadar görünmeğe eğer gök bilimcilerin dediği olaydı, o kadar yoldan görünmezdi. Zirâ iki üç günlük

yoldan muazzam bir nesneye baksan küçük bir nesne görünmez, daha uzağa gitsen hiç görünmez olur.

Nemrûd-u Lain, çok uzun ömür sürmüş olup, Allahlık dâvâsına kalktı. Bir saray yaptırdı, dört tarafına ulu kuşlar kanatlarını açarak havaya kaldırdı. Hâşâ gök tanrısiyle cenk edecek. Henüz bulutları geçemedi. Yer yüzü bir kalbur kadar görünürdü. Yukarı yükseldikçe yer yüzü görünmez oldu. Dünya hep su gibi göründü. Dört bin yıllık yoldan görünen, üçyüz altmış yıllık yer kadar yerden görünmesi acâyib mi?

Dahhâk rivâyet eder; **Güneş bu dünyanın süsüdür. Onun harâreti madenleri sâkinleştirir.**

Aklî dâhi rivâyet eder. Güneşin cürmü altmış yıllık yoldur derler. Herkes, aklı ve ilmi erdikçe bir şeyler söylemişlerdir. Ama hakiki söz, tefsir ehlinindir.

Güneşin zerresi yoktur ki, bir an Hak'kın emrinden dışarı çıkmış olsun. Doğudan doğar, batıya dolanır. O doğduğu yerde ağaçlar vardır ki, güneş doğunca ve batıya dolanınca Allah-ü Teâlâ Hazretlerine secde eylerler.

Ve dahi bir canavarcık vardır ki, güneş doğunca, o dâhi büyür. Güneş nüzûl ettikçe, o dahi tenezzüldedir. Güneş dolansa o dahi dolanır. Ömrü hemen bir gündür.

SEKRÂN denen bir il vardır. Güneş doğunca ağaçlar arasından canavarlar çıkar. Güneşe karşı secde ederler. O ildeki insanlar güneşe taparlar.

Güneşin her iklimde tesiri vardır. Dünyada her ağacın yaprağı, budağı kesilse, o kadar kızılık olsa gerektir.

Ûlema der ki; ay, bu yedi yer yüzündedir. Kendi dünyasında döner. Bunun gibi ki, karıncanın değirmen üzerinde yürüdüğü gibidir. Bostan ve patlıcan, hıyâr, kabak buna benzer. Nitekim ay büyüdükçe, onlar dâhi büyümektedir. Ay eksildikçe, onlar dâhi küçülmektedir. Âdem'in belinde şehvet dâhi artmaktadır. Oğlan dâhi,

annesi karnında büyümektedir. Bunların hepsi ay'ın tesirindendir. Ay dâhi nûrunu, güneşden alır.

Suyun mukâbelesinde budur. Eğer deniz olmasa, ay, kapkara görünürdü. Ay bedir olunca, yüzünde bir kara görünür. Bu yer yüzünün aksidir. Bazen ay yengeç şeklindedir. Güneş bir arslan şeklindedir.

Ve Ay'ın acâyiblerinden biri de budur ki, Rasûlüllah (S.A.V.) küçük çocuk iken, Mekke-i Şerife'de büyük bir sessizlik oldu. Halk, karanlık bir gecede uyuyordu. Rasûlüllah (S.A.V.) beşiğinde ağladı. Annesi uyanamadı. Bunun üzerine ay, gökten inerek beşiği salladı. Hem ziyâret etti ve ay:

«**Yâ Muhammed; Benim katımda bir hâcetin var mı?**» dedi. Beşikten:

«**Ne zaman kâfirler benden mûcize isterlerse, sana işâret kılayım. Sen dahi iki parça olasın.**» buyurdular. Ay da kabul etti. Yerine vardı, gitti. Ne zaman bu mûcizeyi Ebû Cehil-i Lain gördü «**Bu câdıdır!**» dedi ve düşman oldu.

İKİNCİ BÖLÜM

YERLERİ VE YERLERDE OLAN ACÂYİBLERİ VE MAHLÛKÂTI VE CEHENNEMİ BEYÂN EDER.

Hak Teâlâ Arş'ı ve Kürsî'yi, Levh ve Kalem'i, gökleri, ne varsa halk etti. Bu yerleri yarattı. Yer yüzü yuvarlak, ona uygun içi mahlûkatla doludur.

Hak Teâlâ o taşa nâzar etti ve taş eridir. Su oldu. Hak Teâlâ'nın heybetinden çalkalandı, köpüklendi. O köpük Hak'kın emriyle dondu. Hak Teâlâ onu yer eyledi, dalgalandı, dağlar, tepeler oldu. Birbiri altında yedi kat eyledi.

BİRİNCİ YER: Birinci yerin adı **Remkâ**'dır. Onda yağmursuz rüzgâr vardır. Hak Teâlâ **Âd** kavmini o rüzgâr ile helâk eyledi. Onda bir kavim vardır ki, o kavme **Bûsem** denir. Onların üzerine sevâb ve ikâb vardır.

İKİNCİ YER: İkinci yerin adı Huld'dir. Onda kibrit taşları vardır. Onda kâfirler için envâi âletler vardır. Bir kavim vardır ki, adı **Tamas**'dır. Onlar birbirini yerler.

ÜÇÜNCÜ YER: Üçüncü yerin adı **Gurfe**'dir. Onda akrepler vardır. Katır gibi kuyrukları vardır. Eğer onlar yer ehlinin birine vursalar, cümle yer ehli helâk olur. Bunlar cehennem ehli için yaratılınmıştır.

DÖRDÜNCÜ YER: Dördüncü yerin adı **Cerbâ**'dır. Onda yılanlar ve hurma ağacı gibi bir kavim vardır, ona **Câlihâm** derler. Kanatları var, uçarlar, ama gözleri yoktur.

BEŞİNCİ YER: Beşinci yerin adı **Selüsâ**'dır. Onda kibrit taşları vardır. Cehennemin ateşi onunla yanacak. Onda bir kavim vardır, adına **Suhtâ** derler. Onlar birbirlerini yerler.

ALTINCI YER: Altıncı yerin adı **Siccîn**'dir. Cehennem ehlinin amel defterleri ondadır. Onda bir kavim vardır ki, ona **Katâta** derler. Yüzleri kuşlar sûretindedir. ibâdet ederler.

YEDİNCİ YER: Yedinci yerin adı **Acibâ**'dır. Onda bir kavim vardır, ona **Husûm** derler. Âhır zamanda Ye'cüc ve Me'cüc çıkacak. Onlar yer yüzüne inecekler. Ye'cüc'ü helâk edecekler. Şimdi şeytan aleyhi La'ne onda hâpistir.

FÂSIL: Rivâyet ederler ki, Hak Teâlâ Hazretleri bu yerleri sâkin durması için. Bir melek yarattı ve melek bunun altına girdi. Bir elini maşrıktan, bir elini mağribten çıkardı. Yerleri götüren yerler meleği, çıkışta karar tuttu. Ama meleğin ayakları karar tutmadı. Hak Teâlâ, Firdevs-i A'lâ'dan bir güzel taş çıkarmasını buyurdu. O taşın, yeşil yâkuttan beş yüz yıllık kalınlığı vardır. O taşın üzerinde yedi bin çukur vardır. Her biri bir denizdir.

Hak Teâlâ'nın emriyle taşı, meleğin ayağı altına koydular. Melek karar tuttu, bu kez taş karar tutmadı. Hak Teâlâ emreyledi, Firdevs-i A'lâ'dan bir öküz çıkardılar. Kırk boynuzu vardı. Uzunluğunu ve ağırlığını Allah'dan gayrı kimse bilmez. O taşın altına koydular. Bu kez öküz karar tutmadı.

Hak Teâlâ bir taş yarattı, ki ululuğu yerlerden uluydu. Hak'kın emriyle o taşı öküzün altına koydular. Öküz

karar tutu. Bu kez taş karar tutmadı. O öküzün boynuzu, yerlerin kazıklarından çıkmıştır. Uçu tâ arş altına ermiştir. O öküzün önünden kaçana beş yüz yıllık yoldor. Onun kırkbin boynuzu ve kırkbin ayağı ve kırkbin ağzı ve kırkbin gözü ve kırkbin kulakları vardır. Hak'kın emriyle bu yeri getirmiştr.

Ne zaman kımıldayıp harekete gelmek istese, Hak Teâlâ bir sivrisinek yaratıp ona havale etmiştir. Sinek gelerek kanatçıklarını çırparak burnuna girmek ister. Öküz de iki gözünü ve kulaklarını dikerek sineğe bakar ki, burnuna girsin diye sâkin bekler. Ne güzel kâdir bir kemâl, sâni' zülcelâl Allah ki, onun gibi canavarı zaif bir şey ile korkutmuştur. Kuvvet ve kudret, ululuk, pâdişahlık O'na mahsustur ki, nasıl isterse öyle yapar. İşinde ve sanatında âczi yoktur. Bir'dir, Vâhit'tir, Ferd'dir, Ehad'dır. Lâilâhe illâhû kudretinde, hikmetinde akıllar hayrandır.

O öküzün adı **Belhû**'dür. Sonra öküz bu vecihle duracak. Bu defa taş karar tutmadı. Bu kez Hak Teâlâ bir balık yarattı. O balığın kırkbin kanadı ve kırk bin ayağı vardır. İkinci **Belhû**'dür. Eğer cümle denizleri, o balığın burnuna koysalardı, duymazdı.

Hak Teâlâ o balığın altında denizi yarattı. Sonra o balık taş altına girdi. O balık, bütün taş ve öküzü götürdü. Hak Teâlâ ona bir kuvvet evrmiştir ki, altında bu zikir olunan şeyler var mıdır? haberi yoktur. O kadar büyük nesnedir ki, arkasında bu yerler çevrilmiştir. Başı ile kuyruğu yine Arş'ta buluşmuştur. **Allâhü ekber kebirâ.**

HİKÂYE: Bir gün İsâ Peygamber (A.S.), Hak Teâlâ Hazretlerine münâcât ederek:

«Bu yerleri götüren balığı bana göster de göreyim!» dedi. Hak Teâlâ Hazretlerinden hitab-ı izze gelerek:

«Yâ İsâ! Eğer görmek dilersen var, deniz kenarına dur, tâ ki göresin.» buyurdu.

Sonra İsâ (A.S.) deniz kenarına vardı. Orada üç gün durdu. Yaydan ok gider gibi bir şey geçdi, hiç arası kesilmedi. İsâ (A.S.)

«Yarabbi! Bu yerleri götüren balık bu mudur?» dedi.

Hak celle ve âlâ'dan hitâb geldi:

«Yâ İsâ (A.S.)! Her gün bunun gibi kırkbin balık onun gıdasıdır. Henüz üç gün geçdiğini gördün. Geçen balıklar, onun gözünün karası kadar değil idi.» buyurdu. **Allahü ekber kebirâ.**

Bir nesne ki, yedi kat yerleri götürüyor. Başı ile kuyruğu yine Arş'da buluşur. Bu söylediklerim acâyib şeylerden değildir. Şimdi bu keşişler, İsâ (A.S.) böyle yaptı diye, o zamanı hatırlayıp üç gün yemeyip perhiz yaparlar.

Sonra o balığın altında denizi yarattı. Denizin altına evvelce koyduğu taş, Allah Teâlâ'nın heybetinden eriyip sıvı oldu. Sulardan dalgalar meydana geldi. Dalgalar rüzgârı meydana getirdi. Hak Teâlâ o rüzgârı cem edip suyun altına koydu. Denizlerin vâsfını Allah'dan başka kimse bilmez.

Ey kuvvetli geçinen! Balığın, yerlerin ve göklerin ululuğuna göre değerini de kıyâs eyle!

İskender-i Zülkarneyn, Hak'kın emriyle cihanı dolaşırken yolu Kaf Dağına uğradı. Büyük bir meleğin alnını secdeye koyduğunu gördü. İskender, o meleğe selâm verdi.

Melek: **«Aleyke's-selâm, yâ Zülkarneyn!»** dedi. Bunun üzerine İskender'e, İskender-i Zülkarneyn diye ad verildi.

İskender: **«Yâ melek! Elini bu yer üzerinde niçin tutuyorsun?»** dedi.

Melek: **«Yâ Zülkarneyn! Bu yerleri rüzgâr götürüyor; öyle kuvvetli rüzgârdır ki, yedi kat yerlerin altın-**

dadır. Eğer elimi çekersem, rüzgâr yerleri havaya atar, göklere dokunur, parça parça olur. Allah Teâlâ Hazretleri, beni de bu hizmet için buraya koymuştur.» dedi.

Bu âlemi hareket ettiren rüzgârdır. Tertib budur ki, cümle yerler meleğin arkasındadır. Melek taş üzerinde, taş öküz üzerinde, öküz yine taş üzerindedir. Taş, balığın arkasındadır. Balık, deniz üzerindedir. Deniz, hava üzerinde; hava, zulmet üzerindedir. İnsanın ilmi birinde tamamlandı. Ondan öteye insanın ilmi yoktur. Dünya fânidir. Geniş ve boş bir yerdir.

TAHTES'S-SERÂ; Yani toprak altı derler ki, nihayeti budur. Yükseklerin tertibi budur ki, insan bu yerlerde yaşıyor. Ondan yukarı gök yüzüne varınca orası havadır. Sonra fezâ, sonra bulut, ondan sonra Kürre-i Zemherir, ondan sonra gök yüzüdür. Böylece yedi kat gök, ismiyle zikir olunmuştur.

Yedi kat gök yüzünden yukarısına **«Sidreti'l Müntehâ»** denir. Cebrâil Aleyhisselâm'ın makamı oradadır. Sidreti'l Müntehâ'dan yukarısı Levh-i Mahfûz'dur. Ondan yukarısı Kalem'dir. Ondan yukarısını bilmeğe yol yoktur. Cebrâil Aleyhisselâm Sidreti'l Müntehâ'dan öte geçseydi, Arş'ın nûrundan kanatları yanardı.

Mi'râc gecesinde Rasûlüllah (S.A.V.) Sidreti'l Müntehâ'dan öte **REFREF**'e bindi. Cebrâil Aleyhisselâm makamında kaldı. Şöyle sür'atle giderken ayağına bir şey dolaşdı. Sonra acele geri gitti. **Kâb-ı Kavseyn**'e vardı. Rasûlüllah (S.A.V.) Bâri-i celle celâlühû ve Amme nevâlühû ile söyleşdi. Nûruna ve niyâzına kavuşdu. Şeriat, tarikat ve hakikattan, emir ve nehi cümle doksan bin kelâm konuşuldu. Sonunda Habibullâh:

«Yâ Rabbi! Gelirken ayağıma bir şey dolaşdı, yine acele gitti, o ne idi.» buyurdular.

Hak Teâlâ celle ve alâ: **«Yâ Habibim! O ayağına dolaşan Arş idi. Öyle sür'atle geçdin ki, Arş'ı nasıl geçdiğini duymadın.»** buyurdu. O azâmetle Arş'ı geçip ayağına dokunup, ne kadar tez gittiğini kıyâs eyle! Sür'atini düşün! Kudretini, hikmetini anla!

Kâdir ve muktedir bir kemâl olan Allah'ın hikmetleri karşısında akıl durur. Eğer bunda hikmet nedir diye sorarsanız, bunda hikmet yedi kat gökleri geçip Arş'ı dahi geçip ondaki yokluk ve çöl âlemidir.

Hak Teâlâ mekândan münezzehtir. Âmennâ ve saddeknâ. Rasûlüllah (S.A.V.) bu kadar yerleri bir saat içinde katedip, döşeğinden kalkıp bunca yerlere varıp, doksan bin söz edip geldiğinde, döşeğini yine sıcak buldu. Sonra Cebrâil Aleyhisselâm gelerek:

«Dur yâ Muhammed! Hak Teâlâ Hazretleri seni okutacak.» dedi. Hazret-i Resûl dahi durdu. Bir bardak su vardı. Düştü, fakat Rasûlüllah (S.A.V.) bardağı kaldırdı, dökülmemişti. Sen böyle yapsan su kalmaz. Bu hikmete nazar etmeye gözler kör olsun. Bunu düşünmeyen akıllar zâil olsun.

Ûlema bir gün Mısır sultanı önünde bu mevzuu konuştular. Sultan, uzak ihtimâl diye inkâr etti. Bu inkâr Şeyh Şihâbuddin'in kulağına erişti. Sultana gelerek ilâhi sohbete daldılar. Şeyh, sultanın başını su dolu bir leğen içine batırıp yine çıkardı. Sultan kendini bir çölde buldu. Yedi yıl avâre dolaşdı. Bir çok çoluk çocuğu oldu. Yedi yıldan sonra yıkanmak üzere başını batırıp yine çıkarınca, hemen kendini Şeyh Şihâbuddin'in önünde gördü. Hiddetle:

«Yâ Şeyh! Beni çöllere salıp pâdişahlığıma kasteddin.» deyince, Şeyhin yanındaki hizmetkârları şehâdet ettiler ki, **«Bu vakit, bu saattir.»** dediler.

Şimdi Hak Teâlâ kaadirdir. Bir saati yedi yıl gösterir. Rasûlüllah bu sözleri söyleyecek dediler.

İmam Ali'nin gönlüne bu durum uzak geldi ve Rasûl Hazretlerine mâlum oldu. Bir gün Hz. Fâtıma (R. Anhü-

mâ) balık pullarını kazırdı. Hazret-i Ali'ye gusül vâcib idi. Başını suya batırınca, kendini çölde gördü. Yedi yıldır çöllerde kaldı, sonra âcizle gusül için denize girdi. Sudan başını çıkarınca gördü kü, Hazret-i Fâtıma balık pullarını kazıyor. Ali (R.A.) :

«Yâ Fâtıma! Yedi yıldır ben yabanda dolaşırdım.» dedi. Hazret-i Fâtıma :

«Belki hatırına şüphe gelmiştir. Ancak bu saattır, bu vakittir.» dedi.

Bizim sözümüz sûal ve cevabta idi. Münâsib geldiği yerden söyledik. Tâ ki, Hak Teâlâ'nın kudretini, Rasûlüllah (S.A.V.)'ın mûcizelerini, evliyâullâhın kerâmetlerini bundan bilesin.

Hak Teâlâ (C.C.) mekândan, zamandan münezzehtir. Bunun gibi şeyler, biz yaradılanlara mahsustur. Yâ Rasûlüllah (S.A.V.) oraya nasıl gitti? Hak Teâlâ kaadirdir. Rasûlüllah (S.A.V.) ne için Kâbe Kavseyni mülkünde durmadı da, Arş'dan da öte geçdi?

Birinci cevab budur ki; eğer Arş'da olaydı, Hak Teâlâ Hazretlerine mekân tâyin olurdu. Hak'kın mekâna ihtiyacı yoktur.

İkinci cevab budur ki; Muhammed (S.A.V.) Allah'ın Habîbidir. Hak Teâlâ Hazretlerinin mülkünü, kudretini, azâmetini temâşa ettikten sonra gelerek ümmetine beyân etsin. Tâ ki ümmetin imânı ziyâde olsun.

Üçüncü cevab budur ki; Rasûlüllah (S.A.V.) Hazretleririnin sâir Enbiyâ üzerine Allah (C.C.) katında kadri bilinsin ve gelerek ümmetine haber versin. Ümmeti dahi bilsin.

O kimse ki kâfirdir. İnkârı dahi ziyâde olur. Zulmette kalıp azâb çekmeye müstahâk olur. **Elhamdülillâhi alâ dini'l İslâm.**

Yine sözümüze gelelim. Tertib üzere Sidreti'l Müntehâ'dan yukarısı Levh-i Mahfûz'dur, Kalem'dir. Ondan

yukarı olan Kazâ-i Mâlâyetenâhâ'nın içinde cennetler vardır ki, Malânihâye'dir. Ondan yukarı **KÜRSİ**'dir, ondan yukarı Serâ'dır. Ondan sonra **ARŞ**'dır. Ondan yukarısını bilmeğe izin yokutur. Kâb-ı Kevseyn oradadır. Bu tertibleri beyân ettik. Bundan sonra biraz da cehennemi zikredelim. Gücümüz yettiği kadar, binde birini diyelim. Tamamını anlatmağa kimde mecâl var? Birazını beyân edelim de işit!

Muhammed (S.A.V.), mü'min ümmetini işlediği günâhları, inşallâhu Teâlâ âhirette lütûf ve kerem ile affedecektir. Bir avuç günâh toprağını, rahmet deryâsında mahvedecek. **Âmin bihürmeti Seyyidi'l mürselin ve Hâteme'n Nebiyyîn (S.A.V.) ve alâ âlihî ve sahbihî ecmeîn.**

FÂSIL : Rivâyet şöyledir ki ; Hak Teâlâ Hazretleri cehennemi yarattı Melekler cehennemi görünce, dağlarını, tepelerini, derelerini, kuyularını, ateşten tâbutlarını, zincirlerini ve kelepçelerini temâşâ ettiler. Hak'dan korkarak feryât ettiler, emîn olmadılar. Tâ ki, Âdem (A.S.) yaratıldı. Ondan sonra emin oldular, bizim için değilmiş dediler.

«Elhamdülillâh, Eûzübillâh, min azâbinnâr.» «Allah'a hamd olsun, cenennem azâbından Allah'a sığınırım!» dediler. Tesbihlerini daha ziyâde artırdılar.

Cehennem, Hak Teâlâ'nın hapishânesidir. İntikâm yeridir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de :

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۗ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ

«Onlar için şiddetli bir azâb vardır. Allah güçlüdür ; intikâm sâhibidir.» (1) buyuruyor.

Cehennem ; âsilerin, zâlimlerin zindanıdır. Kâfirle-

(1) Al-i İmrân Sûresi; âyet: 4.

rin, münâfıkların azâb görecekleri yerdir. Hak Teâlâ Hazretlerinin düşmanı kâfirdir, münâfıktır, zâlimdir ve mülhiddir. Onun vasfını nasıl beyân edelim ki, binde birini söylememiz, onu tam anlatmak olmaz. Cümlesini demeğe gücümüz yetmez. Ama kıyâs eyle!

Derler ki, dünya göğünden bir elma bıraksalar, bir gün, bir gecede yere iner. Fakat cehennemin kapağından bir taş bıraksalar, kırk yılda inmez.

Cehennem bir su sığırı şeklindedir. Onun içinde ateşten dağları vardır, dereleri, kuyuları, ateşten tâbutları, ateşten yılanlar, akrebler, bukağılar, zincirler, kelepçeler v çeşitli ateşten azâb âyetleri vardır. Bunlar kâfirler ve münâfıklar ve Allah Teâlâ Hazretlerinden korkmayıp zulüm edenler içindir ki, tevbesiz gidenler ve mülhidler içindir.

Hak Teâlâ cehennemi yarattı ve buyurdu ki, cehennemi kırk yıl yaktılar, ancak kızıl oldu. Bin yıl daha yaktılar tâ ki, ak oldu. Bin yıl daha yaktılar, tâ ki kapkara oldu. Şimdi cehennem kapkaradır.

Cehennemin yedi kapısı vardır ve yedi tabakadır. Birbirinden aşağa gittikçe sessizdir. Kapıları ateştendir. Her birinin arası yüz yıllık yoldur.

CEHENNEMİN TABAKALARI:

Cehennemin yedi tabakası vardır.

BİRİNCİ TABAKA: Birinci tabakasının adı Cehennem'dir. En yukarı tabakadır. Muhammed Mustafa (S.A.V.) ümmetinin büyük günâh işleyenlerinin yeridir ki, tevbe etmiyenlerindir. Bu tabaka onlar içindir. Bu tabaka boş kalacak değildir. Böyle demek, devamlı kalacak demektir. Neûzübillâh adın müslüman olup, tevbe etmezsen, cehennemde daimi kalasın! Malûmdur ki, cehennemde imân edenlerden kimse kalmıyacaktır. Öyle olsa büyük günâh işleyenler imân etmiş olmaz.

Kitablarda yazılmıştır ki, bir kimse büyük günâh işleyenlerden olsa, sonunda o günâh onu küfre götürür.

Büyük günâhların meşhurları şunlardır: **«Zinâ, livâta, şarap içmek, günâhsız yere adam öldürmek, yetim malını yemek, fâiz yemek, mazlumlara zulüm etmek, gıybet etmek, uğurluk eylemek, helâli ve haramı gözetmemek, namazı terk etmek, Allah'ı inkâr etmek dünyayı sevmek.»**

Nitekim hâdis-i şerifte:

حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ

«Dünya sevgisi, her günâhın başıdır.» buyurulmuştur.

Dünyayı sevmek demek, malının zekâtını vermez, **daimâ kibirle, gururla yürümek, zînetlerini kuşanıp iftihar etmek, gaflette olmak, kahkaha ile gülmektir.** Bunların cümlesi dünya sevgisidir.

Büyük günâhlardan daha çokları da var, aklıma gelen meşhurlarını söyledim. **Ana-babaya âsi olmak, günâhların en büyüğüdür.** Birinci tabaka cehennemi söyledik.

İKİNCİ TABAKA: İkinci tabaka cehennemin harareti, azâbı birincisinden daha çoktur. Bu tabaka, puta tapanlar içindir. Nasara İsâ (A.S.)'ın derisini yüzdüler. İsâ, onlardan bizâr oldu.

ÜÇÜNCÜ TABAKA: Üçüncü tabaka **Hatime**'dir. Ona, Ye'cüc ve Me'cüc'e, Deccâl'e uyanlar girecektir.

DÖRDÜNCÜ TABAKA: Dördüncü tabaka **Saîr**'dir. Ona, şeytan ve yıldızlara tapanlar girecektir.

BEŞİNCİ TABAKA : Sehven unutulmuştur.

ALTINCI TABAKA : Altıncı tabaka **Lezzâ**'dır. Ona müşrikler girecek. Yani Allah Teâlâ Hazretlerine şirk koşanlar, hâşâ oğlu, kızı vardır diyenler girecektir.

Allah Teâlâ Hazretleri birdir, şeriki yoktur.

لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ إِلٰهٌ وَاحِدٌ فَرْدٌ صَمَدٌ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

«Allah'dan başka İlâh yoktur. Bir, O vardır. Şeriki yoktur. Bir Allah'tır. Tek'tir, Her ihtiyacın kapısıdır. Doğurmamıştır, doğurulmamıştır.» Âmennâ ve saddeknâ.

YEDİNCİ ABAKA : Yedinci tabaka **Hâviye**'dir. Ona münâfıklar girecek. O hepsinden şiddetlidir. Ateşten kapıları, tâbutları ondadır. Ona **«Nâr-ı Cehîym»** denir. Onda bir kapı vardır, içi ateş doludur. Bu tabakada olanların zâhirleri müslüman görünür, fakat içi kâfirdir. Onlar mel'undur. Onlar için haşir ve neşir yoktur. Bu âlem bir düzendir, kurulmuştur. Mahlûkat ot gibi biter. Öyleyse ne işlesek olur derler. Bu sınıf din, millet bilmez. Hısım akraba kim olur derler. Bu sınıf din, millet bilmez. Hısım akraba kimi olursa tutarlar. İşte bu tabaka onların yeridir.

Kur'an-ı Kerim'de :

لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ

«Onlardan her bir kapıya taksim edilmiş bir kısım var.» (1) buyurulmuştur.

Onu gece gündüz yakmağa ateş mi yeter? Cevab budur ki; Nâr-ı Cahîym büyük bir yerdir. Onda kibrit taş-

(1) Hicr Sûresi; âyet : 44.

ları vardır. Gece gündüz yanar. Yandıkça biter, yine yanar, sönmek bilmez. Üzerine sıvı konsa dahi daha çok parlar. Yalını çıkar, gâyet sıcaktır. İnsanın gövdesine yapışır kopmaz. Câzibesi uzaktan insanı kendine çeker. Mıknatısın demiri çektiği gibi çeker.

Cehennem yedi tabakadır. Yetmiş bin şehiri vardır. Her şehir de, yetmiş bin mahalle vardır. Her mahallede yetmiş bin ev vardır. Her evde yetmiş bin kapı vardır. Her kapıda yetmiş bin tâbut vardır. Her tâbutta yetmiş bin akrep vardır. Her akrebin kuyruğu vardır. Her tâbutta yetmiş bin ağaç vardır. Zakkûmdan her ağacın dibinde, yetmiş bin yılan vardır. Her yılanın ağzı zehir doludur. Her kim yürümek istese, yılandan basacak yer bulunmaz. İnsanı sokarlar. Bedeni şişer, tas tas yarılır, irin ile sarı zehirler derelere akar. Derelerde kan ve irin suyu eksik olmaz. Eğer cehennemin suyundan bir damla bu dünyanın dağlarına damlasa, dağlar su gibi erir. Denizlere dökülse, denizler dahi zehire dönerdi. Kokusundan yanına kimse varamazdı.

CEHENNEM AĞAÇLARI : Cehennem ağaçları vardır. Toprakları katrana bulanmış palasa benzer. Yemişleri şeytan başına benzer. Cenâb-ı Hak kavl-i keriminde :

طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رُءُوسُ الشَّيَاطِينِ ۝

«O, bir ağaçtır ki, cehennemin dibinde çıkar. Meyvaları (çirkin) şeytanların başları gibidir.» (1) buyurur.

Yemeği sabırdan acıdır. Kokusu çifeden daha fenâdır. Yiyecek kimsenin boğazına durur. Zirâ cehennem ehlinin azâbı açlıkla susuzluktur. Bizzarura boğazına durur ve su ister. Ateşten maşrabalarla su evrirler. Maşra-

(1) Saffât Sûresi; âyet : 64-65.

baları tutanların ellerine yapışır. Suyu zaruri içerler, içenin içini yakar.

CEHENNEM YILANLARI: Cehennem yılanları çok güçlüdür. Cehennem ehlini dâima sokarlar. Acısından kişi, kendi kendini yerden yere vurur, şişerler. Tuluma dönerler, gövdeleri kan, irin olur. O yılanlar, dâima insanı sokmak için haris olurlar. Zirâ onların gıdâsı odur.

GAYYA: Cehennemde bir kuyudur. Cehennemin dağları ve dereleri vardır. O derelerin şerrinden Allah Teâlâ Hazretlerine sığınırlar. Cehennemin en aşağı tabakasında, en diptedir. O derede kuyular vardır.

Onda bir dağ vardır. **Sükrân** derler. Dağın dibinde bir kuyu vardır. Ona Gadabân derler. Hak Teâlâ gadab ettiği kimseyi o kuyuya salar. O kuyular derindir. O kuyular içinde her birinin derinliği ikişer yüz yıllık yoldur. İçleri ateş doludur. O kuyularda ateşten tâbutlar vardır.

Gayya kuyusunda dâima irin ve kan akar.

Onda bir kuyu daha vardır ki, ona **Yeh'am** derler. Gâyet derindir, içi ateş doludur. Cehennemin ateşi sakin olsa, o kuyunun kapağını açarlar, cehennem yine kızar, yine kaparlar.

CEHENNEM ZEBÂNİLERİ:

Cehennemde zebânile.. vardır. Yüzleri kara, gözleri çakır, fil dişi gibi dişleri sarkmış, gâyet heybetlidir. Yüzlerine bakanın aklı gider. Kimse onların yüzlerine bakmaya tâkat getiremez. Onlar cehennem ehline azâb edecek olsalar, elleri, ayakları ile azâb ederler.

Şimdi cehennemin vasfını binde birini dahi anlatamadım. Ne zaman Peygamberimiz Muhammed Mustafa (S.A.V.) Hazretleri cehennemi seyretti, cehennem hâl dili ile onu çağırdı:

«Yâ Muhammed! Çabuk git, senin nûrun, benim ateşimi söndürdü.» dedi.

Cehennemin bazı vasıfları, Rasûl Hazretlerinden nakledilmiştir. Ashâb (R. Anhüm):

«Yâ Rasûlüllah! Cehennemde kimleri gördün?» buyurdular.

Rasûlüllah Hazretleri:

«İki tâifeyi çok gördüm. Biri kadınlar, biri de yoksullardır.» buyurdular.

Ashâb:

«Yâ Rasûlüllah! Yoksulların suçları, malları olmadığı için mi?» dediler.

Rasûl Hazretleri:

«Yoksul dediğim o değildir. Onlar dünyada fakirlerdir. Fakirlik benim iftiharımdır. Ben fakirim, kukârâ bendendir. Fukâra dediğim onlardır ki; sabırlı, doğru, sâlih olanlardır. Hak Teâlâ'nın verdiğine kanâat edip, şükür, zikir üzere olurlar. Eğer dünyada mal yoksulu olup fısık, fesâd üzere olan halka, fakirliğinden şikâyet edenler, onlar fâsıklardır. Hassâtan ki, âmelleri de olmaz. Hem dünyada mahrum, hem âhirette mahrum olanlar, cehennem yoksuludur. Benim gördüğüm yoksul odur ki, ömrü gaflet içinde geçer, hiç âmeli bulunmaz. Âmeli bulunsa dahi dünyada insanların hakkını yemiş olan veya bir kimseyi gıybet etmiş olan, böylece halkın üzerinde hakkı kalmış olan, para eline geçsede borcunu ödemeyen, helâllaşmayan, üzerine farz olan emirleri yerine getirmemiştir. Onu da yerine getirmemiş olan kimse ki, haklı gelir hakkını talep eder ve âmellerini alır. Müflis kalır veya âmeli olmaz ki, haklaşsın. Onun günâhını ona verirler. Günâh edenin bu azâbını çeker. İşte ondan daha şiddetli yoksul mu olur? Hassatân mizânda dahi günâhı

ağır gelir. Bunlar hep kul hakkıdır ki isterler. Gammazlık eden, yetim malın yiyen, buhtan eden kimsenin ehline hiyânet eden, emânete tamâh edip inkâr etmiş olan, gıybet etmiş olan veya bunun gibi günâhları işleyen kimseden hakkını talep eylerler, amelini alırlar. İşte o kimse yoksuldur. Veya gayretsizlik ederek günâh işleyen azâb çeker.» buyurmuşlardır.

Kıyâmet gününde, yetmiş bin zebâni bu dünyayı istese yerinden koparır. Bir elma gibi oynatır. Her zincirin yetmiş bin halkası olur. Dünya demirlerini cem etseler, bir halka bile olmaz. Eğer bir halkayı kökünden bıraksalar yerleri cem'an aşağa geçirir. Cehennemi bu suretle çeke çeke Arâsat yerine getirirler. Cehennem bunların elinden çekinir. İki parça olur, yine bütün olur. Yalınları direk, direk havaya gider. Kıvılcımları hisâr gibidir.

Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:

إِنَّهَا تَرْمِي بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِ ﴿٣٢﴾

«Zirâ o ateş, öyle kıvılcımlar atar ki, her biri saray gibi.» buyurulmuştur. (1)

Cehennemin ateşi bu dünya ateşine benzemez. Dünya ateşi, o ateş katında hiçtir. Bu dünyada mesâlih için olmuştur. Cehennemden bir kıvılcım bu dünyaya düşse, yerleri yaka yaka yine cehenneme düşerdi.

«Yâ Rasûlüllah! Bu dünya ateşi bitmez mi?» dediler.

Hazret-i Rasûl (S.A.V.):

«Bir kısmı kâfirlere katı azâb içindir. Bir kısmı da cehennemi ancak o ot kızdırır.» buyurdular.

(1) Mürselât Sûresi, âyet: 32.

Cehennem Tahta's-Serâ'da Arş'ın sol yanındadır. Cennet fevkalâde Arş'ın sağ tarafında durur.

Hak Teâlâ Hazretlerinden dilerim ki bu kitabı okuyana ve halka okuyup bildirene dinleyip âmil olan imân ehline bu iktabı cemedip yazana dûa ile ona ol cehennemi görmek ve girmek nâsib etmeye. Şimdi hemen işittiğini okuduğunu yapmak olsun! Ancak âmin yâ mûin ve bi hidâyetin ve bi hürmet-i Seyyidi'l Mürselin Muhammed (S.A.V.).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BU YERYÜZÜNÜ BEYÂN EDER.

Bu bölüm yer yüzünü ve mahlûkunu bildirir. Hak Subhânehû ve Teâlâ Celle ve Âlâ Hazretleri bu yer yüzünü yarattı. Bu cihan yaradılalı yetmiş bin yıl olduğu rivâyet olunur. Elbette o vakitten beri Âdem'e gelinceye kadar dünya sessiz kalmadı. Daha doğrusu Hâlik Rabbü'l âlemîn bilir. Fakat bazı rivâyetlerde haber verildiğine göre, her devir yedi bin yıl olmuştur.

Bu zamanda bir mahlûk gelmiştir ki, Hak Teâlâ emir ve yasaklarını onlara bildirmiştir. Sonra isyân edince Hak Teâlâ onları değiştirip, başka bir mahlûk dahi getirmiştir derler. Bazı rivâyetlerde ise, dünyanın sonuna yedi bin yıl kalınca insanoğlu yaratıldı. Onun için Âdem'e son mahlûk derler. Zaman geldi ki, yer yüzü hayvanât oldu. Zaman geldi, Hak Teâlâ onlara peygamber gönderdi. Nice zaman emire uydular. Sonra içlerinde azgınlık başgösterdi. Hak Teâlâ onları helâk etti.

Bir kavim daha yarattı. O kavmin kimine Âdem oğlu Sahrinâr derler. Kimine de Âdem oğlu Ciği derlerdi. Bu halkın kimi yelden yaratıldı. Böylece her mahlûk devrini tamamladı. Sonra Hak Teâlâ Cin tâifesini halketti.

Bir mahlûk vardı ki, ev yapmasını bilmezlerdi, mağaralarda yaşarlardı. Şimdi dağlarda bulunan mağaralar, onların eseridir. O zamanki insanlar, su yüzündeki gemi gibi, bir yerde karar etmez, çalkalanırdı.

Bu hususlarda ihtilâf olmuştur. Bu sözlerden şu anlaşıldı ki, dünyanın dörtte biri meskûn, bu yedi kat yerlerden hâricdir. Yer yüzü Su ile dolu, karpuz gibi mahlûkat için yaratılmıştır. Büyük binalar yapmağa elverişli değildir. Halk, hayvan derisini giyerlerdi.

Hak Teâlâ bu yerlerde sükûnet vermek için dağları yaratmıştır. Dünyada, yetmişaltıbin altıyüz yetmişüç dağ vardır.

Bu yerler, dağlarla dahi sâkinleşmeyip hareketsiz kalmadı. Hak Teâlâ bu defa, suya engel bir melek yarattı. Firdevs-i a'lâ derelerinden lâciverd renginde bir gök taşı çıkardı. Sırça parmağına yüzük gibi geçirdi. Getirip bu yerin etrafına koydu. Taş bu yeri kapladı. Yine yer hareketsiz kalmadı. Bu kez Hak Teâlâ, o taşın çevresine **Âyete'l Kürsî'yi** yazmalarını buyurdu. Yazdılar. Ondan sonra yer yüzü sükûn buldu.

KÂF DAĞI:

Bu Kâf dağı ki vardır. Firdevs-i a'lâ derelerinden bir gök taşıdır. Bu hava ve gök yüzünün lâciverd renginde görünmesine sebeb; o taşın Kâf dağına akseden ışığıdır ki, aksî havaya vurur, ondan dolayı gök görünür. Bundan dolayı havadan suya dokunduğundan gök görünür. Yoksa su, ne renktir kimse bilmez. Hangi kaba koysan, o kabın rengini gösterir. Ama aslı ve zâtı aktır. Delil odur ki, kâr beyazdır. Eriyince su olur. Su buz olsa gök görünür. Dehriz eylesek ak görünür.

Şimdi bu Kâf dağını görmüş kimse yoktur. Ancak dört kişi gördü. Onlardan rivâyet olunur ki, sarp ve sessizdir. Bir tarafı deryây-ı umman ve bir tarafı ulu dağlarla çevrilidir. Harâretten dolayı kimse yanına varamadı.

Allah Teâlâ Hazretlerinin emri ile görenlerin birincisi Âdem Peygamber'dir. Ne zaman cennetten çıktı, Cebrâil (A.S.) onu götürdü, gelirken gösterdi.

İkincisi de, Süleyman Peygamber'dir. Tahtını yel götürdü. Bir günde bir aylık yol giderdi. Hak Teâlâ'nın emriyle ona gösterildi. O kuvvetle vardı derler. Kuvvet ve kudret Hak'kındır.

Üçüncüsü de, Süleyman Peygamberden üçyüz yıl sonra dünyaya gelen İskender-i Zülkarneyn'dir. Hak Teâlâ Hazretleri ona inâyet etmişdi. Rivâyet ederler ki, onun tahtını bulut götürdü derler. Fakat hikâyelerde böyle bahsedilmez.

Hak Teâlâ Hazretleri her şeye kâdirdir. Ne dilerse onu onda muvaffak kılar. Onun hikâyesi budur:

İskender, Rum'dan sâlih bir kişi idi. Hak celle ve alâ İskender'e inâyet edip:

«Yâ İskender! Seni muhtelif bir kavme dâvete gönderdim. Onlar iki kavimdir. Onun biri maşriktadır, adı Menâsik'dir. Ve biri de mağribtedir, adı Münâsik'dir. Ve iki kavim daha vardır. Birine Hâvil, diğerine Tâvil derler. Ve bunlardan başka, yer ortasında iki kavim daha vardır. Birine Cin, diğerine Âdem derler. Onlara benim vahdâniyetimi bildir.» buyurdu.

Bundan şunu anladım ki, Hak Teâlâ bir kimseyi dâvete gönderirse, o kimse Enbiyâdandır. Onun için İskender, peygamber değildir demesinler. Şâyet peygamber ise, inkâr etmiş olurum. **Bir kimse peygamberleri inkâr etse, küfürdür.**

Hak Teâlâ İskender'e yardım yapınca, İskender:

«Yâ Rabbi! Ben hangi kuvvetle onlara gideyim. Yâ hangi kuvvet ile onlarla cenk edeyim.» dedi.

Hak Teâlâ Hazretleri:

«Yâ İskender! Kuvvet ve kudret benimdir, yürü var, nûru ve zulmeti sana musahhar eyledim. Önünde nûr, ardında zulmet yürüsün.» buyurdu.

İskender'in etrafında âlimler, sâlihler, bilgeler, hekimler, pehlivanlar ve değerli şeyhler toplanmıştı. İskender'in ordusunda yüzbin subaşı ve her birinin emrinde bin kişi vardı. O, geceyi gündüz gibi görürdü.

İskender bu kuvvetlerle cihânı dolaşarak gezdi. Nice türlü mahlûkât ile cenk eyledi. Nicelerine Hak'kın emrini ve birliğini bildirdi. İsyân edenin hakkından geldi. Sonra maşrika geldi. O yerin halkı, Ye'cüc'den şikâyet ettiler. Ye'cüc'ü mağlûb ettikten sonra Kâf dağına geldi. İnşallâh yeri gelince onun yaptıklarından, gördüklerinden beyân ederiz.

Dördüncü Rasûlüllah (S.A.V.) Hazretleri Mirâc'a çıkınca Kâf dağını gördü. Hatta Nûh Nebi (A.S.) gemisini onda gördü.

Bu dünyaya nice mahlûklar gelmiştir. Her biri devrini tamamlayıp tebdil olmuştur. Hak Teâlâ bu yer yüzünü Kâf dağı ile sâkinleştirdi. İlk önce bir erkek yarattı, adı «Mâric» idi. Sonra bir kadın yarattı, adı «Mârece» idi. Bunlardan yer yüzünün dörtte biri doldu. Bunlardan bir çocuk meydana geldi. Adını «Cin» koydular. Bu cin tâifesi çoğaldı. Yer yüzünü kapladılar. İblis-i Lain de bunlardan oldu. İçlerinde zâhidler azaldı. İbâdet edenler bunlardan ayrıldı. Melekler ile cinler bunlardan seçildi. Yani melek sıfatı ile muttasıf oldular. Hatta birinci gökte bin yıl ibâdet ettiler. Ondan yedinci göğe çıktılar. Meleklerin yanına vardılar. Ondan sonra bin yıl daha cennetin hazinedarlığını yaptılar. Meleklerden bir cemaat ona itâat ederek hizmetkârı oldular. Sonra onun ardından ve önünden tâzim ve tekrîm ederlerdi.

Bir gün Şeytan-ı Lain, cennetin kapısında yazılı şu yazıyı gördü: **«Eğer bir kul, Hak Teâlâ Hazretlerinin em-**

rini tutmasa veya hased etse, o kulu kendisine yakın etmişken kapısından kovar. Cehennem ehli olur.» Vaktâki İblis onu gördü. Okudu ve:

«Yarabbi! O kul ne kötü kul imiş, bana destur ver, o kula lânet edeyim.» dedi. Hak Teâlâ destur verdi. İblis, kendisine bilmiyerek bin yıl lânet etti. Fakat lânetin kendisine olacağını bilemedi. Zirâ o, ilmine ve Hakka yakınlığına mağrur oldu. Kibir ve rutbesine mest oldu. Kimseyi yanına kabul etmez, kötü niyetli idi. Âkıbet aslına kavuştu. Aslı hatâ işleyici, vefâsız, kendini beğenmişdi. Yalnız yer yüzünde cin tâifesi için azgınlık düşünürdü. Hak Teâlâ Hazretleri onlara peygamber gönderdi ki, onların azgınlıklarını bildirip ıslâh etsin, onlar kabul etmediler. Hatta peygamberi öldürdüler. Hak Teâlâ, Melâike askerini gönderdi ki, onlarla gazâ etsin. Yer yüzüne indiler, onlarla gazâ ettiler. Fakat İblis onlarla beraber inmedi.

Sonra Hak Teâlâ Hazretleri Âdem'i yaratmayı murâd etti. Bu keyfiyeti meleklere bildirdi. Ve:

«Yer yüzünde topraktan bir halife yaratacağım. O mahlûk, yer yüzünde en eşrefli ve en son mahlûk olacak.» buyurdu. İblis'in içinde hased ateşi yandı ve:

«Ben nârdan oldum, O topraktan. Benim üzerime nasıl itibârlı olur?» diye kibirlenerek hased etti.

Şeytan-ı Lâin, Hak Teâlâ Âdem'i balçıktan halk etmeden, Âdem'in kalıbı yer üzerinde yatarken sık sık gelir yoklardı. Meleklerden kendine tâbi olanlarına:

«Bu balçık nasıl halk olup itibâr bulacak, bunun içi boştur, nasıl mâlik olacak?» derdi.

Âdem'in kalıbının ağzından girip aşağısından çıktı. Meleklere:

«Eğer bu halk olup bizim üzerimize hâkim olacak olursa, ben bunu dininde sağ koymam.» derdi. Atları şaşırtırdı ki, Âdem'in kalıbını çiğneyiniz. Bu halk olunca size binerek çok cefâ edecek derdi. Atlar gelip İblis'in sözüyle çiğnemek isteyince; Hak Teâlâ Hazretleri kelbi yaratıp Âdem'in göbeğinden sıçrayarak atlara vurur, kaçardı. Zirâ cinden evvel cihânı atlar zapdetmişdi.

Sonra Hak Teâlâ Âdem'e ruh verdi. Âdem gözünü açdı. Bir kez aksırdı. **«Elhamdülillâh!»** dedi. Hak Teâlâ Hazretleri: **«Yerhamüke rabbüke yâ Âdem!»** buyurdu. O vakitten beri, o söz dûa kaldı. Hak Teâlâ Âdem'e tâc ve elbise giydirdi. Esmâ'yı yani isimlerini öğretti. Âdem'i izzetlendirdi. **«Cennette yaşa!»** buyurdu.

Ona: **«Yâ Âdem! Cennette yaşa, yalnız «Şeceretü'l-Huld» ki, buğday ağacıdır. Ona yakın olursan zâlimlerden olursun.»** buyurdu.

Hak Teâlâ Hazretleri, Âdem'in sol iye kemiğinden Havva Ana'yı yarattı. Nitekim Kur'an-ı Azîm'de:

وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا
حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ

«Dedik ki: Ey Âdem! Sen eşinle cennette kal! Ve onun ni'metlerinden istediğiniz yerde ikinizde bol bol yeyin Ama şu ağaca yaklaşmayın! Yoksa zâlimlerden olursunuz!» (1) buyurmuştur.

Âdem de bu emâneti kabul etmişti. O hasedcinin içi yandı. Âdem'e itibâr olunca, hasedi daha ziyâde arttı.

Hak Teâlâ:

«Âdem'e secde ediniz!» buyurdu. Zira ki, Âdem'in alnında Muhammed Mustafa (S.A.V.) Hazretlerinin Nû-

(1) Bakara Sûresi; âyet: 35.

ru vardı. Cümle melekler Hak Teâlâ Hazretlerinin emri üzere olup, önce İsrâfil (A.S.) secde etti. Onu görünce cümle melekler secde ettiler. Fakat İblis durdu, secde etmedi. Hak Teâlâ İblis'e lânet etti. Suretini değiştirdi, kapısından kovdu.

Rivâyet olunduğuna göre; meleklerden bir cemâat ona tâbi olmuşdu. Hak Teâlâ ateş gönderdi. Onları yaktı, mahvoldular. Ondan sonra İblis'in gönlünde hased daha ziyâde arttı.

Şeytan'ın hilesi şu idi: Ayrıldığı cennet'e bir hile ile girerek Âdem'i azdıracak. Teâlâ'nın yasak ettiği ağacdan yedirip, Âdem'i cennetten çıkarmaktır.

Bir şekle girip, cennet kapısına geldi. Tavus kuşunun ve yılanın cennet kapıcıları olduğunu gördü. Onları kandırıp aldatarak, yılanın ağzında cennete girdi ve sonra sıçradı. Âdem'in yanına geldi. Yılanın ağzında İblis'in zehiri kaldı. O yılan çok hoş, çok güzel kimse idi. Ayakları da vardı. Vaktâki şeytan, Havva'yı gördü. Güzel, kıymetli, süslü elbiselerle, tâc ve hulle ile aldattı. Ona ölümü hatırlattı.

Havva:

«Ölüm nedir? Yâ ona çâre nedir?» dedi.

Laîn:

«O yasak ağacdan yerseniz kalırsınız. Onun için sizi men eyledi, öldürse gerektir.» dedi. Havva Âdem'e o meyveden sundu, fakat Âdem men etti. Yedirmeğe muvaffak olamadı. Havva alarak yedi, bir şey olmadı. Onun için Havva, şeytana uymuştu. Havva'ya bir zarar olmadığını gören Âdem de, Havva'nın ikram ettiği meyveden, o da yedi. Âdem'in alnından ve başından hulle ve tâc uçtu. Âdem çıplak kaldı, kaçdı. Ağaçlardan örtünmek için yaprak almak istedi, fakat ağaçlar çekildi, yaprak vermedi. Sonra yalnız incir ağacı yaprak verdi.

Hak Teâlâ'nın emriyle Âdem'i dünyaya indirdiler. **Âdem Aleyhisselâm üç yüz yıl ağladı.** Havva'dan ayrıldı. Sonra Hak Teâlâ Âdem'i bağışladı. Tevbesini kabul etti. Bin yıl dünyada kaldı. Zürriyeti çoğaldı. Ondan vefâsız dünyayı fazlaca severdi. Hak Teâlâ rahmetini ziyâde eylesin. Kabr-i şerifleri Serendip dağındadır. İnşallâh Teâlâ aşağıda tafsil olunacak. Havva Anamız dahi Cidde'de yatar. **Aleyhima's-selâm.**

Âdem'den evvel cin tâifesi bu dünyada yaşarlardı. Âdem dünyaya gelince, melekler Hak'kın emriyle gelerek cin tâifesini çöllere sürdüler. Şimdi kâh eski vatanlarını anıp gelirler, ağaçlar dibinde, sular kenarında ve pınarlar başında mekân tutarlar, ayazmalara itibâr ederlerdi. Bazı yerlerin cinli olduğu söylenir. Sebebi budur. İnşallâh aşağı bâblarda beyân olunacak.

Âdem'e düşmanlık ederek zarar verirlerdi. Âdem Aleyhisselâm dünyaya gelince üçyüz yıl azledilmiş olarak yürüdü. Havva'dan ayrıldığından, Havva diyerek ağlardı. Çift sürmeği severdi. Şimdi çift sürenlerin «Hâvve» demeleri, o zamandan kalmıştır. Hak Teâlâ Hazretleri Âdem'in tevbesini kabul edince, melekler Âdem'i çok sevdiler ve üzerine altun ve cevâhirlerden nişan koydular.

O dağ ki, Âdem Âleyhisselâm ona inmişti. Şimdi o dağa kimse çıkamaz. Çıksa huyu ne ise, o huylu hayvan olur.

Onda taştan kıymetli şeyler çoktur. Eğer Âdem çıkıp götürse altunun kıymetinin kadri olmazdı. Ama yağmur yağınca sel ile beraber iner, içlerinde bulurlar. Onun için Hind'de altun çok olur. Orada altun, yerde ot gibi biter. Kum içinde Habeş'ten gelir. İnsan, ona kışın varabilir, oraları susuzdur. Altun olduğu yerde bir canavar hüküm sürer. Kışın toprağa girer. O zaman onu ala-

bilirler, o büyük canavardır. Onu Habeş'ten Mısır'a getirerek terbiye ederler. Hâlis altun olur. Eşrafiyye keserler.

ŞİT ÂLEYHİSSELÂM; Adem'in oğludur. O da hayatında bir çok şehirler ve kal'alar binâ etmiştir. O, dokuma dokumasını öğretmiştir. Onlardan evvel halk, hayvan derisini giyerlerdi.

Ondan sonra İdris Âleyhisselâm gelerek yıldız ilmini, rasad ilmini ve sanatları peydâ etmiş, kaftan dikmeyi ilk defa o öğretmiştir.

Bir gün Azrâil Aleyhisselâm ile kardeş oldu.

İdris (A.S.) :

«Yâ kardeşim! Senden, benim ruhumu kabzetmeni diliyorum.» dedi.

Azrâil :

«Ölmekten maksadın nedir?» dedi.

Hak Teâlâ (C.C.) :

«Yâ Azrâil! İdris'in murâdı ne ise öyle yap. Onun kalbindekini ben bilirim. Âlimü's-sırr ve hafiyât pâdişahım.» buyurdu.

Azrâil (A.S.), İdris Âleyhisselâm'ın ruhunu kabzeyledi. Hak Teâlâ İdris'e yine hayat verdi. Bu defa İdris :

«Yâ Azrâil! Dilerim ki, beni cennete götür de, göreyim.» dedi.

Azrâil (A.S.) :

«Hak'dan destur olmayınca yapamam.» dedi.

Hak'dan hitâb-ı izze geldi :

«Yâ Azrâil! İdris'in murâdınca ol!» denildi. Sonra cehennemi görmeyi arzuladı. Cehenneme vardı. Dağların, derelerin envâı cefâ ve cezalarını gördü. Oradan çıkarak cennete vardılar. Seyrederek Tûba ağacına geldiler. İdris (A.S.) Tûba ağacının bir dalına yapıştı.

Azrâil Âleyhisselâm :

«Gel, çık gidelim!» dedi.

İdris (A.S.) :

«Ben yerimi buldum, artık gitmem.» dedi. Tartıştılar. Hak Teâlâ bunların arasında sulh yapması için bir melek gönderdi ki, kadılık eylesin. Gelerek :

«Yâ İdris (A.S.)! Cennetten çıkmamaktan murâdın nedir?» dedi.

İdris (A.S.) dedi ki :

«Hak Teâlâ

كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ

«Her nefis ölümü tadacaktır.» (1) buyurdu. **Öyle ise ben de ölüm şerbetini içdim. Yine Hak Teâlâ bana hayat verdi. Eğer günâhım var ise, cehennemi dahi gördüm. Şimdi cennete girdim, yerimi, makamımı buldum. Artık çıkmam.»** dedi.

Hak Teâlâ Hazretleri :

«Yâ Azrâil! İdris kulum doğru söylüyor. Ko onu cennette dursun.» buyurdu. Şimdi cennette Tûba ağacının dibinde sandığı bulunup, nice sene cennet elbisesi kesilir.

Ondan sonra NÛH PEYGAMBER (A.S.) zamanı geldi. Nûh Âleyhisselâm, dokuzyüz elli sene kâfirleri dine dâvet etti. Sonunda seksen kişi imân etti. Nûh Âleyhisselâm Hak Teâlâ Hazretlerine münâcaat ederek :

رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ۝

«Ey Rabim! Kâfirlerden hiç kimseyi yer yüzünde bı-

(1) Ankebût Sûresi; âyet : 57.

rakma!» (1) diye dûa etti. Hak Teâlâ Nûh'un bu dûasını kabul eyledi.

Cebrâil Âleyhisselâm gelerek bir gemi yapmağı telkin etti. Nûh (A.S.) da bir gemi yaptı. Kâfirler: **«Bu ihtiyarın aklı zâil oldu.»** diyerek alay ederlerdi. Fakat bir vakit gelecek, Nûh Âleyhisselâm'ın gemisiyle alay edenler pişman olacaktı.

Vaktâki gökten boşanırcasına yağmur yağdı. Nûh'un ümmeti gemiye girdiler. Dünyayı su kapladı. Kırk merte yerden yukarı yükseldi. Hatta dağların üstüne kadar yükseldi. Cümle âlem suya gark oldu. Nûh Âleyhisselâm'ın gemisi altı ay suyun üzerinde durdu. Sonunda su yere girdi. Halk gemiden çıktılar. **Gemi CÛDİ dağına indi.** Nitekim Hak Teâlâ Kur'an-ı Kerim'de:

وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ

«Gemi de CÛDİ dağı üzerinde kararlaştı.» (2) buyurmaktadır.

Aşûra günü idi. Gemide kalan seksen kişi, yanlarında kalan yiyeceklerden bir aş yaparak o gün bayram ettiler. Aşûra aşı, o günden beri âdet kaldı. Sonunda Nûh Âleyhisselâm ikinci Âdem oldu. Âdem'in nesli yine üredi.

Nûh (A.Ş.) Hazretlerinin bir oğlu **HÂM** idi. Nûh (A.S.) ona gemide yavuz bir dûada bulundu. **«Yüzün kara olsun!»** dedi. Şimdi karalar onun neslindendir.

Nûh'un ikinci oğlu **SÂM** idi. Acem'den yana pâdişah oldu. Nesilden nesile Acem sultanlarından, tâ Peygamber (S.A.V.) Hazretleri zamanına kadar; Nuşirevan, Hermiz ve Perviz'e kadar pâdişah oldular. O diyarda Acem kavmi üredi.

(1) Nûh Sûresi; âyet: 26.

(2) Hûd Sûresi; âyet: 44.

Nûh'un üçüncü oğlu **YÂFES** idi. Arab, Rum ve Rus, Fransız, Mağribliler Yâfes oğullarından üredi.

Nûh'un bir oğlu da KEN'AN idi. O kâfirdi. Tûfan olunca, gark olmıyayım diye şişeden bir şey yaptırmıştı. Hak Teâlâ ona bir sidik hastalığı verdi ki, yaptıkça arttı. Cümle âlem suya gark olurken, o da kendi sidiğiyle gark oldu. Sonunda dünya onlara da kalmadı.

Ondan sonra HÛD (A.S.) zamanı geldi. Onun kavmi gâyet kuvvetli idi. İsterlerse bir dağı yerinden koparırlardı. Hûd Âleyhisselâm onları imâna dâvet etti. İnanmadılar. Hak Teâlâ onlara yağmursuz bir rüzgâr verdi. Öyle esdi ki, develeri havada uçuruyordu. O kavim dayandıkça rüzgârda arttı. Mağaralara kaçdılar. Mağaralarda da çok ziyâde rüzgâr esti. Onları duvardan duvara çalarak helâk etti.

Ondan sonra SÂLİH PEYGAMBER (A.S.) geldi. Taşdan deve çıkararak mûcize gösterdi. İnanmadılar, sonra deveyi boğazladılar. Kim o deveden yedi ise, cüzzâm oldu.

Sonra İBRAHİM PEYGAMBER (A.S.) gelerek, Keykâvüs'ü yani **NEMRUD'u** Allah'ın varlığına ve birliğine dâvet etti. Bir çok kavgalar oldu. Sonunda Nemrud, İbrahim Peygamber (A.S.)'i ateşe attı. Fakat ateş gülistan oldu. Ateşten sonra Hak Teâlâ sivri sineğin askerlerini gönderip Nemrud'u kahreyledi.

İbrahim Peygamber (A.S.)'den sonra, oğlu İSHAK ve İSMAİL Âleyhisselâm geldiler. İshâk Âleyhisselâm anası ile beraber Kudüs'de otururlardı. İsmail Âleyhisselâm ise anası Hâcer ile Mekke'de otururdu. Rasûl Hazretleri (S.A.V.)'in Nûru onda zâhir oldu. Sonunda Hak Teâlâ İsmail'i kurban eyle diye emir buyurdu. Sonra Hak Teâlâ lütûf ederek affeyledi ve koçu kurban verdi.

İbrahim Aleyhisselâm Mekke-i Mükerreme'yi inşâ etti. İsmail'den tâ Hazret-i Rasûlüllah Hazretlerine gelinceye kadar Nebi gelmedi. Bizim Peygamberimiz Muhammed Mustafa geldi. Onun sırrını yine Allah bilir. Ve Rasûlüllah'a tâzim etti. Ne kadar Enbiyâ geldi ise, İshâk soyundan geldi. Hepsi Kudüs-ü Şerif tarafında olurlardı. O zaman Kudüs-ü Şerif kıble idi. Bizim Peygambere Kâbe-i Şerif kıble oldu.

Ondan sonra YÂKUB ve YUSUF (A.S.) geldiler. Onların kıssaları meşhurdur. **Kıssaların en güzeli (Ahsenü'l Kasas) diye Hak Kur'an'da yâd eder.** Yâkub'un on iki oğlu vardı.

Bir gün Yusuf'u alarak sahraya götürdüler ve kuyuya attılar. Sonra bir kervan gelerek kuyunun yanına kondu. Kervan, Yusuf'u kuyudan çıkardı. Kardeşleri kervana kölemiz diye sattılar. Kervan Mısır'a götürdü. Mısır'da köle diye sattılar. Sonunda Mısır sultanının veziri oldu. Onun hanımı «ZELİHA» Yusuf'a âşık oldu Nice kere ondan murâd almak istedi. Hak Teâlâ Yusuf'u muhafaza etti. Âkıbet Zeliha, Yusuf'a buhtan yani iftira ederek zindana attılar. Yusuf, yedi yıl zindanda ibâdet etti. Hak Teâlâ inâyet ederek, bir bahâne ile zindandan çıktı. Mısır sultanlığını Yusuf'a verdiler. Kardeşleri Yusuf'a bi'ad ettiler. Sonra Yâkub Âleyhisselâm gelerek buluştular. Sonunda vefâsız dünya onlara da kalmadı.

Sonra MÛSA ÂLEYHİSSELÂM'ın zamanı geldi. Onların Firavn ile kıssası meşhurdur. İnşallâh Teâlâ ileriki bölümlerde yeri gelince beyân edelim.

Ondan sonra YUNUS (A.S.) ve ŞUAYB (A.S.) gelerek her biri bir kavmi dine dâvet ettiler. Allah'a inanan inandı. İnanmayanlar Peygamberlerinin dûası ile, Hak Teâlâ onların kimine cüzzâm, kimine de değişik azâb verdi.

Lût Peygamber (A.S.)'in HÛD kıssası mâlumdur. Yukarıda beyân ettik.

Ondan sonra DAVÛD, SÜLEYMAN Âleyhisselâm geldi. Hak Teâlâ Hazretleri Davûd Âleyhisselâm'a Zebûr'u gönderdi. Cümlesi senâ ve dûadan ibaretti. Her peygamber âsi kavminden neler çektiler neler.

Hak Teâlâ Süleyman Peygamber'e devlet ve saltanat vererek, cümle eşyayı onun emrine verdi. İnşallâhü Teâlâ saltanâtı ve tahtını beyân edeceğiz.

İLYAS PEYGAMBER (A.S.) kavmini, o kadar dâvet etti de, inanmadılar. Haksız oldular, cüzzâm oldular. Yağmur yağmadı. Cifeler yediler. İlyas'a gelerek dûa etmesini istediler. Dûa ettiler ve o belâ defoldu. Tekrar âsi oldular. Velhâsıl bir çok kere böyle yaparak isyândan vazgeçmediler.

İlyas Âleyhisslâm, Hak Teâlâ'ya :

«Beni, bunlardan ayır!» diye dûa etti. Hak Teâlâ ona, bir merkep verdi. Kuş kanadı gibi kanadı vardı. Kendileri de kuş tüyünden elbise giydi. Allah Teâlâ :

«Var, kuşlarla beraber uç. Nerede Allah zikri varsa, orada hazır ol!» buyurdu. Her cuma mescidde hazır olur. Allah'ın zikir olduğu yerlerde hazır bulunur.

Ondan sonra ZEKERİYÂ ve YAHYÂ Âleyhisselâm geldi. Meryem Hâtun Âleyhisselâm onların yanında doğdu. Meryem'i onlar büyüttüler. Âdem sülbünden Cebrâil'den emânet koymuştu. Meryem Hâtuna erdi. Cebrâil Âleyhisselâm nefyeyledi. Meryem hâmile kaldı. İsâ Âleyhisselâm doğdu, büyüdü, Peygamberlik verildi. Havariyyûn katına cem oldu. Her birini bir bölgeye dâvete gönderdi. Kimi Habeşistan'a, kimi Fransa, Rus ve Rum taraflarını imâna dâvet ettiler. Kerâmet gösterdiklerinden bazı kimseler kabul ettiler.

İsâ Âleyhisselâm Hak Telâlâ'nın emriyle ölüyü diriltir, onlara gökten sofra inerdi. Yarasa kuşu öldüğünde

tekrar Allah'ın emriyle dirilterek mûcize gösterdiği halde, Yâhudiler ona buhtan ettiler. Öldürmeye kasdettiler. Hak Teâlâ'nın emriyle dördüncü kat göğe kadar gitti. Sonra İsâ (A.S.) ümmetinden bazısı yeni din peydâ ederek, İsâ'ya Allah'ın oğlu diyerek kâfir oldular.

Bizim Peygamberimiz Muhammed Mustafa (S.A.V.) dünyaya gelince, dünya zulmet içinde idi. Rasûlüllah (S.A.V.)'i Hak Teâlâ Hazretleri dünyaya rahmet olarak gönderdi. İmân nûru ile dünya nûrlandı. Rasûlüllah Hazretleri dünyaya gelince Şeytan-ı Lâin'i habsettiler. Dünyada zelzele oldu. Kiliselerin kubbesi aşağı düştü. Putlar yerle bir oldu. O ateş ki, Mecûsiler ona taparlardı. Gece ve gündüz yakarlardı. Şeytan Aleyhi'l-Lâne o ateş içine girerek hazîn sesiyle kâfirlere seslendi, soyundu. Tâc-i Kisrâ ki, Acem pâdişahının tahtı idi. İnadlarından çatlayarak bir çoklarının aklı başından gitti. Savâ denizi kurudu.

O gece bir çok alâmetler oldu ki, dünya halkı hayretler içinde kaldılar. Bu olaylardan sonra, Rasûlüllah (S.A.V.)'ın dünyaya geldiğini öğrendiler. O'na Hak'kın hidâyeti erişti. Ona ümmet oldular. Ebedî devlete nâil oldu. Cehennem ateşinden emniyette kaldılar. Nübüvveti gelerek nice mûcizeler gösterdi. Ay, evine gelerek beşiğind konuştu. Hak Teâlâ Hazretleri ona, çocukken bir kılıç verdi ve:

«Yâ Muhammed! Senin nübüvvetine imân eden saadete erer. Uymayanlarla gazâ eyle.» buyurdu. Bir çok gazâlar etti.

Onun dört sevgili dostu vardı. Biri Ebû Bekir, biri Ömer, biri Osman ve biri de Ali Ridvânullahi Teâlâ Aleyhim Ecmain'dir.

Bu fânî dünyada onlar da Şeriat-ı Muhammediye ve tarikatı Nebeviyeyi naklederek dünyaya koydular.

Elhamdülillâhi Alâ dini'l İslâm o vakitten beri İslâm

dini artarak şevket bulmaktadır. Tâ kıyâmete kadar İslâm ehli küfür ehline, küfür üzere gâlip olup gazâ ve cihad edecektir. Bunlardan sonra Nebi gelmeyecektir. Muhammed (S.A.V.) ümmeti, yerde çok yatmayacak, cümle ümmetlerden evvel Cennete girecek ve Allah'ın didârını görecektir.

اَللّٰهُمَّ اَرْزُقْنَا بِحُرْمَةِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ وَخَاتَمِ النَّبِيِّيْنَ وَاٰلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِيْنَ

«Allah'ım! Peygamberlerin efendisi ve nebilerin sonu, onun bütün evlâdı, ashâbı hürmetine bize rızık ver.»

Şimdi sözümüze gelelim. Kâf dağını bu dört kimseden başka görmek ne mümkündü. Bazı kimseler gönül eğlemek için mahbûbeler, serencamlar gibi, onun hakkında bir çok hikâyeler uydurmuşlardır.

Hamza kıssaları bu ki, Kâf dağına vardığı veya bunun gibi bazı pehlivanlar, Kâf dağına vararak devler askerini avlarlar, bunların aslı yoktur. Önce dev ve cinni öldürmek mümkün değildir. Zirâ onlarda can vardır. Ama insan gibi, ten ve kanı yoktur. Bir tütün gibi delikten sızar çıkar, onun için öldürmek kâbil değildir. Meğer melekler hakkın emriyle, şahâdetiyle yakalar, fakat periyi öldürmek mümkündür. Zirâ onlar insana mûnisdir. Dev ve cinni ve periyi Allah'ın ismi ile musahhar ederler. Nitekim Süleyman Peygamberin emrinde idi ve İskender'in yanında olan bilginler dahi cinleri itâatlarına alırlardı. Zira o dahi ,yukarıda geçtiği gibi Hak Teâlâ İskender'e yardım edip, cihanı kırk yılda dolaşmıştır. Bazıları yirmi yılda dolaştığını söylerler. Bir çok mahlûkatla cenk ederek kahretmişti. Kur'an-ı Azim'de bunun hak olduğu

beyân olunur. Hızır Nebi (A.S.) ona kılavuzluk yapmıştır.

Bir gün Endülüs çölüne çıktılar, orada kırk âdet şehir gördüler ki, her biri Mısır şehirlerinden büyük idi. Sessiz çeşmeyi orada gördüler. Güneş oradan doğardı.

Nitekim Hak Celle Kur'an-ı Kerim'de:

حَتَّىٰٓ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ ٱلشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِى عَيْنٍ حَمِئَةٍ

«Nihayet güneşin battığı yere (okyanus kıyısına) vardığı zaman, güneşi, siyah bir çamura batıyor buldu. Bir de bunun yanında bir kavim buldu.» buyurulmuştur. (1)

O denizin içinde balıkları gördü. Otuzüç bin arşın uzunluğu vardı. Üç fersah uzunluğunda başka balıklar da gördü. Başı bir kal'adan büyük canavarlar gördü. Ve orada iki dağ gördü. Bir birine karşı biri kardan, biri nârdan birbirine zararı olmayan bir deniz gördü. İçine at girse hemen yağmur boşanır. At denizde ne kadar dursa, su değmez. Bunu bir kaç defa tecrübe ettiler.

Onbin küçük ırmağın, büyük bir ırmağa kavuştuğunu gördü. Ne artar, ne taşar. Üzerinde bir taş bulunan bir tepe gördü. Kimin suya ihtiyacı olsa, o taşın önünde bir ark kazar ve o taşa bir defa eliyle vurur. Taştan hemen su revân olur. Hâceti kadar bağ ve bostan suya kanar.

Başka bir ırmak daha vardır ki, öğleye kadar batıya, öğleden sonra doğuya akar. Yazın taşar, kışın kan akar.

Magribde bir kuyu vardır. İçine taş bıraksalar heybetli bir ses işidilir. Suyu kaynar ve ağzından dışarı çıkar. Oradan başka bir ile geldi. Onun dağında, içi güver-

(1) Kehf Sûresi; âyet: 86.

cin dolu başka bir kuyu gördü. İçine ip sarkıtsalar ip hemen kesilir. İsterse zincir olsun, her ne olursa olsun dışarı atarlar. Her ne niyet eylesen niyetin yerine gelir. Kulak verip dinlesen ses verirler. Yazın akan ve yıl boyunca taşan, kışın kan akan bir pınar gördü.

İsfehan'da bir dağa çıktı. Orada bir kuyu gördü. No kadar taş attılarsa hiç sesini işitmediler.

Yemen'de de bir kuyu gördü. İmtihan için büyük taşlar bıraktılar. Kulak verip dinlediler, fakat bir haber alamadılar. Bir zaman sonra bir geyik gelir ve geyiği kendine çekerek alır. Biraz sonra geyiğin kemiklerini dışarı atar.

Yine bir kuyu gördüler ki, içinde kırk türlü dil söylenir. Ne zaman yağmur yağsa sesi kesilir. Yağmur dinse yine başlar.

Zengibar'da da bir kuyu gördü. Dibine yüz bin kulaç urgan ermedi. Sonunda o vilâyetin otunu döşediler, içine saldılar, yine belirmedi. İki yıl sonra oraya bir kervan geldi. Haber verdiler ki, o vilâyetin nehrinden otla saman akar dediler.

Oradan başka bir iklime gelince, bir mağara gördü. Onun içinde altın gibi kuşlar vardı. İçine giren kapkara çıkar, konuşamazdı. Bir kere daha giren dili konuşur, fakat hangi dil konuştuğunu kimse bilemezdi .Üçüncü defa giren taş olurdu. Bu iklim gâyet yüce bir yerdir. Gece ve gündüzü gâyet kısa olur. Yatsı olmadan sabah olur. Gündüz de çok kısa olduğundan kuşluk olmadan akşam olurdu. Hak Teâlâ Hazretleri orada yaşıyan müslümanlara kırk geceye kadar yatsı namazlarını bağışlamıştır.

İskender ondan sonra geldi. O vilâyette Nûh Peygamber (A.S.)'ın oğlu «Yâfes» oğullarından iki kardeş; birinin adı Salulisâc ve birinin adı Fâlûc idi, onların nesli üreyerek çoğalmışlardır. İskender oraya varınca, o vilâ-

yetin halkı dirilerek İskender'e Ye'cüc'den şikâyette bulundular. Ve:

«Şu iki dağın arasından kötü bir kavim gelerek koyunlarımızı, davarımızı, oğlumuzu, kızımızı, bulduklarını alırlar, püryan ederler. Bizim hâlimiz budur, bize derman eyle.» dediler.

İskender:

«Siz bana yardım edin. Ben bu dağdan, o dağa sed çekeceğim.» dedi.

O ilde ne kadar demir, bakır, kalay ve kurşun varsa topladılar, kalın iple taşıdılar. Bir dağdan bir dağa üçyüz mil idi derler. Orasını tâ su çıkıncaya kadar kazdılar. Kazdıkları yerlere büyük taşlar döktüler. Sonra bir sürü demir ve bakır yığdılar, yere çıkıncaya kadar. Ondan sonra dağlar gibi ağaçlar döktüler. Yer yer demir ve bakır yığdılar. Tâ ki yüzer arşın yüceliği oldu. Bazıları üçyüz arşın derler. Elli arşın eninde kemer ve ağaç yığdılar. Demir ve bakır görünmez oldu. Allah-ü Ekber yer yer nefyettiler. Gürültüsü ve harâreti üç günlük yola giderdi. Tâ ki demir, bakır ve başka şeylerle kaynadı. Yekpâre bir sed meydana geldi. Bir kapı yaptılar. İki tarafının süveleri tunçtan, polattan, yüksekliği yirmi beş arşındır. Üzerine şerefe yaptılar. Biribirine bağlı demirden yapılmış gerç yerine kurşun döktüler. Kapı üzerine kilit yaptılar. Anahtarı on arşın idi. Kapının iki tarafına kal'a yaptılar. Dağlar gibi gâyet yüce o sed, bu tantana ile tamam oldu. Ona bir kale muhafızı tâyin ettiler. Her cuma günü ata biner, demir çomağiyle kapıyı vururlardı. Bu ses dağları çınlatırdı. Ye'cüc tâifesi bu gürültüleri işitirdi. Bekçi vardır diye gelmezlerdi. Kıyâmet gününde de böyle olacak. O zaman Hak'kın emri yetişecek ki, bekcilerden kimse kalmayacak, kapıyı yıkacaklar. Dünyaya yayılacaklar. İnşallâhü Teâlâ aşağıda beyân olunacak.

İskender oradan Kaf dağına gitti. Orada bir melek gördü.

İskender:

«Bu dağın acâyiblerinden bize haber ver.» dedi.

Melek:

«Yâ İskender! Bu dörtte biri insanla dolu dünyada ne kadar dağlar varsa, damarları Kâf dağına ulaşmaktadır. O damarlar benim elimdedir. Hangi memlekette zelzele olacak ise, o damarı çekerim, zelzele olur ve kahrolur.» dedi.

Kısas-ı Enbiyâ'da, Kâf dağının ardında bu dünya gibi otuz ak yer vardır. Orada bir çok âlemler vardır. O âlemlerde nice şehirler vardır, içi halk ile doludur. Onun miskten yetmiş dağı vardır. Onun ardında kâfurdan yetmiş dağ vardır. Onun ardında anberden yetmiş dağ vardır. Onun ardında demirden yetmiş dağ. Onun ardında gümüşden yetmiş dağ vardır. Orada bir âlem vardır. İçi meleklerle doludur. Onlar insan kimdir? İblis kimdir? bilmezler. Yalnız dilleri ile **«Lâilâhe illâllah Muhammed Rasûlellah»** diye söylerler.

Bu Kâf dağı acâyib ve garibliklerle doludur. Fakat biz kısa kestik. Hak'kın mülkünün vasfının tamâmını kim anlatabilir? Allah-ü Âlem.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HENDESE İLMİ İLE BÖLGELERİ, GÜNLERİ VE SAÂDETLERİ BEYÂN EDER.

Eski âlimler şöyle etmişlerdir ki; Hak Teâlâ Hazretleri dünyayı nokta, küre şeklinde yuvarlak ve döner bir şey misâlinde yaratmıştır.Onun bir miktarı sıvıdır, içinde kara parçaları vardır. Bu yer yüzünün çoğu su içindedir. Meselâ bir karpuzu bir havuza bıraksalar, bir miktarı su içinde, bir miktarı dışarıda kalır. Velâkin dışarda kalanın dahi bazısı imâr olunmuş, bazısı viranedir. Yani harabtır. Dörtte bir kısmının iskân edilmiş yerlerden gayri suya gark olan yerlerin yüce yerleri suyun dışında kalıp, sahralar ve çöller meydana gelmiştir.

Derler ki, Umman denizinde oniki bin ada vardır. Bahr-i Muhit'te dahi o kadar ada vardır. İşte bu dörtte bir iskân edilen yerlere, iskân edilmiş yerler denir. Bu adaların içinde, acâyib ve garibliklerle dolu muhtelif tâifeler vardır. O kara parçaların dörtte birine yakın olanının bazısına Rasûlüllah'ın risâleti ermiştir. Kime risâleti ulaşmadı ise ,o millet doğru yol nedir bilmez ,onlar hayvan gibidirler. Bu kara parçalarının dörtte biri insanlarla meskündür.

Dört bölgeye ayrılır. Bu dört bölgenin bazısı soğuktan, bazısı sıcaktan ve bazısı da sulardan harap olmuştur. Dördüncüsü de orta olanıdır. İnsanlar, bu orta olanda yaşarlar.

Âlimler, bu dördüncüyü de yedi bölüme ayırmışlardır. Her bölüme bir iklim adını vermişlerdir. Bu iklim doksan derecedir. Ekvator'dan tâ kuzey Kutba gelinceye kadar mâmur olan yerlerdir. O mâmur olan yerler kırk sekiz derecedir. Kırkiki derecesi soğuktan harab ve vi rân olmuştur.

Anadolu üzerinden seksen derecelik hat çekilmiştir. Bu bölgeler mâmur olan yerlerdir.

Nûh Peygamber (A.S.) kavlince bilginler cemâatından bir bölük ittifak ederek denizleri dört kısma ayırmışlardır. Birincisi ki karalardır. Onu Hind ûleması üç, Rum ve Fars ûleması ise dokuz kısma ayırmışlardır.

İdris (A.S.) ise, yedi kısma ayırmışlardır. Her kısma bir iklim demiştir. Eğer cümlesinin ahvâlini ve keyfiyetini beyân edersek söz çok uzar. Biraz kısaltarak beyân edelim. Fakat bu dörtte bir iskân edilmiş mâmur yerler bin yedi yüz fersahdır. Fersahların tamamı üç bin altıyüz altmış mil olur. Her mil dört bin adımdır. Her fersah onikibin adımdır. Üç mil bir fersahdır. Fakat eski bilginler şöyle hesab etmişlerdir. Saat ilmiyle nazari uygun olarak mahallen hatırlarına şöyle gelmiştir. Hendese ölçülerine ve hesab kaidelerine ve ölçü kanunlarına göre her mil dört bin adım, on bin ayak olur. Her ayak üç tutam ve buçuk olur. Her buçuk dört arpa olursa her ayak elli arpa olur. Mil ki, dört bin adımdır. En çoğu sekiz bin parmak, üç bin defa bin dahi iki yüz kırk bin arpa olur.

On iki burc, üç yüz altmış derecedir. Yer yüzünde yüz altmış mil olur. Bu cümle miller yer yüzünde dokuz defa yüz bin dahi yirmi bin adım olur. Bu cümle adımlar üç bin defa bin kere bin dahi seksen bin ayak olur.

Bu bölgelerin her biri bir yıldıza mensubtur.
Çin, Horasan ve Semerkand Müşteri yıldızına,
Hindistan Rahle yıldızına,

Kudüs ve Herâkin Merih yıldızına,
Türkistan, Kıbçan, Tataristan ve Musul Güneş'e,
Arabistan ve Rumeli Zühre yıldızına,
Anadolu, Rusya, İngiltere, Utarid yıldızına,
Fransa Magribe kadar Ay'a mensubtur.

Her bölgenin günün ve saatinin birbirinden ayrıldığının hudutlarını, dağlarını ve yollarını bildirelim.

BİRİNCİ BÖLGE: Bu bölgenin başlangıç günü on iki saat ve üç çeyrektir. Genişliği on iki derecedir. Batıdan doğuya kadar üçbin ikiyüz elli fersahdır. Bu cümle dokuzbin yediyüz mil olur.

Genişliği yediyüz fersahdır. Tamamı ikibin üçyüz elli mil olur. Yüzölçümü sekizbin kırkdört fersah olur. Tamamı iki defa bin ve dört bin mil olur. Bu bölgenin bin âdet şehri vardır. Elli âdedi büyük şehirlerdendir. Otuz da büyük dağı. Güzel kervan yolları vardır. Serendip, Habeşistan ve Nöbe bu bölgenin önemli şehirleridir.

İKİNCİ BÖLGE: Bu bölgenin başlangıç günü on üç saattir ve yirmi derecedir. Uzaması ile on üç buçuk saattir. Doğudan batıya kadar iki bin dörtyüz fersahdır. Tamamı yedibin ikiyüz mil olur.

Enlem derecesi yüzotuz altı fersahdır. Bütünü dörtyüz onsekiz mil olur. Yüzölçümü yüzotuz bin mil olur. Bu bölgenin ikibin âdet şehri vardır. Ellisi büyük şehirlerdendir. Onyedi ulu dağı. Otuz ana yolu vardır. Dünya halkı bu yollardan gider gelir. Ekvator, bu kuşaktadır. Bilâd, Magrib ve Rih bu bölgenin başlıca şehirleridir.

ÜÇÜNCÜ BÖLGE: Bu bölgenin başlangıç günü onüç saat, çeyrek ve yirmi derecedir. Ortası ondört saattir. Uzunluğu doğudan batıya varıncaya kadar ikibin dokuzyüz yirmi beş fersahdır. Bu, tam sekizbin yediyüz yetmiş

mil olur. Yüzölçümü üçyüz altmışbin dokuzyüz fersahdır. Bu, tam iki kez bin ve seksendokuz bin yüzelli mil olur. Bu bölgede üçbin âdet şehir vardır. İki yüz şehri büyük şehirlerdendir. Otuzaltı büyük dağı, yirmiiki büyük ana yolu vardır. Bu yollardan halk istifade eder.

Tanca, Berberi, Mısır, Remle ve Medine-i Münevvere, Irak, Çin ve Mâçin başlıca şehirleridir.

DÖRDÜNCÜ BÖLGE: Bu bölgenin başlangıç günü ondört saat, otuzüç derecedir. Ortası ondört buçuk saattir. Doğudan batıya kadar ikibin yediyüz doksan fersahdır. Bu, tam sekizbin üçyüz yetmiş mil olur. Genişliği yüzdoksan fersahdır. Beşyüz yetmiş mil olur.

Yüzölçümü üçyüz oniki bin dokuzyüz yirmi adımdır. Dokuzyüz otuzsekiz bin yüzaltmış mil olur. Bu bölgenin dörtbin âdet şehri vardır. İkiyüzü büyük şehirdir. Yirmi ulu dağı, otuz düzgün yolu vardır. Bu, halkın yoludur, gider gelirler.

Kudüs, İskenderiye, Afrika, Kirman, Hind ve Hindistan başlıca şehirleridir.

BEŞİNCİ BÖLGE: Bu bölgenin başlangıç günü ondört buçuk saattir. Kırkbir derecedir. Uzunluğu, doğudan batıya varıncaya kadar ikibin beşyüz elli adımdır. Yedibin altıyüz elli mil olur. Genişliği, ikiyüz otuziki adımdır. Altıyüz doksanaltı mil olur.

Yüzölçümü ikiyüz altmışbin dörtyüz altı adımdır. Yediyüz doksan bin sekizyüz mil olur. Bu bölgede üçyüz âdet şehir vardır. İkiyüzü büyük şehir, otuzbeş büyük dağı vardır. Büyük ana yolları vardır. Halk, bu yollardan faydalanır.

Rum, Şam, Beyti'l Makdis, Diyarbekir, Irak, Horasan ve Hatay başlıca şehirleridir.

ALTINCI BÖLGE: Bu bölgenin başlangıç günü onbeş saat ve bir çeyrektir. Kırküç derece, oniki dakikadır.

Ortası onbeş buçuk saat ve kırkbeş derecedir. Uzunluğu, doğudan batıya kadar ikibin üçyüz seksen adımdır. Yedibin yediyüz altmış dört mil olur.

Genişliği doksan fersahdır. İkiyüz yetmiş mil olur. Tam sahası ikiyüz ondokuzbin üçyüz doksan altı fersahdır. Altıyüz bin ve altmışsekiz bin yüz seksen sekiz mil olur. Bu bölgenin iki bin şehri vardır. Yirmi ikisi büyük şehirdir. Yirmi ulu dağı, otuz büyük yolu vardır. Cihan halkı bu yollardan gider gelirler.

İstanbul —Kostantaniyye—, Kırım, Harzem ve Mâverâiddehr başlıca şehirleridir.

YEDİNCİ BÖLGE: Bu bölgenin başlangıç günü onbeş saat ve üç çeyrektir. Beş derece ve oniki dakikadır. Ortası onaltı saat ve kırksekiz derecedir. Uzunluğu, doğudan batıya kadar ikibin ikiyüz altı adımdır. Altıbin altıyüz onsekiz mil olur. Genişliği yüz kırk sekiz fersahdır. Dörtyüz yirmi mil olur.

Bu bölgenin bin parça şehri vardır. Yirmi iki büyük şehri, on ulu dağı, kırk büyük ana yolu vardır. İnsanlar, bu yollardan gider gelirler.

Bu bölgenin en büyük şehirleri Rusya, Tataristan, Bulgaristan'dır.

Ye'cûcû ve Me'cûc bölgeleri, imâr edilmemiştir. Doksan dereceye kadar harabdır. Ot bile bitmez, insan yaşamaz. Bu harabın sonu, Rusya'dan kutublara kadar, güneşin çıkmasına gelinceye kadar soğuktan harab olmuştur. Soğuğu çok şiddetlidir. Gündoğusundan günbatısına gelinceye kadar ise, güneşin sıcaklığından harab olmuştur.

Mâverdi'ye göre ise, bu yerin kalınlığı yüzbin dahi beşbin kez ve doksan sekizbin sekiz dahi beşyüz fersahdır. Güneşin doğduğu ve battığı yerde de imâret yoktur. Hayvan da yaşamaz. Dağlar, güneşin hararetinden ateş gibi yanar.

Öyle yerler vardır ki, hiç gündüz olmaz, daima gecedir.

Öyle yer vardır ki, altun nedir bilmezler.

Öyle yerler vardır ki, kapkaçağı bakır yerine altundur ve yer vardır ki, kapkaçağı gümüştür.

Yer vardır ki, hububât ekmeden biter. Yer vardır ki, ağaçlar hiç yaprağını dökmez. Yer vardır ki, toprağı kepek gibidir; ekin ekmeğe yaramaz.

Yer vardır ki, ev yapmak bilmezler, daima çöllerde yaşarlar. Yer vardır ki, ne ekilirse hemen biter. Yer vardır ki, bir yıl biter, bir yıl bitmez. Orada, gece gündüz beraberdir.

Yer vardır ki, gökten un yağar.

Yer vardır ki, giyecekleri kir olsa, temizlemek bilmezler. Ayaza asınca pâk olur, ertesi gün temizlenmiş bulurlar.

Allah-ü Teâlâ Hazretlerinin kudretleri çoktur o her şeye kâdirdir, Sâni'dir, yaratan'dır. Âmennâ ve saddeknâ.

BEYT: O'nun işleri hep hikmetlidir. Her nereye bakarsan ibretle doludur.

Bu ibretleri göremeyen gözler kör olsun.

Bu hikmetleri anlayıp düşünmeyen o akıllar yok olsun.

Hak'kı zikir etmeyen o diller dahi tutulsun.

BEŞİNCİ BÖLÜM

DAĞLARIN ACÂYİBLERİNİ BEYÂN EDER.

Dağların en acâyibi, en büyüğü ve en mûteber olanı «Kâf» Dağı'dır. Yer yüzünün dörtte biri insanlarla kaplıdır. Kâf dağının acâyibleri pek çoktur. Zirâ Cennet incilerinden çıktı.

İskender-i Zülkarneyn, Kâf dağına vardığında bir melek elini yerin üzerine koymuş, duruyor gördü. İskender, ona selâm verdi ve:

«**Ne için elini böyle tutuyorsun?**» diye sordu.

Melek:

«**Yâ Zülkarneyn! Bu cümle emlâk ,yedi kat yer, taş, öküz, balık ve denizlerin hepsini yel götürür. Eğer bir saat elimi çekersem, bu söylediğim şeyleri yel alır, havaya atar. Hak Teâlâ celle ve alâ bana öyle bir kuvvet vermiştir ki, bu mülklerin hıfzına beni memur etmiştir.**» dedi.

Orada daha başka bir yer vardır derler ki, o yer bütün yerlerden kırk fersah yücedir. O yerin üzerinde bin pınar vardır. Her pınar, on ırmak olur. Her biri, Ceyhun nehri gibidir.

Magrib'de ulu dağlar vardır. O dağlar maymunlarla doludur. Her biri deve gibidir. O dağlarda kâfur ağaçları yetişir. O dağlarda sünbül, zağfirân, nesrin, yâsemin, âki

gibi güzel çiçekler yetiştiği gibi, karaca gibi hayvanlar da yaşarlar.

İskender-i Zülkarneyn o dağları gezdi, onları seyretti. Orada üç sandık buldu. Üzerinde altın kilidi vardı. Büyük bir merak ve heyecanla sandığı açtılar. Üçününde içinden deriden üç kırba - su - kabı -, bir tabla çıktı. İskender, bunlara hayret ederek:

«**Bunu, bu kadar muhafaza ile saklıyan pâdişah ne ahmak imiş!**» diyerek taaccüb etti.

«**Su kabı - kırba- nedir ki, bu kadar mu'teber olsun?**» diyerek araştırdılar. Üzerinden çok zaman geçmiş bir ihtiyar kişi buldular. Meğer o zât, pâdişahın veziriymiş,

İskender:

«**Ey mübârek pîr! Bu senin pâdişahın ne akılsız pâdişah imiş ki, bu derileri bu kadar ta'zimle muhafaza ediyor?**» dedi.

Gün görmüş ihtiyar:

«**Yâ siz ne yapardınız?**» dedi.

İskender:

«**Parça parça edip atardık.**» dedi.

İhtiyar:

«**Ancak asıl akılsızlığı siz ediyorsunuz. Akıllı pâdişah böyle olur. Gördünüz, bu elbette abes değildir, diye bana danışmak lâzımdır. Ve bu su kabının birinci özelliği budur ki; içinden ne kadar şerbet içilse, bir zerre eksilmez.**

İkinci özelliği de budur ki; bir kimse bağırsak hastalığına tutulsa, o tablaya bir kere vurdu mu iyi olurdu.

Üçüncü özelliği dahi, bir kimsenin ateşi yükselse ve ateşi düşse iyi olurdu. Bunları bilemediniz.» dedi.

İskender hayıf ederek dedi ki:

«**Elbette hayıflarım ki, insan bilmeyerek bir işi yaparsa sonra pişmanlık fayda etmez. İş işten geçtikten sonra bu söz uzak gelmesin.**»

Allah Teâlâ Hazretleri kerâmetini yalnız insana vermiştir, başka kimseye vermemiştir. Nitekim rivâyet olunur:

Ebû Ali Sinâ, bir kadının evine konuk olur. Bakar ve görür ki, bu kadının fakir olduğu her hâlinden bellidir. Yiyeceği, giyeceği yoktur. Ebû Ali, kadına merhamet ederek, ev duvarından bir taş çıkarır, yine yerine koyar. Bir parçacık olsa bile ağzını tıkar ve:

«Ey kadın! İhtiyacın olunca bu taşı alır, içini açar, ihtiyacın kadar alırsın, yine tıkarsın. Fakat zinhâr, taşını koparıp içinde ne var diye bakmayasın.» der.

Kadın, uzun zaman böyle yaptı. Kendinden başkasına satarak dünyalık edindi. Bir gün: **«Taşın ardında ne var, ne yok açayım bakayım ve yine yerine koyayım.»** dedi. Taşı kaldırdı, gördü ki, bir salkım üzüm. Kadın, taaccüb ederek acele yerine koyar. Uzun zaman bir şey gelmez. Kadın, bu yardımın sırrına hiç bir zaman vâkıf olamadı.

Olumlu veya olumsuz murâd, hemen bir nasihattır. Bilmiyerek bir iş yaparak sonra pişman olmayasın.

Dağlardan Seylân denilen bir dağ vardır. Onun çevresini ot kaplamıştır. O dağdan bir su iner. Suyun çevresi yanar.

Taberistan'da bir dağ vardır. O dağdan bir su iner, ne zaman fâsık bir kimse gelse akmaz. Sâlih bir kimse gelse, revân olup akar.

Yine bir dağ vardır. Daima ona yağmur yağar, bir damla değmez.

Çin ilinden inen dağlar vardır. Onun taşı billûrdur. Ne zaman güneş o dağa dokunsa alevler peydâ olur. Onun içinde bir kuş vardır. Dağdan çıksa, hemen ölür. Nitekim balık sudan çıkınca ölür.

Kâdir bir kemâl sâni zülcelâl ne dilerse kâdirdir, güzel yapar.

BEYT: Bu ne kudrettir, o Rabbi müsteân, her ne ki dilerse hemen yaratır. Allah Teâlâ Hazretlerinin sanatında kemâl, kudret var, aczi yoktur, ne dilerse yapar.

O dağlarda eğlenirler. Oraları, periler şehridir derler. Kırbâsından yana bir dağ vardır, daima diridir, hiç kar eksik olmaz.

Hindistan'da Nitur diye bir dağ vardır. Karanlığa yakındır. Onda bir su var ki, her kim içse çok yaşar. Ağrı, sızı görmez.

Tebbet diye bir dağ vardır. Her kim onda ateş yaksa, denizden su çıkar. O, ateşi söndürür. Denize yakın bir dağdır.

Serendip'te bir dağ vardır, Zevher derler. Âdem (A.S.) bu dünyaya gelince, Serendip dağının üzerine indi. Mübârek ayağının izi henüz oradadır. Her adımı seksen arşındır. Yüksek bir dağdır. Oraya kimse çıkamaz. Onda altun cevherlerinin hesabını kimse bilmez. Vaktâki Allah Teâlâ, Âdem'in tövbesini kabul etti. Melekler, Âdem'e gelerek müjdelediler, üzerine cevâhir saçtılar. Eğer Âdem'e bu işlem yapılmamış olsaydı, altun cevherinin kıymeti olmazdı. Şimdi o dağdan sel ile iner, ararlar, bulurlar.

Sulan denilen bir dağ vardır, hiç faydası yoktur.

Yemen'de bir dağ vardır. O dağda yer yarıktır. İnsan onun içine girse, artık çıkmaya yol bulamaz.

San'an ilinde bir dağ vardır. Asıl onlar üç dağdır. Ne zaman Ramazan ayının ilk günü gelse, onun gecesinde Allah'ın kudretinden ateş yanar, ışığı fersah fersah yollara kadar gider. İsterse bulut olsun, isterse olmasın. Elbette Ramazanın ilk gecesinde yanar. Ramazan-ı Şerif'in geldiğini ondan bilirler. Ertesi günün Ramazan olduğunda hilâf olmaz.

Zühkâ ve Karadağı denen dağlar vardır. Onlarda dahi ateş yanar, onlar üç dağdır.

Tûr dağı ki, Mısır'a yakındır. Cebrâil Âleyhisselâm, onu İsrâil Oğullarının üzerine götürüp bırakmıştır. Onlarda korkularından yüzleri üzere düştüler. Yanakları üzerine yattılar. Dağ iner mi diye gözleri yukarı bakarlardı. Hak Teâlâ celle ve alâ onları affeyledi. Şimdi secde ederler. Yanağı üzerine inerler, yukarı bakarlar. Yani af olunurlar.

Nitekim Hak Teâlâ Hazretleri kavl-i keriminde:

وَإِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ

«Bir vakitler biz, Tûr dağını tepelerine gölgelikmiş gibi kaldırmıştık da, üzerlerine düşüyor sanmışlardı.» (1) buyurmuştur.

Melekler, onun üzerine kubbe yaptılar. Her kim onun içine girse, yatsa filhâl hemen dışarı atarlar.

Etrafında üç bin ibâdethane vardır. O dağa, Tûr-i Sinâ Dağı dahi denir.

Hindistan'da üç dağ daha vardır. Onların üzerinde kızıl yâkut vardır. Kimse ona yanaşamaz. Deniz kenarındadır. Onun yöresinde üç yüz dağ vardır ve üç bin yerde köprü vardır. Büyük ulu dağlardır.

Yemen ilinde Ukâs ve Sinâ denen üç dağ vardır. Akik ve İnci orada olur.

Cebel-i Acem denen bir Karadağ vardır. Onun taşı ateş gibi yanar. Yandıkça külü sabun olur.

Yine Hindistan'da Kisur denen bir dağ vardır. Ulu dağdır. Sandâl ve kâfur biter. Onun üzerine kimse varamaz. Onda bir canavar vardır ki, onun sesini işiten düşer ölür. O dağdan bir su iner, içinde bir canavar vardır. Sudan çıksa taş olur.

(1) A'raf Sûresi: Âyet: 171

Yine Girdâp denen bir yer vardır. Onun taşı tutyâ dır. Köpük yapsalar, kalay olur. Nişâdır olan dağ Semerkand'dadır.

Yine Yarkuvât denen bir dağ vardır. Altun dağıdır. Onda gülyabani ve maymun çoktur. Onları tutarlar, ev cilleştirirler, kulları olur.

Nil ırmağı vardır. Onun çıktığı yer ulu bir dağdır. Kâf dağından işâret verir. Umman denizinin bir bucağı dır. Nil ırmağı ondan çıkar. On iki göz olur, her bir kolu Ceyhun gibidir. Sâkin akar, üç kola ayrılır. Bir kolu Habeşistan'dan gelip Umman denizine dökülür. İkinci kolu Magrib'e gider. Üçüncü kolu Mısır'a gelip tekrar iki kola ayrılır. Deside gelerek oradandenize dökülür. İkincisi Dimyâd'a gelir, oradan denize dökülür. Onda sızıntı biter, o dağ ulu yüce bir dağdır.

Nil'in başı Cennetten gelir derler. Vakıa öyledir. Hak Teâlâ göklerden yukarda kar hazinesini yaratmıştır. Ne zaman Rasûlüllah (S.A.V.) Hazretleri Mirâc'a varınca onları gördü. Allahü Ekber... **Ne zaman kar yağsa Rasûlüllah (S.A.V.), tesbih ile meşgul olurdu. Ne için tesbih ile meşgul olduğunu sorduklarında:**

«Allah Teâlâ Hazinelerinden, ondan daha çok hazine görmedim. Ancak rahmet deryasını gördüm.» buyurdular.

O dağın sızıntıları gelerek yer altından, yer yüzüne çıkar. **Allah, her şeye kâdirdir.** Veya o dağlar ki, yücedir. Küre-i Zeminden, yerden kar yağar. Ondan pınarlar meydana gelir. Allah Teâlâ her şeyi bilir. Şu dünya dağlarını görmez misin ki, yazın ve kışın tepelerinden kar eksik olmaz. Onun sızıntıları dereler ve pınarlar olur.

Ulu suların aslı, o hazineden gelmesi garip değildir. Çünkü o dağ gâyet uzaktır. Ona insanın ulaşması mümkün değildir. Issız ve virâneliktir. Bazı yerleri sessiz, bazı yerlerinde canavarlar vardır. İskender oraya vardı, onu

gördü derler. Bu ona uzak değildir, mümkündür. Zirâ **Hak Teâlâ Hazretleri bir kuluna inâyet edince, ona her müşkilleri kolaylaştırır. Allah, her şeye kâdirdir.** İskender'in Kâf dağına bir çok askerleriyle varmağa muvaffak kılan ,onu da âsân eylemesi acâyib değildir.

Bu dünya, deniz içinde bir ada gibidir. Dağlar vardır ki, ondan rüzgâr sesleri gelir, fakat onun sırrını kimse bilmez. Onda mağaralar vardır ki, Deccâl ve Şeytan orada hapistir. Bu yer yüzünde acâyib dağlar çoktur. Dörtte bir iskân edilmiş bu yerlerde yetmişiki bin altıyüz yetmiş üç dağ vardır, derler.

Hak Teâlâ Hazretleri bu azıcık yerde bu kadar acâyib nesneleri yaratmıştır. Kıyâs eyle ki, Cennet gibi geniş yerlerde neler vardır neler.

Cennette olan acâyib dağlar, ağaçlar, nehirler, türlü türlü makamlar, köşkler, saraylar vardır ki, ne gözler gördü ve ne diller onu tafsilâtiyle beyân edebildi. Meğer Hak Teâlâ Hazretleri yaptığımız hatalara, isyânlara, cürmümüze keremiyle af ede, lütûf ede.

اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنَا وَجَمِيعَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِحُرْمَةِ

سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَخَاتَمِ النَّبِيِّينَ مُحَمَّدَنِ الْمُصْطَفَى صَلَّى اللّٰهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى اٰلِهٖ وَاَصْحَابِهٖ اَجْمَعِينَ

«Allah'ım! Peygamberlerin efendisi ve nebilerin sonu, Muhammed Mustafa (S.A.V.) bütün onun evlâdı, ashâbı hürmetine, bütün mü'min ve mü'minâta rızık ver.»

ALTINCI BÖLÜM

DENİZLERİ, ADALARI VE ONDA OLAN MUHTELİF MAHLÛKÂTLARI BEYÂN EDER.

Hak Teâlâ Hazretlerinin mülkünü, tafsilâtiyle ve kıyasiyle anlatmak ne mümkündür. Fakat, ilmimiz ve tâkatımız yettiği kadar bunları beyân edelim.

Bir deniz var, onun suyu buz gibidir. O denizde bir sandık var, içinden su kaynar çıkar. Yine bir pınar vardır, gün doğunca su revân olur akar. Gün kavuşunca su kurur. Bunlar Bahri Muhit'tedir. Bu muhit, ulu bir denizdir. Büyük bir havuza bir yumurta bıraksalar, onun içinde bir parça ada gibidir. Dörtte bir iskân edilmiş yerler içinde ne kadar sular varsa, hep denizlere dökülür. Bu denizler de okyanuslara dökülür.

Bilmiş ol ki, bu dörtte bir iskân edilen yerler içinde yedi yüz deniz vardır. Bazısı Umman denizinden dörtte biri iskân edilmiştir. Her biri Umman denizi gibi, daha bir çokları vardır. Onun bir ucu gün doğusuna, bir ucu Habeş dağlarına kadar varmıştır.

Hürmüz denizi, Umman denizinden tâ Basra'ya kadar gelmiştir. Bir yanı Yemen dağı, bir yanı Hindistan'dır. Umman kenarınca tâ Serendip adasından geçerek gün doğusuna varır. Umman'dan bir dil gibi girmiştir. Cidde boğazından, Cidde'nin önünden tâ Mısır'a kadar

gelir. Onun iskelesi Süyevş'dir. Bir tarafı Habeş beriyyesi, bir tarafı Mekke-i Şerif'e korusudur.

Bahri Muhit'ten gün batısından yana bir deniz girmiştir. Tâ Akdeniz'e yakındır. Onun bir tarafı İspanya, Fransa memleketidir. Tâ Sedde boğazına kadar, diğer bir tarafı Firengistan'a ulaşır. Ona Portaâl denizi derler.

Bir deniz de Okyanus'tan gelerek Venedik'e yakın ulaşmıştır. Bir tarafı da Şevân'a kadar ulaşır. Rus memleketi ardından Sedde tarafına gitmiştir. O denizin bir tarafı karanlıktır. Karanlıklar içinde adalar ve onda yaşayan mahlûklar vardır. Onun adına El'aman denizi denir.

Kara parçasının içinde iki deniz vardır. Birincisi Kalzem'dir Bu bir göl gibidir. Dipten kaynar. Acem memleketinin bir tarafı Keylân ilidir. Acâyib dağlar vardır. Bir tarafı Survâ, bir tarafı Harezm, bir tarafı İstirbâd memleketidir. Ona bir çok sular katılır, bir zerre artmaz. Zirâ yer altından yolu vardır, akarak denize dökülür. Karadeniz'in suyu o denizdendir. Bu Karadeniz ki, uzun bir göldür. Uzunluğu bin beşyüz mildir. Eni dörtbin elli mildir.

Kalzem'den gelir, yer altından Karadeniz'e dökülür. Karadeniz'in suyu bir boğazdan gelerek Kostantaniyye'nin -İstanbul- önüne gelerek bir miktar deniz olur. Oradan Gelibolu boğazından Akdeniz'e dökülür ki, ona Akdeniz denir. O denizin de suyu Magrib'ten gelerek, aşağısından Sedde boğazından Bahri Muhit'e dökülür. Bahri Muhit içinde girdaplar vardır. Suyu hışımla akar. Yedi kat yerin altında Okyanus'a dökülür ki, bu yerleri götüren balıkların denizidir. O denize dökülen su, bir büyük denize bir bardak su kadar gelmez. O sırrı Allah bilir. O denizi de rüzgâr götürür. Rüzgârı bulutlar götürür, bulutları denizin suyu ile inse, rüzgâr onu mahveder. Karanlığa inse, mahfu fenâ olur. Zirâ yokluk âlemi-

dir. Onu Allah'dan gayrı kimse bilmez. Dünya fânidir, boş sahradır. Karanlıktan aydınlığa yine Arş'dır ki, bu dünya bir top misâli gibi olur. Allah-ü Âlem.

Bu denizin bir tarıfı karanlıktır, bir tarafı aktır, bir tarafı karadır derler. Onun suyunu bir kaba koysan, beyazı beyaz taş, karası kara taş olur. Bu Bahri Muhit'in acâyibleri çoktur. O denizin bir tarafı Zengibâr vilâyetidir. Denizin dibine dört bin kulaç urgan ermedi. İskender onda öyle balıklar görmüştür ki, başı ulu bir kal'adan büyüktür. Ne zaman denizde oynasa, yüz mil yerden filikaları helâk eder. Keyhusrev, Şah Süleyman'a oradan girdi. Şimdi tahtı oradadır.

Bahri Muhit'in içinde altı bin ada vardır derler. Bazıları on iki bin derler. Bu adaların dörtte bire yakın iskân edilmiş olanın'da insan yaşamaktadır. Onların bir kısmına Rasûlüllah (S.A.V.)'in risâleti erişmemişdir. Onlar hayvan gibidir. Millet ve mezheb nedir bilmezler. İnsanları hakir, zelil olur. Ve denizin derinlerinde olan adalarda muhtelif çeşitli tâifeler olur. Her biri bir şekilde ada vardır ki hayvanâtı azdır. Arslanlar ve yırtıcı hayvanlar olur. Onun gibi adalarda altun, cevâhir çoktur. Sekfetur denen balık, o adadadır.

Adalar vardır ki, onda maymunlar, filler, gergedanlar ve deniz canavarları vardır. Türlü türlü ağaçlar, yemişler, sünbül, zağfiran, nesrin ve çeşitli nebâtlar yetişir. Denizden çeşitli canavarlar çıkar. Kara canavarları ile cenk ederler. Çeşitli ağaçlar vardır. Rüzgâr esecek olursa ağaçlara dokunur. İnsanlar gibi hazin hazin ağlar. Onu işiden dağlar, ağaçlar vardır. Rüzgâr esince: **«Lâilâhe illâllah:**

لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ

sesleri gelir.

Ada vardır ki, yemişi insan gibi biter. Kemâle gelince düşer. O yerin canavarları onu yerler. Ondan gün boyunca sesler gelir. Ona çöl vakvak derler.

Ada vardır ki, yemişleri tûtiler gibi ayağı, burnu vardır.

Ada var ki, onda heybetli canavarlar vardır, kullanmağa yaramaz. Önünden bakılsa arkası görünmez.

Sind adasında dört bin âdet şehir vardır. Halkının dillerini kimse bilmez. O adaların kiminde züberced, kiminde zümrüd, kiminde altun, kiminde gümüş, kiminde mıknatıs, kiminde kıymetli mavi taşlar vardır. O yerlerin canavarları fil ile gergedandır. Bu gergedan büyük bir canavardır. İnsanoğlu onu kullanamaz.

Yine ada vardır ki, onda köpek başlılar vardır. Yani köpek başlıların bir yüzü insan, bir yüzü köpektir. Gündüz olunca, yüzü kapalı kişiler olur. Gece olunca köpek yüzünü açar. Sabaha kadar havlarlar. Kimi bulur yakalarsa, parçalarlar ve yerler.

Ada vardır ki, onda kuşlar vardır. Onların kulakları sarkmıştır. Yatınca bir kulağı ile örtünür ve bir kulağı ile düşünür.

Ada vardır ki, onda develer vardır. Kayış ayaklıdır. İnsanı teper, ölünceye kadar vurur. Kurtulmağa imkân yoktur.

Ada var ki, insanın boyu bir karıştır.

Ada vardır ki, halk birbirini yerler.

Ada vardır ki, halkı yılandan başka bir şey yemez. Yılan, onları sokmaz. Soksa da tesir etmez.

Yer vardır ki, halkı değirmidir. Kırk ayağı, yirmi başı vardır. Onlara kırk ayak derler. Araba tekerleği gibi döner, döne döne yürür.

Yer vardır ki, buğday nedir bilmezler.

Yer vardır ki, on bin erkek içinde bir kadın bulunmaz. Ayırdığı kadını tutarlar. Çocuk nedir bilmezler.

Yer vardır ki, ölülerini kasabaya götürüp satarlar. Yâs ve mâtem bilmezler.

Yer vardır ki, ıssız bir çöldür.

Yer vardır ki, güneş yakıcıdır, fakat dokunmaz.

Yer vardır ki, güneş hiç batmaz, daima gündüzdür, gece olmaz.

Yer vardır ki, kızını, kardeşini, halasını, teyzesini tutar.

Yer vardır ki, oraya bir garip gelse, ona bir yıl taparlar. Bir yıldan sonra merâsimle, çalgı ile ta'zimle gezdirirler. Ondan sonra izzetle boğazlarlar. Etini keffâret için taksim ederler.

Yer vardır ki, elbise giymezler.

Yer vardır ki, halkının tüyü, keçi tüyü gibidir.

Yer vardır ki, onda deccâl eşeği olur. Ona kulluk ederler. Şeytan onda doludur. Onda gökten acele iyi şeyler yağar, ondan başka bir şey yemezler.

Yer vardır ki, toprağı misk gibi kokar. Taşları yâkuttur, incidir, mercandır. Kayaları altundur, gümüşdür. Erkeklerinin sakalı olmaz. Kadınları ve çocukları gâyet sevimli olurlar.

Yer vardır ki, onda cin tâifesi vardır. İskender, hep bu acâyibleri görmüştür. Rivâyet onlardandır. Ve yine Kızıl deniz adı ile bilinen denizin bir bucağıdır. İskender, onu görmemiştir. Hak'kın emriyle Cebrâil Hazretleri, Rasûlûlah (S.A.V.) Hazretine gösterdi.

Habeşistan'dan bir Tabba şehrine ki, insan bir yılda oraya varır. Yollarda harap cezireler vardır. Onda canavarlar vardır. Yoldan giderken denizden temâşâ edilir. Ne canavarı olduğunu hiç bilmezler. Her biri, bir karadağ gibidir. Umman'da dahi cezire çoktur.

Hindistan'a yakın olan yerlerde insan oğlu çoktur. Güneyden yana yedi yüz şehir vardır. En küçüğü Mısır'-

dan büyüktür. Kuzeyden yana yine, o kadar şehirler vardır. Her biri büyük şehirlerdir. Makine yoktur. İki şehir vardır ki, içi yâkut ile doludur. İskender, bu yâkutları çıkardı.

Herkût denilen bir nehir vardır, eni iki bin adımdır. O nehirlerin içinde bin türlü mahlûk vardır. Irmağı, Rus ilinden Bulgar'a akar.

Imlak denilen bir ırmak vardır. Onun içinden yıldırım otu ve şimşek çıkar.

Seylân denilen bir yer vardır. Onun suyu misk gibi kokar. Kim içse, yıkansa üç gün kokusu gitmez.

Heyzem denilen bir yer vardır. Onun nehri içinden çeşit çeşit çalgı sesleri gelir. Onu dinleyen bihuş olur, hayran kalır.

Yer yüzünde beş ırmak vardır. Onların başı cennetten gelir derler. Nitekim yukarda da söylemiştik. Kar hazinesini söylemiştik. Ulu sular Nil, Ceyhun, Seyhun, Fırat gibi. Rum'da, Fars'da, Rus'da, Horasan ve Magrib'de büyük sular çoktur. Suların en şereflisi Zemzem suyudur. Onun başı cennettedir.

Delili bu hikâyedir ki: Bir gün bir kimse, şeyhlerden birine bir hayli dünyalık emânet bırakır ve ticaret için sefere gider. O kimsede emâneti evinin bir kenarına saklar. O mal sâhibi seferde iken, ihtiyar şeyh dünyadan göçer. Yolcunun ona vâsiyet etmesi aklına gelmez.

O kimse seferden gelir ve malını ister. Vâsiyette bulunmadığı için çok kederlenir. Ehlüllâhtan bir aziz kimseye hâlini arzeder. O aziz kimse hayret ederek:

«Gel sana bir nâsihat edeyim. Aklına inkâr ve tamah gelmesin. Böylece malını bulasın. Vefâtından sonra o kimse ne yaptı? Var kendine sor.» der.

Yolcu: **«Nasıl haber alayım?»** dedi.

Şeyh: **«Cuma gecesi cümle âlem gaflette iken Zemzem kuyusuna git. Başını zemzeme sarkıt, adı ile çağır,**

ehli cennettir. Elbette sana -Lebbeyk- diyecek. Malını nereye koydun, cevap ver? de.» dedi.

O da öyle yaptı. Fakat ne kadar çağırdı ise, cevap gelmedi. Tekrar o azize geldi:

«Bu kadar çağırdım, ses gelmedi.» dedi.

Şeyh çıkıştı, ağladı:

«Allahü ekber! O kimse cehennem ehli olacaktır. Bizim hâlimiz nice olur. Şimdi Yemen'e git. Orada bir kuyu vardır. O kuyuya başını sarkıt. Çağır cehennemden, sana cevap gelir.» dedi.

Yolcu Yemen'e vardı. Adı geçen kuyuya vararak çağırdı. O kimse hazin sesi ile: **«Lebbeyk!»** dedi. Yolcu:

«Emânet malı neyledin?» dedi. O kimseden:

«Tekkenin filân köşesine defin eyledim. Azrâil Aleyhisselâm gelerek, bir heybet ile ruhumu kabzeyledi ki, vâsiyet etmeğe mecâlim kalmadı.» diye ses geldi.

Yolcu:

«Ey şeyh! Sen sâlih bir kişi idin. Bu hışım sana neden vâki oldu?» dedi.

Şeyh:

«Ben filan şehirden idim. Kalan ömrümü Kâbe'de geçireyim, toprağım ondan alınmış ola dedim. O yana da kavmim hasretiyle oldular. Sılâ etmedim. Hak Teâlâ beni bunda hapseyledi.» Sonra izin gelerek, yerdeki malını buldu.

İşte bu delildir ki, Zemzem suyu cümle suların en şereflisidir. Bu hem nâsihattır. Bundan bir sûal lâzım geldi. Nedendir ki, cenetten ola? Yalnız cennet sularının lezzeti malûmdur.

Cevabı budur ki, Hak Teâlâ celle ve alâ, Âdem'i halk edeceği zaman, o kadar güzellikte idi ki, yer yüzü bir nûr idi. Âdem, dünyaya gelince gövdesi karardı.

Yâ şu meyve ki, cennet yemişlerindendir. Bir kimse yese, lezzetinden bihuş olurdu. Kokusu ve lezzeti aklından bin yıl gitmezdi. Ayva, üzüm, incir, kavun, nar, daha başka meyveler gelerek, dünya toprağına karıştı.

Yâ şu buğday, cennette ak inciye benzerdi. Gâyet lezzetli idi. Deve kuşu yumurtası kadardı. Dünya toprağına karıştı. Şimdi hâlini görüyorsun.

Şimdi su dâhi dünyaya gelince, öyle olması acâyib midir?

Geri kalan suları söyledim. Kar, hazinesinden dünyaya faydalı olması için tatlı olmuştur. Ulu dağların üzerine kar yağar, iner, ırmaklar ve göller olur. O ulu hazineden artanı akarak, dünya denizlerine dökülür. Kimi Umman'a, Kimi Karadeniz'e, kimi Akdeniz'e dökülerek, hepsi Okyanus'ta birleşir. İnsanlarla çevrili olan yer yüzünün dörtte birinde ulu sular çoktur, cümlesini anlatırsak söz uzar. Bu fâsıl burada tamam olsun.

Allah'ın celle celâlühû ve amme nevâlühû kudretine ve san'atına akıllar ermez.

YEDİNCİ BÖLÜM

ŞEHİRLER, DERELER VE İKLİMLERİ BEYÂN EDER.

Bu dünya acâyib bir dünyadır. Acâyiblikleri pek çoktur. Dörtte biri insanlarla meskûn yerlerde, yirmibin altıyüz yirmi üç âdet şehir vardır. Bu şehirler içinde insan oğulları oturmaktadır. En meşhurlarını elimizden geldiği kadar beyân edelim.

UHT: Uht denen bir şehir vardır ki, orada oturan cimri olur. Bir yıl oturan şeytan, daha çok oturan putperest olur. Erkekleri ihtiyarlamaz ve erkekliğe yaramaz. İnsanlar, birbirlerinin evine gitmezler.

ENDÜLÜS: Endülüs denen bir ada vardır. Süleyman (A.S.)'ın mutfağı oradadır. Onun çömleğinde, günde yüz deve pişer, her çanağa on deve sığardı. Süleyman (A.S.)'ın hazinesi şimdi Endelüs'dedir. Onda altunun hesabı yoktur.

EHVAZ: Ehvaz derler bir eşhir vardır. Oraya varıp oturanın hırsı artar, hasis olur.

ÜVES: Üves denen bir yer vardır. Orada ölüyü tabuta koysalar, götürmeğe imkân yoktur. Ancak tekbir getirdikten sonra götürebilirler.

TÜRKİSTAN: Büyük bir yerdir. Hitay memleketinin arkasındadır. Tâ Sedde varıncaya kadar, onun büyük

şehirleriyle doludur. Ner'ilân, Duhulic, Kemyâl, Gürfenâk ve Hurhin bunlardandır. Çin'e yakındır.

FİLİK: Filik diye bir il vardır. Orada ulu şehirler vardır. Onların adı Kaşgar, Bâkü, Hotan, Çerican, Cerhâm'dır. Bunlar İslâm şehirleridir. Hatâved, Demegâ, Belkıyâ, Hâmeyâ şehirleri ise kâfir şehirleridir.

Güneşin doğusu taraflarında kara parçalarında türlü türlü canavarlar vardır. Gün doğusuna yakın bir şehir vardır, ona **CÂBİLGÂ** denir. Bin kapusu vardır. Oranın halkı, güneşin harâretinden tâ zevâl vakti gelinceye kadar mağaralarda yaşarlar. Zirâ deniz kaynar. Orada güneşin doğuşu çok gürültülüdür. Akıllar hayrette kalır. Hamile kadınlar çocuklarını düşürür. Orada nöbetçiler vardır. Güneş doğarken kösler, davullar çalarlar. Cehennemin gürültüsünden, güneşin gürültüsü batar. Güneş çıkınca her gün halleri budur. YECÜC seddi ondan beridir.

Gün batısında bir ulu şehir vardır, onun adı **CÂBULSA**'dır. Gün batarken onda dahi her zaman kösler, davullar çalarlar. Güneşin gürültüsü ve heybetinden halk ürkerdi. İskender oraya vardı. Sonra karanlığa geçdi. Karanlıklarda o kadar gitti ki, tâ yer aydınlanıncaya kadar. Aydınlığa çıktığında bir dağ gördü. Üzerinde iki kale vardı. Yüceliği biner arşın idi. Kale üzerinde bir kuş suretinde iki canavar duruyordu. Her biri bir kale gibiydi.

Kuşlardan biri: **«Yâ İskender! Cihanı seyrettin, doymadın mı?»** dedi. İskender bunlardan korktu.

Kuşun biri de: **«Acaba Âdemoğlu zinâ, livâta aleni oldu mu? Şarabı alenî içer mi?»** dedi.

İskender: **«Evet!»** dedi.

İkisi de kulenin üstünden aşağa indiler ve: **«Taşla, kerpiçle binâlar, çardaklar, kabirler yapılır oldu mu?»** dediler. İskender: **«Evet!»** dedi.

İkisi de ağladılar ve: **«Bâri cünüblükten yıkanırlar mı, Hakkı tanırlar mı?»** dediler.

İskender: **«Evet!»** deyince, kuşlar:

«Allah'ı bir bilip itâat ederler mi?» dediler.

İskender: **«Evet ederler!»** deyince, ikiside kelime-i tevhid, salavât getirdiler. İskender, onlardan ayrılarak bir yere vardı ki, güneş orada ateş gibi yanıyordu. Ondan tarafa varamadı. Orada canavarlar gördü. Onun çok yakınına vardılar, seslerini işitti, fakat kendilerini göremedi. Orada ulu bir ağaç gördü. Üzerinde bir sûret, elinde bir ok vardı. Her kim ona yakın gelse, ona vurur.

Orada bir şehir gördü. Kapusunda **«Her kim bu şehre girse ölür.»** yazılı levha vardı. İskender, bu şehre girmeden dönerek Âdemoğlunun yanına döndü. Dönerken ulu bir bölgeye geldiler. O bölgede maymuna harac verildiğini gördü. Eğer yemeklerden bir şeyler vermezlerse, maymun onlara galebe eder.

HIDIRA: Hıdıra denen büyük bir kara parçası vardır. Onun içinde tılsımlar vardır. Hiç kimse onu almaz. Şâbûriler şahı oradadır. Onun kalesine büyük bir hisâr yaptı. Sonra o şehrin pâdişahının kızı Şâburi sevdi. Ona elçi gönderdi ve:

«Eğer bu şehri almayı istiyorsa, güvercin veya gevik kanı ile şehâdet kelimesini yazsın. Salavâtla geyik derisini hisâra karşı tutsun ve yürüsün.» dedi. Öyle yaptılar ve şehri aldılar. Şehir burcunun bir tarafı çöktü. O şehirde yüz bin kişi bıraktı. O kıza nikâh yaptı.

HAYRET: Hayret bir vilâyet vardır. Bilgeler: **«Bir gece hayretle tefekkürde durmak, bin tabib ilâcından iyidir.»** derler. İnsan orada hiç hasta olmaz, çok yaşar. İki defa diş çıkar, yine gelir. Sakalı ağarmaz, ihtiyarlamaz, kulağı sağır olmaz.

Her kim orada kalırsa hep tâze kalır. Erkekliği kuvvetlendirir. Kadınları gâyet güzeldir. Sesleri de çok tatlıdır. Kalbleri yumuşak, yemekleri tatlı olur. Çabuk hazmolur. Kış olmaz, ağaçlar yaprağını dökmez. Bit, pire, sinek, yılan, çiyan, akrep, haşerât olmaz.

Âhır zamanda Muhammed ümmeti tahtını oraya kuracak, orada olacak derler.

HIZIRMEVT: Hızırmevt denilen bir şehir vardır. Onun havalisinde bir dere. Onda bir kuyu vardır, dibi yoktur. Orada bir yazı vardır. O yazı, gece gündüz karanlıktır. O kuyudan tütün çıkar. Ovaya yürür. Şeddât, Nemrûd, Firavn ve Şedîd Takıyyanus, Tâhir ve Zâhir, Dâvud Hâmân, Buhtu'n Nasr, Ebû Cehil, Atabe, Devâil, Âsım, Akite b. Muid Ebi b. Half, Ebû Şilvan, Ebû Leheb gibi münâfıklar Aleyhimü'l Laane, o ovada azâb görürler.

Hızırmevt ile Umman yanında bir yazı vardır. Hiç kimse ona yaklaşamaz. İskender ona ayklaşmak istedi. Bir ses ona **«Gidin! Yoksa helâk olursun.»** dedi. Yaklaşamadı.

HABEŞ: Habeş denilen bir vilâyet vardır. Zengibar'a yakındır. Orada fil ve canavarlar çoktur. Filler yabana saldırırlar. Habeş, büyük bir vilâyettir. Habeşistan'ın ucuna Rasûlüllah (S.A.V.)'in risâleti erişti. Bir ucuna da Hazret-i İsâ'nın dâveti erdi ve bir tarafına da Hazret-i Rasûl'ün dâveti erişmiştir. Onun baş şehri, periler şehridir. Her kim oraya varsa, elbette az zamanda âşık olur.

Onun yakınında **ITLÂK** denen bir şehir vardır. Bir birine kız vermezler. İskender oraya gitti. Halkına görünmedi, ama her gün iki kere gelir, fakat kendileri görünmezdi.

İskender, taaccüb ederek üç gün burada kaldı. Bu yerleri hayran hayran seyretti. Buranın yemişleri, dünya yemişlerine benzemezdi. Ağaçları ve budakları altından, gümüşten, kırmızı yâkuttan, zübercetten, mercandan ve zümrütten, sütten, baldan ve şerbettendir. Akla sığmaz ve dille tarif edilmez altun suretleri vardır ki, beş yüz arşın bakırdan, akîk taşından yapılmıştır. Türlü ni'metleri, hoş kokulariyle bezenmiş şeyleri gördü. Oradan giderek başka bir şehire geldi. Öyle büyük bir şehir ki, târife gelmez, kâbil değil. İçinde üç bin subaşısı vardır. O şehrin içinde iki yüz dağ ve iki yüz kale vardır. Her birinde periler vardır. Her gün savaşırlar. Savaş durduğu vakit kimse görünmez. İskender biraz durdu. O şehirden çıktı gitti. Ona kimse görünmedi. Arkasından bir ses işitti. İskender:

«Elimizle nice canlar kurtardık, bir kerecik durayım.» dedi ve geri döndü geldi. Onu gördüler. Değirmen taşı gibi bir fırıldak kopdu. Her kime dokunsa yerdi. Onu gören asker şaşırdı. Sahra aslan, kaplan doldu. İskender'in atları ve askerleri ürktüler. Âlimler ismi A'zam ile meşgul oldular. Sonra oradan ayrıldılar.

ÇUHUT: Çuhut denen bir şehir vardır ki, Yecûc ve Me'cûc onun putudur. Orada ekin ve tarla olmaz. Üç ayda bir tuz, bir defa bal yağar derler. Yemekleri odur, onu yerler.

DIMEŞK: Dımeşk şehrini Nuh'un oğlu **SAM** kurmuştur. Dünyanın cenneti Dımeşk'tir demişlerdir. Onun ırmaklarının biri Hemedan-ı Semerkand'dır. Biri de Basra suyudur. Diğeri de Belh'dir. Dımeşk camiinde dört sahabi imamlık yaptı. O camiin altı yüz mermer direği vardır. İlk önce onu İbrâhim Peygamber yaptı. Dımeşk'te on yedi millet yaşardı. Hak Teâlâ Hazretlerine ibâdet ederlerdi. Camiin dört duvarı ziyâretgâh olmuştur. Onda yüz

altmış dört ziyâretgâh vardır. Malûmdur ki bilinmez. İsâ (A.S.) oraya inecek derler.

ENTİ'L ITLÂK: Enti'l Itlâk denen Hindistan'a yakın bir şehir vardır. Onun türlü türlü acâyibleri vardır. Bunlardan biri, Şâbur pâdişahı, geyik tırnağından bir minare yapmıştır. Yüz arşın genişliğinde bir hamamı vardır. Abanos ağacından bir tahtı vardır. Kadınları gâyet güzel, erkekleri gâyet zindedir. Kadınları, erkeklerine meyletmezler. Yabancılardan bir gârib gelince, kadınları ona gelirler. Erkekler bu duruma bir şey demezler. Yalnız kendilerine meyletsinler yeter. Bir kadın dört yabancı ile fuhuş etse, erkekleri ses çıkartmazlar.

KAYS: Kays denilen büyük bir şehir vardır. Ayyasoğlu imâr etmiştir. Kızıl deniz ona bir yıllık yoldur. İskender ona vardı. Orada bir canavar gördü. O canavar:

«Yâ İskender! Bu şehre giresin, acâyiblerini göresin.» dedi. İskender ona girdi. Kırmızı yâkut, zübercet, inci, mercan ve türlü kıymetli taşlar yere döşenmiş ve bezenmiş bir köşk, anberden balçık, zağferan otu, toprağı miskten,, cümle madenleri altun ve gümüştür. Ağaçları zübercetten, yaprakları zümrüttendir. İskender bunları biraz seyretti. Ansızın: **«Ayrı durma, yoksa helâk olursun!»** diye bir ses geldi. İskender oradan çıkıp ileri gitti. Artık imâret görmedi. Ama heybetlü ses ile bir canavar gördü ve:

«İleri gitme! Orada büyük canavarlar vardır, seni zerre yaparlar.» dedi. Bir yazı gördü. Bilgeler, o yazıda: **«Ey bu dünyaya gelerek bu yerleri seyreden! Zinhâr buradan ileri gitmeğe heves etmeyesin. Büyük canavarlar vardır. Seni askerlerinle beraber helâk ederler.»** yazısını okudular. İskender hemen oradan geri döndü. Yolda ağaçlar gördü. O ağaçların yaprağı geniş bir meydan gibidir. Ulu bir ağacın üzerinde bir kuş yuvası gördü. Ulu

bir şehir gibidir. Bir ağaç dibinde fil, gergedan kemikleri sanki canlı gibi kalmış duruyor ve heybetli kuşlar bu şu kale gibi, gövdesi bir dağ sanırsın. Onlar fil ejderhalardır.

RUMİYYE: Rumiyye denen bir şehir vardır, ama kâfiristandır. Nitekim dünyada kırmızı cevherler var ise de, orada bulunan cevherlerin benzeri başka yerde yoktur. Onda çok tılsımlar vardır. Onun iki bin burclu bir şehri vardır. Onun sokağı bir fersahdır. Yalnız kuş pazarıdır. Sarrafları, urfeleri, bir çok hamamları, keşişleri, ruhbanları doludur. Bir ucdan bir uca kırk arşındır. İçi yüz bin atlı süvari alır. İstanbul'dan gemi ile oraya bir yılda varılır.

RE'SÜLAYN: Re'sü'layn denen bir şehir vardır. İçinde üç yüz pınar çıkar. Hemen yine biter. İskender onu gördü, çok şaşırdı. Kârus ilinin pâdişahı Dahhâk, Çemşid, Şâbur, Behrâm, Keyhüsrev, Keykâvus, Nûşirevân, Hürmüz, Perviz, Ken'iyâd ve Karperdun, bunlar Nûh'un oğlu **SAM**'dan silsile ile pâdişahlardır. Rasûlüllah (S.A.V.) Hazretlerine nübüvvet gelince, onlara mektublar gönderdi. Dâvet için Perviz lâîne mektup gelince kabul etmiyerek mektuba hakaret eyledi. Rasûlüllah (S.A.V.) Hazretleri ona beddûa etti ve böylece o ocak söndü. İçlerinden kıyâmete kadar kılıç çıkmaz, belâ eksik olmaz. Süleyman (A.S.)'ın tahtı oradadır.

KAZGÂNE ve VEANA: Kazgâne ve Veana denen Magribte iki şehir vardır. Onlarda altun ve gümüş ve kıymetli madenler çoktur.

MEKKE-İ MÜŞERREFE: Allah-ü Teâlâ onu şereflendirmiştir. On kimseye harac verdiği yoktur. Eshâbı fil gelerek onu yıkmak istedi, fakat kendisi helâk oldu. Hafza adında bir pâdişah yıkmayı kasdetti, sonunda kör oldu. Hiç kimse orada ateşe tapmadı. Zirâ Rasûlüllah

(S.A.V.) Hazretlerinin oraya gelmesi gerektir. Onun diğer adları: **Sebikese, Tayyibetü't tayyibe, Va'd, Mehabbe, Mubâreke, Muhrika, Kâsımsa, Mi'râce, Mukaddese, Yesrib, Bathî ve Şâfia'dır.**

Allah-ü Teâlâ Hazretleri ona:

وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ
وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا

«De ki: «Rabbim, beni (girdireceğin yere) doğruluk girdirişiyle girdir, beni (çıkaracağın yerden) doğruluk çıkarışiyle çıkar. (Beni nereye göndereceksen ,hoş bir şekilde oraya girdir ve çıkacağım yerden de beni hoş bir şekilde çıkar.) Bana katından, yardım eden bir delil ver.» (1) buyurdu. İnsan orada **«Yâ Rabbi!»** demekle doyar.

Büyük bir yer vardır. Karınca orada kaplan gibi büyük olur. Kimse o yere varamaz. Orada altun paralar, pınarlar ile akar. Dâne gibi yerde biter, gümüş madeni gibidir. Orada altun türlü türlü olur. Bir kimse borçlu olsa onu bırakırlar, gidip altun getirebilirse borçlusuna verirler, böylece haklaşır. Karıncaya rast gelse dahi borçlusunun hakkını alır. İşi tamam olur.

MISIR'ın acâyiblikleri çoktur. Ama Yûsuf ve Mûsa (A.S.) zamanındaki aynı yerde değildir. Her pâdişah gelince yeni hamamlar, kervansaraylar yaparlar. Evvelki şehirlerin evleri, hanları battal olur. Şimdi eski yerlerinden uzak gitmiştir. Oralarını gücüyle kimse alamaz. Fakat son zamanda altun takıyyeli kişiler gelerek alacak demişlerdir. Onlar: Yûsuf, Mûsa, İsâ, Hâcer, Mariyye ve Kıbtiyye'dir. Mariyye: Rasûlüllah (S.A.V.) Hazretlerinin oğulları İbrâhim Hazretlrinin anasıdır.

(1) İsrâ Sûresi; Âyet: 80.

HİKÂYE: Resûlüllah (S.A.V.) Hazretleri zamanında Mekke şehrine çekirge ordusu üçdü. Hayli zaman orada kaldı. Bunları Rasûl Hazretlerine şikâyet ettiler. Mübârek ellerini salarak: **«Mısır üzerine!»** diye işâret ettiler. Hemen kara bulut gibi Mısır tarafına gittiler.

«Yâ Rasûlüllah! Mısır'a ulaşır.» dediler.

«Her kim ona düşmanlık ile varacak olursa kahrolur.» buyurdular. Çekirgeler denize dökülerek helâk oldular.

NİHÂVEND: Nihâvend'de imâret çoktur. Nûh'un oğlu Amâd tarafından imâret edilmiştir. O taraflarda su ihtiyacını temin eder.

NABTÎ: Nabti denilen bir şehir vardır. **DEKÛLİ**, şehrin baş şehridir. Rasûlüllah (S.A.V.): **«Nabti kavmi, benim dinimin âfetidir.»** buyurmuşlardır.

Avze b. Abdullah: **«İblis-i Laîn orada bir kadın tuttu. Adı Harire idi. Bir çok zaman onu alıkoydu. Ondan Âdem suretinde veli, şeytan huylu kızları ve oğulları oldu. Onun nesli çoğaldı. Yer yüzünde erkk ve kadınlardan onun nesli vardır.»** dedi.

Allah-ü Teâlâ Hazrtleri:

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝
مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝

«O ki; insanların göğüslerine (kötü düşünceler) fısıldar. Gerek cinlerden, gerek insanlardan (olan bütün ves-

vesecilerin şerrinden Allah'a sığınırım.)» (1) buyuruyor.

Süleyman (A.S.) İblis'e:

«**Çocukların nerededir?**» diye sordu.

İblis:

«**Nabt'tadır.**» dedi. Onun gariblikleri çoktur. Onun bir pâdişahı vardır, adına Muhârip derlerdi ve «**senin nasibin Hindistan'da derler.**» Bu yerin ucudur. Orada büyük şehirler vardır.

SERENDİP: Serendip büyük şehirdir. Onun denizinde canavarlar vardır. Oraya bir kimse gelse, bir millet gelir dilini çıkarır. Hemen deniz kükrer, ateş gibi kaynar. Gemi gark olur. Oradan Halbuya varınca korku yoktur. Serendip halkının zahiri görünüşü cehennem ehline benzer. Ama bâtını içyüzleri cennet ehli gibidir.

Onun dağlarında fil, gergedan çoktur. Zürâfa gibi türlü türlü acâyib canavarlar, bu yerlerde yoktur. Burada işitmek ve hastalık nedir bilmezler. Ekinler uzakta olur. Onun bir pâdişahı vardır. Cennetten çıkan buğdaydan üç dâne buğday hazinesinde saklı imiş, sonra gelen pâdişah onu ektirdi. Bu kadar zaman durmuşken buğday bitti. Her dânesi yedi yüz baş verdi. Her baş yedi yüz dâne idi. Ecelden başka her çâreye derman oldu.

HERMAN ve HİREMÂN: Herman ve Hiremân ki, bunlar iki kaledir. Her kale altı yüz arşın, onu taşla mâcun karıştırarak yapmışlardır. Yekpâre bir taş olmuştur. Eni ve boyu yoktur. Hiç bir şey ile kazılmaz. Yel ve su ona tesir etmez. Hatta Halife Me'mûn yetmiş bin altun harceyledi, yine bir delik delemedi derler. Duvarında acâyib suretler kalmıştır. İskender içinde ne var görmek için ona girmek istedi. İstitâles ona hikmetle bir kandil koydu. İskender bu kandilin içine girdi. On iki burc üze-

(1) Nâs Sûresi; âyet: 5-6.

re yapılmış, cümle halkın tâlihini tutmuşlar gördü. İskender ona girmeye azmetti, fakat içeri koymadılar. Bir kişiye bin altun verdiler. O girdi. Üç gün görünmedi. Üç günden sonra başını çıkardı. Bir şey söyledi. Ne söylediğini hiç kimse bilemedi. Sonra başını çekti, artık çıkmadı. Onun katında bir tabut buldular. İçinde ölünün âzâsı dağılmış, yalnız değirmen taşından büyük bir diş buldular. Tabutun üzerinde şunlar yazılmış:

«**Bu, Herman ve Hiramân'ı yapanın tabutudur. Biz bunu yaptık, her kim pâdişahlık dâvâsı ederse, bir tane bunun gibi yapsın. Yâ bunu yapabilsin veya bir zerre gidebilse gitsin. Biz ömrümüzün uzun olacağını sandık ve bunu yaptık. Ecel azdır, bilemedik, ardımızda imiş. Vaktâki ecel bize erişti. Pâdişahlık fayda etmedi. Şimdi bizi gör, ibret al, dünyaya tapınma, ömrüne mağrur olma! Pâdişahlık, mal, mülk, bunları gözünden çıkar.**

Bir rivâyette, onu Yûsuf Peygamber mûcize ile yaptı derler. Onun içinde bir ırmak vardır. O, gece ve gündüz akar. Akdıkça türlü yemişler getirir. Onun içinin pori dolu olduğunu söylerler.

TÂİL: Tâil denilen bir dağ vardır. Ondan daima def ve ney sesleri gelir. İşiten hayran olur. Hiç kimse onun aslının ne olduğunu, kim çaldığını, nereden geldiğini bilmez. Orada bir mağara vardır. Onun dibini kimse görememiştir. Onda türlü yemişler ve ağaçlar vardır. Misk kokusu gibi dimağı mest eder.

HARKEND: Harkend denen bir dağ vardır. Yemişi çok olur. Doğudan yana olan yemişi baldan tatlı, hassasında büyük faydalar vardır. Batıdan yana olan yemişi zehirden acıdır.

ARGIÇ: Argıç denilen bir yer vardır. Orada bir dağ vardır. Güneş doğunca karadır. Türlü canavarlar, şekiller vardır. Hiç kimsenin bilmediği canavarlardır.

KÖŞGİYÂYA : Köşgiyâya denilen bir yer vardır. Onda iki dağ vardır. Güneş doğunca inlerler. Güneş batınca ağlarlar. İskender onun hikmetini sordu. Bilgeler ve akıllılar : «**Bu olay, güneşin eserindendir.**» dediler.

Yâ Hâlik-u el'eşyâi veya kâdir ki, ne dilerse halk eyler. Sâni'dir. Bî-kemâl bî zevâl Allah birdir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

MESCİDLERİN ACÂYİBLERİNİ BEYÂN EDER

Acâyiblerin birincisi Beyt-i Mukaddes'tir. (1) Süleyman Peygamber (A.S.)'in yaptırdığı mescidtir. Evvelâ onu Dâvud (A.S.) yapmak istedi. Fakat ne kadar yapmak istediyse yıkıldı.

Dâvud (A.S.) Hazret-i Hak'ka münâcâat ederek : «**Yâ Rabbi! Ben bir binâ yapmak istiyorum, onda kulların sana ibâdet etsinler.**» dedi.

Hak Teâlâ Hazretlerinden hitâb-ı izze geldi ki : «**Yâ Dâvud! Kim bir şeyi yapmak isterse, o onu yapamaz.**» buyurdu.

Dâvud (A.S.) : «**Yâ kim yapacak?**» dedi.

Hak Teâlâ : «**Onu oğlun Süleyman yapar.**» buyurdu.

Vaktâki Hak Teâlâ Süleyman'a saltânat verdi. Ve : «**Yâ Cebrâil! Cennete git, hilâfet yüzüğünü Süleyman'a ilet!**» buyurdu. Cebrâil Aleyhisselâm hilâfet yüzüğünü Süleyman'a götürüp verdi.

Bunun üzerine Süleyman (A.S.) insanlara, cinlere, yabanî hayvanlara, kuşlara, yılanlara, karıncaya, deve

(1) Mukaddes ev : Mescid-i Aksâ.

ve periye hükmetti. Cümle eşya emrine verildi. Hatta rüzgâra dahi hükmetti. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:

فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ رُخَاءً حَيْثُ أَصَابَ ۝

«Artık onun için rüzgârı musahhar kıldık, onun emriyle dilediği yere kolaylıkla akar giderdi.» (1) buyurulmaktadır.

Tefsîr ûleması: **«Hak Teâlâ ona kuş dilini bildirdi.»** demişlerdir. Hangi kuş olursa olsun, kuşların tesbihini halka bildirdi.

Vaktâki Süleyman (A.S.) padişah oldu. Onu yani Beyt-i Mukaddesi yapmağı emretti. İnsanları, cinleri topladı, her birine bir iş buyurdu. Cinleri ve şeytanları beyaz mermer getirmeğe gönderdi. Evvelemirde Mescid-i Aksâ'yı beyaz mermer ile döşedi. Sonra mescid yapmağa başladı. Sonra cinleri ve şeytanları üç bölüğe ayırdı. Bir bölüğünü denizlerde olan madenlere gönderdi. Altun, gümüş ve kıymetli mücevherler getirerek hazır ettiler. Her tarafın ustalarını toplayıp getirdiler. Beyaz, sarı ve yeşil mermerlerle mescidi yapmağa başladılar. Her gün onbin işçi ağaç keser, toprak kazardı.

Tavanını inci ve kıymetli cevherlerle, duvarlarını yakutlarla ve cevherlerle süslediler. Sıvasını altun ve gümüş ile sıvadılar. Bir kubbesi zübercedden, cevherlerle süslediler. Bir yüzüne Ferûzec döşediler. Geceleri gündüz gibi ışık saçardı. Hiç kimse ona kadar öyle binâ görmüş değildi. Hak Teâlâ Hazretleri ona melekleri, cinleri müekkel kılmıştı. Ellerinde odun kamçılar tutarlardı. Süleyman peygamberin emrini tutmayanları vu-

(1) Sad Sûresi; âyet: 36.

rurlar, yakarlardı. Bu binâ yapılırken yirmibin kişi kimi ağaç, kimi azık. Kimisi de Beyrut'tan malzeme taşırlardı. Beyrut'tan Kudüs'e iki günlük yoldur. İskeleden tâ Kudüs'e gelinceye kadar herkesi topladı. Orası pazar idi. İşçiler, at ve develer ile karınca gibi çalışırlardı. Çadırlar tıpatıp birbirlerine bitişik idi. O cemiyete ne oldu, ne olacak diye bir konuşma yaptı.

Mescidin eni, uzunluğu bin arşın, bir rivâyette yediyüz arşın idi. Direkleri altundan ve gümüşten dökmedir. Kalanı yeşil somâkî mermerdendir. Yetmişbin kandil asılmıştır. Yetmişbin mücevher sandık içinde Zebûr ve Tevrât vardı. Her biri bir türlü hatla yazılmıştı. Duvarlarında;

لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ خَاتَمُ النَّبِيِّينَ وَرَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ

سُلْطَانُ أَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ

yazılmıştır.

Hak Teâlâ: **«Yâ Süleyman! Sen ol Habîbim Muhammed'in sâlihlerindensin ve Musâ (A.S.) kapıcısıdır. O bu Kudüs'den Mi'râc eyleyecektir.»** diye vahy eyledi. Cebrâil onun üzerine altundan kubbe ve mihrâb yaptı ve makâmını hazırladı. Terâziyi ve sırâtı, vesâir kıyâmet alâmetlerini bildirdi.

Süleyman Hazretleri Hac farizasını yerine getirdi. O gün beşbin deve, beşbin öküz ve yirmibin koyun kurban etti. Sonra hacca vardı. O binâ o vakittenberi duruyor.

Yâhya Peygamber (A.S.) şehid oldu. Onun şehâdetine şu olay sebep oldu: Bir bey vardı. O beyin de bir hanımı vardı. Yetmiş peygamber o kadının elinden şehid olmuştu. Kadının başka bir erkekten bir kızı vardı. Kızını erkeğine vermek istedi. Erkeğinin hem kızının ve hem de kendisinin olmasını istedi. Erkeği başka yerden hanım almak isteyince bu kızı teklif etti ve düğün yaptılar. Hazret-i Yâhya'yı düğüne dâvet etti ve nikâh duâsını okumasını istedi. Yâhya (A.S.) İslâm dininde bu haramdır diyerek oradan çıktı gitti. Kadın Yâhya (A.S.)'ya kin tuttu ve hilelere başladı. Bu kızı süsledi. Erkeğine şarap içirdi. Sarhoşken kızını arzetti. Erkeği onu görünce meyletti. Kadın da: «**Bu güzel kızı sana vereyim, fakat Yâhya menetti.**» dedi.

Bey: «**Yâ nasıl yapalım da bu kızı alayım?**» dedi.

Kadın: «**Git Yâhya'yı öldür ve al!**» dedi.

Bey, Yâhya'ya giderek: «**Sen mi bu kızı benden men ediyorsun?**» dedi.

Yâhya: «**Evet, haramdır!**» dedi.

Bey, gadaba gelerek, koç boğazlar gibi boğazladı. Yer, gök melekleri Yâhya Hazretleri için ağladılar. Sonra Bâbil'den Sencâri adlı bir padişah yüzbin kişi ile secâatla geldi. Yâhya Hazretlerin ve Kudüs'ü harap ederek halkını kırmak istedi. Hak Teâlâ onun askerlerini kahreyledi. O ülke beyi Sencâriyi tutarak hapsetti.

Hak Teâlâ o zamanın peygamberine vahy etti. «**O beye git, Sencâri salıversin ve Hatta riâyet eylesin.**» buyurdu. Bunun üzerine o bey Sencâri salıvererek tâzimle yerine gönderdi. Nice zamandan sonra Sencâri'ye ecel geldi. Oğlu Buhtunnasır yerine padişah oldu. Atasının yerine geçdi. Atasının intikâmı için askerleriyle gelerek Kudüs'ü harap etti. Süleyman peygamberin yaptığı mescidi yıktı. Taş taş üzerinde komayarak bir çukur kazdırdı. Halkı çukura koyarak üzerini toprakla örttü, sonra oradan gitti.

Kudüs-ü Şerif tâ Hazret-i Ömer (R.A.) zamanına kadar böyle harap yattı. Kimse sahra neresidir bilemediler. Şeytan-aleyhi Laane gelerek kâfirlere gamâme yerini gösterdi. Kâfirler oraya bir kilise yaptılar. Şimdi kâfirler oraya Mekke diye gelirler. Sonra Ömer (R.A.) hâlife oldu. Kudüs'ü ve Sahrâ-i bildirdi.

Ömer Hazretlerinden sonra Muâviye'nin oğlu atası keffâreti için gelerek Kudüs'ün haremini Kubbe-i Sahrâ-i — **MESCİD-İ AKSÂ** — yı yaptı. Hep nişanlarını yeryüzüne çıkardı. Ondan sonra Şam'a gelerek **CÂMİ-I BENİ ÜMEYYE**'yi yaptı. Orada kalmaya karar verdi.

Sonra **KÂBE-İ ŞERİF**'i Allah-ü Teâlâ imâr etti. Onun mimârı Cebrâil Aleyhisselâm ve meleklerdir. Dağdan taş getirdiler. Hak'kın emri ile biri Arafat'tan, biri Tûr'dan, biri Cûdi'den, biri Hirâ'dan... Başka rivâyette, yedinci gökten Kâ'be-i Şerif'e kadar kızıl, yeşil zümrütten Arafât'ın öte ucuna kadar döşediler. Nûh Tufanında onu göğe çektiler. Sonra Allah-ü Teâlâ'nın emriyle İbrâhim Peygamber (A.S.) yaptı.

Kâ'be'nin kerâmetleri çoktur. Bir çok kerâmetlerinden biri güneş Hamel burcuna gelince, Kâ'be'nin hangi tarafına bulut gelse, o taraf yerinin ucuna kadar ucuzluk olsa gerektir. Eğer bulut dünyâyı kaplasa külli kızıllık olur. Eğer dört yanını kaplasa her taraf gölgelik olur.

Yemen'den Mekke'ye kadar ne kadar vahşi canavarlar varsa, üç ayda bir kere Mekke hareminde toplanırlar. Hangi hayvan gelmezse, onun sonu gelmiştir.

Mekke çevresine hiç kurt girmemiştir.

Sıcaklık ne kadar olursa olsun ziyân etmez.

Ona kast eden helâk olur.

Onda mücâvir olan usanmaz.

Onu varıp gören bir kere daha varıp görmek ister. Muhabbeti kalbinden gitmez.

AYASOFYA :

Buhtunnasır, Süleyman Peygamber (A.S.)'in mescidini yıktıktan sonra Rum'da **Kostantaniyye — İstanbul** şehrinin bir padişahı var idi. Dâvud şeriatı üzere idi. Süleyman peygamber'in mescidine nazire bir mescid yapmayı kast etti. Ve ona nazire bir mescid yaptı. Çevresine onbin oda yaptılar. Her odada yedişer Ruhban vardı. Tevrat'tan, Zebûr'dan, Enbiyâ'dan sahifeler okudu. Sonra onu hased ettiler. **Reddedilmiş düşman insanın ardındadır. O kavmi ,iğva ile azdırdı. Dini terkettiler.** Hatta bir âlet — direk — yaptırdı. Halkı kendi suretine taptırdı. Tam dörtyüz yıl bu küfürle hareket ettiler. Bir gün Nevruz gününde cümle halk o yerde toplanmıştı. O, kahhâr padişahın emri ile bir zelzele oldu. Altmışbin kişi o direk altında helâk oldu. Padişah çıkıp gitti. Yedi yıl şehir harap kaldı. Sonra başka bir padişah gelerek o şehri imâr etti. İslâm üzerine **AYASOFYA**'nın dâiresinde bir yer, eski binânın eseridir. Ondan sonra Buhtunnasır o azmanda Kudüs'ü harap etmişti. Padişah ona nazire olmak üzere bir mescid binâ yapmayı arzu etti. Onun hikâyesi şudur ki; o padişahın bir kızı vardı. Adı Sofiyyâ Banû idi. Padişah onu Rum iline ve Tuş bilâğına gönderdi. O kız oraya vararak dağ yakınında bir şehir binâ etti, adını **SOFİYA** koydular. O kız orada vefât etti. Bir çok mal kaldı. Kalan bu malla bir mescid binâ edilmesini vâsiyet etti. Bu vâsiyet padişahın kalbine de yatmıştı.

O yıkılan direk taşını, kumunu, kirecini eriderek mermerlerin bütün kalanını ve direklerini topladılar. Yerini kazdılar. Büyük bir havuz yaptılar. Sonrasını yeryüzüne çıkınca devam ettiler. Ondan sonra yukarısını yapmağa başladılar. Mihrâbını Kudüs'e çevirdiler. Zira o zamanda kıble Kudüs'e doğru idi. O, acâyib yeşil ve somâki mermerleri ve direkleri Süleyman Peygamber (A.S.)'in yaptığı saraydan getirdiler.

Onunda hikâyesi budur; Magrip padişahı Ankür Çâdu Süleyman'a itâat etmemişti. Süleyman da işini pervaht eyledi. Onun gâyet güzel kızı vardı. Acele onunla nikâh ederek evlenmek üzere bu sarayı yapmıştı. O direkleri, mermerleri Süleyman (A.S.) Kâf Dağından devlere getirtmişti. Sonra o kız Süleyman'dan gizlice anasının resmini yaptırarak ona tapardı. Süleyman Peygamber onu öğrenince kızı helâk ederek sarayı da terkettiğinden harab olmağa yüz tutmuştu.

O padişah, o mermerler ve direklerle Ayasofya'yı inşâ ederek yaptılar. Seksen yılda tamam olduğu rivâyet olunur.

Binânın uzun müddet yarım kalmasına sebep şudur : Bir gün üstatlar kuşluk yemeğine gittiler. Mihrâb yerinde âlet ve edevâtı beklemek için bir olğan bıraktılar. Yalnız bir kişi geldi ve : «**Ey oğlan! Niçin bu binâyı acele yapmazlar, tez var gelin.**» dedi.

Çocuk : «**Ben usta ile âlet ve edevâtı beklerim.**» dedi.

Usta : «**Ben bekliyeyim, sen git onları çağır.**» dedi.

Çocuk : «**Sen gidersin.** »dedi.

Usta : «**Vallâhi gitmem.**» dedi.

Çocuk ustalara geldi, «**Boşsunuz!**» dedi. İttifâkı padişahın etrafında buldular. Durumunu sordu, «**Akıllı kişi!**» dedi. Çocuğu Anadolu'ya geçirdiler ve uğurladılar. Ve «**Yüksek yere geçme!**» diye tenbih ettiler. O kimse kıyâmete kadar bekler. Meğer o kimse melek idi.

«Bir kimse ona varacak hâcet dilese ve âmin dese duâsı kabul olur.» derler.

Bir rivâyette o binâ yapılırken demir işleri yetişmedi. Padişah çok üzüldü. Bir gün bir kişi geldi. Ve **«Melûl olma!»** dedi. **«Bana işçi ve deve ver, sana gereği kadar esbâb getireyim.»** dedi.

Adam ve deve verdiler. O kimse bunları aldı gitti. Sonra şehirden dışarı çıktılar. Sahranın ortasında bir dam gördüler. İçine girdiler, **«Ne güzel, işimize yarıyacak!»** dediler. Alıp geldiler. Padişaha haber verdiler, Padişah adam gönderdi. Vardılar ne insan var, ne dam. Gelerek haber verdiler. Padişah durumu anladı. Hak Teâlâ Hazretlerine hamd şükürü yaptı. Ondan o yeşil ve somâki direkleri diktiler. İçine ve dışına üçyüz direk dikti. Tam kubbeye gelince mimârı kayboldu. Firengistan'a giderek bir ev yaptı. Sonra gelince padişah onu cezalandırdı.

Mimâr: **«Eğer kubbeyi binâ yapsaydım, bu binâ yerine oturmada zarar olurdu. Lâkin şimdi oturmuştur.»** dedi. Gelerek kubbeyi yerine koydular. Sonra her bölgenin ustalarını getirerek her tarafa koydular. Türlü türlü kavisler yaptılar. Padişah duvarlarına altun ve gümüş tahtalar koymalarını istedi. Fakat koymadılar. **«Zirâ senden sonra yoksul bir padişah gelir ve onlara tamah ederek soyar. Öyle bir şey yapalım ki, altundan ve gümüşden iyi olsun.»** dediler.

O ak, yeşil, kızıl ve sarı mermerleri tahta tahta biçdiler, duvarlarına koydular. İkiyüz kubbeli ve ikiyüz kapılı bir mescid oldu. Vaktâki tamamlandı. Padişah altundan ve tekerlekleri gümüşten bir araba yapılmasını emretti. O arabaya binerek kapusudan mihraba kadar yürüttü. Ve: **«Ey Süleyman yendim seni!»** dedi. İçine zârlar astılar. Ve ayrıca da atlasdan, altundan ve gümüşten kandiller astılar. Süleyman (A.S.)'dan sonra kimse onun gibi binâ görmedi.

Rasûlüllah Hazretleri (S.A.V.) dünyâya gelinceye kadar o binâ dimdik dururdu. Rasûlüllah Hazreti dünyâya geldiği gece meşhur kiliselerin kubbesi yıkıldı. AYASOFYA'nın dahi kıbleden yana kemeri ile kubbesi yıkıldı. Ne kadar yapmak istedilerse de, binâ yaptıkça yıkıldı. Sonra nâçar kaldılar. Rasûl Hazretlerine elçi gönderdiler, durumu izah ettiler. Rasûlüllah (S.A.V.) Hazretleri bir avuç toprak vererek: **«Varın bunu kirecine katın.»** dedi.

Dostları: **«Yâ Rasûlüllah! Ne hoş, kâfire bu kadar yardım ettiniz.»** dediler.

Rasûlüllah (S.A.V.) Hazretleri: **«Onu kâfir için vermedim, bir zaman gelecek ümmetim onda namaz kılacaklar, lâzım olacak!»** buyurdular.

Vaktâki, İSÂ'ya nübüvvet geldi. Bir zaman İSÂ (A.S.) dinine tâbi oldular. İSÂ'dan sonra dini terkettiler. **Rasûl Hazreti gelince putlar bâtıl oldu.**

Dini Muhammed Aleyhisselâm kıyâmete kadar kâim duracaktır. Elhamdülillâhi Alâ dini'l-İslâm.

Firengistan'da bir yer vardır. Onu İsâ peygamberin yârenleri yaptılar. O zaman İsâ'ya nübüvvet geldi. İsâ'nın yârenleri her tarafa giderek dâvet ettiler. Onları dahi kabul ettiler. İslâm üzere oldular. Fakat sonra azdılar. O zamandan beri o evler meşhurdur. Mihrabı Kudüs'e doğrudur. Zirâ o zamanlarda olan Enbiyâlar, namazı Kudüs'e doğru kılarlardı.

Rasûlüllah (S.A.V.) Hazretleri dahi altı ay kadar namazı Kudüs'e doğru kıldılar. Sonra Yahûdiler taan ettiler. Hak Teâlâ'nın emriyle Cebrâil gelerek Rasûl Hazretlerini, öğle namazını kılarken Kâ'be'ye döndürdü. Nasara Kavmi dahi İslâm üzere iken Kudüs'e yönelirdi. Azıcık gün doğusuna döndüler. Böylece dinlerini değiştirdiler. Onların dinlerini değiştirdiklerine, kıblelerini başka

yere döndürdükleri şâhiddir. Cümle Enbiyâ Kudüs'e doğru kılardı. Şeytan aleyhi'l-lâ'nenin iğvâsı ile döndürdü.

Hangi kilisenin mihrabı Kudüs'e doğrudur. O İslâm üzere yapılmıştır, diyerek Firengistan'da eski zamanlarda İsâ Ruhullah Yârenleri dâvete vararak onlar dahi kabul edince, kıbleyi Kudüs'e doğru yapmışlardır.

O rafiziler ki, Nasrâni kavmidir. Bunu düşünmezler mi ki, evvel zamanda kıble Kudüs'e doğru idi. Gün doğusuna ne sebebten dolayı oldu? Meryem hâtun (R. Anh.) gusül ederken gün doğusuna doğru idi derler.

Âdâba riâyet ederek, kıbleye karşı etmem demişti. Öyle yapmak onlara isbât olmadı, zâhirdir. Bu da küfürlerine şâhiddir.

Domuz etini yemek, şaraba helâl demek, sûretler yapmak, bunlar hâşâ İSÂ tâlimidir. Bu fiiller dahi onların küfrüne şâhiddir.

Firengistan'da bir yer vardır. Mihrâbı Kudüs'e doğrudur. Onu İSÂ peygamberin yârenleri yaptılar. Onun dikme direğini bir cevhere ve onun bir direğini padişah bin kez bin altuna istedi, vermediler. Askeriyle zorla, gücüyle almak istedi, derman bulamadı. Artık ona kimse derman bulamadı. O direği, gökten melekler indirdi derler. Onun her direği bir rayha keffârettir. Onun bir direğinden daimâ bal sızar derler, nice eve yeter. Meğer İsâ (A.S.) seyâhatta o odaya gelince, onları kimse konukluğa almamışlar. İsâ (A.S.) da duâ etti. Bal revân oldu. Onu yediler. Şimdi dahi kesilmedi. İsâ (A.S.) yârenlerinin üçü orada yatar, Ziyâretgâhtır. Onların biri Gotus, biri Turyâse, biri de Nanbos'tur. O yerin padişahı ne yapacağını bilemese gelir, ondan işâret alır, ona göre çalışırdı.

Mîtâ denen bir yer vardır. O da Firengistan'dadır.

Onda üçyüzonüç Mürsel peygamberin resimleri vardır.

Lisan denen bir yer vardır. Onda ateş yaksalar ateş içinden hazin sesler gelir. Ne dese cevap verir. Nitekim Mecûsîlerin ateşi öyle idi. Şeytan aleyhi'l-la'ne girerek söylerdi.

Dünyâda mescidler ve evler çoktur. Eskiden mihrabları Kudüs'e doğru yapılmıştır. En meşhurlarını beyân eyledik.

DOKUZUNCU BÖLÜM

SÜLEYMAN PEYGAMBER (A.S.)'IN TAHTINI VE SALTANÂTINI BEYÂN EDER:

Acâyiblerden biri de, Süleyman (A.S.) Hazretlerinin tahtı ve hükmüdür ki, cümle eşyaya hüküm ederdi. Hak Teâlâ Hazretleri Süleyman peygambere saltânat vermişti ki hiç kimsye verilmedi. Hak Teâlâ Hazretlerinin emri ile Cebrâil Aleyhisselâm Cennet'ten O'na mühür getirmişti. Ne zaman mühür Süleyman'a verildi, cümle dünyâ halkı insan, hayvan, cin, dev peri, hatta rüzgâr, kuş, yılan, karınca O'nun emrine itaâta girmişti. Cümlesinin konuşmasından anlardı — bilirdi — ve halk da bilirdi.

Bazı kimseler; ne zaman Âdem (A.S.) Cennet'ten çıktı, beş şeyi de beraber çıkardı dediler. Bunlardan biri Asâ, biri mühür, biri incir yaprağı, biri ayva, getirdi. Biri de Ağlamak'tır.

1 — Asâ; silsile ile Musâ Aleyhisselâm'a kadar geldi.

2 — Mühür; Süleyman Aleyhisselâm Hazretlerinde son buldu.

3 — İncir yaprağını geyik yedi. Köpüğü misk oldu.

4 — Ayva; Cennet bahçelerinden mübârek bir meyva olarak verildi ve Cennet kokusunun eseri onda kaldı.

5 — Ağlamak; çocuklara verildi. O vakitten sonra dünyâya gelen ağlayarak gelir, ağlayarak gider, Fakat

mü'minler ağlayarak gelir, gülerek gider. **Zirâ dünyâ müslümanlara zindandır, kâfirlerin cennetidir.** Nitekim Hazret-i Rasûl (S.A.V.):

اَلدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ

«Dünyâ mü'minin hapishanesi, kâfirin Cennetidir.» buyurmuştur.

Buna münâsip bir hikâye naklederler; Bağdad şehrinde İmam Ebû Hanîfe (R.) Rahimellah giderken, çıplak bir kâfir, arkasında atlas kaftan giyen İmam A'zam'a: **«Yâ İmam! Sana bir suâlim var, bana cevap ver.»** der.

İmam A'zam Ebû Hanîfe: «Nedir suâlin?» dediğinde:

Kâfir: **«Sizin peygamberiniz Hazret-i Muhammed Mustafa (S.A.V.) dünyâ mü'minlerin zindanıdır, kâfirlerin Cennetidir buyurur .Sen ise bu cübbe ve sarıkla, güzel elbiselerle sana dünyâ neden zindan oldu da, bana bu zilletle neden cennet oldu?»** dedi.

İmam A'zam: **«Ey kâfir! Eğer sen cehennemin odundan dağlarını, irinden kan derelerini, derin kuyularını görecek ve ateşten taputlarını, akreplerini, yılanlarını, iglâl, inkâl, selâsilen ve heybetli zebânilerin azâplarını göreydin, ona nisbet bu zillet sana cennettir. Ama tuhaf olan bu ki onu buna kâil olurdun. «Yâ Rabbi, beni geri dünyâya gönder. Sâlih ameller yapayım!» diyecektin.**

O zaman Kur'an-ı Kerim'de:

اَلْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ اَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا اَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ
اَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

«Bugün onların ağızları üzerine mühür basarız ve bize elleri söyler ve neler kazanır olduklarına dâir ayakları şehâdette bulunur.» (1) Hitâbı gelecek, bu zilleti dahi bulamıyacaksın.

Eğer sen cenneti göreydin, o bahçelerin, köşklerin, hûrilerin, gılmânın, vildânın, nehirlerin, ağaçların, hususan Hak celle ve alâ Hazretlerinin güzel cemâlini göreydin, ona nisbet bu dünyâ zevki bana ve sâir mü'minlere zindandır. Var kâfir aklını başına devşir.» dedi.

İmam A'zam'a Hak rahmet eylesin ve cümle müslümanlara.

Sözümüz Süleyman'da idi. Ne vakit mühür Süleyman Hazretlerine verildi, o mühür çakılı idi.

Bir tarafında:

لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ

«Allah'tan başka yaratıcı yoktur. Hz. Muhammed, Allah'ın peygamberidir.»

Bir tarafında:

كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

«O'nun zâtından başka her şey helâk olucudur. Hüküm O'nundur ve O'na döndürüleceksinizdir.» (2)

Bir tarafında:

وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

(1) Yasin Sûresi; âyet: 65

(2) Kasas Sûresi; âyet: 88

«Ve göklerde ve yerde büyüklük O'na mahsustur ve âziz, hakîm olan da O'dur.» (1)

فَتَبَارَكَ اللّٰهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

yazılmıştı. Ve bir tarafında da:

«Mukaddir olanların en güzeli olan Allah-ü Teâlâ, pek mübârektir.» (2)

yazılmıştı.

Ne zaman mühür Süleyman'a verildi, uçtu arşın bir köşesine kondu. Hak Teâlâ: «Ey mühür, izzet ne için böyle yaptın.» buyurdu.

Mühür: «Beni o, senin ahdini unutan adamın nesline verdin.» dedi.

Hak Teâlâ: «Ey mühür, izzet eğer ahdimi Âdem saydı ise, bu kürsiyi bir kişiye verdim ki, O benim ahdimi unutmaz.» buyurdu.

Hak Teâlâ Süleyman'ı dâvetle vazifelendirdi. Cebrâil Aleyhisselâm Aşûra Günü mühürü Süleyman'a getirdi. Ve:

«Bismillâhirrahmânirrahîm:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

dedirtti.

İnsanlar, cinler, kuşlar, cümle eşya Süleyman'ın emrine mahkûm oldu. Kıssa büyüktür. İşler ve hikmetler, acâyib şeyler işledi. Nice serkeşleri zebûn eyleyerek itaât ettirdi. Câlût'la cenk etti. Kardaşı Edbetâmi'yi kah-

(1) Casiye Sûresi; âyet: 37

(2) Mü'minun Sûresi; âyet: 14

retti. Cümlesini zikir etsek kitaba sığmaz. Tahtını havâ, yel götürdü.

Bir gün Süleyman (A.S.) Mekke'ye geldi. Mekke içinde evler gördü. «**Bu âhır zaman Peygamberinin (S.A.V.) hicret edeceği yerdir.**» dedi. Durdu, içine girmedi. Geçti, gitti. Mekke onu gördü ,ağladı.

Hak Teâlâ: «**Yâ Kâbe! Niçin ağlarsın?** »buyurdu.

Kâbe: «**Yâ Rabbi! Niçin ağlamayayım, senin peygamberin benim üzerimden geçdi, gitti. Gelip beni ziyâret ederek namaz kılmadı.**» dedi.

Hak Teâlâ Hazretleri: «**Yâ Kâbe! Ağlama ki, âhır zamanda nice yüzler sana yüz sürecek. Habibim Muhammed'i sende vücûde getireceğim. Seni, sana ziyâret etmeği ümmetime farz edeceğim. Seni putlardan arıdacağım, ondan Süleyman tamamen padişahlığı kemâline erdirdi. Cümle eşya onun emrine muti' ve munkâd oldu. Nice âsi devleri tutarak, itâat altına koydu, âmâna sarıldı. Beyt-i Mukaddes'i-Mescid-i Aksâ yaptı.**» buyururdu. Nicelerini yukarıda zikrettik.

Acâyiblerinden biri de O'nun tahtı idi. Süleyman bir gün altundan, ve gümüşten bir döşek dokuyarak Hatay ve Rûm desenleriyle bağlamalarını emir buyurdu. Öyle yaptılar, bir sahrâ gibi bakanın gözleri hayran olurdu. Uzunluğu üç mil idi. Bu döşeğin üzerinde bir kürsî düzdüler, çeşitli cevherlerle tezyin ettiler. Sağ yanında oniki bin kürsî, sol yanında yine oniki bin kürsî vardı. Ağaçtan ve abanostan, nurdan, kızıl altundan ve gümüşten yapılan bu sandalyelere İsrâil Oğullarının ûleması otururlardı.

Süleyman peygamberin kürsisi dört arşın büyüklüğünde idi. Ve bu döşek üzerinde yetmişbin mihrâb vardı. Her birinde bir veli otururdu. Altundan ve gümüşten oniki müderrisi vardı. Tevrat'tan ve Zebûr'dan ders verirlerdi. Cümlesinin seslerini, rüzgâr, Süleyman'ın kulağına

götürürdü. Bu saltanât ile o tahtı rüzgâr götürürdü. Dört tarafından rüzgâr eserek ağır ağır kaldırırdı. Bir kimseye zarar etmezdi. Her günde bir aylık yol giderdi. O tahtın üzerinde sırçadan bir ev yapmışlardı. Kendi tahtı cevherden idi. O tahtın dört direğinde dört ağaç vardı. İkisi altundan, ikisi gümüşten, üzerlerine yakuttan iki tavus kuşu yapmışlardı. Her yönünden misk ve anber saçılırdı ve iki kürsî yapmışlardı. Yakuttan kanatlarını açarak ağaç üzerinde gölge ederlerdi. Ve tahtı üzerinde altundan iki aslan gözleri cevherden, başları kırmızı yakuttan, taçları zübercetten yapılmıştı.

Kırmızı mücevherlerden, yâkuttan, zümrütten her gâh ki Hazret-i Süleyman tahta ayağını koyardı. Ne zaman ayağını tahta bassa, o tahtı çevirirdi. O aslanlar ayakta durarak pençelerini açarlar, kuyruklarını yere vurarak öne devirirlerdi. O tahtın her ayağında bir aslan birbirine gevher sunardı. Bir aslan Ejderhâya binmişti. Üzerinde tavuslar gölgelik ederlerdi. Taht döndükçe kanat kanada vururlardı.

Hazret-i Süleyman her ne zaman o kürsiye binse, o güneş yüzlü mahbûbeler Süleyman Aleyhisselâm'ın karşısına durarak inciler ve cevherler saçarlardı. Ve ne denli insan olursa, kafasından bir dev, ayakta dururdu. Her devin ardınca bir yırtıcı canavar pençesini açarak dururdu. Gökyüzünde kuşlar kanat kanada vurarak gölgelik ederlerdi.

O tahtın adı «**Kevkebü'l Cennet**» idi. O heybetten kimse gelerek Süleyman Hazretlerinin divanında yalan dâvâ eylemeğe mecâli yoktur ki, nazar edenin aklı giderdi. Gâyet keskin nazar ederdi.

Süleyman Hazretlerinin üzerinde ipekten çadır kurularak dururdu. Onun üzerinde altun rahle iki güvercin koymuşlardı. Önüne rahle ile Zebûr'u getirirlerdi. Sü-

leyman Hazretleri onu okur, okudukça kâğıtları açarlardı.

Âsıf bin Berhayâ, vezirleri idi. Süleyman'ın askerlerini Süleyman'a bildirirdi. Ondokuz kere yüzbin kez yüzbin ilim sahibi divan sahibi onun defterinde yazılı idi. Her biri oniki kere yüzbin ere sahip olup emrederlerdi.

Devlerin kimi Âdem suretli, kaplan şiretli, kaplan gövdeli, kimi öküz başlı yılan şekilli, kimi ejderhâ başlı doğan pençeli, kimi maymun yüzlü, kimi eşek ayaklı arslan suretli fil gövdeliydi. Ağzından ateşler saçılır, kimi fil kulaklı, fil dişli, fil hortumlu yüzlerine bakanın ödü kopardı. Bu heybetli kimseler Süleyman Hazretlerinin emrine mahkûm idiler. Bir kimsenin kendinden zerresi yoktu. Bir lâhza Süleyman'ın emrinden dışarı çıkmazlar. Bunların gıdaları sıcak yel, kaynar sulardı.

Onbin kere yüzbin çirkin suratlı şekillileri vardı. En aşağısının bin batman kuvveti vardı. İsteseler bir dağı yerinden koparırlardı. Bunların beylerbeyi **Tamarbâd** idi. Cümlesi onun hükmünde idi. Kuşların beylerbeyi **Zümrüd-ü Ankâ** idi. Yırtıcı hayvanlara Arslanı padişah yapmıştı. Yılanlara ve diğerlerine ejderhâyı padişah etmişti. İnsanlara ve cinlere Âsıf bin Berhaya hüküm ederdi. Onun hizmetinde çalışırlardı. Bu saltanât ile o dâhi ecelden emân bulamadı. Altmış yaşında dünyâdan gitti. Kimse onların Kabr-i şeriflerini bilmez, kimi Kalzem'de, kimi Muhit'te bir çölde derler.

Bazı hikâyelerde yalan gerçek nice kimseler vâkıaya uğrayarak ,serancanlarla onun saltanâtından haber verirler. Cezirelerde taht üzerinde diri gibi yatar derler, kimse üzerine varamaz. Tılsımlar bağlamışlar diye rivâyet ederler. Bu şekilde rivâyetler vardır. **Doğrusunu Allah bilir.**

Gaybi bilen ancak Allah'tır.

ONUNCU BÖLÜM

BELKIS'IN TAHTINI VE SÜLEYMAN İLE BULUŞMASINI BEYÂN EDER:

Belkıs **SAN'AN** ilinin padişahı idi. Onun eli altında onikibin er vardı. Her bey onikibin ere hükmederdi. Onun tahtının uzunluğu seksen arşın idi. Yüceliği otuz arşındır. Altundan, gümüşten, yâkuttan ve zübercedden ve kıymetli taşlardan murassâ idi. Bir acâyib binâ idi.

Bir kubbe üzerine beşyüz mermer direk vardı. Her direk otuz arşın idi. Dünyâda ne kadar nakış varsa onda mevcuttu. Her direkte levhalar asılı, altun ve kıymetli taşlarla döşenmiş idi. Dört yanında dört direk vardı. İçi altun dolu idi. Üzerinde altundan bir köşk vardı. Ve oniki bin subaşısı vardı. Artık kalan saltanâtını buna kıyâs eyle.

Bir gün Süleyman Hazretlerinin tahtını yel götürüp giderken bir sahrâya indiler. Kuşluk yemeğini yediler. Süleyman Hazretlerinin Hüdhüdünü gördü. Süleyman'ın Hüdhüdüne: «**Sen kimsin, hiç gördüğüm yok?**» dedi.

Belkıs'ın Hüdhüdü de, Belkıs'ın tahtını ve saltanâtını bir bir vasfeyledi ve askerlerini bildirdi.

Süleyman'ın Hüdhüdü gelerek Süleyman'a haber verdi. Hüdhüd'den işittiği gibi Süleyman da mektup yazarak Hüdhüd'le gönderdi. Onu dâvet etti. Vaktâki Hüdhüd, Belkıs'a geldi. Fakat başka bir Hüdhüd gördü. Bel-

kış akıllı bir kadın idi. Sarayına girdi, kapılarını ve pencerelerini örttü, yattı. Hüdhüd'de Onu gördü .Ne yaptı, yaptı, bir yerden içeri girerek mektubu Belkıs'ın göğsü üzerine koydu ve gitti.

Belkıs uyanır uyanmaz mektubu gördü, korktu. **«Bunu getiren Süleyman'dır.»** dedi. Divanı topladı. Beylerine okudu. **«Süleyman bizi dâvet ediyor, ne dersiniz?»** dedi.

Beyler: **«Yerimiz çoktur, cenk ederiz.»** dediler.

Belkıs: **«İyi dersiniz, ben de sizden bunu umardım. Fakat işidiriz ki, o nice mahlûkata hüküm edermiş, kimse onun önüne duramazmış, o buralara gelecek olursa buraları harâb eder, taş taş üzerinde koymaz. Ama elçi gönderelim, murâdını görelim.»** dedi.

Elçi göndermeğe karar vererek, yüz kızı oğlan, câriye oğlanı da erkek suretine koydular, yüz oğlanı kız suretine koydular. Muradları Süleyman'ı imtihan etmekti. Beşyüz altun kerpiç, beş yüz gümüş kerpiç ve bir hokka içinde delinmedik inci ısmarladı. Bunu delecek kimse insan ve cin olmasın. Bu sebeplerle vezirini gönderdi. Vezir yolda giderken, Hüdhüd Süleyman'a olanlardan bir bir haber verdi. Vaktâki elçi yaklaştı. Süleyman divanın etrafını altun ve gümüş kerpiçlerden kaldırım gibi döşemelerini emir buyurdu. Canavarlar üstüne tersleyiverdi. Halk onun üzerinden yürüyerek divana gelirlerdi.

Elçi gelince gördü ki, altun, gümüş kerpiçlerin hiç itibârı yoktur, utandığından kerpiçleri yabana atmağa başladı. Sonra gelerek Süleyman ile buluştu.

Oğlanları ve kızları teslim etti. Süleyman onları görünce hareketlerinden hoşlanarak, her birinin ellerine birer ibrik vermelerini ve yüzlerini yıkamalarını emretti. Evvelki oğlan suretinde dişiler ibriği sol eline alarak sağ eline koydular.

Süleyman: **«Belkıs bizi imtihan etmek mi istediler, bunların elbiselerini değiştirmekten maksadı nedir?»** dedi.

Elçi hokkayı getirerek Süleyman Hazretlerinin önüne koydu. Nitekim ısmarlamıştı. **«Bunu delen inse ve cin olmasın, dev ve peri de olmasın.»** dedi.

Süleyman Hazretleri: **«Ağaç delen kurd onu deldi.»** buyurdu. Ağzına iplik alarak incinin bir yanından girerek öte yanından çıktı.

Elçi ise selâm ve kelâm, sevâp ve cevaptan sonra destur diyerek ayrılmak istedi. Süleyman Aleyhisselâm bir mektup yazarak elçiye evrdi. Ve Belkıs'ı helâllığa istedi.

Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:

إِنَّهُ مِن سُلَيْمَٰنَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

«O muhakkak ki, Süleyman tarafından ve şüphe yok ki o: «Rahman, Rahîm olan Allah'ın ismiyle» başlanarak yazılmıştır. —Şöyle ki: —Bana karşı tekebbürde bulunmayan ve bana müslümanlar olarak geliniz.» (1) buyurulmuştur.

Vaktâki elçi Belkıs'a geldi. Gördüklerini bir bir beyân etti. Belkıs'ta kendisine tâbi olanları bir divanda topladı.

Belkıs: **«Ne dersiniz, Süleyman bizi dâvet eylemiş. Eğer ona itâat etmezsek ,gelir mülk ve saltanâtımız elimizden gider.»** dedi.

Beyler, uygun görerek itâat ve rızâ gösterdiler. Zirâ Belkıs akıllı kadındı. Belkıs, Süleyman'ı ne kadar imtihan etti ise, padişahlıktan bir eser göremedi. Fakat nübüvvet eserlerini gördü. Bu sebebten ona rizâ gösterdi. Bundan sonra varış geliş, veriş biliş, görüş oldu. Nihayet

(1) Neml Sûresi; âyet: 30-31

Süleyman göründü. Cin tâifesi bunu işittiler, korktular. Ve neden alıyor diye Süleyman Hazretlerini ayıpladılar.

Ayıplamalarına birinci sebep Belkıs'ın aklı kısadır.

İkinci sebep ise baldırı kıllıdır. Zirâ: **«Belkıs Âdem'den doğdu. Atası cin idi. Bunun aklı Âdem gibi kâmil olmaz. Elbette hayvanâta nisbeti vardır.»** dediler. Ama Belkıs'ta o ayıp yoktu. Aklı kâmil idi. Cin tâifesinin böyle söylemekten murâdları budur. Süleymanı'n Belkıs'tan bir oğlu cin idi. **«Yanlışlıklardan kurtulmağa bu vesile ile Belkıs'ı tantana ile almağa âdemiler geldi.»** dediler. Süleyman da cin tâifesinden bu haberi işiderek dedikleri gibimidir diye imtihan için, Belkıs gelerek ondan ince su sunarak çürmüne «Baldırını aç, Süleyman görecek!» cin tâifesi böyle demişti. Belkıs dâhi yanına yaklaşdı, istekliler de geldiler.

Süleyman başını kaldırarak: **«Ey acep kim ola ki Belkıs buraya gelmeden O'nun sarayını buraya getirsin, tâki buraya gelince sarayını burada görsün.**

Biz de O'nun aklı kâmil olduğunu biliriz. Cin tâifesinin dediği gibi değildir.» dedi.

Bir ifrit —Cin tâifesinden biri— yerinde durarak: **«Hazret-i Süleyman buyurursa yerinden durmadan getireyim.»** dedi.

Hazret-i Süleyman: **«Ondan daha tez kim getirecek?»** dedi.

Âsaf bin Hayâ Hazret-i Süleyman'ın veziri idi. **«Emrederseniz tarfetü'layın içinde ben götüreyim.»** dedi. Ve öyle yaptı. Müsâde eder etmez tarfetü'l-ayn içinde bir gürültü koptu, âniden sahrâ içinde bir saray peydâ oldu. Bundan acâyib ne olabilir. Onun vukûu Kur'an-ı Kerim'de buyurulmuştur.

Süleyman hazretlerinin murâdı bu idi ki, taht gelince Belkıs'a soracak ,eğer Belkıs bilirse Süleyman bilecek ki Belkıs'ın aklı kâmlidir. Cin tâifesinin dediği gibi değil-

miş ve hem Süleyman Hazretlerinin peygamberliği zâhir olacak. Vaktâki Belkıs geldi. O dereyi su sanarak geçmek için eteklerini kaldırdı ki geçsin, birde gördü ki su değilmiş ve eteklerini salıverdi. Utanarak Süleyman'a gelerek buluştu. Elini öptü .

Süleyman: **«Ey canım, bu senin arşına benzer mi?»** dedi.

Belkıs: **«Ke ennehû yani ona benzer.»** dedi.

Süleyman: **«Hâzâ min fadli Rabbi.»** dedi.

Süleyman bir çok kere bunu imtihan etti. Aklını kemâlde gördü. Ama ûlema ve ûkelâ bunda ihtilâf ederler. Bazıları Belkıs'ın sarayını götürdü derler, bazıları Süleyman'ın mûcizesidir derler. Bazıları: **«Hak Teâlâ Hazretleri kâdirdir, onda onu hem idâm eder, hem de icâd eder. Ancak insan oğlunun ne kudreti var, kim O'nun gibi yapabilir. Kudret ve kuvvet Allah'ındır. Bu mülkü yokdan vücûda getirdi. Âlemi âlem içinde düzzeltti. Ademi âdeme dahi kuvvet vererek bunu yapmak acâyib olmaya. Zirâ ne dilerse işler, kudret O'nundur.»** derler.

Belkıs sarayını gördü, hayran kaldı. Onda şübhesi zâil oldu. Cân-ı gönülden Süleyman'a teslim olarak:

لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ سُلَيْمَانُ آمِينُ اللهِ

dedi.

Nice zaman bu fâni dünyâda yaşadılar, sonunda onlarda ecel şerbetini içtiler. Felek çarkı onları da toprağa sürdü 'Enbiyâya, evliyâya kalmayacak olan dünyâ, Muhammed Rasûlüllah (S.A.V.) Hazretleri ki, Hak celle ve alâ Hazretleri âlemleri O'nun dostluğuna yaratmıştır. Ona dahi kalmadı.

Ne bahtlı o kimse ki, bu azıcık ömür içinde, ömürü zâyi etmeye, hayırlı ameller ile geçire!..

ONBİRİNCİ BÖLÜM

ÖMÜRLERİN TAKDİRİNİ BEYÂN EDER:

Ülema ve ukalâ, her yıldızın seyrine göre o devrin zamanındaki ömürler dahi ona göre takdir olur. demişlerdir.

Âdem Aleyhisselâm Zühal —Satürn— devrinde halk oldu. Zühal burcda iki buçuk yıl durur. Ve o zamanın insanı bin yıl yaşardı. Nitekim Âdem Aleyhisselâm bin yıl yaşadı. Ve insanın boyu postu ona göre olurdu.

Âdem Aleyhisselâm'ın ayağı altmış arşın idi. Ve hayvanlar dahi ona göre idi. Her şeyin boy postu ve kuvveti zamanına göredir.

Müşteriye —Jüpiter— gelince, o da Zühal devrinden eksik değildir. Ömür ve kudret dahi biraz takdir olmuştur.

Birgün Nûh Aleyhisselâm bir kız gördü. Gâyet güzel idi. «**Yâ kızcağız kaç yaşındasın?** »dedi.

Kız: «**Yüzseksen yaşındayım.**» dedi.

Nûh Aleyhisselâm: «**Bülûğa erişmemişsin.**» dedi ve yirmi yıl daha sabrederek bekledi. Tâ ki kız bâliğ oldu. Ondan sonra nikâh ederek aldı.

O zamandan bu yana ömürler azalmaktadır. Biri birinden azdır. Şimdi zamanımız Ay devridir. Gâyet süratli geçer. Ömrün nihâyeti Ay'ın süratine göredir. Her

burcda iki buçuk gün durur. Oniki burcu bir ayda tamam eder.

Ömürle beraber boy pos dahi ona göre olur. Ay devrinde doğanların ömrü yüz, nihâyet en çok yüzyirmidir. Zirâ ûlemanın kavli de bunun üzerinedir.

Hak Teâlâ celle ve alâ Âdem'i dört nesneden halk etmiştir. Bunlar: Ateş, hava, su ve topraktır. Bu dört unsur her şeyde mevcuttur.

Ülemaya göre her unsurun otuz yıl hükmü olsa gerektir. Otuz yıl ateş, otuz yıl su, otuz yıl yel ve otuz yıl da toprak hüküm eyler. Böylece dört unsur hükmünü tamam etmiş olur.

Eceli, ırâk kişinin bedeninde hareket kalmaz. Kan, balgam, safra —öd—, sinir bunlardır. Bunların otuzar yıl hükmü vardır.

Şimdiki ömürler o kadar olunca, insanın boyu postu da ona göre olacaktır. İnsanın boyu kendi adımıyle dört adım, sekiz karış olur. Tabanı bir karıştır.

Uzun boylu kişi ahmak olur. Cana yakın olmaz. Sütü ve sulbu olur. Kısa boylu kişiler aceleci, fitne ve asabi mizâçlı olur. Boyun iyisi orta boydur. Nitekim İmam A'zam Efendimiz:

كُلُّ طَوِيلٍ اَحْمَقُ كُلُّ قَصِيرٍ فِتْنَةٌ وَلَا نَخْلُوْ عَنْ ذَكَاءٍ

«**Her uzun ahmaktır. Her kısa da fitnedir. Ama fitnelik zekâdan hâli değildir.**» demiştir.

Hâdis-i şerifte:

خَيْرُ الْاُمُوْرِ اَوْسَطُهَا

«**İşlerin en hayırlısı ortasıdır.**» buyurulmuştur.

İnsanın acele konuşanı gadaplı olur. Ama işinde gücünde çalışkan olur. Yolda dahi öyledir. Zirâ asabi mizâçlı olur. Ona soğuk gıdalar faydalıdır. Kabak, karpuz, yemeklerden de ekşi şeyler gibi. Yürürken elini sallayarak yürüyen bahadır olur.

Gök gözlü, seyrek sakallı, seyrek dişli, kısa boylu ve şişman — göbekli — olanlardan hayır gelmez.

Kara yağız ve semiz olanlar fâsık, zayıf olanları ise sâlih olur.

İnsanın bedeni sahih olursa, daima sıhat üzere olur. Daima kibir, gurur ve iftiharla yürümek hayır alâmeti değildir.

İnsanın dünyâ cihetinden servetlisi ki, hayırsız olan dünyâ ehlidir, hayırlı değildir. Meğer malının zekâtını ve sadakasını versin ki, hayırlı olsun.

İnsanın benzi sarı olur da, bedeni sıhhatli olur da hastalığı olmazsa nifâk alâmetidir.

İnsan övünç vesilesi olarak yâ aslı nesli ile, yâ ilmi ile, yâ malı ile, yâ mevkii veya rütbesi ile, yâ uzun ömrü ile veya kalbi daima ferah üzere olarak gurur ve kibir üzere bulunanlar hayırlı kimseler değildir. Fısık alâmetidir.

İnsanın bedeni zaif olup, hastalığı olursa, hassatan kalbi yumuşak, gönlü alçak, sözü tatlı ve hüzünlü olur. Güler yüzlü ve iyi ahlâklı olursa bunun ilk alâmeti cennet ehlidir.

Sahihayn:

مَنْ كَانَ لَهُ بَشَاشَةُ الْوَجْهِ وَلِيْنَهُ الْكَلَامِ وَجَبَ لَهُ الْجَنَّةُ

«Her kim güler yüzlü, tatlı sözlü olursa ona Cennet vâcib olur.» buyurmuşlardır.

İnsan daima zikirle ve şükürle meşğul olursa Allah'ın rahmeti ona vâcib olur. İnsana hastalık kefârettir.

Kadının bedeni kıllı olursa, o kadından hayır gelmez. Erkeğin de kılsız olanından hayır gelmez.

Kadın şişman, burnunun ucu sivri ve erkek kılıklı veya erkek sesli olursa, ondan az hayır gelir. Burnu uzun kadın cimâ'a çok arzulu olur. Ağzı büyük kadın doğurgan ve kız çocuğu doğurur

Ak benizli, şişman olanlar sâkin, hayırlı, sağlam karakterli olur.

Kanlı şahıs kuvvetli mizâçlı olur. İyi huylu, cimâ'a istekli, mûtedil tabiatlı olur.

Karagül benizli olanlar; şiddetli, istekli mizâçlı olur, onlara sıcak gıdalar faydalıdır. Tatlı kavun, tatlı üzüm gibi. Gıdalardan yumurta ve ona benzeyen şeyler mizâcına uygundur. Çok pişmiş — sıcak — yemeklerden çok yese cünün — delilik — illetine mübtelâ olur.

Rasûlüllâh (S.A.V.): **«Ekseriyetle benim ümmetim altmış ile yetmiş arasında dünyâdan nakl olunurlar.»** buyurmuşlardır.

Çok yaşamak fâsıka azâb, sâlih kimseler için ise âhiret mertebesidir. Zirâ Hak Teâlâ Celle ve Alâ: **«İhtiyarlık benim nûrumdur. Utanırım nûrumu nârım ile nasıl yandırayım? Acaba o fâsık, fesad ehli olan pîrler, benden niçin utanmazlar?»** buyurmaktadır.

İlâhî bizde liyâkat yok ,ne ise biz bize ettik, senin lütfûnu, rahmetini ümit ediyoruz. Ancak insanda cehd lâzımdır ki, Hak Celle ve Alâ ondan hoşnûd olsun.

Ka'bil - Ehbâr: «Uzun ömür üç gündür. »der.

Yılanın ömür yediyüz yıl,

Öküzün seksen yıl,

Kuzgun bin yıl yaşar, kocadıkça tüyü ak olur.

Akbaba yediyüz yıl,
At, eşek ve katır kırk yıl yaşar.
Sinek kırk günden üç aya kadar, soğuktan kırılmazsa üç yıla kadar yaşar.
Çekirge altı ay yaşar.
Akrep dört yıl,
Fil yüz yıl,
Aslan yediyüz yıl,
Zürefa üçyüz yıl,
Tavşan ikibin yıl yaşar.
Balıktan çok yaşayan nesne yoktur.
Yeşil güllerin ömrü bir yıldır.
Bu dediklerim ömrün nihâyetidir. Ancak ecel herkese takdir olunmuştur. Ecelsiz kimse yoktur **Ölüm uluya, gence beraberdir. Her kişinin ömrü Levh-i Mahfuz'da kaç gün, kaç ay, kaç saat olacağı yazılıdır. Dânesi dökülen ve vâdesi yetişene bir an ve bir saat ne öne ve ne de sona te'hir olunur.**

Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ

«Her ümmet için bir ecel vardır. Artık onların ecelleri geldiği zaman ne bir saat geri bırakılabilirler, ve ne de öne alabilirler.» (1) buyurulmuştur.

Her dâne biter, üzerine bu falan oğlu falanın nasibidir diye yazılır. Her kişinin nasibi kendisine yetişir. Kimsenin nasibi kimseye varmaz. Çünkü nasibi geri kalmaz. Ecel dahi öylece erişir.

(1) A'raf Sûresi; âyet: 34

Hak Teâlâ Celle ve Alâ herkese öyle bir kuvvet vermiştir ki, herkese nasibini eriştirir. O, Kâsımu'r-Rahman'dır. Hak'kın kudretiyle sıvı dört nesneden ibârettir. Akan sudan varıp su alacak olsak, bir bardak götürebilirsin. O sudan nasibin kadar alırsın. Ondan nice kimselere içmek nasip olur. Nasibini alır, vakit gelir nasib olmaz, dökülür zâyi olur gider.

Bir kimsenin rızkı yâ sıvı, yâ yabanda olsa, o rızık ve suyu içmek müyesser olmaz. O kimsenin gönlü o tarafa çekilir, varır ondan nasibini alır. Onun için insanın rızkı yâ su, yâ topraktır derler.

Ne zaman insan hanımına yakın olsa, o nokta ki, ana rahmine düşer. Allah'ın emriyle **«Melek'il-Erhâm»** denen bir melek o nutfeyi avucuna alır ve:

«Yâ Rabbi! Bu mahlûk yaratılacak mı?» der.
Hak Teâlâ: **«Levh-i Mahfuza nazar eyle!»** buyurur.
Melek nazar eder, ömrü ve rızkı ne kadardır, toprağı ne yerdedir görür. Oradan biraz toprak alarak nutfeye katar. Ana rahmine kor. Yavru doğar, büyür, takdir olunan kadar rızkını toplar. Sonra toprağı alınan yere gider. Oraya defn olunur. Yâni aslına kavuşur.

Kudret ve kuvvet ancak bir olan Allah-ü Teâlâ'nındır.

ONİKİNCİ BÖLÜM

HIŞIMDAN HELÂK OLAN YERLERİ BEYÂN EDER:

Bir kimse azınca, ona Allah belâsını verir. İsterse dünyâda, isterse âhirette olsun. Dünyâda ve âhirette çirkin surette olması kararlaştırılmıştır.

San'an ilinde bir bağ vardı. İki mil eni ve uzunluğunda idi. Bağı fakirlere bozdurur, fakat fakirlere bir salkım üzüm yedirmezlerdi. Hak Teâlâ'nın emriyle bir gece ateş indi. Öyle yaktı ki, eseri kalmadı.

Her nesnenin Allah hakkı vardır. Sanma ki, Allah için verilen zâyi olur veya eksilir. Belki berekâtı artar, daha ziyâde olur. Âhirette ecri Allah üzerine mukarrerdir.

Nitekim Hak Teâlâ:

مَنْ جَآءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا ۖ وَمَنْ جَآءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَىٰٓ
إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾

«Her kim bir iyilik ile gelirse kendisi için onun on misli vardır. Ve her kim bir kötülük ile gelirse o ancak onun misli ile cezalandırılır. Ve onlar zulme uğramazlar.» (1) buyurmuştur.

(1) En'am Sûresi; Âyet: 160

Her kim bir fakire bir şey ihsân eylese, Hak Teâlâ onun birine, on verir. Dünyâda ve âhirette vakit olur mahalline göre değişir, yerine göre birine yüz, birine bin **verir. Hak Teâlâ bahili sevmez. Nâkesin bereketi de olmaz.**

Yemende Ikâb vâdisi denilen bir dere vardır. Onun halkı fukaraya yardım etmezlerdi. Hatta bağ bozumunda bulduklarını dökerlerdi. Bağ bozarken üzümleri yemeyin derlerdi.

Bir sabah baktılar ki, ne bağ var, ne ağaç, eseri dahi kalmamış. O gün her yer ateş gibi kızdı. Gölgelere vardılar, hangi gölgeye vardılarsa daha beter idi. Cümlesi helâk oldular.

Hak Teâlâ Hazretleri kimseye zulüm eylemez. Her kişi hayır ve şer ne bulursa kendi fiilinden bulur.

Kur'an-ı Kerim'de:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ

«Şübhe yok ki, Allah Teâlâ zerre miskali zulüm etmez.» (1) ve:

يَا بُنَيَّ إِنَّهَا إِن تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ فَتَكُن فِي صَخْرَةٍ
أَوْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ
خَبِيرٌ ﴿١٦﴾

«Bir hardal tanesi ağırlığında olsa da bir kaya içinde

(1) Nisâ Sûresi; Âyet: 40

veya göklerde veya yer içinde bulunsa Allah onu getirir. Şübhe yok ki, Allah lâtiftir, habîrdir.» (1) buyurulmaktadır. Yavuzluğun cezâsı dünyâda budur. Âhirette de bâkidir.

Bir gün Hak Teâlâ Haret-i Cebrâil-e emreyledi: **«Felan köyün başını aşağa eyle!»** Cebrâil Aleyhisselâm o köye gider, görür ki, dörtyüz kişi ibâdet eder. Cebrâil Aleyhisselâm hayret eder. Ve: **«Yâ Rabbî! Burada âbid kulların çok.»** der.

Hak Teâlâ Hazretleri: **«Var gör ki, onların fiillerinde yaramazlık vardır. Cümleden biri budur ki, Allah'ın emirlerini öğretmezler. Herkesi başıboş kendi haline korlar. Emr-i mâruf etmezler.»** buyurmuştur.

Bir kimse bir mü'min kardeşinin bir nâmeşrû işini görse, onu nasihatla döndürebilirse sevâba girerler, döndüremezlerse örfle, o da olmazsa gönülden ikrah etmelidir.

İmdi onlara nasihat ederek o fiillerinden döndürmediler. Şübhesiz cümlesi helâk oldular.

Avâm nâs arasında meşhurdur, kuru yanında yaş da yanar. Belki âhirette dâvâcı olurlar. Niçin bizi bu işden men etmediniz derler. Vay ilim ehlinin başına gelenler! Bu şimdiki zamânenin üleması câh, rutbe korkusundan dilsiz ve gözsüz oldular. Kendi nefislerine uyarak Hak tarafına gözleri kör olmuştur. Bundan ötürü dünyâ fesâd ile dolmuş ,zinâ, livâta, şarap içmek âşikâra olmuştur. Fâiz yemek insaftan geçmiştir. Ne zaman bir yerde bunun gibi fesâd zâhir olsa, Hak Teâlâ Hazretleri tarafından onlara bir belâ gelse gerek ki, bir zâlimi onlara musallat eder.

İyiler Muhammed Mustafa (S.A.V.) Hazretlerinin

(1) Lokman Sûresi; âyet: 16

yüzü suyu hürmetinedir. Ancak iyiler müstesna, ümmetler gibi kahrolmağa müstehak olmuşlardır. Eğer tâun, eğer cüzzam, eğer düşman tecâvüzü vâki olursa, vay (!) o zamânenin üleması ve ümerası başına gelenler.

Katran Kal'ası denilen bir sarp kal'a vardır. Hiç kimse o kal'ayı alamadı. Sarp bir kal'adır. Şit Peygamber Aleyhisselâm zamanından kalmıştı. Şit Peygamber Aleyhisselâm dünyâdan gidince onların şâkirdleri azdılar. Zübercedden suretler düzdüler ve ona taparlardı. Nice padişahlar onu almak için azmettiler, fakat alamadılar, tâ Süleyman Aleyhisselâm zamanına kadar. O kavim azgınlıkta devam ederlerdi. Bir gün Süleyman Aleyhisselâm **KAFTAS** adlı bir deveye emreyledi. Deve o kal'ayı yerinden kopardı, bir yere götürdü. Nasihatla uslanmadılar. Bunun üzerine Süleyman Aleyhisselâm kal'ayı halkıyle bir taşa çalmasını emir buyurdu. Halkı ile bir taşa çaldı, cümlesi helâk oldu.

Bir kimse ki, Hak cihetinden önü fesâd üzere olan âhir onun işi hayırla gelmez. Âkıbet belâya uğrar. Nitekim evvelce Enbiyâ kavimleri azgınlık ederler. Hak Teâlâ onlara peygamber gönderdi, imâna gelmezlerdi. Hak Teâlâ onları kahrederdi. **Nuh** kavmi, **Hûd** kavmi, **Sâlih** kavmi. **İbrâhim** kavmi, **Mûsa** kavmi, **Yûnus** kavmi, **İlyas** kavmi gibi. **Alâ Nebiyyinâ Aleyhimu's-Salât vesselâm.** Onların her birini bir türlü azâbla helâk eyledi.

Firavun bir âlet yaptırmıştı ki, gölgesi üç fersah yer döşerdi. Hak Teâlâ Cebrâil'e emreyledi. Cebrâil onu bir kamçı ile üç parçaya böldü. Bir parçası denize düştü, bir parçası buz gibi para para oldu, bir parçası da yerinde kaldı.

Nemrud-u Lâin, İbrâhim Peygamber (A.S.)'i ateşe atacaktı, ateş ona gülistan oldu. Nemrud onu görünce taaccüb etti, tam imân getirecekti, fakat Şeytan-ı Lain al-

datarak; «**Şimdi dünyâ halkı sana ne der? Cebbârken kul mu desinler! O vakit halk sana düşman olur. Halka bu kadar itimâd vermişken şimdi görünmez Tanrıya (celle celâlühû ve amme nevâlühû) kul mu olursun? «Bir put yapar, dünyâ halkı yanında yüce olasın.**» dedi. Tekrar şeytanın sözüyle bir âlet yaptırdı. Tâ ki hâşâ göğe yakın ola. Bin arşın dâiresi, altıbin arşın yükseklikte yaptırdı. İnsan tepesine çıktığı vakit, rüzgâr gürültüsü dağdan sel iner gibi gürledi. O kahhâr padişah celle ve alâ gönderdi. Yel bir, alâmet olup tüfan koptu. Sanki kıyâmet koptu. Herkes başı aşağı düştü. Cebrail Aleyhisselâm Hak Teâlâ'nın emriyle o binâya bir kamcı çaldı, bir tarafı koptu, halk yüzleri üzere düşerek sersem oldular. O korkudan halk yetmişiki dil söyledi. Çünkü halk kendilerine geldiklerinde binâyı üç parça olmuş gördüler, bir parçası Umman'a, bir pârçası yerinde kalmış, bir parçası da yerle gök arasında gezer. Yel esdikçe yere düşmez. O heybetten halk bir birinin dilini anlamadı. Parakende oldular. Her dil ki söylendi, bir millet oldu. Nemrud.dan yüz çevirdiler. Sonunda Hak Teâlâ Hazretleri onu sivrisinek askerlerine havâle eyledi. Gelerek biri burnuna girdi beynini yemek suretiyle helâk etti.

Cebbârlık dâvâsında artık kâdir olmadığını, bir zaif nesneyi kendine men etmeğe muktedir olamıyacağını bildi.

Cebbârlık kuvvet ve kudret Onundur ki, âlemleri yaradıp rızıklarını verir, onun gibi âsiyi bir sivrisinek ile helâk eyler. **Bir adı Kahhâr'dır, Sabûr'dur, Cebbâr'dır. Mü'min kullarına Kerim'dir, Rahîm'dir. Rahmet ihsân eyler.**

Basra şehrinde üç zâlim kimse vardı. Birinin adı Câbir, birinin adı Cemâli, birinin adı da Hâtî idi. Çok zulüm ederlerdi. Bir âciz kadına zulüm ederek avaneleri onu

dövdüler. Kadın Câbir'e geldi. Şikâyet etti. Câbir zâlim de «**Bu kadından seksen altun alın!**» dedi.

Kadın; «**Ben altunu nerede bulayım!**» dedi. O kadar dövdüler ki sonunda oğlunu alarak Câbire geldi. «**Câbir, ben sana oğlan bulayım.**» dedi. Câbirin adamları kadınla cimâ ettiler.

Kadının salih bir kocası vardı. Cânü gönülden Hak Teâlâ'ya öyle niyâz etti ki, «**Yâ Rabbi! Sen görür ve işidicisin, zâlim kullarının cezâsını ver, Sen âdil padişahsın.. Yarabbi zulüm haddinden aştı. Bu kimseler zâlimlerdendir.**» dedi. O âdil padişah, duâyı kabul eyledi. Meleklere: «**Zâlimlerden kadının intikâmını alıver.**» dedi ve o kişiyi kadıniyle götürdüler. O şehri yerle bir ettiler.

O şehir tâ Hazret-i Ömer zamanına kadar böyle harâb yattı. Ömer halife olunca onu imâr eyledi. Onun mimârı Abdullah bin Mervân idi. Onda seksen bin binâ işlerdi. Temelini kazarken, bir mahzen buldular. İçeri girdiler, gördüler ki, çarşılar, dükkânlar, bezzazlar, bakkallar, ipek satanlar, attarlar, kavaflar mallariyle taş olmuşlar o zâlimin avucundan kalan halk da hışmına uğramışlardır.

İşte Emri bil ma'ruf ve nehyi anil münker etmediklerinden ötürü sanma ki, zâlim, zulüm ederde yanında kalır.

Hak Teâlâ âdil padişahtır. Mazlûmun hakkını dünyâda ve âhirette alır. Nitekim Kur'an-ı Hakîm:

إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ

«**Artık Allah-ü Teâlâ'yı Peygamberlerine olan va'dinde hulf edici sanma. Şübhe yok ki, Allah-ü Teâlâ âzizdir, intikam sahibidir.**» (1) buyurmaktadır.

(1) İbrahim Sûresi; Âyet: 47

1 — **Mazlûmun zâlim üzerine duâsı kabul olunur.**
2 — **Üstâdların talebeleri üzerine,**
3 — **Ana-babanın oğlu üzerine,**
4 — **Misâfirin yerli (ve sahibi) üzerine,**
5 — **Mevlâ'nın kul üzerine duâsı makbuldür.**

Havâzerm vilâyetinde zinâ çok olurdu. Zinâ ile zûlüm aleniyete dökülmüştü. Ne zaman ki bunlara risâlet ve dâvet erişti, insâfa gelmediler.

Bir gün Hak Teâlâ Hazretleri Cebrâil Aleyhisselâm'a emreyledi. Yüzelli fersah yeri üç büyük şehri yerle bir etti. Helâk oldular.

Kasrâfil-i Sübâb denilen bir yer vardır. Üzerinden suçsuz gün eksik olmazdı. Binâlarının yüceliğinden çoğu yâkut, züberced ve cevherlerle süslüydü. Hak Teâlâ Hazretleri onlara elçi peygamber gönderdi. Dine dâvet ettiler. Fakat bu peygamberlerin beşini dahi öldürdüler. Hak Teâlâ Hazretleri onlara hışım ederek yerden acı su kaynattı, cümlesi bu sıcak suda gark oldular.

Kavsîler denilen bir yer vardı. Oranın halkına zulüm ve cevrü cefâ haddinden aşmıştı. Fısk orada fâşş olmuştu. Bir gün Hak Teâlâ Hazretleri onlara hışım etti. Azîm bir zelzele oldu. Kırkaltıbin kişi yere geçdi. Dört fersahlık yerde hepsi helâk oldular, Nice oldular.

Şimdi bir zâlim avucundan nice mazlûm da belâya uğrar. Zirâ Emr-i mârûf ve nehy-i ani'l münker etmediler. O zâlimin yaptığı günâh cümlesinin boynundadır.

Lût Peygamber (A.S.) zamanında şehirler livâta ile meşhur olmuştu. Hak Teâlâ Lût Peygamberi gönderdi ki, onları o işden men etsin. Onun aslı budur ki, o şehrin insanları bağ işleri ile uğraşırlardı. O şehrin oğlanlarını her zaman bağlara girerek yağma ederlerdi. Oğlanları dövüp, sövüp yenemezlerdi. Bir gün Şeytan-ı Lain insan suretinde gelerek bağ işlerine gitti. «**Siz bu oğlanları ye-**

nelim dersiniz. Bulduğunuzu tutun, kullanın ve illâ onlar yenilmezler.» dedi. Öyle yaptılar, hemen iş bu imiş dediler. Oğlan avretlerden mergûb oldu. Hak Teâlâ Lût (A.S.)'ı onlara verdi, çâre olarak kesilmediler.

Lût (A.S.) Hak Teâlâ Hazretlerine duâ etti.

Hak Teâlâ Hazretleri: «**Yâ Lût! Ben onlara bir azâb vereyim**» buyurdu. İki melek gönderdi. Çok güzel oğlan suretinde gelerek Lût (A.S.)'a konuk oldular. Lût (A.S.) bunların önüne yemek getirdi, yemediler. Lût (A.S.) korktu. Bunları uğrular sandı.

Melekler: «**Yâ Lût, korkma biz yemekten, içmekten beriyiz.**» dediler.

Lût bildi ki, bunlar melektir. Meğer Lût Aleyhisselâm'ın münâfık bir kadını var idi. Bunları gördü. Hemen dört kimseyi yanına alarak şehir halkının yanına geldi. «**Görün benim erkeğimi ki, sizi bu işden men ediyor. Kendisi güzel oğlanlarla sohbettedir. İnanmazsanız vârın, görün ne mahbûbelerdir.**» diye övdü. O kavim acele Lût Aleyhisselâm'ın kapısına geldiler. «**O oğlanları bize ver!**» dediler.

Lût Aleyhisselâm: «**Gelin af dileyin, onlar bizim konuklarımızdır.**» dedi. Fakat inanmadılar, Lût Aleyhisselâm'ın üzerine hücûm ettiler, kapıları kırarak içeri girmeğe kasdettiler.

Melekler: «**Yâ Lût, bak biz bu kavme neler yapacağız.**» dediler.

Baktılar ki şehir kalkmaya başladı. O kadar kalktı ki, gökten horoz sesleri işittiler. Sonra şehrin başını aşağa döndürdüler. Üç şehrin yerinden acı su çıktı, şimdi Kürek dağı ile Halilü'r-Rahman yanında uzun bir gölden kuş uçmaz, acılığından menfaatsızdır. İnsan yanına varsa kelebek kurtcukları adamın başına üşerler. O kavmin âmelinden hâsıl olmuştur derler.

Livâta ehli ölünce oraya bırakırlar, biz bunu tasdik ederiz. Livâta eden kimseler ölünce kabre koyduktan bir iki günden sonra kabrini açıp baksalar, kabirde bulunmaz. Bazı rivâyetlere göre yerin derinliklerinden gider. Bazılarına göre, o kimseyi denize bırakırlar.

Hak Teâlâ Hazretleri cümle mü'min kardeşleri o hasûd mel'ûnun şerrinden hıfz ede. **Âmin bihürmeti Muhammed (S.A.V.).**

Kitablarda rivâyet ederler ki, Kara deniz denilen bir deniz vardır. İnsan yaradılmazdan evvel bir takım mahlûk gelerek o denizin yerinde şehirler ve köyler kurmuşlar, o şehirlerde ve köylerde yaşarlarmış. Hak Teâlâ Hazretleri onlara kendi cinslerinden peygamberler gönderdi. Cümlesini öldürdüler. İsyân üzere oldular. O Kahhâr padişah bir gün Cebrâil'e emreyledi. Cebrâil Aleyhisselâm gelerek kanadını yerin altına sokar. Memleketi, şehirleri ve köyleri göğe yakın kaldırır. Oradan bir taşa çalar.

Kızıl denizden yer altından su yolu bulur. O şehrin yeri dolar, deniz olur. Bazılarına göre yerinden kaynar derler. Hışmından helâk olmuş bir denizdir.

Şimdi dahi Hak Teâlâ'nın kullarına hışmı eksik değildir. Bunun gibi kahredilmiş yerlerin, göllerin suyu acıdır. Kahırdan olmuştur. O Lâinin hilesine aldanıp kahrolmuşlardır.

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HEKİMLERİN KAVLİNCE OTLARIN HASSALARINI BEYÂN EDER

Hak Subhânehû ve Teâlâ Hazretleri Celle Celâlühû ve Amme Nevâlühû Velâ İlâhe gayruhû kulları için otlar yarattı. Her birini bir derde devâ ve bir maraza şifâ için Lokman Hekim'e bildirdi. Ve hâl dili ile söylediler.

Her ot **«Ben filân derde devâyım.»** dedi. O da halka bildirdi.

Bilmelisin ki, Hak Teâlâ Hazretleri dünyâda bin türlü ot yarattı. Her birine bir hassa verdi. Bu otların yediyüzyetmiş dördü insan için, kalanı cin tâifesine mahsustur.

İnsanın ona eli ermez, ama bir ot vardır ki, hem insana hem de cinne faydası vardır. Ona **«Aslı'l-Lükâc»** derler. **«Yebruh-us-Sanem»** de derler. İnsan kökü denilen bir nebâttır. Kökü tıpkı insan şeklindedir. Onun yaprağı pazı yaprağına benzer, ulu dağlarda biter. Uzaktan gece çıra gibi yanar. Yanına varınca kaybolur. Onu her kim yerinden çekip koparsa düşer ölür. Onu koparmak dileyen önce etrafını kazar tâ ki, kopmak kâbil olsun. Uzun bir ipin bir ucunu ota, öteki ucunu bir köpeğe bağlar. Uzaktan köpeğe ekmek gösterilir, köpek ekmek için çekilir ve ot kopar. Bir kere âh eyler. O âhı işiden ölür. Köpek

düşer ölür. Sonra gelip alırlar. Onun kökü insan gibi kaşı, gözü iki eli ve iki ayağı, ağzı, burnu, saçı kadın saçı gibidir. Onun hassasiyeti gâyet şirinliktir. Her kime değerse muhabbet eder. Ardına uyar kesilmez. Her kim onu görse muhabbeti ziyâde olur.

Şimdiki zamanın yalancı hekimleri bu yumuşak kökü yonarlar, kaşı göz bilirler.

Sünbül'ü Hindiy-i Rûm-i'den kerestesi makbul bir nevi ağacı odun diye satarlar.

«SAKANKUR - KERTENKELE - BALIĞI»; Acâyibin biri budur. O insanoğlunun bulunduğu yerde olmaz. Umman yahut deniz adalarında yetişir. Meğer bir gemi oraya uğrasın da onu bulsun. Onun hassâsiyeti odur ki, bir kimse seksen yaşında olsa, yalnız onu eline alsa otuz yaşında yiğit gibi olur. Fakat şimdiki hekimler, Mısır ile Gazze ortasında Kına derler kum içinde bir köy vardır. O kumda bunlar balık gibi olur derler. Hekimlere onu Sakankur diye satarlar. Hekimler o yerin güneyinden satın alırlar. Fakat bazı hekim kitablarında Sakankur dağlarda timsahtan hâsıl olur diye yazmışlardır. Kum içindekiler gibi insanı sokar. Eğer soktuğu kimse acele suya girmezse veya su bulamazsa, işeyerek sidiğine bulamak gerekir ki kurtulabilsin. Suya yahut işeyip sürünmezse ölür. Balık kurtulur.

Kâdir neler halk eder. Her müşkil iş ona kolaydır. Sâni' zülcelâl vel'kemâl.

«SA'LEB» otunun hassaları; Sakankur otunun bedelidir demişlerdir. Onda da çok kavilik vardır. O da ulu dağlarda olur. Yaprağı kızılcadır. Onu daima koparmak isteyenin eli tutmaz olur. Onun ilacı budur ki, onun yumuşatarak mumyağı ile eridince şifâ bulur. Zeytinyağına batırıp kullanan cimâ'a haris olur.

«AKÂYEBUH»; Denen bir ağaç vardır. Hindistan'da bulunur. Uzaktan yakın görünür. İnsan bileğine benzer. Yebruh-us-Sanem gibi köpek ile çıkarırlar. Onun da hassâsiyeti budur ki, hangi ateşte yaksalar sihir kâr etmez.

«NARÇİL - HİNDİSTAN CEVİZİ -»; Otların bir acâyibi de budur. Onun üzerine su dökülse süt olur, sıksalar nârdek olur. Hindistan'ın kuzeyinde bulunur.

«DÂVANDÇİNİ»; Otların bir acâyibi budur. Onun bir miskâlini yiyen kimsenin içinde yanmış ciğerini tâzeler. Çiğ eti pişirip revandi döverek üzerine ekseler faydalıdır. Kazık üzerinde olanlardan urganlar yaparlar, gemileri onunla bağlarlar. Hindistan'da çok kıymetlidir.

BÂDİR-İ BENEVÜYYE»; Acâyib otlardan biri de budur. Buna Uhul otu da derler. Yüreğe kuvvet verir. Kalp çarpıntısına çok iyi gelir. Yaprağı ufacıktır. Kokusu turunckabı kahvesine benzer. Onu bir kimse güneş hamil burcunda iken altınla kesse, getirse her kim onu görse muhabbet eder. Para kesesine koysalar bereket olur, eksilmez.

Hassâlarından biri de kalbe kuvvet verir, sinirleri sâkinleştirir, ferahlandırır. Gussaları giderir, misk bedelidir.

ŞEHRÂT denilen bir yer vardır. Orada bir ağaç vardır. Her Zülka'de ayında çıkar. Ne kadar su muslukları varsa su ile doldururlar. Şehir halkı bir yıllık su ihtiyaçlarını onunla karşılarlar.

MAGRİP denizinde bir ağaç çıkar. Billur gibi ak, ne zaman o ağaç çıksa uğur getirir, ucuzluk olur. Çıkmasa kıtlık olur. Bir kere o ağacı daima kalsın, ucuzluk olsun diye kalın zincirlerle, urganlarla sardılar. Ağaç zinciri iplik gibi kırdı, gitti. Sonra maşrıktan kervan geldi. Ve maşrık denizinde bir ağaç gördük, ortasından zincirle bağlı dediler.

Bir ilde bir ağaç vardır. Her budağına kuşlar yuva yaparlar. O ağaç yılda bir kere tepinir. O kadar kuşun gübreleri dökülür. Halk onları toplar ve tarlalarına dökerler, üzerine ekin ekerler.

Yine bir ilde bir ağaç vardır. Altında kim yatsa sıtma tutar, kalkıp yürüse soğuktan donar. Ateş yakıp ısınalım deseler yağmur yağar.

Ve yine bir ilde bir ağaç vardır. Ateş onu yakmaz. Ondan sac yaparlar. Üzerinde ne isterlerse pişirirler.

Yine bir ağaç vardır ki, yün olur, o ilin halkı onu eğirirler, dokurlar, dikerler.

Yine bir ilde bir ağaç vardır. O ilin halkı ona taparlar, gökten indi derler. Budağını kesseler kan akar. Yaprağı çıra gibi yanar.

Âferin o sanatları meydana getiren sanatkârın sanatına ki, bunları halk eylemiştir.

Şimdi bizim murâdımızı Hak Teâlâ'nın sanatını ve acâyiblerini beyân etmektir. Fakat şimdi bir kaç meşhur ciddî ilaçlardan bahsedelim. Daha ziyâdesini isteyen hekimlerin kitablarından okusun.

«ZENCEFİL»; Yemeği hazım ettirir, mideyi kızdırır, cimâ'a, rutubete faydalıdır. Mide kraplarına iyi gelir.

«TARÇIN»; Mideye, öksürüğe, nezleye, cimâ'a ve kusmalara, kalbe ve ciğere faydalıdır.

«DÂR-I FÜLFÜL»; Karabiberin uzunca bir çeşididir. Vücûdu kızdırır, hazma, cimâ'a, soğuktan olan ağrılara faydalıdır.

«KULFEL»; Fülfül gibidir. Belki o da lâtifdir.

«CEVZ-İ BEVVÂ»; Hindistan cevizi gibi bir nebâttır. Soğuktan meydana gelen hastalıklara gâyet iyidir. Kusmalara, mide ekşimelerine faydalıdır.

«CEVİZ-İ HİNDİ»; Hindistan cevizinin bir çeşididir. Sidik tıkanıklığına, baş ağrılarına, sırt ağrılarına faydalıdır. Meniyi ziyâdeleştirir.

«HAVLİCAN»; Zencefillerden, güzel kokulu bir bitki cinsidir. Mide ekşimelerine, hazma, geğirmeğe, böbreklere, cimâ'a çok iyi gelir.

«BESBÂSE»; Kan tükürmeğe, bağırsak cıbanlarına, kan dolaşımına ve sinir bozukluklarına faydalıdır.

«KAKULE»; Sıcak memleketlerde yetişen bir nebâtdır. Böbrek taşlarına, göğüs ve boğaz ağrılarına iyi gelir.

«KARANFİL»; taze süt ile içilirse cimâ'a kuvvet verir, yemeğe saçsalar kalbe kuvvet verir, üzüntüleri dağıtır.

«KEBÂBE«; Karabiberi andıran tane, kuyruklu biber, sidikte bulunan taşlara, mide kramplarına, mide ve vücûda kuvvet verir.

«SÜNBÜL-Ü HİNDİYE ve RÛMİYE»; Kalp çarpmalarına ve sinir bozukluklarına iyi gelir.

«KIST»; Su ile ezip yaraya sürmek faydalıdır.

«FOKUL»; Azı âzâya kuvvet verir, iki dirhemi insanı ishâl yapar, göz ağrısına ve ağız kokusuna iyi eglir.

«DÂZBÂNE»; Suyu, gözü tez iyi eder. Tahminen biraz kaynatıldıktan sonra içilirse bağırsak ağrılarına, mide kramplarına, kan dolaşımına, kanamalara ve sidik yoluna iyi gelir.

«ENDÜZ»; Mideye kuvvet verir, gussayı giderir, sidik damlamasına, mafsallara, mide kramplarına, balgama faydalıdır, Allah için kekemeler iyileşir. Hazmı kolaylaştırır. Sıkıp suyu içilirse kan tükürmeyi önler.

«BOY OTU»; Pişirip bal ile yiyen ishâl olur. Balgama, öksürüğe ve mideye faydalıdır.

«KASTİ»; Billâhi göze sürme çekseler, gözü tez iyi eder. Baş dönmesine, baş ağrılarına, dimağa faydalıdır. Zanbak yağı ile zekere sürülse cimâ'a ettirir.

«NOHUD»; Suyu kana, cimâ'a faydalıdır. Bir gece sirke ile ıslatıp sonra aç karna yenince karın kurtlarına ve üşümüş yerlere iyidir.

«HANTIL»; Hem gusül ve hem de içmek mafsallara faydalıdır. Balgamı çeker.

«KÂR ÇİÇEĞİ»; Karasından bir dirhem bingöz otu ile yenirse balgama, kana ,nefes darlığına - astım -, göze inen perdeye iyi gelir.

«HATMİ TOHUMU»; Böbrek taşını dağıtır. Kaynatılıp içilirse bağırsak çıbanlarına, kan tükürüğüne faydalıdır. Pişirip şişelere konursa iyidir.

«ZÜRÜNBÂD»; İnsanı şişmanlatır, fenalık verir. Yellere, mideye, kılları besler ve azâya zindelik verir.

«BEHMEN»; Pis kanı temizler, yumurta ile pişirip yenirse kalp çarpıntılarına, mide kramplarına iyi gelir. Cimâ'ı kuvvetlendirir.

«BUZEYDÂN»; Mafsallara, soğuk algınlıklarına, kan, balgan ve sinirlere iyi gelir. Zihni geliştirir.

«SIĞIR KUYRUĞU»; Diş ağrılarına hemen iyi gelir. Süt içinde kaynatılarak içilse öksürüğü ve kabızlığı önler ve ateşi düşürür.

Dünyâda kıymetli otlar çoktur. Her birinin hassâsiyetlerini desek söz çok uzar, biz kısa dedik.

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SURETLERİ, ŞEKİLLERİ VE BAZI ŞEHİRLERDEKİ ACÂYİBLERİ BEYAN EDER

Bir şehir vardır ki, ona Rumiyye denir. Âhır zamanda mü'minler cümle memleketleri alacak, onu alamıyacaklar. O gâyet muazzam bir şehirdir. Onda bir suret vardır, parmağı kulağındadır. O, Bilâl'in suretidir. Radıyellâhü anh.

Ve yine onda bir suret vardır, at üzerinde durur. O, Ali suretidir. Kerremellâhü veche.

Yine bir Suret-i Şerife vardır. Habibullâh Muhammed Rasûlüllah Sallellâhü Aleyhi ve Sellem Hazretlerinin Suret-i Kerimeleridir.

İsâ Peygamber (A.S.) ümmetine vasiyet ederek: **«Benden sonra bunlar gelecektir. Bu deve üzerinde olan sâhib-ü saâdetin yerde ve gökte bir çok mûcizeleri vardır.»** demiştir. Onlar dahi bu suretleri haber verdiler. Bu suretlerin hangi tarafı harap olsa, o tarafın ili ve şehri harap olacaktır.

Bir gün zâlim bir padişah o şehrin padişahı ile düşmanlık eyledi. O dahi memleketin tarafına o sureti vurdu, bir yanını bozdu. Kırk fersah yer halkı ile yere geçdi. Kırkbin Bahâdır firenk askeri hasta oldu ve kırkbin fi-

renk yüzü eğildi. Hazret-i Muhammed'in mûcizeleri onda dahi zâhir oldu. O vakittenberi o sureti beklerler. Ne zaman o odaya girseler o surete karşı durarak işaret ederler. «**Dünyânın imâretinin harap olması sendendir.**» derler.

Zengibâd Denizinde arasıra bir şekil görünür. Ne zaman görünse ucuzluk olur. Bir mü'min kişi onda tutsak olmuştu. Bir şenlik işitti, çalıyorlar, oynuyorlardı. «**Nedir?**» diy sordu. «**Bayram!**» dediler.

O mü'min: «**Beni de oraya iletin.**» dedi. İlettiler. Şaşırdı, hemen Essalat-ü Vesselâmı çağırdı.

O yerin padişahı ona: «**Bu suret kimdir, bilir misin?**» dedi.

O mü'min: «**Bu bizim peygamberimiz Muhammed Mustafa Sallâllahü Aleyhi Vesellem suretinde göründü.**» dedi.

Altın taht üzerinde oturmuş, başında murassa tâcı, iki yanında iki melek kanatlarını üzerine gölge etmişler, deniz ortasında çirâlar yanar. Sonra o mü'min böyle gördü.

O bey: «**O kişiye bin altın, koyun verin. Bırakın gitsin, yoksa bu yerin halkını müslüman yapacak.**» dedi. Salıverdiler gitti.

Yine Hind'de bir suret vardır. Ne zaman ucuzluk olsa ağzından güzel sesler çıkar. Ne zaman hasta olsa kötü ses gelir. Ona göre görürler.

Yine onda iki suret vardır. Boyları ikişeryüz ellişer arşın idi. Ağız, burun ve kulak deliklerinde fil gibi kuşlar yuva yapmışlar, güneş dokunsa fil güler.

Ve dahi onda bir suret vardır. İki eli havada, ağzından bir su çıkar. On değirmen yürüdür. Önü ki bir göldür. Bir fersah yerde o ilin halkı onda barınırlar.

Yine bir suret vardır. Dört eli var. Bir elini duâya götürmüş, bir eliyle şikâyet eder. Bir elini böğrüne komuş ve bir elinde bir şey tutar. Kimse bilmez ne şeydir.

Yine bir kadın sureti vardır ki, ay ve güneş onda üç ay doğar. Her kim onda hasta olsa varır, emer. Eğer süt gelir boğazından geçerse sağ olur; geçmezse ölür.

Yine Firengistan'da bir yer var, orada bir suret vardır. o şehre garip gelse, kişişler o garibi o yere götürürler ve o sureti gösterirler. O suret kimseyi görünce ağlar.

Keşişler: «**Ne vahşî kimsesin, bu suret seni gördü, ağladı' Gel yürü, bizim dinimize gir, sana güzel bir kız verelim. Ondan sonra gel, bu sureti gör, sana ne der?**» derler. Bir kimse düşünmeden aldanarak küfre girerse hâşâ o kızı alırlar. Sonra o suret ağlamaz. Şeytan-ı Laîn o surete girer. Hazin sesiyle ağlar ve: «**Bu din haktır, bu dine gir, yoksa helâk olursun.**» der. Bu suretle câhili maktûl ederler.

Yine bir âlet vardır, uzunluğu bin arşındır. Onun üzerinde filden büyük bir kuş vardır. Diğer kuşlar gelip konsa kanatlarını yonar, düşerler.

Hindistan'da bir kal'a vardır. Gâyet yüce, üzerinde bir ördek ve yanında bir göl vardır. Ne zaman ördek göle su içmeğe inse, su yukarı döner, beline kadar revân olur, suyu içer, bostan, bağ ve değirmen hepsi suya gark olur.

Yine bir dağda iki arslan vardır. O dağın iki yanında iki şehir vardır. Her şehrin bin köyü vardır. O arslan ağzından iki ırmak akar. O iki şehir halkı o ırmaklarda barınırlar. Bu iki şehir halkı birbiriyle savaşdılar. O ırmaklar kesildi. O il susuzluktan helâk oldular. Şehirleri harap oldu. Şimdi yine mâmurdur.

Yine bir ilde bir arslan vardır. Elinde bir bardak tutar. Her kim hasta olsa, o bardağa gelir bakar. Eğer kendini görürse o hasta sağ olur, görmezse ölür.

Yine Magrib'te bir şehir vardır. Kurvât derler, şimdi harabdır. Orada bir saray vardır. O sarayda bir taht vardır. Üzerinde bir suret var, bir dil söylerdi ki, kimse ne dildir bilemedi.

Acâyiblerin biri Âdem (A.S.) Hazretlerinin Türbe-i Şerife'sidir. Serendip Dağındadır. Uzunluğu altmış arşındır. Kırk arşın çapındadır. Yirmi arşın denizdedir. Deniz canavarları onu ziyaret ederler. Fakat kurttan kimse ziyaret etmez. Varıp ziyaret eden halk ne ise o halk canavar olur.

Taşdan yüzü, doğudan yana sağ eli ağzında, sol eli fercinde olduğu halde işaret eder. Adetâ ağzını fercin ona sakla der gibi durur. Onun kabri üzerinde bir ağaç bitmiştir. Yemişi Innâba (1) benzer, üzerinde su tomurcukları vardır ki, içen çok yaşar.

Acâyibin birisi de Hazret-i Dâvud (A.S.)'ın Türbe-i Şerifi'dir.

Geyiklere: **«Müşkilinizi türbem üzerine dökün.»** dedi. Ve kuşlara: **«Kırk gün kanadınızı gerip türbem üzerine gölge edin.»** buyurdu. Öyle yaptılar ,yedi günlük yola kadar kuş kanadından güneş yere dokunmadı. Şimdi dahi gerektiği vakit olur, türbe üzerine kanat gererler.

Hârun ile Musâ (A.S.) giderlerken bir mağaraya uğradılar. Ve mağara içinde bir kabir gördüler. Kabir üzerinde yazılmıştı ki: **«Her kimin boyuna bu kabir iyi gelirse onundur.»** Musâ Aleyhisselâm girdi, iyi gelmedi Harun Aleyhisselâm girdi, rast geldi. Hemen ölüm meleği Harun Aleyhisselâm'ın ruhu şerifini kabzeyledi. Bundan sonra Aralparda ölülerini mağaraya koymak âdet oldu.

Musâ (A.S.) bir gün münacâat ederek: **«Bu ölüm, azîm, heybetli şeydir.»** dedi.

(1) Kızılcığa benzer, kabuğu sert bir cins meyve.

Hitâb geldi ki: **«Yâ Musâ, dilersen kıyâmete kadar diri olasın.»**

Musa (A.S.): **«Yâ Rabbi! Sonra yine ölüm var mıdır?»** dedi.

Hak Teâlâ Hazretleri:

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ

«Her nefis ölümü tadıcıdır. Ve şübhe yok sizlere ecirleriniz kıyâmet gününde ödenecektir.» (1) ve:

كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

«Onun zâtından başka her şey helâk olucudur. Hüküm O'nundur ve O'na döndürüleceksinizdir.» (2) buyurmuştur.

Musâ (A.S.): **«Yâ Rabbi! Sonunda yine ölüm olduktan sonra burada kalmakta ne fayda vardır.»** buyurdu. Ömrü altmış yaşına gelince melekü'l-mevt hazretleri yetişdi, geldi.

Hazret-i Musâ (A.S.) mütegayyir oldu: **«Yarabbi, bunca zaman hazretine hazır oldum, münacâat ettim. Bir melekten gördüğüm heybeti senden görmedim.»** buyurdu.

Hak Teâlâ Hazretleri: **«Yâ Musâ! O vakit münacâat, lütûf vakti idi. Sen bana okurdun. Sana ben nazar ederdim. Seni, Benî İsrâil içinde izzetli gönderdim, o lütûf mahalli idi. Şimdi fenâ vakti, yok olma, kahır makâmıdır. Hazır ol, Melekü'l-Mevt çalgıcı başıdır. Hiç kimseye güvenmez, mühlet vermez.**

(1) Ali İmran Sûresi: âyet: 185

Yâ Musâ! Sen kelîmimsin, dostumsun, ondan o kadar korktun. Yâ bana şirk koşanların canını almaya baş çalgıcı, hışmiyle gelince halleri nice olur?..» buyurur.

Musâ (A.S.) itâat ederek rizâ gösterdi.

Melekü'l-Mevt yanına gelerek: **«Yâ Musâ! Yok olma — fenâ — vaktidir.»** dedi.

Musâ (A.S.): **«Benim canımı nereden alacaksın?»** buyurdu.

Ölüm Meleği: **«Kulağından.»** dedi.

Musâ (A.S.): **«Niçin oradan alırsın? Ben kulağımla Hakk'ın kelâmını işittim.»** buyurdu.

Azrâil — Melekü'l-Mevt —: **«Yâ Musâ! Hiç ömründe şarap içmedin mi?»** dedi.

Musâ (A.S.): **«Yâ Melekü'l-Mevt! Hak Teâlâ bir kişiye kelîmim diye bana lûtfüyle kelâm eder, Firavun'u benimle kahreder de, sen bana bu sözü nasıl dersin?»** buyurdu.

Melekü'l-Mevt: **«Eğer gerçek isen, ağzını aç kokayım!»** dedi.

Musâ (A.S.) ağzını açdı. Melekü'l-Mevt hemen Musâ Aleyhisselâm'ın mübârek ruhunu kabzeyledi.

Musâ Aleyhisselâm nakleder; gökte ve yerde bütün melekler:

«İlâhî! Musâ senin kelîmin değil mi idi?» diyerek hayrette kaldılar. Hitâb geldi ki:

«Yâ Meleklerim! Benim Hâbîbim Muhammed Mustafa (S.A.V.) dünyâya gelecektir. O dahi bu ölüm şerbetini içecektir .Musâ, O'nun kapıcısıdır. Onsekizbin âlemi O'nun dostluğuna yarattım.» buyurdu.

Melekler: **«O kimdir?»** dediler.

Hak Teâlâ Hazretleri Muhammed Aleyhisselâm'ın ruhunu tasarladı, melekler gösterdi. Melekler de gördüler.

Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali Radıyallâhü Teâlâ Anhüm ruhlarını dahi Hak Teâlâ tecelli kıldı. Kendi zâtiyle kudreti izzetinden kudret diliyle salavât getirdi. Arş, kürsî ve kalem'de görevli büyük mukarreb meleklerin cümlesi salavât getirdiler. Bu heybetten bihuş oldular. Sonra kendilerine geldiler.

Evliyâ ve Enbiyâ canları şöyle getirdiler ki; yer, gök, Arş, kürsî, Levh ve Kalem titredi. Hak Teâlâ: **«Benim dostum Muhammed Mustafa'ya salavât getirin!»** diye emir eyledi. Cümlesi salavât getirdiler. Melekler bu izzeti görünce:

«İlâhî! Bizi de dostuna bağışla.» dediler. Cevab geldi ki:

«Cennette sizi ona kul yapacağım.»

Horasan'da demirden bir arslan vardı. Ağzından ateşler saçar, kim yanına varsa yanardı.

Bir gün Rehudâğ ilinden bir kişi yanına geldi. Ateşi gördü, kaçdı. Bir mağaraya girdi. Mağarada bir ölü gördü. Meyyit ipek giyinmiş, tabut içinde yatar. Başı ucuna bir levha yazılmış. Levhada:

«Ben ki, Medyen oğluyum. İbrahim (A.S.) pederimdir. Bin bahâdır ere gücüm yeterdi. Bin sene ömür sürdüm, bin kere asker saydım, bin padişahı esir ettim ve bin şehri hükmümde tutdum. Bin görgülü hâtun aldım. Tıp ilmini çok gördüm. Her derde devâ buldum. Ah ecel derdine devâ bulamadım.» yazılmıştır.

Tamer adlı bir padişah Zengibâr sarayında altun tabut içinde yatar. Orada mermerden sarp bir kal'a gördüm. Onun türbesi içinde bir levha yazılmış: **«Bir padişah idim, bencileyin sağlığımda cevherlerimin hesabını**

bilmedim, nice asker saydım, padişahlar yendim, doğuyu batıyı gezdim, bin yıl ömür sürdüm. Vaktâki ecel geldi, bin yıl bana bir günce gelmedi. Bu saltanât gözüme görünmedi.» yazılıdır.

Yine İskender bir mağara içinde bir meyyit gördü. Bir kolu minare gibi, bir dişini bir deve götüremezdi.

Sonra yine bir makber içinde de bir meyyit gördü. Gözünün içine bir adam girer yatar.

İskender karanlıklara girince lâciverdden bir dağ üzerinde bir tabut gördü, içinde bir çeşme çıkar, ondan bir dereye geldi, gördü. Bir tabut içinde bir meyyit yatar. Murassa ipek ve zivere gark olmuş, gövdesi adam, amma başı tokuz başı gibi. İskender onu görünce ibret alarak: **«Eğer Hak Teâlâ katında dünyânın kadri kıymeti var imiş olmasaydı, Seyyidi bu metâı buna vermezdi.»** dedi. İskender ondan sonra ipek giymedi, kendini bezemedi.

İskender bir gece deniz kenarında giderken, denizden bir canavarın çıktığını gördü. Ağzında dağ gibi bir inci vardı, gece ışık verirdi. İnciyi yere koydu, şu'lesine karşı otlamağa başladı. O kişi onu gördü, bir kere haykırdı. Öte tarafta balıkçılar varmış, onlar da öttüler. Canavar inciyi koyarak denize girdi. İncileri aldılar. Şah Keyhüsrev'e getirdiler. Keyhüsrev inciye baktı. Uzunluğu ve eni bin arşın içinde yedi iklimini gördü. Nice dağlar, denizler, şehirler, deniz adaları ve hazineler vardır. Hepsini onda gördü.

Büyük bir âlet yaptırdı, cihannümâyı üzerine koydu. Onunla cihânın hazinesini cem eyledi. Ne dilerse işledi. Bazıları **«Keyhüsrev dedikleri İskender'dir»**, bazıları **«Süleyman'dır»** ve bazıları da **«Musâ Peygamber (A.S.)'dir»** dediler. Ve bir niceler **«Âfirasyay'dır»**, dediler. Zirâ tarih kitaplarında bahsedilir. Bazıları da İskender derler. O inci ile hazineleri topladı. Bunca mahlûkatı katına topladı. O mal kuvvetiyle doğuyu ve batıyı gezdi. Fakat Hak Teâlâ'nın yardımiyle idi. Hak Teâlâ'nın yardımı olmazsa bu kadar ıssız yerleri, bu kadar asker ile gezmeği mal ne yapabilir? Hakk'ın yardımı olmayınca. Ama sahih olan budur ki, Şehnâme'de beyân eder. O dahi nâmdâr bir kimsedir. Dânyâl Peygamber (A.S.) zamanında yaşamış, Buhtu'n-Nasır'dan sonra Irak'a gitmiştir. Buhtu'n-Nasır gelerek Kudüs'ü harap ederek, dört peygamber çocuklarını alarak beraber gitmiştir. Onun birisi Dânyâl (A.S.) Hazretleridir. O zaman Dânyâl (A.S.) küçük çocuk idi. Bir gece Buhtu'n-Nasır rüyâ görür. Sonra uyanır. Ertesi gün kâhinleri toplar. Rüyâsını kimse bilemez. Sonra o peygamber çocuklarına: **«Siz peygamber çocuklarısınız. Benim rüyâmı bilmek mümkün değil, eğer bilmezseniz sizi helâk ederim.»** dedi. Bunlar da bir yere geldiler, Hak Teâlâ Hazretlerine niyâz ederek yalvardılar. Hak Teâlâ o rüyâyı onlara bildirdi. Gelerek Buhtu'n-Nasır'a söylediler. Buhtu'n-Nasır onları âzâd etti. Bunlar evlenip peygamberlik gelince, Keyhüsrev o zamanın padişahı imiş. Üçyüz yıldan sonra İskender geldi, derler.

Sekerân ilinde bir dağ vardır. Onun toprağı insan suretindedir. Onda bir deniz vardır, yazın kaynar, al kurbasını çıkararak dışarı atar.

Avc bin Unuk ki, Adem Peygamber (A.S.)'in kızından olmuştur. Onun hikâyesi budur ki; Havva Hâtun Rahimallah seksen kere çocuk doğurdu. Her doğurduğunda ikiz doğurarak biri kız, biri erkek doağrdı. Beraber doğanı bir birine vermezlerdi. Zürriyet üresin diye sonra doğanı önce doğana verirlerdi.

Bu Avc'in anası kendisi ile beraber doğan kardeşiyle zinâ yaptı. Âdem (A.S.) onu bildi ve yanından kovdu. O da bir dağa giderek doğurdu, besledi. O kızın adı Unuk ıdi. Avc büyüdü. Üçbin yıl yaşadı. Nûh Tufânı onun topuğuna çıktı. Tâ ki, Musâ zamanı geldi. O vakit Avc Fi-

ravun'un kapucusu idi. Hak Teâlâ Musâ'ya nübüvvet verdi. Firavun'u dine dâvet eylemekle görevlendirdi. Musâ (A.S.) Firavun'un sarayında büyüdü. Büyük yiğit oldu. Kıptilerden birini öldürdü. Firavun onu tutup cezalandırmak istedi. Bunun üzerine Musâ (A.S.) kaçdı. Kudüs iline geldi. Şuayb (A.S.)'in koyunlarını güttü. Şuayb Ona bir âsâ verdi. O âsâyı Âdem (A.S.) Cennetten çıkarmıştı. Tûbâ ağacından kesmişti. Şuayb (A.S.) Ona kızını verdi.

Bir gün Musâ (A.S.) kardeşi Hârun (A.S.)'u görmeğe gitti. Hanımı da beraberinde idi. Çölde giderken yol uzadı. Kış günü idi. Çocuğu ve hanımı ile geceyi çölde konakladı. Musâ (A.S.) karanlıkta gitmek istedi. Ne kadar gitmek istediyse gidemedi. Karşıda bir aydınlık gördü. Kalkarak ondan tarafa gitti. Gördü ki, bir ağacı nûr kaplamış, bir ses işitti. O mahalde Musâ (A.S.)'ya nübüvvet verildi. Teâlâ Hazretleri Musâ (A.S.)'yı Firavun'u dâvete gönderdi. Musâ (A.S.) Mısır'a gelerek Hârun (A.S.) ile buluştu. Firavun'u dâvet eyledi. Birçok kavga ve gürültülerden sonra gâlip oldu. Sonunda Firavun ve askerleri cem ederek bir yerde urganlar bıraktılar. Sihir ederek urganlar yılanlar oldu. Hak Teâlâ celle ve Alâ: **«Sen de âsânı bırak!»** buyurdu. Musâ (A.S.) da âsâyı yere bıraktı. Bırakır bırakmaz sarı bir yılan oldu. Ve diğer yılanları hep yuttu. Askerler şaştılar. **«Bu sihir değildir, bu bizim ilmimizde yoktur, bu mûcizedir.»** dediler. Firavun'un silâhdarları imâna geldiler. Bu olaya Firavun korktu. Sarayına gitti. Sonra birçok kere cenkler oldu. Sonunda Avc'e: **«Musâ'yı helâk edebilir misin?»** dedi. Avc **«Olsun!»** dedi. Gitti bir taş buldu. Bir dağdan büyüktü. Başında getirirken Hak Teâlâ bir melek gönderdi. Melek, Tavşancıl kuşu şeklinde geldi. Taşı delerek Avc'ın boğazına geçirdi. Hak Teâlâ Hazretleri Musâ (A.S.)'ya vahy ederek, **«Var Avc'ı helâk eyle, Onun helâki senin elindedir.»** buyurdu. Musâ (A.S.)'nın boyu ondört arşın idi, âsâsı da on arşın idi. Âsâsı on arşın yukarı sıçradı. Avc'ın topuğundan vurdu. Avc yıkıldı. Mısır'da altıbin evi basarak halkı helâk etti. Firavun çok korktu. Veziri Hâmân'a danıştı.:

«Acaba Musâ'nın dînine girsem mi? Avc gibi kimseleri helâk eyledi. Birgün bize de zarar verir.» dedi.

Veziri: **«Avc'ın ölümü sana bahâne yeter.»** dedi.

Vezir, askerlerine atlarına binmelerini ve hep birden Musâ'nın üzerine hücum etmelerini emretti: **«Beşini, onunu öldürebilir, fakat elbette bizi öldürmek için fırsat bulamıyacak mı?»** dedi. Firavun, kumandanlarına: **«Yarın ne kadar kulum varsa atlarına atlasın.»** diye çağırdı. Ertesi sabah her tâife at arkasında Firavun'un yanına geldiler. On kere yüzbin kişi atlandı.

Firavun, suvârilerine hitâben: **«Her kim Musâ'yı tutar veya öldürürse kızımı ona vereceğim!»** dedi.

Bu askerler ve yayalar derya gibi dalga dalga olarak, Musâ (A.S.) üzerine yürüdüler.

Hak Teâlâ bir ateş verdi ki cümlesini kapladı. Ve bir yel çıktı ki, şehrin bir ucunu yaktı. Bir kıyâmet alâmeti koptu. Herkes kendi başının kaygusuna düştü. Evlerine koşmağa başladılar, o anda üçyüzbin kişi helâk oldu. Can derdinden tar-ı mâr oldular. O anda üçyüzbin kişi imâna geldi. Firavun çok Korktu. Zorla sarayına yetişdi. O vakit Hak Teâlâ Cebrâil Aleyhisselâm'a vahiy ederek:

«Yâ Musâ! Firavun şimdi senden aman dileyip imdâd isteyecektir. Duâ kıl da bu belâ def olsun diyecektir. Sen dahi duâ eyle de o belâdan kurtulsun. Zirâ o ceddinin belinden nice veliler gelecek, hem senin mûcizelerin bilinecek niceleri dahi imâna gelecek.» buyurdu.

Firavun Musâ (A.S.)'ya elçi gönderdi, aman diledi. Musâ duâ etti. O belâ def oldu. Bin kişi imâna geldiler.

Firavun'un putu söndü. Kıptilerin üzerine korku ateşi düştü. Beni İsrail kavmi mes'ud bir kavim oldu.

Hak Teâlâ Hazretleri emreyledi: Avc'in kemiklerini Kehâfû iline götürdüler. İnciklerinin birini Nil'e köprü yaptılar, üzerinden bin atlı geçirdiler. Sonra halk bir bir imâna gelmeğe başladılar. Bunun üzerine bir yandan mel'un şeytan, bir yandan mel'un Hâmân — vezir — onları kandırarak imân etmelerine mâni oldular.

«Müsâ (A.S.) halkı kendine döndürdü, mülkünü elinden aldı. Ne dururusunuz, yâ dirilerim, yâ ölelim. Buna bir çâre bulmak gerek.» diyerek yine Firavun'a benlik — gurur — verdiler. Tedbir düşünerek halkı, kadınları ve çocukları Musâ (A.S.) üzerine sürdüler, asker topladılar.

Hak Teâlâ Cebrâil'i Musâ'nın emrine verdi. Firavun'un ittifakını bildirdi. Musâ Aleyhisselâm da mü'minler ile o gece birbirleriyle bağlanarak güneş ağarmadan, şarapsız ekmek pişirdiler. Ve göç ettiler. Tur denizi tarafına revân oldular. Hemen **«Musâ kaçdı!»** dediler. Firavun askerleriyle Musâ'nın ardına düşdü. Musâ Aleyhisselâm'ın yolu denizi erdi. Firavun da askerleri ile beraber geldi. Halk çok korktu. Musâ (A.S.) duâ etti. mü'minler âmin dediler.

Hak Teâlâ Hazretleri Musâ'ya:

فَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنِ ٱضْرِب بِّعَصَاكَ ٱلْبَحْرَ

«Âsân ile denize vur.» (1) diye vahyetti.

Musâ Aleyhisselâm âsâsını denize vurdu. Hakk'ın emriyle deniz oniki kola ayrıldı. Mü'minler girdiler. Bir-

(1) Şuara Sûresi; âyet: 63

birini görmeden geçerken korktular. **«Kalanlar nice oldu!** dediler. Hakk'ın emriyle pencereler açıldı. Halk birbirini gördüler, konuşuyorlardı, geçerek kurtuldular.

Firavun askerlerini sürerek denize geldi. Baktılar ki deniz yol olmuş, halk öte geçmiş. Firavun askerlere dönerek:

«Gördünüz mü deniz benim korkumdan yol oldu!» dedi. Ama gönlü tânıklık vermedi, girmek istemedi. Firavun'un askerleri aygır atlara binerlerdi. Ekseriyâ âdetleri öyle idi.

Cebrâil'de bir kısrağa binerek Firavun'un önünde denize girdi. Aygır onu gördü, onlar da ardı sıra girdiler. Firavun çok korktu. Aygırı yenemedi, denize girdi. Onu gören askerleri ve halkı da bil'küliye kimse kalmadan denize girdiler. Deniz hemen kavuşdu.

Firavun-u Laîn can korkusundan **«Musâ'ya iman getirdim.»** dedi. Cebrâil Aleyhisselâm Firavun'un ağzına vurdu. Hak Teâlâ Cebrâil'e:

«Yâ Cebrâil! Eğer Firavun bir kere benden amân dilese verirdim, bu ne şefkatsizliktir. Vaktâki, su kavuştu feryât ettiler.» buyrdu.

Rivâyet olunduğuna göre; Bir gün Cebrâil Aleyhisselâm insan suretinde Firavun'a geldi ve:

«Benim bir kulum var, ben ona çok ihsân ettim, fakat o bana âsî oldu. Benim adımı kendine koydu. Onun cezâsı nedir?» dedi.

Firavun: **«O ne yaramaz kul imiş, onu suya salmak gerek.»** dedi.

Cebrâil Hazretleri: **«Bana bir mektup ver, ona cezasını vereyim.»** dedi. Firavun mektup yazdı, verdi.

Cebrâil Aleyhisselâm o mektub suyun içinde Firavun'a gösterdi. Firavun görüp bildi ki, gark oluyor.

Bazıları rivâyet ederler ki;

رَبِّ مُوسٰى وَهٰرُوْنَ

«Musâ'nın ve Hârun'un Rabine imân etik.» (1) diyerek Firavun'un imânı makbûldür.

Ûlemadan birçoklarına gö.re makbûl değildr, derler.

Vaktâki, Firavun askerleri ile gark oldu. Mü'minler acep ne oldular, bilemediler. Hakk'ın emriyle deniz ölüleri dışarı attı. Şişmişler, kara timsah olmuşlar, üzerlerinde cübbeleri durur.

Mü'minlere gelince, onlar şâd oldular. O vakittenberi deniz ölü kabul etmez. Bu durumu Mısır kadınlarına ulaştırdılar. Mısır şehrini yas ve mâtem kapladı. Kadınlar dul kaldılar, kimi at oğlanlarına vardı, kimi taşra halkına gitti, kimi ortada kaldı. Her biri dağıldılar. Şimdi dahi halleri odur, çöllerde gezerler, Çingâne dedikleri kavim onlardır. Kârları zinâdır.

Mısır âzizi yanında iki âdî kimse vardı. Vaktâki Yâkub Aleyhisselâm onları gördü. Ve:

«Siz Âdem değilsiniz, şeytan aslısınız.» dedi.

Onlar da: **«Âdemiz, âdemden doğduk.»** dediler.

Yâkub (A.S.): **«Âdem iseniz ben duâ edeyim, siz âmin deyiniz.»** dedi.

Yakub Aleyhisselâm duâ ettikçe onlar erimeğe başladılar .Duâ tamam olunca ,onlar helâk oldular .Mısır halkı bunu görünce imâna geldiler.

Muktedir Halife zamanında iki bayağı kimse vardı. İkisi de kadın, boyları yüzer arşın, dağda otururlardı. Hiç asker onlara karışmazdı. Bir gün ikisini de uyur buldular, ok salladılar, ikisini de tepelediler.

(1) Şuara Sûresi; âyet: 48

İskender askerlerinde kırk kadın ata biner ,silâh kullanırlardı. İskender o kadınların kuvvetiyle cihanı seyrederdi. İskender karanlığa girince öte geçdiler. Bir azim ölü gördü. Kulakları fil kulakları kadar. İskender ona **«Sen kimsin?»** dedi. O kimse: **«Ben o kavimdenim ki, balığı güneşde pişirip yerler.»** dedi.

İskender gördü ki bir dağ başı var. O kimse: **«Eğer Allah-ü Teâlâ'nın emri olmasaydı cihânı seyreylemek nice olurdu, göreydin, seni askerlerinle devirip kavmime iletirdim amma var ki, seni sana koydum.»** dedi.

İskender at sürerek Çin iline çıktı. O zaman Çin ili padişahı Sencer idi. Ona büyük bir yüzük getirdiler. Taşını çıkardılar, bir kişi onu güçle götürebildi.

Sencer Şah: **«Bu benim neslimin yüzüğüdür.»** dedi.

Sed de Sırser içinde bir kavim var. Burunları fil hortumu gibi, boyları da alçak boylu otuz arşındır. Aralıkta bir dağ vardır, ondan beri kimse geçmez.

İlyâs Peygamber (A.S.) zamanında bir padişah vardı. Hak Teâlâ İlyâs (A.S.)'ı ona gönderdi. O kavim kabul etmedi. İlyas Aleyhisselâm duâ etti. Hepsi kızamık — sarısu — oldu. Hatta cîfe yediler. Kati olarak bunaldılar, tevbe ettiler. İlyâs Peygamber'e yalvardılar .İlyâs (A.S.) duâ etti. Hastalık gitti, gene ucuzluk geldi. Yine âsî oldular. Allah-ü Teâlâ Hazretleri o kavmi helâk etti. İlyâs çok melûl oldu. Hak Teâlâ bir merkep gönderdi. Ateşten yaradılmıştı. Ona bindi, gönlünde taâm lezzeti kalmadı. Dünyâ arzusu gitti. Issız yerlere giderdi. Nereye dilerse kuşlar ile uçardı.

Türkistan ulu bir yerdir. Halkın ömrü uzun olur. Orada şifâlı otlar bulunur. Gergedan etini yerler, padişahları file biner.

Hürgün denen bir yer vardır, halkı bir dağ eteğinde yaşar. Yemişden başka birşey yemezler. Nefis şekilleri olup, kötü huylu bir kavimdir. Dillerini kimse bilmez.

Bâzan denen bir kavim vardır. Yemekleri balıktır. Tuzlu su içerler. Saçları vücutlarını örter. Onlardan öte imâret yoktur.

Tırmuce denen bir kavim vardır, içlerinden tâun çıkmaz .Dışardan bir kimse gelse ertesi gün tâun olur. Ondan inlara Rivat'an derler.

Bir kavim vardır ,onlar şeker ile insan eti yerler. Onlara Rivatpenali derler.

Bir kavim vardır ki, onlar uzun boylu gâyet kuvvetlidirler. Birisi bir fili zebûn edebilir. Demir ok kullanırlar.

Bir kavim vardır ki, aile hayatı bilmezler, kimi dilerlerse tutar, açıkta zinâ ederler. Kimse bir şey demez. Onların ömürleri azdır. Otuz yaşına varmaz. Zirâ zinâ ömrü kısaltır. Onun için âhır zamanda zinâ âşikâra olacak ve vebâ — tâun — hastalığı çoğalacaktır .Haram yere düşen meni elbette vebâ hastalığına sebebiyet verecektir. Çocuk ölürse şer olsa gerektir.

Yine **Tenâsü** denen bir kavim vardır. Maymun şeklindedir. Boyları oniki arşındır. Onlar birbirini yerler. İnsan tutarlar, beslerler, semizledirler, ondan sonra keserler, yerler.

İkdâm denen Afrika ormanlarında deniz kenarında bir kavim vardır. Bir gün bir kişi avlanmak için evinden çıkıp gider. Başka kimseler onu yakalayıp tutarlar, beylerine götürürler .Beyleri bu kimseyi görür. Bunun eti tatlıdır der.

İskender: **«Ben cihânı gezdim, çok çeşit mahlûkât gördüm, ancak bir mahlûk gördüm ki; gövdesi, eli ve ayağı insan, yüzü it gibi, kuyruğu maymun kuyruğu gibi. Kuyruğu ile insanı vurur, düşürür, boğar. Hiç onun gibi başka bir mahlûk görmedim.»** der.

Yine Ebû Müslim diyarlarından Merd şehri ulularından bir kimse var idi. Ebû Müslim'den sonra o vâlinin bir oğlu kaldı. Atasından sonra onu mülke vâli yaptılar. Gâyet akıllı ve âdil idi. Adına Sultan Mahmud derlerdi. Çok menkibeleri vardır. Bir kere Hindistan'ı fethetti. O yerlerin acâyiblerinden sordu. Onlar da:

«Evvelce burada taştan bir put vardı, boyu yüz arşın bir dağ gibi idi. Gökten indi diye ona taparlardı. Nâgâh bir gece gördük ki, yüzü üzerine düşdü. Bir hayli vehme kapıldık. Acaba ne alâmettir dedik. Vehimden kurtulamadık. Tâ şuna kadar ki, haber aldık ki, Mekke'de bir peygamber dünyâya gelmiş, ne kadar putlar varsa sernigün olmuş, ondan bildik ki, putların işi bâtıl imiş. Ondan Allah-ü Teâlâ Hazretlerine imân getirdik.» dediler.

Büyük Rum İmparatorluğunda bir kimse esir olmuş, her yerde bir suret görmüş, ağzından şeker gibi su çıkar. Bir keşişe sordum ki, bune surettir.

Keşiş: **«Sen hangi dindensin?»** dedi.

Ben de: **«İslâm dinindenim.»** dedim.

Keşiş: **«Bu sizin peygamberiniz Hazret-i Muhammed Mustafa (S.A.V.) suret-i Mubârekesidir.»** dedi.

İskender'in anası Oya Hâtun gelerek bu surete yalvardı. Hak Teâlâ Hazretleri ona İskender gibi bir oğul verdi. Şimdi o ilde her kimin bir hâceti olsa o surete varır ,o surete hâcet diler; hâceti revâ olur.

Bir yer vardır ki, orada hortlak — peri — çok olur. İskender orada çok hortlak gördü. Fakat istediği gibi göremedi. Peri var ki, yolda beşyüz insan azdırır. Bir saat insan olur, bir saat canavar olur. Bazı kimseler bu bir mahlûktur, bazı kimseler de bu cindir derler. Ne zaman cin tâifesi göğe çıkmak istese yerle gök arasında melekler vardır. Ellerinde ateşten kıvılcımlar tutarlar .Cin tâifesini görünce kıvılcımlarla onları düşürürler, ölürler.

Canavar geceleri dağlarda insan suretinde yolcu önüne çıkar. Yolcu insan sanır. Yolda biraz durur, kâh uçar, yolcular onu görürler. Yolculara zahmet çektirirler. Bir çok kimseler bu devleri görürler. Saçlı, sakallı derviş suretinde geyiklere binerler. Dağlarda yürürler. Yolda yürürken kaybolurlar. Ahmak câhiller onu görürler. Ve dağda evliyâ gördüm, geyiğe binmiş diye rivâyet ederler.

Ekseriyetle şu âşık tâifesi veya şu garibler evliyâ atıdır diye geyiği gezdirirler. Kapı kapı onunla dilenirler. Geyik tersini arkasına alırlar, yani evliyâ atıdır diye postundan namazlık yaparlar. Ama namaz kılmayı ömründe bilmezler. Yâ tekkelerine bir geyik boynuzu asarlar ve erenler atının boynuzudur derler. Ahmak câhiller evliyânın geyiğe binerek dağda gezmesi ne mümkündür bunu bilmezler ,bu fesâdı yapan cindir, peridir.

Câhil kimseler pınar, kuyu başlarına gelerek onda tuzak kurar Halka itikâd vermek için gelirler bezler bağlarlar, sıtma hastalıklarının iyi olacağına veya bir hâcetlerinin yerine geleceğine inanırlar. Bu suda kerâmet veya burada evliyâ vardır derler. Câhilin evliyâsı cindir ve ancak suyun sudan ne farkı vardır. Su, Allah'ın didârını —cemâlini— görmüştür. Bu fesâtları yapanlar cindir, şeytandır.

Malûmdur ki, cin ve şeytanlar insanın düşmanıdır. İnsanı nice türlü yollardan azdırırlar. Câhile bahâne gerek, abes şeylere itikâd ettirirler. Ekseriya bu Anadolu memleketlerinde olur. Başka yerlerde yoktur.

Hazret-i Ömer (R.A.)' zamanında Arabistan'da bunun gibi bir pınarda bir cin tuzak edinmiş. Her kim varırsa kimi bez bağlar, kimi hâcet diler. Öyle meşhur olmuş ki tâ Hazret-i Ömer'in kulağına erer. Ömer (R.A.)' hayret eder. «**Bu iş İslâm Dininde yoktur. Varıp görmem lâzımdır!**» der. Yârenleri ile gelirler, görürler bir pınar

yanında bir ağaç üzerinde bezler. O kadar ki ağacın yaprağından çok. Hazret-i Ömer bu durumu gördü. **Eûzübillâh** dedi. Bir balta istedi, getirdiler. Ağacı kesdi, içi koğukmuş, içinden aksak bir cin çıktı ve kaçdı. Hazret-i Ömer baltayı ardınca attı. Cin kayboldu. Ömer (R.A.) : «**İnandığınız evliyânızı gördünüz mü!**» dedi. Artık o pınarda böyle haller belirmedi.

Rasûlüllah (S.A.V.) zamanında cin ve şeytan bu fesâdı yapmağa korkardı. Bu fesâd sonra belirdi.

Rasûlüllah (S.A.V.) Hazretleri : «**Sizden hanginiz doğru yol dilerse benim ashâbıma uysun, tâ ki, azmasın. Benim ashâbımdan sonra ümmetiminin ûleması sözlerinden şaşmayınız. Zirâ onlar Beni İsrail Enbiyâsı gibidir. Benim şeriâtım üzere kâim olun. Benim sünnetimi icrâ eyleyin.**» buyurmuşlardır.

Köhne tâifesi kimi arpa, kimi bakla, kimi nohud her biri bir şey ile gayba hüküm ederler. Bunların cümlesi şeytan fesâdıdır, cin ve şeytan olmuş ve olacak işden haber verir. Olacak işi Allah'tan başka kimse bilmez. Kâh olur o baklanın üzerinden işâret ederek hüküm ederler. **Geleceğe hüküm etmek küfürdür. İtikâd edenin yetmiş güne kadar duâsı kabul olmaz. Bazan doğru çıktığı tesâdüftür. Onların doğruyu söyledikleri yoktur.**

Nitekim Kur'an-ı Kerim'de :

إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ

«**Gizlileri bilen yalnız sensin, sen!**» (1)

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ

(1) Maide Sûresi; Ayet : 109

«**De ki: Göklerde ve yerde Allah'dan başka kimse gaybı bilmez.**» (2) buyurmaktadır.

Bunun gibi şeylere inanmak İslâm ehline lâyık değildir.

Cin ve şeytan bir mahlûktur. Ama peri mahlûk değildir. Bazı kimseler peri de onlardandır derler. Peri insana munis olur ve insana yakındır. Öldürmek kâbildir. Ama cin ve şeytanı öldürmek kâbil değildir. Peri sultanının adı Kâzibe'dir. Peri; Ağrı Dağında ve Mazindiran'da, Rus'da ,Firengistan'da olur. Vâsıt'ta, Mazindiran'da ve Nusaybin'de âşikâra müslümandırlar.

(2) Neml Sûresi; âyet: 65

ONBEŞİNCİ BÖLÜM

KUŞLAR VE ZÜMRÜD-Ü ANKÂ HİKÂYESİNİ BEYÂN EDER

Rivâyet edildiğine göre; havada kuşlar vardır ki, tesbih ederler ,boşlukta eğlenirler ,yumurtlarlar, yavrularlar, kıyâmete kadar orada dururlar. Onların gıdası tesbihtir. Kur'an-ı Kerim'de:

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافَّاتٍ وَيَقْبِضْنَ

Üstlerinde olan kuşlara bakmazlar mı ki; kanatlarını açıcılardır ve kapayıverirler. Onları Rahmândan başkası tutuvermez. Şübhe yok ki: O, her bir şeyi görücüdür.» (1) buyurulmuştur.

Hak Teâlâ Hazretleri onları orada halketmiştir. Tesbih ederler. Onlara kıyâmete kadar ölüm yoktur dediler. Ve Zümrüd-ü Ankâ kuşların padişahıdır. Kâf Dağında makam tutmuştur.

Süleyman Peygamber (A.S.) zamanında Süleyman'ın hizmetinde bulunmuştur. Süleyman ona binyediyüz saf kuş ısmarladı.

(1) Mülk Sûresi; âyet: 19

Bir gün Süleyman'ın önünde Beni İsrail ûleması içinde ilim münâkaşası oldu. Söz şu safhaya geldi ki: **«Allah-ü Teâlâ Hazretleri bir şeyi ki takdir etmiştir, Ona kimse mâni olamaz. Tedbir takdiri bozamaz.»** dediler. Zümrüd bunu işitince dedi ki: **«Bir kimse onu bozmak istese olmaz mı?» «Hâşâ olmaz. Ne kadar ki, kudret ve kuvvet Hakk'ındır.»** dediklerini gördüler. Ve Zümrüdü o inancından döndüremediler. O anda Cebrâil Aleyhisselâm Süleyman Hazretlerine gelerek:

«Hak Teâlâ sana selâm ediyor, buyurur ki, Zümrüd eğer bizim takdirimizi inkâr ettiyse Maşrık padişahının bir oğlu, Magrib padişahının da bir kızı doğdu. Bu ikisini bir birine takdir ettik, eğer Zümrüd bu takdri bozabilirse bozsun.» dedi.

Süleyman (A.S.) Zümrüd'e: **«Ne dersin şöyle takdir olunmuş, bozabilir misin?»** diye durumu bildirdi.

Zümrüd — **Aler-Rei'sü vel'ayn** —: **«Baş gö züstüne.»** dedi.

Süleyman (A.S.): **«Sakın sonra mahcûb olursun.»** dedi. Çâre olmadı. Süleyman (A.S.) kuşları tânık tuttu. Bunlardan biri karga idi. Süleyman'dan amân istedi. Onu ileri saldı, uzaklara uçdu. Zümrüd de o maksatla uçup gitti. Magrib'e vardı. Havadan gözetti ve gördü ki; Magrib padişahının kızı beşikte yaz günü hizmetciler tarafından etraflarına almışlar, sâfa sürüyorlardı. Zümrüd süzüldü .Kız Azve'nin beşiğin üzerine indi. Hizmetçiler târumar olup dağıldılar. Zümrüd beşiği kaptı, havaya çıktı. Kaf Dağına götürerek ulu bir ağaç üzerindeki yuvasına koydu.

Bu Zümrüd dişidir. Kadın memesi gibi memesi vardır. Başı insan, dili insan gibi sölyer. Eli, gövdesi kuş, o da bir mahlûktur. İnşallâh hikâyenin sonunda beyân ederiz. O ne insandır, ne melektir ve ne de kuştur.

Zümrüd-ü Ankâ kızı emzirdi. Kız büyüdükçe Zümrüd'ü anası bilirdi. Gündüz Süleyman'ın yanında, gece kızla beraber olurdu. Süleyman'ın heybetini ve şevketini söylerdi. Kız dâima ağlardı. Tâ ki büyüdü, bülûğa erdi.

Bu tarafta doğu padişahının oğlu büyüdü. Atası yerine padişah oldu. Fakat avlanmayı çok severdi. Daima işi av avlamaktı. Bir gün nedimelerine: **«Kara, yer avının zevkini tattık, seyrini gördük, derya avcılığının seyrini de görelim.»** diyerek gemileri hazır ettirdi. Ve gemilere girerek deryaya açıldılar. Deryalara giderek avlandılar, dönüp gelirken Hak Teâlâ bir yel verdi, büyük bir tûfan oldu, gemiler alabora oldu. Herkes kendi başının çâresine koyuldu. Her birini bir iklime attı. Şehzâdenin yârenlerinin bazısı denizde helâk oldu. Sekiz gün deniz içinde dalgalarla başbaşa kaldılar, halkın aklı başlarından gitti. Sekizinci gün yel dindi. Halk gözlerini açdı. Nereye geldiklerini bilemediler.

Bir gün uzaktan kara parçası göründü. Karaya yaklaştılar. Heybetli dağlar gördüler. Ucu âsumana erişmiş yücelerine çıktılar. Karınları acıkmış avlanmaya gittiler. Av kovalarken, şehzâdenin önüne bir av geldi. Ardına düşüp dağ içine gitti. Uzaklara gitmişti. Yârenlerinden ayrı düştü. Yolu bulamadı. Bir yolu tutup gitti. Meğer o yer Kaf Dağı etekleri imiş. Gittikçe dağlar koyuldu. Derin yerlere daldı. Gece ağaca çıkar yatardı. Giderek ulu bir dağa erdi. Ucu âsumana erişmiş, ulu bir ağaç gördü. Bir memleketi kaplamış üzerinde bir yuva var, ulu bir şehir gibi. İçinde güzel bir mahbûbe gördü. Âdetâ yeni aya benziyordu. Ağaçdan aşağıya bakıyor. Kızı gördü. Kızı görür görmez hüznünü unuttu. Kız da onu gördü ki, kendisine benziyor. Bir kendisine baktı, bir ona baktı.

«Bu bana benziyor.» dedi. **«Yâ benim anam böyle değil!»** diyerek: **«Sen kimsin, bana benziyorsun?»** dedi. Hak

Teâlâ kızın dilini oğlana bildirdi. Ve: **«Ey canım ,bu yalnız yerlerde ne yapıyorsun?»** dedi.

Kız: **«Benim anam var, gündüz Süleyman'ın hizmetine gidiyor, gece benimle olur.»** dedi.

Şehzâde: **«Senin anan peri midir, yoksa cadı mıdır, seni burada yalnız koymuş.»** dedi.

Kız: **«Seni gördüm, bana benziyorsun, gel yukarı!»** dedi.

Şehzâde: **«Nasıl çıkayım, anan gibi uçamam. Fakat akşam anan gelecek ,ben şu ağaç dibinde yatayım, at ve fil gövdesinin içine gireyim, sen ağla. Yalnız duramam, sen gündüz gidiyorsun, beni yalnız korsun, bâri şu gövdenin birini yukarı getir diyesin. O da götürür. Gündüz seninle olayım, gece gövdeye gireyim, yatayım.»** diye tedbir düşündüler. Şehzâde gövdeye girdi. Zümrüd gelince kız ağladı. Zümrüd:

«Kızım ne oldun?» dedi.

Kız: **«Sen gündüz gidersin, ben yalnız burada duramam.»** dedi.

Zümrüd: **«Yâ nasıl yapayım?»** dedi.

Kız: **«Şu aşağıda yatan gövde nasıl olur, göreyim, yukarı getir, onunla eğleneyim.»** dedi.

Zümrüd de takdiri kendi eliyle yukarı çıkarıp yuvanın bir kenarına koydu. Ve Zümrüd Süleyman'ın hikâyelerini ve saltanâtını bir bir anlattı. Şehzâde işitti ve kızı oraya sakladığını bildi. **«Sen magrib padişahının kızısın, bahis ucundan seni kaptım.»** diyerek evvelini ve sonunu bir bir anlattı. Kızın gönlü şâd oldu ve: **«Maşrık padişahının oğlu budur.»** dedi.

Ertesi gün Zümrüd gidince çocuk gövdeden çıktı. Kız işittiği kıssayı anlattı.

Şehzâde: **«O Süleyman dediği atamı öldürmüştür. Elhamdülillâh beni buraya salmağa hikmet bu imiş.»** dedi. Çocukta buraya nasıl geldiğini bir bir hikâye etti. Kız

da durumu anladı. Vaktâki akşam oldu. Oğlan tekrar gövdeye girdi.

Kız da Zümrüd'e istediğini söyletti. Çocuğa işittirdi. Bu hal üzere kız şehzâdeden hâmile kaldı. Sonra zaman bitti.

Cebrâil Hazret-i Süleyman'a geldi. Durumu bildirdi. **«Hak Teâlâ Hazretlerinin takdiri yerine geldi.»** dedi ve gitti.

Süleyman Aleyhisselâm Hazretleri de Zümrüd'ü götürüp sordu: **«Nasıl ettin, Hak Teâlâ'nın takdirini bozabildin mi?»** dedi. Zümrüd baş vurup, kanatlarını yere döşeyerek: **«Elimden geldiği kadar bozdum.»** dedi.

Süleyman Hazretleri: **«Git şimdi, o kızı buraya getir.»** dedi.

Zümrüd sevindi: **«Baş üstüne!»** dedi.

Süleyman Hazretleri Zümrüd'ü ulu kuşlarla beraber koşdurdu, uçarak kuşlarla gitti. Mahlûkatı cemederek yüce bir divan topladı. **«Acaba bugün Tanrının peygamberi ve halkı, bu mahlûkatı niçin cemeyledi?»** dediler.

Bir toplantı oldu ki, şimdiye kadar böyle bir toplantı olmuş değildi, bu yana kuşlar gelerek dediler.

Zümrüd'ün kanadının ününü işittiler. **«Aceb bu vakit gelmekten murad ne ki!»** diyerek çocuk acele gövdeye girdi. Zümrüd ve kuşlar geldiler. Kız şaşırdı. **«Hiç buâne bu vakit geldiğin yoktu.»** dedi.

Zümrüd: **«Bugün Süleyman seni istedi, gel varalım, onun divanını temâşa eyle. Orada sana benzerler çoktur.»** dedi.

Kız: **«Beni nasıl alıp gidersin?»** dedi.

Zümrüd: **«Üzerime alıp giderim.»** dedi.

Kız: **«Ben bunca denizleri geçemem, gözüm kararır düşerim.»** dedi.

Zümrüd: «**Yâ nasıl edeyim, bugün mutlaka varmak gerek.**» dedi.

Kız: «**Ben şu gövdeye yatayım, gözüm deryayı görmesin.**» dedi. Zümrüd mâkul görerek, kız gövdeye girdi. Çocukla bir yatakta yattılar. Orada kız, bir oğlan doğurdu.

Kuşlar havaya kalktılar. Zümrüd de gövdeyi Süleyman Hazretlerinin huzuruna getirdi. Divan kurulmuş, cümle mahlûklar toplanmış. Zümrüd de gövdeyi Süleyman Hazretlerinin önüne koydu. Süleyman (A.S.): «Aç görelim!» dedi. Açdı, kız ve oğlan ve çocuk üçü beraber çıktılar.

Süleyman (A.S.): «**Ey Subhânellah! Allah'ın takdirini böyle mi bozdun.**» dedi.

Zümrüd bu söz karşısında mahcûb oldu, korktu. Süleyman buna aman verdi. Ve o gün korkusundan kör oldu. Virânelere girerek gizlendi. Zümrüd de şaşdı. Ne yapacağını bilemedi. Uçdu Kaf Dağında mekân tuttu. Bir kal'ada gizlendi. O da gündüz dışarı çıksa kargalar başına üşerler, serzeniş ederlerdi. Zümrüd'ün artık Süleyman Hazretlerinin hizmetine gelmeğe yüzü kalmadı. Hak Teâlâ Hazretlerinin takdirini bozayım diye inkâr edenin hâli böyle olur. Hak Teâlâ Hazretleri her işe kâdirdir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:

وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

«**Şübye yok ki, Allah-ü Teâlâ her şeye kâdirdir.**» (1) buyurmaktadır.

Cümle âlemi yoktan var eden Allah birdir. O'ndan başka Tanrı yoktur. Eğer sorsalar ki, Hak Teâlâ her şeyi

(1) Bakara Sûresi; âyet: 20

yarattı ise çift yaratmıştır. İster canlı olsun, ister cansız, ister zaman, ister mekân. Zirâ Vahdâniyet O'na yaraşır. Zâtı Kâdimdir, birdir. Arş'ı kürsi ile, Cenneti Cehennem ile, gökleri yer ile, şems'i kamer ile, hayatı ölümle, erkeği dişi ile... Hiç bir şey yoktur ki, o tek olsun, peki öyleyse yâ bu Zümrüd niçin dişidir? Erkeği hani! Ne için bu âlemde tekdir, birdir.

Cevab budur ki; Hak Teâlâ Hazretleri onsekizbin âlemi yarattı. Bir çok mahlûkatı ile doldurdu .Kiminde melekler ,kiminde türlü türlü mahlûklar vardır. O âlemlerin biri Zümrüd âlemidir ki, erkeği ile âleminde gâyet güzel uçarlardı. Bu Zümrüd uçmak üzere erkeği ile ittifak ettiler. «**Bu âlemden başka âlem var mı görelim?**» diye uça uça kendi âlemlerinin hududuna geldiler. Ve başka âleme geçmeğe karar verdiler. Havaya akdılar, süzüldüler, deryalar geçdiler. Kürre-i Zemheriri ve Kürre-i Nâriyi geçdiler, erkeği geri dönmedi; o, ölüvermiş derler. Bazı kimseler onun geri döndüğünü rivâyet ederler. Fakat o geri dönseydi dişisi ile beraber dönerdi. Öldüğü doğrudur. İşte o geri dönmeğe tâkat getiremiyerek bin bir zorlukla gelerek şimdiki yaşadığı âleminde düşüp Kaf dağında karar eyledi. **Bu mahlûktur, fakat ne melektir, ne insandır, bir olmağa sebep budur.**

ONALTINCI BÖLÜM

ESRAR-I CİFRİYYE ve HAVÂDİS-İ KEVNİYYE, RUMUZ-U CİFRİYYE'Yİ BEYÂN EDER:

Bilmiş ol ki, Hak Sübhânehû ve Teâlâ Hazretleri kâdir ve kayyûm'dur, bu âlemleri yok iken, O, kudreti ile yarattı. Sonunda yine fâni olacaktır. Zirâ takdir Allah'ındır. Böyle câri olmuştur. Bâki yalnız Allah'tır. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:

كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

«O'nun zâtından başka herşey helâk olucudur. Hüküm O'nundur ve O'na döndürüleceksinizdir.» (1) buyurmuştur.

Zevali yok, evveli yok, hayy ve kayyûm'dur. Âhırı yok bir nûrdur ki, O'nu vasıf etmek aklımız dışındadır. Arş ve Kürsî'yi, levh ve kalemi, cennet ve cehennemi yarattı. Nitekim Dünyânın müddeti tamamlandıktan sonra, elbette yine yok olacaktır. Yine ittihaz edecektir.

Derler ki, bu cihânın ömrü yetmiş bin yıldır. İnsan

(1) Kasas Sûresi; âyet: 88

yaradılalı altmış iki bin dokuz yüz altmış yıl olmuştur. Yedi bin yıl daha hüküm edecektir.

Yıldızlar ilminin iktizâsı üzere kırk yıl bu âlem halkı fâni olacak, ıssız yatacaktır.

Bu müddet tamam olunca haşir ve neşir ve tâmmetü'l kübrâ zâhir olacak. Fakat esah kavli budur ki, Hak Teâlâ onu kimseye bildirmedi ki ,ne vakit olacağı ancak ehl-i nücûm kâidesince böyle yüz gösterir. Sıhhatini Allah bilir.

Rasûlüllâh (S.A.V.) Hazretlerine: **«Kıyâmet ne vakit kopacak?»** diye sordular. Cevaben: **«Onu Allah-ü Teâlâ bilir, amma siz kıyâmet için ne kadar uzaksınız.»** dediler. O dahi: **«Ben ve kıyâmet ikimiz beraber geldik, ben biraz ondan evvel geldim.»** diye mübârek iki parmaklarını gösterdi.

Ahlâk sâhibleri şöyle anladılar ki, şehâdet parmakları ile orta parmakları gibi yakın olacağına işâret eder. Kıyâmetin nişanlarını haber verdi ve ne zaman kıyâmet yakındır, on türlü alâmet zâhir olur. Ondan bilesin ki, kıyâmet yakındır, İnşallâh-ü Teâlâ o, yerinde bir bir beyân olacaktır.

Ka'bü'l Ehbârı'n rivâyetine göre; Muallim Subtin ki, Hasan ile Hüseyin (R.A.)'nın hocasıdır. Kabri şimdi Mısır'da büyük bir mezardır. Her gün Hazret-i Rasûlüllâh (S.A.V.) Hazretleri ile mescidde otururlardı. Cebrâil (A.S.) Hak Teâlâ Hazretlerinden selâm getirdi ve cennetten iki elma getirdi. Beraber Hasan ile Hüseyin (R.A.)'in dedelerini (S.A.V.) görmeğe gelmişlerdi. Hazret-i Rasûl'de elmanın birini Hasan'a ve birini Hüseyine' verdiler. Bunlar da ellerinde tutarak hocalarına geldiler.

Hocaları elmalara bakarak: **«Bu elmalar dünyâ elmasına benzemiyor. Bir yıldıza benziyor.»** dedi. Hocaları elmayı alarak yedi. Hemen karnı şişdi. Gayb ilmi gönlün-

den diline geldi. Gelecek halleri söylemeğe başladı. Öyle ki halk başına üşdü.

Rasûl Hazretine haber evrdiler. Onlar da hocanın yanına geldiler ve: «**Yâ İbn-i A'kab! Sana ne hâl oldu ki, bunun gibi şeylerden haber verirsin!**» dediler. İbn-i A'kab'da hâli dedi. Rasûl Hazretleri mübârek eliyle, İbn-i A'kab'ın karnını sıvazladı. Şiş o halden zâil oldu. İbn-i A'kabı'n sözleri çoktur buyurdu. Büyük sözlerini takdim ve te'hir ederler. Öyle yaptılar. Câhillerden sakladılar. Onun sözlerini Mısır ehli bilir. Cümle keşfini en güzel sözlerle beyân etmişlerdir. O sebebden Rasûlüllâh (S.A.V.) Hazretleri: «**Hak Teâlâ celle ve âlâ Hazretlerinin gizli hazineleri vardır. O haizenlerin anahtarı şâirlerin en güzel lisânıdır.**» buyurdular.

Şimdi bu sırlardan bir kaç nesne beyân edelim.

Bilmelisin ki, bu ilimi- cifrin esrârına kimse muttali' olamaz. Tâ ki, bu ilmin sâhibine rücû etmiye.

Şeyhi'l muhakkıkin âlimi bi keşf-i esrâr Allah'a ve âyetlere Şeyh Abdurrahmanü'l Bistâmî Kaddesallâhü sırrahû'l âziz sâhibü'l hurûf Hazretleri o vâridât-ı gaybiyyeden bazı havasla ki onu kabul eyledi. Hal diliyle tâbir eyledi. Bu dâvetci onu Türk diline getirerek kitabımıza yazdık. Her ilimden bir nebze tattırdık. Bu ilim-i cifirden birer miktar tattıralım, ehli isen dinle! Velâkin ziyâde tasrih isteyen cifir Câmi' kitabını mütâlâa kılsın. Onun esrârına vâkıf olsun.

Huzeyfe b. el'yemâni (R.A.): «**Melhemelerin peygamberi yani Hazret-i Rasûlüllâh (S.A.V.) Hazretleri her padişahın adını izkir eyledi. Tâ kıyâmet kopunca bir bir beyân eyledi. Adlı adıyla Emire'l Mü'minin Ali Kerremellâhü Vecheye söyledi. Tâ kendi asrından ınkıraz âlemine değin ne olacağını ,mâsiyet zamanından ve alâmet zamanından padişahların doğacak günlerini dahi zikir eyledi.**» buyurdu. O cifir (1) kitabı bin yedi yüz satırdır ki, Ali Hazretleri onu deve derisine yazmıştı. Onun için cifir dediler. Onun içinde yirmi sekiz sûret vardır. Her sûret yetmiş padişah adına işârettir. Yetmişi, yirmi sekizle çarparsan bin dokuz yüz altmış padişah adı hâsıl oldu. O padişahlar birer zamanda vücûda gelse gerek. Bu kitap içinde yedi sûret vardır. Yedi yıldız hududunca onda mezkûrdur. Ondört halife adı Ümeyye'den Osman b. Affan'dan başka, onların evveli Muâviye, sonuncusu Mervân b. Muhammed'dir .Onların devlet-i hilâfeti seksen yıldır. Bin ay olur.

On iki ay sûret vardır ve on iki burc adedine göre zikir olunmuştur.

On halife adı hulefâ-i Beni Abbâs'ın devletidir. Kurucusu Ebû Abbâs'tır. Sonuncusu Muhammed Mehdi'dir. Bir sûret vardır, onda zikir olunmuştur. Fitnelere sebep padişahların adı Emire'l - Müiminin Hasan hilâfetinden ınkıraz-ı âleme değin eimme-i râsihun ki, Ali Hazretlerinin çocuklarıdırr. Rıdvan'ü -llâh'i Aleyhim Ecmein bu ilmi bilirlerdi.

Harâb olacak şehirler, cezânın sebebi bu kitabta yazılmıştır. Ve o yirmi bir bin altı yüz on bir aded şehrin adı zikredilmiştir. Yedi iklimin içinde her zaman bin padişah vardır. Onların halleri ve vak'aları yazılıdır.

Kıyâmet alâmetleri, Mehdi'nin zuhûru, Beni Asfar'ın ve Deccal'ın çıkacağı, -Kostantaniye- İstanbul'un Fethi ve İsâ (A.S.) Hazretlerinin nüzûlu, Ye'cüc ve Mecüc'ün çıkacağı, güneşin magribten doğacağı cümlesi beyân olunmuştur.

Biz de onları bir bir mahallinde İnşallâhü Teâlâ be-

(1) Cifir; yetişmiş kuzu mânâsınadır. Güyâ bu ilmin mevcudu ona mutaallik meseleleri cifir derisine yazdığından o nâm ile şöhret bulmuştu

yân edeceğiz. Fakat Rumuz-u cifriyyeden bir kaç nükte beyân edelim.

Birincisi adı geçen Nurânî ve güzel yazıları ihvân-ı safâ ve vefâkâr dostlar için vârid olmuştur. Hakkiyle ve sıdk ile, vasıf ile haber verirler.

Nübüvvet sırlarından haberdar olmayan kimse bu sırlara vâkıf olamaz. Nübüvvet sırlarına vâkıf olanlara mâlûmdur. Nitekim Rasûlüllâh (S.A.V.) :

أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلِيٌّ بَابُهَا

«Ben ilmin şehriyim. Ali'de kapısıdır.» buyurmuşlardır.

Bu ilmi nâ ehlinden saklamak gerekir. Ehline rumuzla câizdir. Ancak tasrîhi hiç bir vecihle câiz değildir. Yani bu işârettir. Sebâti tayyi yani döşenmiş döşekler götürülmeğe ve gürültülerin def olmağa yani sözlere götürülmeğe, yer yüzünün tebdil olmağa, imâret yerlerinin harâb olmağa, yerlerin yaratılmağa, kapuların ovanmağa, kanlar dökülmeğe, ûlemanın nifâkı, hulefânın muhâlefetine, kılıçların yürümeğe, durumların bozulmağa, mallar cem olmağa, nifâk ve kûfür zâhir olmağa, tâ ki Allah-ü Teâlâ Hazretlerinin kazâ ve kaderi yerine gelsin.

Ne zaman tarih o vakte gelecek ki, o bilgi sırrı, suratıdır. Yâ Yusuf gibi çirkinlikten yüz çevir. Hakikaten selâm ver gözüne, fakat sin ismi şediddir, mülk cediddir, anlayışı sâbittir. Ateşin hârini hâbittir. Bir çok illerin bazısı kolaylıkla ve bazısı da zorla fethedilecektir.

İmâretler sönmekle, ibâdetini düşündünse bir şey harâb olacaktır. O civan delikanlı ki, kâtil ve fitnedir. Vây o vaktin memleketine, şehirlerine ve insanlarına onların cevrinden, zulmünden, hilesinden, şerrinden! Zirâ ûlemayı helâk edecek, gariblerin gönlünü yakacaktır.

Yâ Muhammed, hazer eyle kardeşten o kuş tuzağına benzer ve sakın akrabalardan, çünkü bunlar akrep gibi dirler.

O köpekten sakın ki, gece ve gündüz yürekte tak tuk eder. Zirâ o halvette oturur. Onun dostudur. Bu yıl bast yılıdır. Harp, kıtâl, cenk, azâb, işkence olacaktır. Âlim kaçacak, câhil firâr edecektir. O tüccarlar yemek içmek, ferah ve nuh yelidir. Unutma ki, o sofi gider, yerine o baldırı çıplak, müflis gelir. Onun için kutbu mehlid, veli teşdid eyledi. Ve bana ettiğin yakın zamanda öküz böğürür, eşek anırır, kurt ulur, su sığırı düdük çalar, câmus çalışır ve tavşan çağırır, yâ sâlih uzlaştırıcı ol! Selâm ver gel, ismi müsemmâdır, resmi âşinidir, sırrı zâhir, rakkamı bâhirdir.

Bu rumuzu anladınsa hikmetleri gizle. Bir kez yanınca artık bilgi çırağın sönmesin! Çocuk sakalsız küçücük, bu tarihten sonra meydana gelen bilgi, sonradan meydana gelen acâyibi ve nevâyib-i garibesi zâhir olur.

İşit, o helâk olan gâfillerden olma! Meşgul ol ulum-u hazineye, vâriye-i resmiyye ile marifet öğren! Harf ilminin lâtifelerinden ve havasından beher al, yakın zamanda Beni Asfar meydana gelecek ve bunların zuhûrundan evvel, üç büyük cenk olacak. Rum diyârında iki, Yunan'da da bunların zuhûrundan o mimkaf hazer eder. Hemze mahzûrunun işâreti ile hisâr-ı çevre içre dahi gâfil olmak küffârın iblisinden zirâ o sefinesidir. O esrârın şeceresidir. Fâcirlerin, müfsidlerin derneğidir. Ümidsiz olma Misri'den. Zirâ o Busri'nin dinidir. Hangi tarafa dilerse çeker, iletir.

Dahi göresin elifi sin harfinin önünce, fakat mahpusların kurtulmasına sebep suçu olacaktır.

Ey bahtlı kişi! Malik ol, yakın zamanda Arap yarımadasında unutma küçücük gözlüleri yani tatar tâifesini,

meğer o kişiler unuda ki gâfil ve meftun ve bu âdetten ileri göresin. Bâ harfini elif harfi ile âşikârdır. Yunan ellerindeki ıraktan ola. Elini açık, sûreti aydın, uzun boylu, kara yağız, yavrusu melûl ola. Zirâ bağlıyı o kurtaracak, ondan zelâzil ve husûf ve herakât âded sırrı zâhir olacak.

Her kim ki saklıyı işâreti fehmeder, her kim ibâdet yapar, gizlesin! Zirâ bu işârettir. Bisâtı besetiyyeye ve Rumuz-u cifriyye ve kunuz-u cifriyye'ye isâmeli idâdi huruftur. Bünyâd ve maâni turuftur.

Yedi çırağı, dokuz bidâyeti tashifi vâhiddir. Ve nihâyeti habib-i mâciddir.

Bu tarihlerden sonra Arap mülkü harâb olacak. Sonra bazı Rum kasabaları harâb olacak. Ama evvel zamanda Rum ili emniyette idi. Hem ona birininn ittifâkı budur.

Ahır mâye-i içre kıyâmet demişler ve hem dokuz yüz dokuzundan sonra doğan oğlan o zamana yetişsin demişler. O zamanın halkı fazlaca esir olacaktır.

En son padişah olan bu melek yüzlü çocuk o vakit vay Rum'un hâline. O çocuğun isminde iki mîm olacak, Yâ Muhammed veya Mahmud olacak. Bir mîm evvelinde, bir mîm âhirindedir. Dokuz yüzünden sonra bu nesilden devlet kesilecek, bir nesil âhıra intikâl edecek. Irak'ta meydana çıkacak, faziletli kimseler helâk olup, rezil emirler büyük mevkileri işgâl edecektir.

B.K. B.K. Allah-ü âlem. Sultan-ı âlişân olan o şahsın ismi ortasında «Mîm» olacak demişlerdir.

Rasûlüllah (S.A.V.):

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَمْلِكَ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ جَهْجَاه

«Cahcah denilen bir adam Kral olmadıkça kıyâmet kopmayacaktır.» buyurmuşlardır.

Bu isimler garâibtendir. O zamanda idrak sâhibi olan kişiye lâyıktır ki, dağlar başında vatan tuta. Zirâ o tarihde dâim ibâdet üzere olanlar âfiyette olurlar. Allah-ü âlem.

Sonra Frenk ilinden Rûm mülküne hayli zarar yetişecek.

İmam Ali (R.A.) buyurdu: **«Dokuzyüz dokuzdan sonra doğu tarafı hârab olacak.»**

Beni Asfar'in çıkmasının alâmetleri belirmeğe başlıyacak ve hem Kazvin şehrinde bir şahıs zûhur edecek, ona biat etmeli. Onun ismi Enbiyâ isimlerinden olacak. Onun zûhuru dokuzyüz dokuz tarihidir. Zamanın sâhibi olduğunu iddia edecek. Çok kimseler ona tâbi olacak. Bir zaman pâdişahlık edecek. Sonra büyük bir su kenarında meşhur bir hisâr yanında helâk olacak. Onun zamanında çok fitneler, mevt-i ahmer ki kandır ve mevt-i ebyed ki, tâundur meydana gelecek. Ve doğu diyarlarında çok kıtlık olacak, sonra müslümanlar kılıcından emân bulanı açlıktan helâk olacak.

Kerremellâhü veche demiştir: **«Kamer devri tamamlanınca, haşir ve neşir tâmmeti'l kübrâ belirecek.** «Nitekim Zât-ı Akdes Hazretleri:

وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ

«Onun ilminden, ançak kendisinin dilediği kadarından başka bir şey kavrayamazlar.» (1) buyuruyor.

Fakat derler ki, Âdem (A.S.) yaradılalıdan beri yedibin yıl olacak. Böylece ay devri tamam olur, yıl ona derler. Bu itibarı üzere ki, bir yaz ve bir kış olur.

(1) Bakara Sûresi; âyet: 255

Güneş on iki burcu, bir yaz ve bir kışta, bir Nevruzdan bir nevruza kadar seyreyler. Ama bu görünen ay ki, on ikiden bir yıl tamam olur.

Hicret tarihi, Muharremden Muharremedir. O, güneş seyrine uymaz. Otuz yılda bir devir yapar. Onun için Muharrem ayı kâh kışa, kâh yaza gelir. Bu, yıldızlar ilmi kâideleridir. Sıhhatini Allah bilir. Ama kıyâmetten yana kimse haber veremedi, ancak Rasûlüllah (S.A.V.) nişanlarından haber verdi.

Kıyâmetin on büyük şartı alâmetidir. Bu alâmetlerin birincisi, bu halkın fiilleri yaramaz olup, bu alâmetlerin belirmesine sebep ve nişan olacak. İşte bu alâmetler dahi kıyâmete nişan olacak. Kıyâmet dahi cennete ve cehenneme nişan olacak.

ONYEDİNCİ BÖLÜM

ALÂMETLERİN HÂLLERİNDEN VE KIYÂMET ALÂMETLERİNDEN BEYÂN EDER:

Bazı kitabların naklinden anlaşıldığına göre Rasûlüllhâ (S.A.V.) Efendimize: «**Ya Rasûlüllâh! Bize kıyâmet alâmetlerinden haber et!**» buyuruldu. Peygamber (S.A.V.) Hazretleri: «**Kıyâmet gelmeden on türlü alâmet zâhir olacak!**» buyurdular.

BİRİNCİSİ: Beni Asfar'ın meydana çıkması, ondan evvelâ **MEHDİ** gelecek. Peygamber (S.A.V.): «**Hak celle ve alâ Hazretleri, beni kıyâmetten evvel saygıyla gönderdi. Rızkımı nücûm gölgesinde koydu. Ve Allah-ü Teâlâ Hazretlerinin bir hâlifesi kıyâmetten evvel zâhir olacaktır. Dünyâ ezâ, cefâ ile, zulümle dolduğu vakit, müslümanlar onun gelmesine muhtaç olacak. O gelince yer yüzünü adâlete, mala, harab olmuş yerleri mâmureye çevirecek. Sehâ ile fukaralar gani olacak, zekât verecek fakir bulunmayacak, şeriatın ahkâmını icrâ edecek ve hem sünnetlerimi ihyâ edecek.**» buyurmuşlardır.

Mehdi Hazretlerinin meydana çıkması ilm-i cifirde Rasûlüllâh Hazretleri alâmetlerdendir. Buyurdu: «**Ama önce bu halkın içinde çok türlü çirkin fiiller belirecek, mescidler çok, fakat namaz kılan kişi az olacak, kılanın da namazlarında huşu' olmayacak. Zirâ kazançlarında**

helâl haram farkı olmayacak. Mushaflar nakışlanmış, süslenmiş ve yaldızlanmış olacak, fakat okuyup âmel etmiyecekler. Âmel eden dahi riyâ ile edecek. Okuyanlar kazanç için okuyacaklar. Kadınlar beyler gibi atlara binip hükümet edecekler, oğlanlar âmir gibi olacak, halk dünyaya dört elle sarılacak, hırslı olacak, ilim ehline, takvâ ehline râğbet etmiyecekler, râğbet dünya ehline olacak. Kadınlarda hayâ kalmıyacak, yalancı şeyhler çoğalacak, beyler âdil suretinde zulüm edecekler. Âlimler fâsık olacak, hâkimler rüşvet yiyecekler, zinâ âşikâr olacak, halkın kötüsü idareci olacak, en rezil kimseler başa geçecek, ehli ayak altında kalacak, kabirler beton olacak, ilim adamları yüksek evler yapıp sanki Kısrâ'nın tak'ı yahut Kayser padişahlarıdır. Yalan tanıklar çok olacak, sâlih kimseler suretinde hileler dokuyacaklar. Kadınlar pazarlarda alışveriş edecekler, âlimler namahremlere mevkîlerinden atılmak korkusundan ses çıkarmıyacak, sığır alayı gibi sokaklarda gezecekler, kendilerini erkeklere benzetecekler, yetimlerin malını yiyecekler. Zayıfları korumayacak, büyük işleri alçak kimselere ısmarlayacaklar, hâinlere âmin diyecekler, ipek elbiseler giyecekler, kadınlar içki içecekler, fakirler kovulacak, mazlumlar dinlenmiyecek, hilebazlar tüccar olacak, çobanlar kurd olacak, ilim ve emel hayâl olacak, sofuluk tâc ile hırkada kalacak, esnaf mizânda hileler edip türlü türlü narhlar ile satacaklar, ekâbire tam, fukaraya eksik verecekler, satışlarında yalan söyleyecekler. Namazı terk, zekâta mâni olacaklar. Zînete haris olacaklar. İlim adamları fâsık olup faydalı ilmi bırakacaklar, «semmi kâtille: öldürücü zehirle» meşgul olacaklar, türlü türlü yollarla, türlü kisvelerle, türlü suretler peydâ olarak türlü fetvâlar ve nefse kolay meseleler ile hüküm ile hüküm edecekler. Hısımlar biribirinden kesilip yârlar gibi dirilecek. Bid'atları biribiri ardınca ihyâ edecekler. Âlimler sultanlar kapısında sürünecekler. Ulemaların hâli bu olursa avâmın hâli nice olur. Ondan dolayı ûlema azacak avâm kâfir olacak.» derler.

Resûlüllâh (S.A.V.) Hazretleri buyurdu: «Ümmetimin üzerine bir zaman gelecek ki dinin adı, İslâmın resmi kalacak, Kur'an'ın ismi, ilmin alâmeti kalacak, himmetleri kadınlarına olacak, dinleri dünya olacak. Az şeye kanâat etmiyecekler, çok şey ile doymıyacaklar.» Nitekim Hak celle ve alâ kavli keriminde:

وَلَوْ نَشَآءُ لَأَرَيْنَاكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُم بِسِيمَاهُمْ

وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِى لَحْنِ ٱلْقَوْلِ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ

«Dilesek, biz onları (münâfıkları) sana gösteriverirdik de, kendilerini bütün simalarını ile tanırdın. Fakat mutlaka sen, onları, lâkırdılarının edâsından tanırsın. Allah ise bütün yaptıklarınızı bilir.» buyurmuştur. (1)

Yine Rasûlüllâh (S.A.V.) buyurdu: «Benim hicretimin dokuz yüzünden sonra uzlet - bir kenara çekilmek - helâl olacak. Zirâ o zamanın halkı çok kötü olup haşir ve neşri zamanlarında bir efsâne olacak, ilim ehlinin sözünü kabul etmiyecekler, bu sebebten ûlema mağlup, bid'at ehli ise gâlip olacak, Kaçan kaçana.»

Hak Teâlâ onlardan belâ eksik eylemiyecek, şefkat ve bereket kalkacak, hiç kimse hâlinden hoşnud olmıyacak, vakitsiz yağmurlar, devâsız hastalar, zulümler, kuraklık - kıtlık - husûf ve kusûf ve zelzele çok olacak. Eğer bu fiiller terakkî ederse Hak Teâlâ devleti kâfire verir.

(1) Muhammed Sûresi: âyet: 30

Onlara zâlim tâifesini musallât eder. Ne tarafa varsalar zuhûr ederler. Şer çok olacak. Tâ ki Beni Asfar gelinceye kadar. Tâ «MEHDİ» gelince cenk, kargaşalık eksik olmayacak, birbiri ardınca devam edecek.

Rasûlüllâh (S.A.V.) Hazretleri buyurdu: **«Ne zaman benim ümmetim bu fitneler ve kitâl kıyâmete kadar sürecek, önce bunu bilmek gerek. «MUHAMMED» ümmeti doğudan batıya kadar hüküm edecek.** Nitekim buyurur:

«Gazâ ve cihad edecekler, sonra sulh edecekler, tâ ki Allah'ın takdiri yerine gelsin.»

BENİ ASFAR'IN ZUHÛRU:

168

Sebebi bu ola ki, o vakit cümle âlemin gözü ve uyacağı yer «Rûm» olacak, o zaman Nûh oğlu «Sâm»dan biri silsile ile Acem sultanı tâ Nûşirevâna kadar sultanları idiler. Cümle âlemin gözü ve uyacağı onlar idi.

Medâyin derlerdi. O ocak sönünce devlet «Horasan»a intikâl etti. Cümle âlemin gözü uyacağı yer Horasan oldu. Sonunda o dahi müddetini tamamlayınca bu kez devlet «Mısır»a intikâl etti. Âlemin nazarı ve uyacağı «Mısır» oldu. Oradan devlet bu kere «Rum» «İstanbul'a» intikâl etti. Bu dediklerim kabahat işleri halk içinde belirince devlet bu kere kâfire yüz tutabilir ki, Rasûlüllâh (S.A.V.) Hazretleri Kur'an-ı Mecidinde her sûrenin evvelinde gelen «hurûf-u mukatta»ın âsârı ve havassı vardır. «Sırrı Meknûn»u ve «Mecrûn»u vardır. Hak Teâlâ Hazretlerinin ilm-i ledûnünde dilediği kimseler eğlâm eyler. Nitekim Kelâm-ı Kadîm'inde:

وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ

«İlimde kökleşmiş olanlar ise, biz O'na inandık, açık kapalı bütün âyetler Rabbiniz tarafındandır, derler.» (1) buyurmuştur.

O vakit Hakkın emri yerine gelir. Kâfir sulhu bozar. Cümle kâfirler ittifâk ederler. Deryâ yüzünden dokuzyüz altmış bin kâfir hücum edip ehl-i İslâm üzerine yürürler. Sulhun bozulmasına bu sebebdir ki, bir kitabda gördüm. Beni Asfar şehirde halka doğru gelecek, Şeytan-ı Lain Âdem suretinde bir taş üzerinde bir âlem dikecek: **«Ey İsâ kavmi!.. Ne duruyorsunuz, fırsat sizindir, İslâm üzerine!»** diye çağıracak. Halk dışarı çıkınca görecekler ki Şeytan-ı Lain bunu söylüyor, diyecekler ve kaybolacak. Halk bu değişiklikte iken akşam olacak, hayvanlar eve gelince en önce gelen sığırın iki boynuzu arasında Şeytan-ı Lain oturacak, yine öyle diyecek. Halk sığır söyledi, diye bu işaretleri gelip beylerine diyecekler. Beyleri de her tarafa elçiler gönderecekler, durumu ilân edecekler.

Cümle kâfirler ittifâk ederek hücum ederler, bu ittifâktan o kâfirlerle batı tarafında çok cenk olacak, o tarafı işgâl edecekler. Ondan sonra gelerek ehli ve iyâlini esir edecekler. Mısır halkı malları vererek ehil ve iyâlini satın alacaklar. Sonra Kudüs'e varacaklar. Oradan çıkıp «Rum»a hücum edecekler ve «İstanbul»u alacaklar. İslâm askerlerini Haleb'e kadar kovalayarak Halep yakınlarında çok şiddetli cenk olacak, sonra İslâm askerini Haleb'den çıkararak Şam'la Halep ortasında konacaklar. Beni Asfar onların ardınca gelecek, o dahi oraya konacak, Medine'den yetmiş bin İslâm askerleri gelip onlarda bir tarafa konacaklar. Beni Asfar onları görecek ve onlara elçi gönderecek ve diyecek ki:

«Ey Müslümanlar! Bizim sizinle düşmanlığımız yoktur, bizim adâvetimiz onlaradır ki, oğlumuz ve kızımız

(1) Ali İmrân Sûresi; âyet: 7

onların elinde esir olmuştur, siz hâlinizce kalın.» Bunlar üç bölük olacaklar, bir bölüğü mâkul konuşuyor diyecekler, çünkü onların bizimle düşmanlığı yoktur diyerek geri dönecekler, Hak Teâlâ onları münafıklardan yazacak.

İkinci bölüğü, sizin düşmanlığınız yok ise bizim vardır, diyerek müslümanlara yardım ederek kâfiri kıracaklar, kovalıyarak İstanbul'a hapsedecekler. Müslümanlar şehrin hisarlarını çevirecekler, Allah Allah sesleriyle süratle şehre girecekler, ganimetle meşgul olacaklar, Şeytan-ı Lain yüksek yere çıkarak haykıracak: **«Ey Müslümanlar! Siz burada ganimetle meşgulsünüz, halbuki «Deccâl» geldi, evlerinizi virâneye çevirdi.»** diyecek. Bunlar İstanbul'u terkedip gidecekler. Ondan sonra bu halkın ahlâkı bozulacak, emânete hiyânet edecekler. Namaz, zekât kalacak, halk birbirini incitecek ve dünya ehli olacak. Mescidlerde dünya sözü söyleşecek, erkekler kadınlarına tâbi olacak. Çocuklar analarına âsi olacaklar, ümmetin öne geleni son gelenine lânet edecekler. Ondan Hak Teâlâ Hazretleri bunlara kızıl yel verecek, zelzeleler çok olacak, ay ve güneş birbiri ardınca tutulacak, Halk Kur'ana ve Hadise hürmet etmiyecek. Ondan biribiri ardınca nişânlar olacak, kâfır ile İslâm arasında cenk eksik olmıyacak.

Önce bunu bilmek lâzımdır ki, bu hâdiselerden evvel her taraftan sâhibi huruclar huruc edecekler. Kimine **«Esabeb»** diyecekler, o yezid ehlinden olacak fesâd yayacak, o bir kişidir, adı Ali, kadının adı Fâtıma olacak, Hak Teâlâ onu kahreyleyecek. Onlardan iki kişi kurtulacak, Horasan'a haber iletecekler. Ondan Süfyan dünyaya gelecek, o kol aslından önce Yemen'den kalkacak, fesâd edecekler. En sonunda Mekke-i Müşerrefe ve Medine-i Münevvere ortasında o dahi hasf olacak. Ondan sonra Kahtânnî zuhûr edecek, ne uzatalım, sonra Cürhümiler zuhûr edecek. Ondan bunlar her taraftan hücum ederek çok fesâd yayacaklar. O yandan Beni Kantur denen bir tâifeden bir kâfir zuhûr edecek. Nitekim Beni Asfar **«Rum»** da zuhûr eyledi. O da o diyârı cenkle almağa kasd edecek. Dünya fitne mahsulü ile dolacak. Bunların tafsili çoktur, söz sözü uzatır.

Rasûlüllâh (S.A.V.) Hazretleri buyurur:

«O zamanda otuz kişi Nübüvvet dâvasında bulunacak, halkı Deccâl gibi azdıracaklar. Hak Teâlâ Hazretleri onları rüsvay edecek, o vakit İslâm ehli zaif halde olup, mü'minler Hak Teâlâ Hazretlerine niyaz edecekler. Hak Teâlâ Hazretleri onların duâlarını kabul edip «MEHDİ» Hazretlerini gönderecek. Adâletiyle dünyâyı mâmur, cömertliği ile fukarayı gani edecek.»

Rivâyet olunduğuna göre; **«MEHDİ»** Batıdan zuhûr edecek, sahih olan da budur ki, Buhara'dan gelecek, kendini Mekke'de bulacak, **«İSHÂK»** oğullarından yetmiş bin kişi ona tâbi olacak. Keşif ehlinden Ashab-ı Kehf adedince yani üçyüz on üç ashabı kehf, Hak Teâlâ Hazretlerini ihyâya gelecek. Mehdi'nin çavuşları olacak, ondan sonra bu Allah'ın hâlifeleri kılıçla ve burhanla yükselecek. Rahimin Mimi tarihinde doğdu. Lâkin kamer tulû' ettiği zamanda tâlii - yıldızı - saâdet burcunda iken ve bu Allah'ın halifeleri gelerek, Beni Asfer'i helâk ederek «İstanbul»u fethedecekler. Kâfiri kırarak ganimetlerle ni'metlenecekler. Sonra Mehdi San'ân'a varacak, Adn diyârını katlederek Kûfe'ye gelecekler ve orada Ulu bir cami yapacaklar.

Ebû Said-i Hudri (R.A.) Rasûlüllâh (S.A.V.) Hazretlerinden naklederler; «MEHDİ», Fâtıma Radıyallâhü Anhümâ Hazretlerinin oğullarındandır. Rahimdir, merhametlidir. Hanginiz o zaman erişirseniz, ona tâbi olun! Ûlemanın mukallidi **MEHDİ**'nin içine dahil olarak haki-

katını öğrenecekler. Emrine tâbi olarak bazılarına göre yedi, bazılarına göre dokuz yıl cihanda kalacak, sonra Cin iline gidecek, orada evlenip bir oğlan çocuğu olacak derler. O çocuk çocukların sonu olacak...

DECCÂL-I LAÎN'İN ZUHÛRU:

Ondan sonra Deccâl-ı Laîn zuhûr edecek. Bazı kimseler; Deccâl'ın Mehdî zamanında çıkacağını rivâyet ederler. Şöyle ki; **«Deccâl», Peygamber (S.A.V.) Hazretleri zamanında doğmuştur. Bir gün Rasûlüllâh (S.A.V.) Hazretleri Emîri'l Mü'minîn Ömer (R.A.) ikisi beraber giderlerken bir köye uğradılar. Peygamber Hazretleri:**

«Ya Ömer! Bu köyde bir er vardır, «Kultât»tır. Ve bir kadın vardır, adı «Kıtâne» dir. Deccâl-ı Laîn bu ikisinden doğacaktır.» buyurdular. Geçip gittiler. Bir zamandan sonra Ömer Hazretlerinin yolu o köye uğradı. Köyün halkının bir yere toplanıp üşüşdüklerini gördü. **«Nedir bu galebe?»** dedi. «Bir oğlan doğdu, doğduğu gibi kalktı, söyledi!» dediler. Hazret-i Ömer geldi, Rasûl Hazretlerine haber verdi.

Rasûl Hazretleri, Ömer vesâir yârenleri ile kalkıp o köyden yana gittiler. Rasûl Hazreti (S.A.V.) gelirken **«Gönlümüzde bir şey tutalım, bakalım bilir mi?»** diye **«Duhân»** sûresini tuttular. Köye geldiler, Laîn bunları görüp çağırdı. **«Ya Muhammed! Niye geldiniz, gönlünüzde «Duhân» sûresini tuttunuz!»** dedi. Ve herzeye başladı. Ömer onu işitti. Kılıç çekti, Deccâl'a çaldı. Kılıç sıçrayarak Ömer'in yüzüne dokundu. İki parmak yara eyledi. Rasûl Hazreti bunu gördü ve fesâd olur diye, döndüler gittiler. Deccâl bir taşa işaret eyledi. Taş hisâr gibi oldu. Bunları kapladı. Ashab korktular. Hazret-i Rasûl (S.A.V.), mübarek ellerini götürüp duâ eyledi. Onu gördüler, **«Ikâb»** şeklinde bir melek gelerek, Deccâl'ı aldı,

havaya çıkardı. Deccâl **«Hâ zinhâr, Ya Muhammed!»** diye çağırdı. Hazret-i Rasûl işaret ederek «Ürküt!» dedi. Melek aldı gitti, bir adaya hapseyledi.

Vaktâki zuhûr edecek, Horasan'dan zuhûr edecek, eşeğine binip İsfehan'a gelecek, orada yetmiş bin Yahûdi ona uyacak. Deccâl'ın bir gözü kör olacak, onun askerlerinde tâifeler olacak. **Biri Yahûdi ve biri de kadınlar...** Bazı kimseler bunlara kıtlık — kuraklık — açlık sebebiyle zarurî uyacaklar.

Deccâl'ın yanında türlü türlü ni'metler, sular ve bir yanında bahçeler, türlü türlü yemişler, her kim ona uyarsa cennet diye onu, emsâlinden üstün tutacaklar. O cennet onlara cehennem olacak ve bir yanında karanlıklar ve zulmetler olacak. Ona uymayanları cehennem diye ona emsâlinden üstün tutarak, ona cennet gibi olacak, zirâ ki sihirdir. Hakikati yoktur. Deccâl'in iki yüz bin askeri olacak, onbeş bin kadın askeri ile beraber gezecek.

O Laîn hâşâ:

فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَىٰ

«Ene Rabbikümü'l e'lâ: Ben sizin Allah'ınızım!» (1) diyecek.

Basra'da dağ vardır. Deccâl'ın yanında tâze pişmiş ekmek olacak, önünde sazlar, kopuzlar, güzel sesler, hoş yiyecekler olacak. Mahbûbeler el ele alıp iş'ârla türlü türlü şaraplar, çok çok defler, neyler, şevk, zevk, ne kadar zâhid olursa olsun elinde olmıyarak şeytaniyet damarları harekete gelerek kendini teslim edecek. Meğer o

(1) Nâziat Sûresi: Âyet: 24

kimse ona uymaya ki, ona Hakkın inâyeti ola. Ve eğer sonunda şirk fitnesi her gönüle iz etse gerektir. O vakit cihan kızıllık olacaktır. Her tarafta âşikâra define olacak. Ona uyana çok mal verilecek.

Ashabım diler, gözsüzün analarını diri kılayım diye kızlara gelecek. Şeytanlara buyuracak, anaları suretine girip doğru gelecekler. Buna uyun deyince, câhiller inanacaklar. Deccâl'ın alnında kâfir billâh yazılmış olacak. Ne zaman Medine-i Şerife gelecek, melekler men edecekler.

»Yâ Rasûlüllâh! Dünyâda ne kadar duracak?» dediler. Rasûlüllâh buyurdular: **«Kırk gün duracak, birinci günü bir yıl, ikinci günü bir ay, üçüncü günü bir hafta, kalan günleri bayağı günler gibi olacak.»** dediler. **«O uzun günlerde namazı ne edelim?»** Buyurdular: **«O zamanın ûleması fetvâ verirler, her kim ona uyarsa, gerek zarûretten, gerek isteği ile kâfirdir.»** diye yazılacak.

Deccâl'ın eşeği gölgesinde bin kişi gölgelenecek. Ne zaman eşeğine binince elini uzatacak, elleri göğe erişecek. Mekke'de, Medine'de, Kudüs'te olan mü'minler, onun şerrinden emin olacaklar.

Dediler: **«Ya onlarda olmıyan nasıl kurtulacak?»** Buyurdular: **«Mescidlerde zikrullah ile meşgul olurlar. Ne zaman Bâbil'e — Bağdat — gelecek, Hızır Âleyhisselâm gelerek: «Yâ Deccâl, kezzabsın!»** diyecek. Deccâl, Hızır'ı orada öldürecek. Hak Teâlâ Hazretleri yine diriltecek. Hızır diri olarak gelecek ve: **«Ya Mel'un, O Hâlik-ı Rabbü'l Âlemin bana tekrar hayat verdi.»** diyecek. Bunun üzerine Deccâl geri gidecek, sonra **«Mehdi»** Şam ilinde Deccâl ile buluşarak büyük cenk edecekler. Mehdi'nin askeri yüz bin, Deccâl'in iki yüz bin. Deccâl'in askerinden otuz bini düşecek. Ondan sonra Rumeli'ye gelecek, Deccâl eşeğinin ayaklarını yere tutacak, Mehdi gelerek tekrar büyük cenk olacak.

İSÂ ALEYHİSSELÂM'IN NUZÛLÜ:

Ka'bü'l Ahbar beyân eder. Ondan sonra İSÂ (A.S.) gökten inecek, vakit ikindi vakti olacak. Onu görenler iki meleğin omuzuna iki kolunu koymuş nur gibi balkır misk kokusu âleme yayılmış Şam üzerinde dünyâ halkı onu görecekler. Mehdi ve askeri görüp şâd olacaklar. Namaza çağırarak Şam'a gelecekler. İsâ Aleyhisselâm dahi Şam'da Akminâre üzerine inecek. Başında yeşil imâme, önünde ak cübbe, elinde mızrak yüksek sesle: **«Esselâmü Aleyküm Ya Ümmet-i Muhammed!»** diyecek. Cümle dünyâ halkı istikbâle gelecekler. Sonra **«MEHDİ»** gelerek buluşacaklar. İkindi namazını beraber kılacaklar. Ondan sonra İSÂ (A.S.) bir kemer büyüklüğünde ata binerek Kudüs'e gelecek. Deccâl'i Lût kapısında bulacak. Mızrak ile öldürecek. Deccâl düşüp canını cehenneme ısmarlayacak, kanını denize dökecek. Geride kalan Deccâl'in askeri dağılacak, Mehdi askeri onları kırmağa başlayacak. Nerede bulurlarsa öldürecekler. Nerede gizlenseler öldürün diye ses verecekler. Ondan sonra İSÂ (A.S.) kırk yıl sultan olup hüküm sürecek. Bazı rivâyetlere göre, kâfir İSÂ (A.S.)'ı inkâr edecekler. İsâ değildir diyecekler. Zirâ kâfirler İsâ'yı kendilerinden bilirlerdi. İsâ (A.S.) kâfirleri imâna dâvet edecek, gelmeyeni haraca kesecek. Ondan sonra **«MEHDİ»** Allah'ın rahmetine ulaşacak. Sonra Hak Teâlâ Hazretleri İsâ (A.S.)'ı vahy ile mü'minleri Tûr dağına toplayacak. Bundan sonra Ye'cüc ve Me'cüc zuhûr edecek.

YE'CÜC VE ME'CÜC'ÜN ZUHÛRU:

Bu Ye'cüc ve Me'cüc iki kardeştirler. Nûh nebi (A.S.) çocuklarındandır. Kısa boylu, küçük gözlü, kulakla-

rı sarkmış, çıkıp dünyâya yayılacaklar. Seddi bozacaklar, nitekim yukarıda arzettik.

Çıkacaklar ,buldukları insanı ve hayvanı püryan ederler. Ne kadar tatlı sular varsa önce gelen içer, sonra gelen acı su içerler. Daha sonra gelen balçık yalıyorlar. Dünyâ yüzü onlarla dolacak, kuş konacak yer bulamayıp onların başlarına konacaklar. O kadar kıtlık olacak ki, Tûr dağında bir koyun başı bin altına mezâd olacak. Mü'minler Allah'ı zikirle doyacaklar. İsâ (A.S.) mü'minleri nasihat ile eğleyecek. Tâ ki Hak Teâlâ Ye'cüc'e bir belâ verince onlar oklarını göğe atarlar. Onu işidenler, halk Tûr dağında cem olmuş diye o tarafa yürüyecekler. İsâ (A.S.) Hazretlerine bize duâ eyle diyecekler. Bu âsi tâifeyi Hak Teâlâ kahredecek. İsâ (A.S.) duâ edecek, mü'minler âmin diyecekler. Hak Teâlâ Hazretleri o vakitte karait suretinde askerlerle onları bir defa da helâk eyleyecek. Ondan Hak Teâlâ kuşlar gönderecek, boyunları deve boyunnları gibi, Ye'cüc'ün ölüsünü deryâlara dökülecek, yeryüzü arınacak, cennet misâli olacak. Herkes emin, emniyette olacak. İsâ (A.S.) zamanlarında mü'minler ibâdetle meşgul olacaklar. Ucuzluk olacak. Ashâb-ı Kehf İsâ (A.S.) Havâriyyûnu olacaklar. İsâ (A.S.) ile beraber hac edecekler. Ondan sonra Medine'ye gelerek bir Arap hatunu ile evlenecek, ondan kızları olacak. Kırk yıl sultan olacak. Bazı rivâyetlerde yedi yıl derler. Dünyâ onlara dahi pâyidâr olmıyacak. Allah'ın (C.C.) rahmetine vâsıl ola. Ömer (R.A.) yanına defin olacak.

DÂBBETÜ'L ARZIN ZUHÛRU :

Keşşâf sâhibi beyân eder ki; ondan sonra Dâbbetü'l arz çıkacak. Onun çıkması evvelâ İsâ Aleyhisselâm zamanında çıkacak. Başkaları ise İsâ'dan sonra çıkacağını rivâyet ediyorlar. O bir canavardır. Fil ayağı gibi dört

ayağı vardır. Kulakları fil kulağı gibi, boynuzları gergedan boynuzu gibi, rengi kaplan örneği gibi, kuyruğu koç kuyruğu gibi olacak dediler. Elhâsıl cümle renkten onda bulunacak.

Mekke'de bir dağ vardır. «**SAFÂ**» gibi, Dâbbetü'l arz SAFA'dan çıkacak. Şu gebe kadın gibi inleyecek, ondan üç günde zuhûr edecek. Sağ elinde MUSÂ'nın âsâsı olacak, sol elinde Süleyman (A.S.)'ın yüzüğü olacak. MUSÂ (A.S.) âsâsı ile vurmuş, cin kâfirini ise Süleyman (A.S.) yüzüğü ile vurmuştu.

Mü'minin eline mü'min yazılacak, kâfirin eline kâfir diye yazılacak. Nitekim Hak Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Mecid'de :

وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ
تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ

«(Kıyâmetin kopacağına dair) o sözün, üzerlerine vukuu yaklaştığı zaman, onlar için yerden bir Dabbe çıkarırız da, insanların âyetlerimize yakînen imân etmemiş olduklarını kendilerine söyler.» (1) buyurur.

Dili Arabça söyleyecek, sözü bu olacak;

أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ

«Allah'ın lâneti zâlimlerin üzerinedir.» (2) diyecek. Ondan sonra âleme kısırlık yayılacak. Kimseden çocuk doğmayacak, doğanın da ayağı başına ulaşık doğacak.

(1) Neml Sûresi; âyet : 82

(2) Hud Sûresi; âyet : 18

GÜNEŞİN MAGRİBDEN DOĞMASI:

Bazı rivâyetlere göre İSÂ (A.S.) zamanında olacak. Esah olan budur ki; o İsâ (A.S.)'dan sonra bir gece dolanarak arşın ayağına vararak Hak'tan destur dileyerek secde eyleyecek. Bir an dinlenecek, sonra Hak'tan destur gelecek, üç gün, üç gece güneş doğmayacak. O vakit ibâdet ehli, her vakit ki âdetleri gibi kalkarak ibâdetlerine devam edecekler. Sabah belli olmayınca dışarı çıkarak göğe bakacaklar. Yıldızları yerli yerinde görecekler, az uyumuşuz diyecekler ve ibâdetle meşgul olacaklar. Bir kaç kere çıkıp bakacaklar, yıldızları yerlerinde görecekler, o vakit bilecekler ve birbirine haber edecekler. Gaflet uykusunda uyuyanlar dahi uyanacaklar, mescidlerde cem olacaklar, feryâd ederek tevbe ile meşgul olacaklar. Üç gece tamam olunca herkesin gözü magrib tarafında olacak. Sonunda görecekler ki, güneş magrib tarafında kızarmağa başlayacak, halk bir feryâd koparârak tevbe ile meşgul olacaklar. Vaktâki üç gece tamam olur. Herkesin gözü magribden taraftadır. Sonunda görecekler ki güneş magribten kızarmağa başlayacak, halk bir feryâd koparacak. Güneş doğacak, öylece eski yerine gelecek, ay dahi doğacak. İkisi de bir yere gelecek. İkisinin şevki bir türlü olacak. Birinci gün kızıl, ikinci gün sarı doğacak. Gündüzün bayağı gibi olacak.

TEVBE KAPISI:

Sonra tevbe kapısı kapanacak, kimsenin tevbesi kabul olmayacak, meğer ki imân üzerine doğa. Rasûlüllâh (S.A.V.) buyurdu:

«Tevbe kapısı magrib tarafındadır. Bir kanadından bir kanadına kırk yıllık yoldur. Dünyâ yaratılalıdan beri o kapı açıktır. O vakit kapanacak, ondan imân ehli dövünmeye başlıyacaklar.»

Rivâyet edildiğine göre; gün magribten doğduktan sonra, kıyâmete ne kadar zaman olacak? Elli yıl olacak demişlerdir. Başka bir kavilde iki kavgalı birbirine: **«Sen ne vakit doğmuşsun?»** diyecek, öteki **«Ben güneş magribten doğduğu vakit doğmuşum!»** diyecek. O zaman da âdem kavgalı olur. Bazıları sözlere uyar. Sonra Dâbbetü'l arz ikinci kere zuhûr edecek. Evvel dediğim gibi olacak.

KUR'AN-I KERİM'İN SEMÂYA KALKMASI:

Ondan sonra Kur'an-ı Azim, mushaflardan götürülecek. Bir cuma günü halk cumaya toplanacaklar. Kur'an okunacak, sünnet kılınacak, hâtib hutbeye çıkacak, müezzinler ezan okuyacaklar, vaktâki ezan tamam olunca, o zaman Hakkın emriyle Cebrâil (A.S.) Kur'an'ı götürecek, hatta gönüllerinden dahi gidecek. Hatib o kadar azmedecek, fakat **«Elhamdülillâh»** diyemiyecek. Öğle vakti müezzinler; vakit geçmesin buyurun, diyecekler, onlar da mihrâba varacaklar; mushafları açacaklar, ak kâğıd bulacaklar. Halkın gönlüne ağlamak gelecek. Hz. Kur'an yerle gök arasına varacak, arı sesi gibi ses verecek. Hak-Teâlâ Hazretleri celle ve âlâ buyaracak: **«Ey benim kelâmım! Niçin böyle inlersin?»** Kur'an-ı Azim: **«Ya Rabbi! Kimse beni okumaz oldu, okuyanlar dahi âmel etmez oldu, senden zâhir oldum, yine sana varayım, sende gizli olayım.»** diyecek. Ondan sonra Dâbbetü'l arz, üçüncü kere zuhûr edecek, sonra duhân zuhûr edecek.

DUHÂN'IN ZUHÛRU:

Duhân bir tütündür. Gökten iner derler. Bazı kimseler yerden çıkar derler. Yeryüzüne yürüyecek. İnsan in-

sanı görmeyecek; kırk gün, kırk gece âlemi zulmet — karanlık — kaplayacak. Mü'mine dokunsa hasta olacak, kâfire dokunsa sarhoş olup ne ettiklerini bilmiyecekler. İns ile cin ve kuşlar ve insanların nicesi helâk olacaklar. Kırk günden sonra açılmağa başlayacaklar. Ondan sonra birinci sûr çalınacak.

BİRİNCİ «SÛR» UN ÜFÜRÜLMESİ:

Bu sûr üç kere çalınacaktır. Bir gün Ramazan ayı ilk cuma günü olacak. Halk gâfil iken, işçi işinde iken, Hak Teâlâ «İsrâfil» e sûru ansızın çalması için emredecek. Öyle ki, halk sersem olup küçük çocuklar ihtiyarlıyacak, tez helâk olacaklar, gökler yıkılacak, gök zemin gibi dönecek, imân ehlinden kimse kalmıyacak. Ondan sonra yedi yıl geçecek. İkinci defa sûr öyle çalınacak ki, yerlerde ve göklerde olan cümle mahlûkât fâni olacak. Bâki Allah'tır. Yalnız dört büyük melek kalacak.

HARÂB-I BİLÂD:

İSÂ Aleyhisselâm'ın nüzûlünden sonra güneş magribden doğmayacak. Ondan sonra memleketler ve şehirler, her biri bir bahâne ile helâk olmağa başlayacak. Mekke-i Mükerreme'nin harâb olmasına sebep «Habeş»ten bir kavim çıkacak, Mekke'ye gelerek şehri yıkacaklar. Mekke'nin taşını birbirine sunup denize dökecekler.

Medine-i Şerife'nin harâb olmasına sebep ise, kıtlık ve açlıkla harâb olacak. Dicle, Belhi harâb edecek. Tâunla, su ile harâb olacak. Fâris, kıtlıktan, karışıklardan harâb olacak. Semerkant ve Buhâra, kantûra dedikleri kâfirden, Rum — İstanbul — u Beni Asfar harâb edecek. Yunan memleketlerinin harâbı sudan olacak. Şam'ın harâbı korkudan olacak. Cümle memleketler harâb olduktan sonra, Şam kırk yıl bâki kalacak. Onun için evvel Şam, sonra yine Şam dediler. Ondan sonra o dahi harâb olacak. Magrib illeri darb ve harbden, dağlar şimşeklerden harâb olacak. Hemedan, Curcan, Taberistan; zulümle helâk olacaklar. İsfehân, herc-ü merc ile helâk olacak. Bağdad, gark ile ve husûfle harâb olacak. Mahuz Sam ile çok şehirler ateşte yanmakla, Basra sudan harâb olacak, Şam İstanbul, Mısır Firenkten harâb olacak. Nil, kurumakla harâb olacak. Kudüs, Hz. Halil'in ateşi ile ve susuzlukla harâb olacak.

Kanâde nâm kitabda rivâyet olunur ki; **Şam dünyânın başı, Mısır kuyruğu, Irak kanadıdır.**

Rivâyet olunduğuna göre; mü'minlerin ömrü bin yıldan ziyâde olmıyacak. Nitekim Rasûlüllâh (S.A.V.):

إِنِ اسْتَقَامَتْ أُمَّتِي فَلَهَا يَوْمٌ
وَإِنْ لَمْ يَسْتَقِمْ فَلَهَا نِصْفُ يَوْمٍ

«Ümmetim doğru hareket ederse kendilerine bütün bir gün, etmezse yarım gün vardır.» buyuruyor.

Yevmeden murad, bin yıldır buyurdular. Nısıftan murad kimse bilmez. Nedir vakit, muayyen vakit yoktur. Allah'tan başka kim bilir! Şeyh Muhyiddin-i Arabi **«Ruhu'l Kudüs»** adlı kitabında; Peygamber (S.A.V.) Efendimiz:

أَنَا بُعِثْتُ وَالسَّاعَةُ كَهَاتَيْنِ

«Yani ben ve kıyâmet ikimiz beraber geldik, ama ben biraz evvel geldim.» buyurmuşlardır. İki mübârek parmaklarını göstermişlerdir.

Ne vakit imân ehlinden kimse kalmıyacak, yeryüzü kâfirlerle dolacak. Hak Teâlâ, «İsrâfil» e emredecek. İsrâfil «Sûr» u üçüncü kere üfürecek, cümle yer gök halkı helâk olacak, kâfirlerin şehirleri kendileri ile helâk olacak. Cümle âlem birden can verecekler, bir kimse kalmıyacak, ancak dört büyük melek kalacak. Bunlar: **(Cebrâil, Mikâil, İsrâfil ve Azrâil).**

Hak Teâlâ Hazretleri: **«Yâ Azrâil! Kim kaldı?»** buyuracak.

Azrâil: **«Yâ Rabbi! Kimse kalmadı, yalnız ben kulun!»** diyecek.

Hak Teâlâ Hazretleri: **«Yâ Azrâil! Bilirmisin ki, Hayyü Kayyûm pâdişahım. Lâzımdır ki sen dahi kendi canını alasın.»**

Azrâil, kahr ile kendi canını almağa başlayınca, şöyle çağırmağa başlayacak: **«Dünyâ halkı diri imiş, oysa birden ölürdü. Yâ Rabbi, eğer can almanın bu kadar acı olduğunu bileydim, kimsenin canını almazdım!»** dedi ve o dahi ölecek, kimse kalmayacak. Cihan, kırk yıl ıssız yatacak.

Hak Teâlâ Hazretleri: **«Hani dünyâ benimdir, mülkümdür diyenler, göğüs gerip gururlananlar, yâ hani o zâlimler benden korkmayıp zulüm edenler. Yâ hani onlar ki, benim vahdâniyetimi inkâr edip bana ortak getirirlerdi.»** Hiç kimse bulunmıyacak, yine kendi:

لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ

«'Kimin mülk bugün?' —Kahhar— her şeye galip olan (eşsiz) tek Allah'ındır. diye mülk benimdir. Zevalsiz pâdişahım, Allahım ki onları yoktan var eyledim, ge-

ne yok ettim, yine var ederim. Durun evvel dediklerinizi söze cevap verin.» (1) buyuracak.

Hak Teâlâ âlem halkını geri kaldıracak, her kim ne ektiyse hayır ve şer onu bulacak, o dört büyük melek geri diri kalacak.

Aleyhimü's-selâm, Hak Teâlâ'nın emriyle arşın altında hayat denizinden su verecek. Kırk gün, kırk gece Âdem menisi gibi sudur. Kırk arşun yerlerden yukarı olacak. Hak Teâlâ Hazretleri emriyle, yerden mantar biter gibi bitecekler. Öylece câmid duracak. Hak Teâlâ İsrâfil'e buyuracak, suya bir vur diyecek, o da vuracak, onun dört budağı olacak. Bir budağı göklerden yukarı, bir budağı Maşrika, bir budağı yerlerden aşağıdadır. O budaklar içinde delikler vardır. Her kişinin canı makamı makamındadır. Meleklerin canı insanla berâber yücedir. Cinnin şeytanın canı süflidir. Kâfirin canı sağ ve soldadır. Ondan **«İsrâfil»**, sûru üçüncü nöbet üfleyecek. Şöyle üfürecek ki, her can deliğinden çıkacak. Yerle gök arası dopdolu olacak. Arı vızıltısı gibi ses verecek, sonra her can gövdesine girecek. Halk dahi hilkat uykusundan uyanır gibi gözlerini açarak kabirlerinden doğrulacaklar. Nitekim zâtı âlâ Akdes Hazretleri, kavl-i keriminde:

ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنظُرُونَ

«Sonra ona bir daha üflendi, birden onlar ayağa kalktılar, bakıyorlar (ne olacağını bekliyorlar).» (2) buyurmaktadır.

Ondan sonra bu halkı haşir yerine sürecekler. Bundan sonra, halk yine haşir olacaklar. Bu kıssaları merak edenler, haşir kitablarını mütâlea etsinler.

---

(1) Mü'min Sûresi; âyet: 16

(2) Zümer Sûresi; âyet: 68

Mücâdele yok, dil var, onu tâzir ederiz. Onda vartalar çoktur. Her kişi hayır ve şer ne yaptı ise, bir bir sorulup cezâsını bulacaklardır. Nazm-i keriminde:

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ۝٨ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ۝٩

وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَهْ ۝١٠ نَارٌ حَامِيَةٌ ۝١١

«İyi ve kötü kalblerde ne varsa ayrılıp, açıklandığı zaman o gün, Rableri, onlardan gizli ve âşikâr bütün yaptıklarından haberdardır...» buyurmaktadır. (1) Mizan terâzisi kurulacaktır. Eğer hayrın ağır gelirse, Allah'ın rahmeti ve emeli olur. Eğer şerri ağır gelirse nâra — ateşe — müstehâk olacaktır.

Zât-ı Âlâ kavl-i keriminde:

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۝٧

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

«Fakat kimin de tartıları iyilikleri hafif gelmişse, artık onun yeri Hâviye'dir. Bildin mi Hâviye nedir? O kızgın bir ateştir...» buyurur. (2)

Cehennem haşir yerine getirilecek, üzerine sırat kurulacaktır. Rasûlüllâh (S.A.V.) Hazretleri ümmetini yoklayıp kurtaracak (İnşallâh bizi de kurtarır). Sellim sellim diye mücrimlere şefâat kılacak. Her kişi hasımlı hasmından hakkını talep ederek alacak. Hak Teâlâ celle ve alâ âdildir. Kazâ kürsüsünü kuracak, bir Divân-ı İlâhî

(1) Zil'zal Sûresi; âyet: 10-11

(2) Kâria Sûresi; âyet: 8-9-10

toplanacak ki, evvelin ve ahirin bir yere gelecek. Yedi kat gök melekleri kat kat dolanırlar. Öyle olacak ki, uryan yanında duran er midir, avrat mıdır bilinmiyecek. Baldırı baldıra dokunacak, kavl-i kerimde:

وَالْتَفَّتِ السَّاقُ بِالسَّاقِ

«Ölümün şiddetinden de bacak bacağa dolanmıştır.» (1) buyurur.

Miskin Âdem oğulları kimden kaçıp kurtulacak. O heybetli melekler halkı Hak huzuruna sürecekler. Mücrimlerin, zâlimlerin hakkından korkmıyanların, kâfirlerin acaba halleri nice olacak? Yâ şu kıyâmeti inkâr eden mülhidlerin hâli nice olacak?

هَٰذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَٰنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ

«Dediler: «Vah bize, bizi yattığımız yerden kim kaldırdı? İşte Rahmân'ın va'dettiği şey budur. Demek peygamberler doğru söylemiş!» (2) buyurmaktadır. Âyetine bu defa inanacaklar ki fâide kâfirler: «Yâ Rabbi! Bizi geri dünyâya gönder, bu defa sâlih âmel işleyeylim.» diyecekler.

Hak Teâlâ Hazretlerinden hitâp gelecek:

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ

وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

(1) Kıyâme Sûresi; âyet: 29

(2) Yâsin Sûresi; âyet: 52

«Bugün onların ağızlarını mühürleriz de, elleri ne, yapıyor idiyseler bize söyler ve ayakları şâhidlik eder.» (1) Elleri, ayakları şahâdet edecek, ağızlarına mühür vurulacak, her ne kazandılarsa Hak Teâlâ kâfirlerden, münâfıklardan, zâlimlerden intikâm alacaktır. Kâfire ve münâfıklara rahmet olmayacak, ebedî cehennemde kalacak.

Mücrim ki tevhid ehli olur, tevhidin berakâtıyle cehennemde kalmayacak. Nihayet cezâsını görecek. Âkıbet onlar dahi makâmı makâmına gelecek.

Bilmiş ol ki, haşrin evveli ve, âhiri elli gündür. Ama her gün bin yıldır. Adem ola ki, o elli bin yıl bir namaz vakti kadar olmayacak. Herkesin ameline göre haşir ve neşir olacak.

Ahvâli ihtisâr ve icmâl ettim. Bunun tafsili beyâna gelmez. Kim akıllıdır, bundan da anlar. O ki, câhildir, bunun gibi bin söz söylesen kulağına girmez.

(1) Yâsin Sûresi; Âyet : 65

ONSEKİZİNCİ BÖLÜM

MÜNÂCÂTI İLAHİYYE VE BAZI MEV'IZLAR:

İlâhî Hazretinden olan inâyet bizde liyâkat yokmuş, bildik, gerçi ihtiyârı elimize verdin, biz bize taksîr eyledik. O mel'un hasûdun — şeytanın — aldatmasına aldanıp cürüm ve hatalar ettik. Dince çok günâh yüklendik. Nidelim ki, liyâkatımız yokmuş, ama ne kadar günâh ettik ise, senin rahmetinden artık etmedik, elimiz boş, yüzümüzün karalığı ile Hazretine ümid tuttuk. Hâbibin Muhammed Mustafa (S.A.V.) Hazretlerinin hürmeti için, onun şefâatını bu mücrimlere «Erhame'r-Râhimin» adın hakkı için ihsân edip, ettiğimize bakılmayıp, düşmanımız İblis-i Laîni sevindirme, Yarabbi!..

Ve dahi dilerim ki, bu kitabı ve yazanı ve dinleyeni Hazretin kudretini, anlayanı ve azâmetini bileni ve bu kitabı cem eden günâh denizine gark olmuş fakiri, ettiği günâhına kalmayıp rahmetinden ayırmayıp son demînde imânla gönderesin. Hâbibin yüzü suyuna bağışlayasın, cümle imân ehlini beraber. Ve dahi gözlerimizi göğe dikip Hakk'ın emri ne zaman gelecek? Bu halk denizi mucibi gibi çalkalanıp bin yıl miktarı diller, damaklar muntazır duracak. O mahalde inâyet yine Hazretinden ola-

cak. Ümidimiz sendendir ve mizân terâzisi kurulup hayır ve şer tartılacak! bilirim günâhımız dağlardan ağır gelecek, senin keremin çok;

لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ

«Lâilâhe illallâh, Muhammed rasûlüllâh» kelimesi ile sevâbımızı ağır edesin. Dahi cehennemi yetmiş bin zebâni Hakkın emri ile haşir yerine götürüp, ağır zincirler ile yetmiş bin zebâni ki, biri bu dünyâyı elma gibi oynatır. Her zincirin yetmiş bin halkası vardır. Bir halkası olmayacak. Dünyâ umurlarını cem etseler, cehennem bu halkayı görecek, zebâniler elinden cekinip bir kere çıkarıp kaktığından iki pâre olup yine bütün olup ateşler saçılıp, yalınlar direk direk havaya kalkıp, hisâr gibi yalınla kalkıp bir hışımla halkın üzerine hücûm edecek.

Enbivâ, evliyâ o heybetten yüzleri üzere düşüp herkes kendi nefsi diyecek. Rasûlüllâh (S.A.V.) Hazretleri karşı varıp: «Dur, yâ cehennem, senin ehlin sana gelir.» diyecek. Cehennem: «Git yolumdan, ben sana haramım!» diyecek.

Hak Hazretinden hitâb gelip: «Hâbibim Muhammedimin emrini tut!» buyrulacak. Cehennem dahi çekilip, arşın sol yanında duracak. O korkulardan biz günâhkârları halâs eyleyiveresin.

Putları yıkıp her kişinin putunu sağ eline, kiminin sol eline verilecek!

اِقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا

«(Kendisine): «Oku kitabını! Seni hesaba çekmek için bugün nefsin sana yeter.»» (1) denilecek.

Sağ elimize veresin. Rahmetini bize ihsân eyleyesin. Ve dahi cehennem üzere sırat köprüsü kurulup, kıldan ince kılıçdan keskin, üç bin yıllık yol uzunu, altından yalınlar çarpar.

Yâ Rasûlüllâh (S.A.V.) Hazretleri sellim sellim diyecek, günâh yükü arkamızda onu geçmek muhâl olup senin lütfundan ve ineyetin birle ve Hâbibin şefâatı ile kolay geçmek müyesser ediveresin.

Muhammed (S.A.V.) hürmetine bizi bu vartadan kurtar. Bir taraftan sancaklar dikilip Rasûlüllâh'ın (S.A.V.) sancağı hepsinden yüce olacak. Her peygamberin ümmeti, peygamberinin sancağı dibine toplanacak, biz günâhkârı peygamberin (S.A.V.) sancağı dibinde inâyet edesin. Bizi uçmak — Cennet — yoluna gönderesin.

Yâ Rabbe'l âlemîn veya Hayra'n-nâsırîn bihürmeti Muhammed'in ve âlihî ve sahbihi ecmaîn.

MEV'IZE:

Ey miskin Âdemoğlu!.. Bu dediklerim hep başımıza gelecek, bunun binde birini demedim. Şimdi aklımızı başımıza verelim, bir kaç gün bu aza çok ömür içinde ne çekersek çekelim. Bu fâni dünyânın hoşluğuna aldanmayıp gafleti gözümüzden götürelim. Dünyâ dediğin tez geçer, dünyâ metâı azdır. Nitekim Cenâb-ı Hak kavl-i kerîminde:

قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَىٰ وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا

(1) İsrâ Sûresi; âyet: 14

«Sen de de ki: Dünyânın zevki pek azdır. Âhiret takvâ sâhibi olanlar için daha hayırlıdır. Ve kıl kadar haksızlığa uğramazsınız!» (1) buyuruyor.

Binalar yaparsın, mal yığarsın, sormazsın dünyâda ne kadar kalırsın. Gördün atan, anan, dostların ne oldu bildin ki, dünyâdan geçmiş, sen dahi bilirsin ki öyle olacaksın. Acaba bu gaflet nedir? Nereye gidiyorsun? Bu hayhuy ve tanıtarak ve tûli emel nedir? Biriktirdiklerini koyup gidersin. Sen helâldan - haramdan saklarsın, hayrın, ihsânın dahi yok, ne yapacaksın? Yemezsin de. Bir gün ecel gelir, bir kefen alıp gideceksin, o da nasib olursa. O helâl malın hesabını vereceksin, haramın dahi azâbını çekeceksin. Ardında kalan oğlun ve kızın ve eğer varsa hanımın safâsını sürerler.

Ey akılsız Âdemoğlu! Şu mezbahâneye gelmiş koyuna benzer. Bir gün bir kaçını boğazlar, ertesi gün bir kaçını boğazlarlar. Acaba o koyunun aklı olsaydı yemini yermiydi? Ne tuhaftır ki, Âdemoğlunun aklı var görünür, bir gün nöbet kendine gelecek, kasap pençesine girecek, kavmi ve kabilesi bir kenara sürülecek. Ne kadar çok yaşarsan yaşa âkıbet olacak.

Şimdi bu hâli bilip dururken uzun duygular, tûli emeller, gülmek, oynamak, gururlanmak, gaflet uykusunda uyumak câhillik değilmidir? Ama ne yapalım, gaflet bizi almıştır. Gönül aynası günâh üzengi tutmuştur. Şeytan-ı Lain bizi oyalıyor. İhtiyarlayınca tevbe edersin diyor. Bir gün ansızın ecel erer. İhtiyar dahi olsan, tâkatın kalmaz, mahrum olursun.

İflâs ona derler ki, kişi dünyâdan eli boş gider. Âmeli olmaz. Âmeli olsa dahi herkes gelir, haklı hakkını ister. Kazandığı âmelini alır. Âmeli yoksa, o haklının günâhını

(1) Nisâ Sûresi ;âyet: 77

ona verirler. Başkaları günâh işler, sen azâbını çekersin. Zirâ orada para fayda etmez. Hak yerine âmel harc olur. Ne kötü değil mi gayretsizlik?

Şimdi ameli çok yapmak gerek, birazını haklı alırsa, birazı bâri sana kalsın. Zirâ âhiretin izzeti, devleti mal ile değildir, âmelledir. Nitekim hâdis-i şerifte:

عِزُّ الدُّنْيَا بِالْمَالِ وَعِزُّ الْاٰخِرَةِ بِالْاَعْمَالِ

«Dünyânın şerefi mal ile, âhiretin şerefi âmeller iledir.» buyurulmuştur.

Sana sığındık yâ Hafız!

اِحْفَظْنَا مِنْ جَمِيعِ الْبَلَاءِ وَالْقَضَاءِ فِي الدُّنْيَا
وَالْاٰخِرَةِ بِحُرْمَةِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَخَاتَمِ
النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفٰى صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

«Son Peygamber Muhammed Mustafa (S.A.V.) hürmetine bizi bütün dünyâ ve âhirette belâlardan ve kazalardan koru.»

Eğer sorarlarsa kâfirin müslüman üzerinde hakkı nasıl olur? Cevap budur ki; kâfire rahmet olacak değildir ki, sevâb verilsin. O kâfirin hakkı kadar azâb çeker. Eğer sorarlarsa yâ kâfirler dünyâda hayırlar yaparlar, o hayırlar zâyi olur mu? Cevap budur ki; kâfire sevâb verilmez, ama mü'minlerin müflis kalanına bahş olur. Niceler ola ki, Peygamberin şefâatiyle niceler Allah'ın inâyeti ile, niceler evvelki dostların birbirine şefâat kılmalariyle, niceler ola ki, meleklerin şefâatiyle, rahmet bulacak. Hepsi yine Hak Teâlâ'nın yardımı iledir.

İlâhî biz müflis ve mendebur kalmış kullarına inâyet ve onların şefâatını nasib eyle! Bizlere lâyık ettiğin, sen sana lâyıkını eyle! Ümidimiz odur ki, bir avuç günâh toprağını rahmetinin deryâsında mahfedesin. O lâini kör hacil edesin. Hâbibin Muhammed (S.A.V.) şâd edesin! O'nun hürmeti için ki, ona vâdi kerîm ettin. O vâdini yerine getiresin.

بِمَنِّكَ وَفَضْلِكَ يَارَبَّ الْعَالَمِيْنَ وَيَاخَيْرَ
النَّاصِرِيْنَ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ صَلَّى اللّٰهُ
عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَّاٰلِهٖ وَصَحْبِهِ الطَّيِّبِيْنَ الطَّاهِرِيْنَ

Senin lütuf ve kereminle Ey Âlemlerin Rabbi!.. Ve Ey yardımcıların en hayırlısı!

Allah, ulumuz, Muhammed'e ve temiz pâk âl-i ve âshâbına salât eylesin!.. Âmin!..

Şevket Gürel/

KERAMETLERİ

Muhiddin-i Arabi.'nin en büyük kerametlerinden biri şudur:

«— Sin harfi Şın harfine geldiği zaman mezarım keşfedilecek...»

Gerçekten Yavuz Sultan Selim Şam'a girince Muhiddin-i Arabi Hazretlerinin mezarı keşfolunmuş ve bu söz pek parlak bir keramet halinde kalmıştır. Selim **(sin)**, Şam da **(şın)** harfiyle başlıyor.

Hakikaten de öyle oldu. **Yavuz Sultan Selim Şam'ı** aldığı vakit Muhiddin-i Arabi Hazretlerinin mezarını buldurmuş ve üzerine güzel bir türbe, civarına da bir cami ile dergâh inşa ettirmişlerdir. Cami çok güzel olup avlusunun ortasında büyük bir havuz bulunmaktadır. Gayet temiz akar suyu vardır. İlk bakışta türbedeki azâmet göze çarpar. Türbe zemin seviyesinden aşağıda olduğu için oraya merdivenle inilir.

———— o ————

Ayağını bir noktaya basıp haykırdı:

«— Sizin Rabbiniz ayağımın altındadır.»

Küfre benzeyen bu sözü belki bir delâlete kavuşturacakları ümidiyle o noktayı kazdılar... Bir de görsünler ki, bir yığın altun... Büyük veli, insanları, paraya tapmakla suçlandırıyordu.

Konya'daki evinin kapısına bir dilenci geldi:

«— **Bana Allah için bir şey ver!**»

«— **Dur, bir dakika bekle!.. Gidip getireyim!**»

Ve gidip, içeriden, elinde bir anahtar, döndü:

«— **Al!.. Bu evden başka bir şeyim yok!.. Gir içine ve otur.**»

———— o ————

Muhiddin-i Arabi, bir kitabında birinci Osman'ın oğlu Süleyman'ın dedesi hakkında fâlan zaman İstanbul'u feth edecektir diye yazıyor. Ve durum da, onun dediği gibi olmuştur. Yani o sultan zamanında İstanbul'un Anadolu yakası feth edilmiştir. Oysa Muhiddin ile bu sultanının arasında, 200 senelik mesâfe vardır. Bu zât, Muhiddin'in bu sözünden ötürü, Muhiddin üzerinde büyük bir kubbe ile bir tekke inşa ettirmiştir. Orada Allah (C.C.) yolunda fakirlere yemek yedirilmekteydi.

———— o ————

MUHİDDİN-İ ARABİ'NİN FAHREDDİN-İ RÂZİ'YE MEKTUBU:

Allah için kardeşim! Hüdâ muhabbetinizi âlâ etsin. Size şu mektubumu yazmaklığıma sebep, Cenâb-ı Hakkın kitabı Mübininde Hak ile vasiyeti emir ve tavsiye buyurmuş olduğundan dolayıdır. İşte ben de şu mektubumla fermanı ilâhiyedeki o vazifeyi vasiyeti yapıyorum.

Kardeşim Fahreddin!

Allah tarafından müeyyed bir kuve-i mütehayyiliye, gâyet geniş bir kâri-i metâ, münevver bir fikre mâlik olduğunuzu yazdığınız bazı kitablarınızı okudum, anladım. Fakat bu istidât-ı fikrini bu kadarcıkla çürütecek misin? Ne vakte kadar ölçülü kazançla kalacaksın? Ruhunun gıdâsını ne vakit vereceksin? İnsan yalnız âlemi hikmetle ünsiyet tedârik edip de, âlemi kudrette çalışmadan kalırsa, yaradılışındaki istidâdını görmemiş olacağından ilâhi halâveti bulamaz. Onu bulamayınca hâdisâd onu tasarruf eder.

Halbuki, Cenâb-ı Hak insanı kendisine nâib kılmıştır. Hâdiseler insanı değil, insanın hâdiseleri tasarruf etmesi lâzımdır.

Sevgili dostum!

Cenâb-ı Hak sizi muvaffak buyursun. Çok iyi bilirsiniz ki, âlimler peygamberlerin vârisleridir. Fakat bu veraset bir vecihten değil, bütün vecihlerden olması şarttır. O vakit verâset-i kâmile tahakkuk eder. Yine bilirsiniz ki, tabiat-ı beşeriyye mârifeti ilâhiyedeki nâsibi nisbetinde falah bulur. Mârifetullâh zevkinden mahrum olan kimse ,yaradılışındaki güzelliğin zevkinden mahrum, feyzi fıtrisinden de mahcûb kalır. O halde yüksek himmet ashâbına yakışan, sayılı nefesini yalnız fâni ahvâle vukûf peydâ etmek için sarf etmeyip, mârifet-i İlâhiyeden nâsibsiz kalmamıştır.

Hakiki insan mahdut olan fikrinin kayıtlarından onun kahru galebesinden kendisini kurtarmalıdır. Zirâ fikrin mahzeni mâlumdur. Aranılan ise o değildir.

Kardeşim Fahreddin!..

Allah'ı bilmek ile, Allah'ın varlığını bilmek arasında fark vardır. Allah'ı bilmek onun varlığını bilmenin hilâfınadır. Nazarı dikkate meşhud olan ancak Allah'tır. Müşâhede cilvegâhından Allah'ı bilmeyi murâd eden kimse, gönlünü bütün fikirlerden boşaltmalıdır. Sonra yüksek himmet ashâbına lâzımdır ki, şuhûdu âli hayâlden olmasın. Zirâ müşâhede denilen tecelli-i ilâhi hayal almanın ötesinde zevki mânâları hissi kalıblara indirir.

FAHREDDİN!

Bir şey ki, kendi için haddi zâtında kemâl yoktur. Gayriyle tekemmül eder, ona fakir denir. İşte bu hâl bü-

tün mâsivânın apaçık bir sıfatıdır. İmdi âli himmet olana fakirden almağa tenezzül yakışmaz. Ne vakte kadar ilmi ölenden alacaksın? Artık alacağını ölmeyenden al, zamanı gelmiştir. Himmetini yükselt, yükselt ki, ilmi keşfi yakin üzere Allah'tan gayri kimseden almasın!

Şunu çok iyi biliniz ki; fikri mücerredle hakikati tahriye kalkışanlar, fikrin mertebe-i kusvasına yetişince oradan sükûnet bulup duramıyorlar. Hayret içinde kalıp taklid menzilesine düşüyorlar. Bu ne acı bir yukarıdan aşağıya düşüştür.

Şunu çok iyi bilmek lâzımdır ki; Mârifet-i ilâhiye fikir oraya yaklaşamaz, ezilir. Hayib olarak geri dönmeğe mecbur kalır. Binaennaleyh fikir mevcûd oldukça akıl içinde sükûn ve itminân yoktur. Bununla beraber akıllar içinde muvaffakıyetin bir haddi vardır. Her aklın tasarrufu fikirdeki kuvveti o nisbette olur.

İşte akılda, o duraktan ileriye geçemez. Şimdi akıllı olan nefahati ilâhiyeden istimdâd ederek, kendi nazariyâtının sınırı altında esir kalmamalıdır. Orada kalan şek ve şübheden kurtulamaz. Acaba ile yaşayanda mazharı feyzi yakîn olamaz.

Habîbi Âgâhım!

Sizi seven bir dostunuz, beni ziyâretle sizden şöyle bir şey haber verdi. Bir gün Fahreddin-i Râzi Hazretlerini ziyârete gittim. Yanımda bir kaç, dostları daha bulunuyordu. İmam Fahreddin'i ağlamış görünce, sebebini sorduk, derin hayretli bir âhdan sonra : «Nasıl ağlamam, otuz senedir bir meseleye hak ve savâb itikâd etmiştim. Şimdi başka bir delil ile, o itikâdımın hakka muhâlif olduğu meydana çıktı. Onun için ağlıyorum ki, bugünkü istikbâli çürütecek hilâf ve hakikat, hakikat olacak bir delil daha çıkarsa ne yaparım!» dediğiniz çok doğrudur.

Vasıta-i istikbâli yalnız akıl ve fikrine inhisâr edenin eşyanın hakikatinde bâhusus mârifeti mevlâda tam bir istirahât-ı kalb ile temiz bir itminân ile müsterih olması muhâlidir.

KARDEŞİM!..

Şu yakînin olsun ki, eshâba tevessül suretiyle var olan her şey sonradan olduğu gibi o sebebler dahi muhdestir.

Var olan her şey için iki vechi taallûk vardır ki, biri âdiyen sebebin vücûdüne, ötekide asâleten mucidî olan Allah'a nâzırdır. Halkın hepsi hatta hükemâ ve felsefeciler dahi eshâba bakarlar. Yalnız muhakkıklar eshâbı bilmekle ancak mucide o eshâbın sâhibine nazar ederler. Bunula beraber muhakkıkların kemâl mertebeleri bir değildir. Meselâ : «**Kalbim bana Rabbimden haber verdi.**» der. Arada vâsıta isbât arar. Kimi son rutbeye çıkarda **aradan eşyayı kaldırır. «Rabbim bana haber verdi.»** buyurulur.

FAHREDDİN !..

Her hangi bir şey ki, onun varlığı gayriden istifâdeleniyor. Şübhesiz o şey, bizim nazarımızda hiç bir şey hükmündedir. Böyle olunca Hakka ârif olanların, Allah'tan gayri dayanacakları olamaz.

FAHREDDİN!..

İnsan kendisinden ilelebed ayrılmayacak ilme çok himmet etmelidir. Senin bir çok eserini okudum. Meselâ; tıbba taallûk eden bir kitabını mütâlaa ettim. Güzel yazmışsın, olmasın demem, o da büyük bir hizmettir. Hasta-

lık âleminde işe yarar. Fakat yarın başka bir âleme göç edeceksin; hastası, hastanesi yok, kimi tedavi edeceksin? İlmi hey'ete âid bir eserini okudum. Güzel, yarın gideceğin âlemin seması başka. Neden bahsedeceksin?

Hülâsa her bildiğin ilmi âlemlerinde terk edeceksin. Her şeyi yerinde bırakıp da eli boş ebediyete dönmüş olmıyasın. Onun için akıllı olan âlim, her âlemin lâzım olan ilmine sâhib olan kimsedir.

Cenâb-ı Peygamber Efendimiz: «Müslümanlar yaşadığı halde, o günkü müslümanlardan daha yüksek ilim adamları, fen adamları yetişecek olursa, o müslümanlarla benim aram açıktır.» buyurmuşlardır.

ŞEYH-İ EKBER MUHYİDDİN-İ ARABİ'NİN MÜNÂCAATI

Rahmet eyle bize Ey Hâlik-ı can
Olalım Râh-ı hakikatte revân
Et bizi dâm-ı hevâdan âzât
Eyleme rüz-i cezâda nâşât

⁂

Bize tevfikini eyle rehber
Ruhumuz eylemeden azmi sefer
Bizi et sâlik-i şehrah-ı yakin
İki alemde bizi eyle emin

⁂

Umarız lütfunu Ey Rabbi celil
Etme ukbâda bizi zâr-u zelil
Kereminden ederiz istimdâd
Rahmetinle bizi eyle dilşâd

⁂

İstiâne ederiz leyl-ü nehâr
Ey atâbahş-ü latif-ü gaffar
Doğru yolda bizi sabit kadem et
Bizi âzâde-i hüzn-ü elem et

⁂

Son nefeste bizi et afvekarin
Ey hüdâvend-i semâvatü zemin
Rahmet eyle bize Ey Rabbi'n-Nâs
Edelim şevk ile Hatm-i en fâs

♣

Dem-i rihlette bizi eyle bekâm
Ey Keremkâru rahûm-u men'âm
O zamanda bizi Ey Rabb-i gafûr
Eyle ihsânû keremle mesrûr

♣

Kavl-i sâbitten ayırma bir an
Rahmetinle bizi eyle şâdân
Eyle Yârab bizi ukbâda nesîm
Bizi et lâyık-ı cennat'ı naîm

♣

Ruhumuz ettiği demden tayaran
Bizi et mazhar-ı affu gufrân
Eyle Emrî kuluna lütfu kerem
Cümle mahlûkuna sensin, en hâm

Nâzımı: Amasyalı Ahmed Emrî Yetkin 1-6-1956

———o———

Şeyh-i Ekber'in münacaat-ı meşhuresinin manzum tercümesi

Yaklaştıkta zevâl mülk-ü devlet
Göründükte hilâl-i ânı rihlet
Cebine üzre arak'ter oldukta câri
Coğaldıkta ifânı âh-uzarî

♣

Bükâya başladıkta yâr-ı gamhâr
Tabibin ye'si oldukta bedidâr
Bizi rahmetle Yârab eyle dilşâd
O demde et bize ihsan-ü imdâd

♣

Beden zîr-i turâbe konduğu an
Bıraktıkta civarı kabre yâran
Naîm oldukta zâil iş bu tenden
Kesildikte nesîm hoş bedenden

♣

Bizi eyle ilâhi lütfa makrûn
Bizi Yârab o demde etme mahzûn
Unuttukta bizi efrâd-ı insan
Çürüttükte bu cismi hâk-u ezmân

♣

Olunca Kabrimiz dünyada madun
Olunca nâmımız nisyâna mahkûm
Baîd-etme bizi yârab keremden
Halâs eyle bizi hüzn-ü elemden

♣

Açıklandıkta envai seraîr
Zuhuur ettikte bilcümle zamaîr
Hüveydâ olduğu demde mevâzin
Belirdikte mezâminû devamin

♣

O demde rahmet et Ey Rabbi Mennân
Bizi eyle karin-i lütfu ihsân
Meded senden bize Ey Hayy-ü Kayyûm
Bizi lütfu keremden etme mahrum
Senin dergâhına kıldık dehâlet
Bizi et vâsıl-ı bâb-ı selâmet

——— o ———

Nâzımı : Amasyalı Ahmed Emrî Yetkin

Şeyh-i Ekber'in münâcaatı meşhuresinin diğer manzum tercümesi

Terleyince bu cebini ruhsâr
Âhımız olduğu demde bisyâr
Gerberiz olduğu dem cisim habîb
Bizden ümidini kestikte tabib

⁂

Et bizi rahmeti lütfunla bekâm
Ey Hûdâvend latifu münân
Olduğu demde beden zir-i türâb
Terk edince bizi cümle ahbâb

⁂

Bizden ayrıldığı dem nânû naîm
Bırakınca bizi dünyada nesîm
Et bizi nâil-i lütfu ihsan
Ey Hûdâvend-i kerim-ü mennân

⁂

Anmayınca bizi dünyada dehen
Çürüyünce bütün ecrâ-i beden

Kabrimiz olduğu dem zir-u zeber
Unudunca bizi efrâd-ı beşer

⁂

Rahmetinle bizi eyle dilşâd
Bize eyle o zamanda imdâd
Aşikâr olduğu dem râz-u derûn
Zâhir oldukta hafâyayı şuûn

⁂

Çıktığı demde zuhura defter
Haşr olundukda mavâzinu beşer
Et bizi lütfu keremle şadan
Şermsâr eyleme indel ihvan

⁂

Dileriz lütfunu Ey Rabbi Kadîr
Etme Yârab bizi ukbâda hakir
Rahmet eyle bize Ey Rabbî Kerîm
İki âlemde bizi eyle besîm

⁂

Son nefesde bizi etme mahzûn
O zaman lütfuna eyle makrûn
Semti ahzâya yöneldikte revân
Et bizi nâil-i lütfu ihsân

Nâzımı : Amasyalı Ahmed Emrî Yetkin

İÇİNDEKİLER

Önsöz	5
Mukaddime	7
Göklerde olan acayibleri beyân eder	15
Arş'ın yaratılması	16
Ruhun yaratılması	20
Cennetin Irmakları	27
Yerlerde olan acayibleri beyân eder	42
Cehennemin tabakaları	50
Cehennem Zebânileri	54
Yer yüzünü beyân eder	58
Kâf Dağı	50
Hendese ilmi ile bölgeleri beyân eder	78
Dağların acayiblerini beyân eder	84
Denizleri beyân eder	91
Şehirleri beyân eder	90
Mescidleri beyân eder	111
Ayasofya	116
Süleyman Peygamberin tahtı ve saltanâtı	122
Belkıs'ın tahtı ve Süleyman ile buluşması	129
Ömürlerin takdiri	134
Helâk olan yerler	140
Otların hassaları	149
Şehirlerin acayibleri	155
Zümrüd-ü Anka	175
Esrar-ı Cifriyye	182
Kıyâmet alâmetleri	191
Beni Asfar	194
Deccâl'ın zuhûru	198
İsâ Aleyhisselâm'ın nüzûlü	201

Ye'cüc ve Me'cüc'ün zuhûru 201
Dâbbetü'l - Arz 202
Güneşin magribden doğması 204
Tevbe kapısı 204
Kur'an-ı Kerim'in semâya kalkması 205
Duhân'ın zuhûru 205
Birinci Sûr 206
Harâb-ı Bilâd 206
Münâcat-ı İlâhiyye 213
Kerametleri 219
Muhyiddin-i Arabi'nin Fahreddin-i Râzi'ye mektubu 220
Şeyh-i Ekber'in Münâcaatı 225

YAYIN EVİMİZİN NEŞRETMEKTE OLDUĞU ESERLER

1.	Kurân-ı Kerim Hafız Osman Hattı B. Boy Rahle Sayfa Tutar. 1. Hamur	2500.	Liradır.
2.	» » » » » Medli Kasırlı	1400.	»
3.	Orta Boy Hafız Osman hattı Sayfa Tutar Medli Kasırlı	800.	»
4.	Cep Kuran-ı Sayfa Tutar Hasan Rıza Hattı İnce Kağıt Sarı yaprak	500.	»
5.	Yasin! Şerif Amme Tebareke Hafız Osman Hattı Seçme Duâlar Havi	60.	»
6.	Yasin ve Tebareke ve Amme Muhtelif Duâlar Yeni ve Eskimez Yazı	100.	»
7.	B. Ali Haydar Elifbası İlaveli Baskıyı Hazırlayan Mustafa Varlı	50.	»
8.	Kurân-ı Kerim Elifbası ve Seçme Namaz Süreleri	25.	»
9.	Amme Çüzü ve Namaz Süreleri	25.	»
10.	Futuhat-ı Mekkiye muhyiddin-i Arabi. S. Alpay	700.	»
11.	Durr-i Meknun İnci Dizileri. M. Arabi. Şevket Gürel	500.	»
12.	İrşadi'l Gafilin M. Şakir Çörüş	500.	»
13.	Mucüzatil Enbiya M. Şakir Çörüş. A. Kadir Dedeoğlu	400.	»